

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	21 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 101 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	430 600

Summa kronor 4 341 000;

c) till *Hovrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 341 000 kronor.

[17] 7. Hovrätterna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	296 900	383 200
1949/50 (statsliggaren s. 133) ..	347 000	
1950/51 förslag	416 000	

Anslaget har fördelats sålunda:

Svea hovrätt	110 000
Göta hovrätt	54 000
hovrätten över Skåne och Blekinge	47 000
hovrätten för Västra Sverige	44 000
hovrätten för Nedre Norrland	43 000
hovrätten för Övre Norrland	49 000
	347 000

Y r k a n d e n.

Hovrätten för Nedre Norrland (skr. 26/8 1949) har beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår efter oförändrade grunder.

Övriga hovrätter (skr. 13/8, 24/8, 29/8, 31/10 1949) ha föreslagit höjning av anslaget med 76 200 kronor.

1. Reseersättningar

Svea hovrätt 10 000; Göta hovrätt 5 000; hovrätten över Skåne och Blekinge 3 000; hovrätten för Övre Norrland 7 800 25 800

2. Bränsle, lyse och vatten

hovrätten för Västra Sverige 5 000

3. Övriga expenser

Svea hovrätt 10 000; Göta hovrätt 4 000; hovrätten över Skåne och Blekinge 3 000; hovrätten för Västra Sverige 28 400 45 400

M o t i v.

1. Reseersättningar.	Utgift 1948/49	Anslag 1949/50	Förslag 1950/51
Svea hovrätt	10 800	20 000	30 000
Göta hovrätt	13 000	15 000	20 000
hovrätten över Skåne och Blekinge	8 500	10 000	13 000
hovrätten för Västra Sverige	5 200	10 000	10 000
hovrätten för Nedre Norrland	10 500	15 000	15 000
hovrätten för Övre Norrland	29 700	20 000	27 800

För anslagsökningarna åberopas i samtliga fall ökade kostnader för hovrättssammanträden utom förläggningssorten, särskilt till följd av de nya bestämmelserna om hovrättsting (SFS 1949: 501).

2. Bränsle, lyse och vatten.

Hovrätten för Västra Sverige. Utgift 1948/49 16 400; anslag 1949/50 10 000; förslag 1950/51 15 000.

3. Övriga expenser.

Svea hovrätt. Utgift 1948/49 69 900; anslag 1949/50 60 000; förslag 1950/51 70 000.

Det belopp, 9 900 kronor, varmed senast redovisade utgifter överstiger nuvarande anslag, avser till hälften vardera städningskostnader samt telegram- och telefonkostnader. De förra kostnaderna kunna icke hållas lägre. Det nya rättegångsförfarandet medför betydligt ökade utgifter för telegram och telefon. För hovrättstingen tillkomma kostnader för lokaler m. m., vilka kostnader dock äro svåra att beräkna.

Göta hovrätt. Utgift 1948/49 30 000; anslag 1949/50 26 000; förslag 1950/51 30 000.

Städningskostnaden, som uppgått till 7 800 kronor, torde innevarande budgetår bli omkring 1 500 kronor högre. Hovrättstingen föranleda även vissa kostnader under denna post.

Hovrätten över Skåne och Blekinge. Utgift 1948/49 31 600; anslag 1949/50 22 000; förslag 1950/51 25 000.

Av utgiftsbeloppet avse cirka 6 500 kronor engångskostnader. Beträffande utgifterna i övrigt kan ej förväntas någon minskning för framtiden.

Hovrätten för Västra Sverige. Utgift 1948/49 32 700; anslag 1949/50 22 000; förslag 1950/51 50 400.

Posten har visat sig vara för lågt beräknad. Efter noggrann analys av de under föregående budgetår gjorda utbetalningarna beräknar hovrätten medelsbehovet för ordinära utgifter för budgetåret 1950/51 till 38 000 kronor. Därutöver hemställer hovrätten om 12 400 kronor till täckande av väntade engångsutgifter för inköp och inbindning av böcker för biblioteket och arkivet.

Yttrande.

Statskontoret. Beträffande delposterna till övriga expenser för de i storleksordning jämställda hovrätterna i Jönköping, Malmö och Göteborg synes icke vara något att erinra mot de två förstnämnda hovrätternas beräkningar. Då däremot hovrätten för Västra Sverige i yttrande över vissa av statskontoret framställda erinringar rörande hovrättens disposition av ifrågasvarande delpost visat, att utgifterna å posten efter avdrag av engångskostnader uppgått till allenast 25 750 kronor under år 1948, torde posten för nästkommande budgetår kunna begränsas till högst 30 000 kronor eller samma belopp, som Göta hovrätt begärt för samma ändamål. Vid bifall till hovrättens för Västra Sverige hemställan om ett anslag av 12 400 kronor till

bokanskaffning och bindning av engångsnatur, lära erforderliga medel böra ställas till förfogande från reservationsanslaget till kostnader för inrättande av nya hovrätter m. m.

Departementschefen.

I anslutning till bestämmelserna i 2 kap. 5 § RB har Kungl. Maj:t den 22 september 1949 utfärdat kungörelse (nr 501) om hovrättsting. Enligt denna kungörelse, som trätt i kraft den 1 januari 1950, skola samtliga hovrätter årligen hålla sammanträden på bestämda tider utom förlägningsorten (hovrättsting). Hovrättstingen hållas inom fastställda tingsområden, varav finnas fyra under Svea hovrätt (tingsorter Karlstad, Örebro, Falun, Gävle eller Bollnäs), tre under Göta hovrätt (tingsorter Norrköping eller Linköping, Kalmar, Skövde eller Mariestad) samt ett under envar av de övriga hovrätterna (tingsorter Karlskrona eller Karlshamn, Borås, Östersund, Luleå). Inom varje tingsområde skola årligen hållas minst fyra hovrättsting. Om särskilda skäl föreligga, kunna enligt 2 kap. 5 § RB hovrättssammanträden utom förlägningsorten hållas även i andra fall än som avses i kungörelsen om hovrättsting. Sammanträden utom förlägningsorten ha hållits sedan den 1 januari 1949.

För att kunna närmare bedöma hovrätternas anslagsbehov till reseersättningar efter den nya ordningens införande ha särskilda uppgifter införskaffats. Med ledning av dessa kunna kostnaderna för hovrättsting och andra sammanträden utom förlägningsorten uppskattas till 101 600 kronor samt övriga resekostnader till 27 300 kronor. Det nu anvisade beloppet till reseersättningar, 90 000 kronor, skulle på grund härav behöva höjas med i runt tal 39 000 kronor.

Anordningen med hovrättssammanträden utom hovrättens förlägningsort underlättar parter och vittnens inställelse till huvudförhandling och minskar avsevärt de enskilda parternas rättegångskostnader. I de fall då fri rättegång beviljats kommer denna kostnadsbesparing även statsverket till godo. För statsverket uppkommer dessutom en viss, ej obetydlig besparing genom lägre vittnesersättningar och lägre kostnader för offentliga försvarares och åklagares inställelser.

Vad härefter angår hovrätternas anslagsbehov till expenser förordar jag, i anslutning till statskontorets yttrande, en höjning med 30 000 kronor, att fördelas med 10 000 kronor på Svea hovrätt, 4 000 kronor på Göta hovrätt, 3 000 kronor på hovrätten över Skåne och Blekinge samt 13 000 kronor, varav 5 000 kronor till bränsle m. m., på hovrätten för Västra Sverige. För att tillgodose sistnämnda hovrätts behov av ytterligare engångsbelopp för bokanskaffning och inbindning, är det, såsom statskontoret framhållit, riktigare att anlita det för bl. a. sådant ändamål särskilt anvisade engångsanslaget. I händelse av liknande behov för den nyinrättade hovrätten för Nedre Norrland bör sistnämnda anslag jämväl stå till förfogande.

Anslaget i dess helhet skulle alltså höjas med (39 000 + 30 000) 69 000 kronor till 416 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Hovrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 416 000 kronor.

[18] 8. Häradsrätterna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	9 299 000	8 618 200
1949/50 (statsliggaren s. 134) ..	9 516 300	
1950/51 förslag	9 558 300	

Anslaget har fördelats sålunda:

Domsagor under

Svea hovrätt	3 314 800
Göta hovrätt	1 787 900
hovrätten över Skåne och Blekinge	1 340 500
hovrätten för Västra Sverige	1 153 500
hovrätten för Nedre Norrland	865 300
hovrätten för Övre Norrland	941 100

Till Kungl. Maj:ts förfogande står ett belopp av 113 200 kronor (jfr II ht 1949, s. 7 f.; 1948 s. 67).

Y r k a n d e n.

Hovrätterna (skr. 13/8, 24/8, 26/8, 29/8, 9/11 1949) hemställa, att anslaget höjes med 124 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Delning av Södra Roslags domsaga 1/1 1951.		
1 häradshövding (lönegrupp IV), 1 tingsdomare, 2 tingsnotarier, 1 kansliskrivare, 1 kontorist, 1 kanslibitråde, alla i Solna domsaga, 6 månader	39 482	
Indragning av 1 extra tingsdomartjänst, 6 månader		8 676
2. Omreglering av Nora och Lindes domsagor 1/1 1951.		
1 tingssekreterare i st. f. 1 fiskal, 1 tingsnotarie, 1 kansliskrivare, 1 kanslibitråde, extra skrivhjälp i st. f. 2 biträden rb, 6 månader	8 103	
Höjd avlöningsförstärkning till en häradshövding (lönegrupp II—lönegrupp III), 6 månader	624	
3. Uppflyttning av Skövde domsaga från lönegrupp III till lönegrupp IV	1 248	
4. Personalförstärkningar.		
<i>Hovrätten över Skåne och Blekinge:</i>		
1 fiskalskompetent biträde	9 972	
<i>Hovrätten för Västra Sverige:</i>		
2 befattningshavare motsvarande tingssekreterare 23 695,		
1 tingsnotarie 7 254, 2 biträden rb 9 219, 3 biträden		
Ca 8 i st. f. 3 biträden rb 2 500	42 668	

	Ökning	Minskning
<i>Hovrätten för Övre Norrland:</i>		
1 kansliskrivare Ce 15	7 536	
5. Ökade medel till fastighetsbokuppläggare (Göta hovrätt)	10 000	
6. Ökade medel till extra skrivhjälp (hovrätten över Skåne och Blekinge)	3 000	
7. Omräkning.		
Delning av Bräkne och Listers domsaga	21 027	
Reglerad befordringsgång för biträdespersonal		3 440
Nedsättning av häradshövdingarnas övergångsersättning- ningar, rättelser m. m.		7 044
	143 660	19 160

M o t i v.

1. Vid 1949 års riksdag beslöts, att Solna stad skulle senast den 1 januari 1951 utbrytas ur Södra Roslags domsaga till en särskild domsaga, benämnd Solna domsaga. Därvid godtogs ett av Svea hovrätt avgivet förslag rörande personalorganisationen i de båda deldomsagorna såsom preliminär uppskattning av personalbehovet (jfr II ht 1949 s. 27, 35). Hittills vunna erfarenheter giva icke anledning att ändra detta förslag, ehuru — såsom hovrätten vid förslaget avgivande uttalat — den för Solnadomsagan beräknade domarpersonalen möjligen kan bli för knapp.

2. Genom beslut den 14 oktober 1949 har Kungl. Maj:t förordnat, att Nora domsaga skall den 1 januari 1951 på det sätt uppdelas, att Karlskoga tingslag skall utgöra egen domsaga, benämnd Karlskoga domsaga, samt att Nora tingslag skall förenas med Lindes domsaga, till en domsaga, benämnd Lindes och Nora domsaga. Invånarantalet kommer att uppgå till omkring 39 000 i den förra domsagan och, efter införlivning av Nora stad som har något mer än 3 000 invånare, omkring 54 000 i den senare domsagan.

Karlskogadomsagan, som till övervägande del får karaktär av tätort, blir mera arbetstyngd än domsagor med motsvarande folkmängd. Rättegångsmålen äro mycket talrika och på grund härav hållas nu i regel två rättegångsdagar i veckan i Karlskoga tingslag. Med hänsyn till domargöromålens omfattning är det därför nödvändigt att anställa tingssekreterare i domsagan. Hovrätten föreslår följande personalorganisation för denna: 1 häradshövding, 1 tingssekreterare, 3 tingsnotarier, 1 kansliskrivare, 1 kontorist, 1 kanslibiträde och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål. Då biträdespersonalen möjligen är i knappaste laget, böra medel därjämte finnas för anlitande av tillfällig arbetskraft. Med hänsyn till arbetsbelastningen i Karlskoga domsaga och domsagans struktur kan ifrågasättas att hänföra den till lönegrupp IV. I nuvarande läge föreslår dock hovrätten icke högre placering än i grupp III.

Lindes och Nora domsaga erhåller en folkmängd, som ungefär motsvarar nuvarande Nora domsagas, och får i likhet med denna två tingsställen. Då

den nybildade domsagan otvivelaktigt blir mindre arbetstyngd än den nuvarande Nora domsaga, lär personalbehovet dock icke bli lika stort som i denna (jfr det följande). Hovrätten föreslår följande fasta organisation: 1 häradshövding, 1 tingssekreterare, 3 tingsnotarier, 1 kansliskrivare, 1 kontorist, 1 kanslibitråde och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål. Domsagans behov av ytterligare biträdespersonal bör, i likhet med vad som föreslagits beträffande Karlskoga domsaga, tillgodoses genom att anlita tillfällig hjälp. För båda domsagornas sammanlagda behov i detta hänseende beräknar hovrätten medel motsvarande lönen till ett biträde i reglerad befordringsgång. Lindes och Nora domsaga föreslås placeras i lönegrupp III.

Personalen i nuvarande Nora domsaga, vilken tillhör lönegrupp III, består av — förutom häradshövdingen — 1 tingssekreterare, 1 fiskal med tingssekreterargöromål, 3 tingsnotarier, 1 kansliskrivare, 1 kontorist, 1 kanslibitråde samt 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål. I Lindes domsaga, som är placerad i lönegrupp II, utgöres personalen av — förutom häradshövdingen — 2 tingsnotarier, 1 kontorist, 1 kontorsbiträde samt 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål. Den nya domsagoindelningen skulle alltså å ena sidan föranleda ökning av domsagopersonalen med 1 tingssekreterare, 1 tingsnotarie, 1 kansliskrivare och 1 kanslibitråde och å andra sidan minskning med 1 fiskal med tingssekreterargöromål och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål.

3. I 1948 års statsverksproposition (II ht s. 67) anfördes, att de militära målens överflyttande till de allmänna domstolarna skulle bli en särskild anledning att uppflytta domsaga i högre lönegrupp. Uppflyttning av denna anledning ansågs skola bli motiverad endast i något enstaka fall. Göta hovrätt, som förutsätter att Skövde domsaga är att anse som ett sådant fall, upprepar sin föregående år gjorda hemställan att denna domsaga uppflyttas från lönegrupp III till lönegrupp IV (jfr II ht 1949 s. 31).

4. Personalförstärkningar.

Hovrätten över Skåne och Blekinge. Häradshövdingen i Östra och Medelsta domsaga har på grund av arbetsbördan i domsagan och för slutförande av arbetet med uppläggande av nya fastighetsböcker begärt anställande av tingssekreterare eller fiskal med tingssekreterares befogenhet. Jämlikt särskilda beslut av Kungl. Maj:t har bemyndigande lämnats att i domsagan anställa en extra fiskal med tingssekreterares befogenhet under andra halvåret 1948 och hela år 1949. En sådan förstärkning av domsagans arbetskraft torde motsvara ett stadigvarande behov under flera år framåt.

Hovrätten för Västra Sverige. Häradshövdingarna i Hallands norra, Inlands samt Kinds och Redvägs domsagor ha liksom föregående år hemställt, att sekreterare måtte anställas i dessa domsagor. Enär utredning pågår för att möjliggöra en tillförlitlig inbördes bedömning av arbetsbördan i rikets olika domsagor, vill hovrätten icke för närvarande föreslå, att tingssekreterare anställas i ifrågavarande tre domsagor. Då emellertid hovrätten finner

behovet av sekreterarhjälp oavvisligt, hemställas att medel för nästa budgetår anvisas till åtminstone två sekreterarlöner. Därvid avses att med Kungl. Maj:ts medgivande insätta fiskaler att i sekreterarställning biträda i de tre domsagorna vissa tider av nästkommande budgetår.

I Vättle, Ale och Kullings domsaga föreslås förstärkning av de rättsbildade arbetskrafterna med en tingsnotarie. Behovet härav kan icke tillgodoses genom organisatoriska förändringar eller genom överflyttning från annan domsaga av tingsnotariebefattning.

Ytterligare två biträden i reglerad befordringsgång föreslås i Askims, Hising och Sävedals domsaga. Det stadigvarande behovet av extra skrivhjälp i domsagan har nödvändiggjort anställande av två extra befattningshavare.

På grund av svårigheter att besätta befattningarna föreslås liksom föregående år, att tre biträdestjänster i reglerad befordringsgång — två i Kinds och Redvägs samt en i Marks domsaga — utbytas mot ordinarie kontorsbiträdesbefattningar (jfr II ht 1949 s. 32).

Hovrätten för Övre Norrland. Rekryteringssvårigheterna i fråga om rättsbildad personal ha starkt ökats i Västerbottens västra domsaga, som inom en nära framtid synes bliva hänvisad till de mycket begränsade möjligheter hovrätten har att tillhandahålla dylik arbetskraft. Förhållandet torde ej vara av blott tillfällig natur. Med hänsyn härtill samt till den notoriskt mycket dryga arbetsbördan i domsagan förnyar hovrätten sin föregående år gjorda hemställan att biträdespersonalen där förstärkes med en e. o. kansli-skrivare.

5. Då Göta hovrätt från våren 1949 åter kunnat börja förordna fastighetsbokuppläggare och detta under de närmaste åren torde kunna ske i ökad omfattning, anser hovrätten att det för ändamålet nu beräknade beloppet, 10 000 kronor, bör fördubblas.

6. Från flera till hovrätten över Skåne och Blekinge hörande domsagor har framhållits behov av ytterligare icke rättsbildad personal. Tills vidare och till dess mera erfarenhet vunnits, bör enligt hovrättens mening detta behov tillgodoses genom extra skrivhjälp. För ändamålet erfordras ytterligare 3 000 kronor.

7. Enligt beslut av 1949 års riksdag har Bräkne och Listers domsaga den 1 januari 1950 uppdelats i två domsagor. Vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår har hänsyn tagits till härav föranledd kostnadsökning avseende ett halvt år (II ht 1949 s. 38). Motsvarande uppräknings av anslaget bör nu ske för ytterligare sex månader.

Y t t r a n d e n.

Statskontoret. Då de nyreglerade domsagorna i Örebro län omfatta samma områden som de båda förutvarande allenast med den ändringen, att Nora stad med en folkmängd av 3 000 personer lägges under den blivande Lindes och Nora domsaga, vill det förefalla statskontoret, som om den begärda personalökningen vore tilltagen i överkant. Särskilt vill statskontoret ifrågasätta, huruvida det föreslagna utbytet av 2 biträden i befordringsgången

mot högre biträdestjänster kan vara av behovet påkallat. Förslaget innebär, att i envar av de nya domsagorna skulle finnas 3 högre biträdestjänster men endast 1 biträde i den reglerade befordringsgången. Det förtjänar enligt ämbetsverkets mening övervägas om icke i avvaktan på närmare erfarenhet angående arten och omfattningen av arbetsuppgifterna inom de nya domsagorna biträdena i befordringsgången böra bibehållas och således tills vidare får anstå med inrättande av de föreslagna nya tjänsterna som kansliskrivare och kanslibiträde. Därvid skulle inom var och en av de nya domsagorna finnas 1 kontorist och 2 biträden i befordringsgången samt dessutom i den ena domsagan 1 kansliskrivare och i den andra 1 kanslibiträde.

Med uppflyttning i lönegrupp av Skövde domsaga bör tills vidare anstå, enär uppgifter ännu icke torde föreligga rörande den faktiska storleken av den genom krigsdomstolarnas avskaffande uppkomna arbetsökningen i domsagan.

Hovrättens för Västra Sverige förslag om medel för ytterligare sekreterarhjälp i vissa domsagor samt om utbyte av befattningar i reglerad befordringsgång mot ordinarie kontorsbiträdestjänster innebära upprepningar av förslag, som föregående år framlades utan att vinna statsmakternas bifall. Anledning saknas att ändra ståndpunkt i dessa frågor. Då detsamma torde vara förhållandet beträffande hovrättens för Övre Norrland framställning om inrättande av en e. o. kansliskrivartjänst i Västerbottens västra domsaga, kan statskontoret icke heller tillstyrka, att medel beräknas härför.

Statens lönenämnd anser sig icke böra ingå i prövning av förslagen till personalorganisation i de nya domsagor som 1949 års riksdag beslutat inrätta. Lönenämnden förutsätter emellertid att de för dessa domsagor erforderliga tjänsterna placeras i överensstämmelse med hittills tillämpade normer på området. Motsvarande gäller beträffande förslaget om uppflyttning i lönegrupp av Skövde domsaga.

Lönenämnden har icke ansett sig på grundval av föreliggande utredningsmaterial kunna bedöma, i vilken utsträckning en förstärkning av den högre biträdespersonalen vid häradsrätterna bör medgivas. (Beträffande ifrågasatt omprövning av kontorsarbetets organisation vid domstolarna och av lönegradsplaceringen för biträdespersonalen jfr s. 16.)

Hovrättens för Västra Sverige förnyade förslag att ersätta tre icke-ordinarie biträdestjänster med ordinarie tjänster i 8 lönegraden och vad i samband därmed anförts föranleder icke lönenämnden att ändra sin tidigare uttalade uppfattning att tillräcklig anledning härtill icke föreligger (se II ht 1949 s. 34).

Departementschefen.

Beträffande häradsrätternas organisation och anslagsbehov för nästa budgetår gäller i princip detsamma som förut sagts om hovrätterna. En allmän omprövning av domsagoorganisationen bör ske först sedan rättegångsreformen varit i tillämpning ytterligare någon tid, och i avvaktan därpå bör Kungl. Maj:t äga möjlighet att genomföra sådana mera tillfälliga ändringar i organisationen, vilka kunna prövas vara av behovet påkallade (jfr II ht

1948 s. 67; 1949 s. 36; det föregående s. 17). Med hänsyn bl. a. härtill har för innevarande budgetår beräknats en reserv under anslaget å 100 000 kronor (II ht 1949 s. 37). Denna reserv är emellertid avsedd att tagas i anspråk först på grundval av sådant statistiskt och annat material som kan möjliggöra en jämförelse mellan de olika domsagorna beträffande arbetsbördan och andra på personalbehovet inverkan omständigheter. Enär erforderligt jämförelsematerial beträffande domsagornas arbetsförhållanden ännu ej finnes tillgängligt — utredning i ämnet pågår och skall omfatta åren 1948 och 1949 — har reserven hittills lämnats i det närmaste outnyttjad. Den har sålunda tagits i anspråk blott i ett fall, nämligen för fortsatt förstärkning av personalen i Östra och Medelsta domsaga med ett fiskalskompetent biträde (jfr II ht 1949 s. 36).

Bortsett från de behov, som föranledas av redan beslutade ändringar i den judiciella indelningen, avse hovrätternas anslagsframställningar endast mera obetydliga jämkningar i domsagornas nuvarande personalorganisation. Dessa förslag äro alla av den natur att de böra bedömas mot bakgrund av de uppgifter rörande domsagornas arbetsförhållanden som, enligt vad nyss sagts, skola införskaffas. I den mån tillräckliga skäl att tillgodose de angivna behoven därvid prövas föreligga, bör detta ske med anlitande av den medelsreserv, som redan ställts till Kungl. Maj:ts förfogande. Därest behov skulle uppkomma av ytterligare medel till fastighetsbokuppläggare, torde detta kunna tillgodoses inom det nuvarande anslagets ram. På grund härav erfordras nu anslagsökning endast för att tillgodose ökat personalbehov i nya eller omreglerade domsagor.

Svea hovrätts förra året framlagda förslag till personalorganisation för de genom delning av Södra Roslags domsaga uppkommande nya domsagorna godtogs då såsom preliminär uppskattning av personalbehovet (II ht 1949 s. 35). Förutsättningar föreligga ej för att nu kunna bedöma personalbehovet mera tillförlitligt. Hovrättens förslag torde därför få läggas till grund för anslagsberäkningen men det bör ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera närmare pröva huruvida den föreslagna personalorganisationen motsvarar behovet. Med hänsyn härtill böra de föreslagna nya tjänsterna i biträdesgrad det första året upptagas på extra ordinarie stat. Solna domsaga bör efter Kungl. Maj:ts prövning hänföras högst till lönegrupp IV. Kostnadsökningen för delningen beräknas enligt hovrättens förslag till 30 806 kronor för halvt år.

Omregleringen av Nora och Lindes domsagor utgör förutsättning för Nora stads läggande under landsrätt. Härom kommer särskild proposition att avlätas. Indelningsändringen i förening med nämnda stads landsrättsförläggning synes nu icke behöva föranleda annan förstärkning av domsagopersonalen än med ett biträde i Ca 15. Dessutom bör, såsom hovrätten föreslagit, en fiskal ersättas med en tingssekreterare. Det sista föranleder ej någon kostnadsökning. De nya domsagorna böra placeras högst i lönegrupp III. Kostnaden för omregleringen kan på grund av det sagda beräknas till 4 236 kronor för halvt år.

Kostnadsökningen för den redan genomförda delningen av Bräkne och

Listers domsaga är av rent automatisk natur. Deldomsagorna, vilka skulle hänföras högst till lönegrupp III (II ht 1949 s. 36), ha båda placerats i lönegrupp II. Den av hovrätten beräknade kostnaden kan därför nedsättas till 18 531 kronor.

Beträffande övriga av hovrätterna väckta spörsmål ha de synpunkter på dessa, som anfördes i fjolårets statsverksproposition, alltjämt giltighet. Såvitt angår Göta hovrätts förslag om uppflyttning i lönegrupp av Skövde domsaga samt västsvenska hovrättens förslag att av rekryteringsskäl utbyta biträden i reglerad befordringsgång mot ordinarie kontorsbiträden hänvisar jag därför till mina tidigare gjorda uttalanden härom (II ht 1949 s. 36 f.).

I enlighet med det anförda skulle anslaget endast höjas med belopp motsvarande kostnadsökningen för de beslutade ändringarna i domsagoindelningen eller med (30 806 + 4 236 + 18 531) 53 573 kronor. Automatiska utgiftsminskningar föranleda å andra sidan en nedsättning av anslaget med 11 618 kronor. Då någon ändring beträffande beräkningsgrunderna i övrigt icke bör ske för närvarande (jfr s. 17), skulle anslaget alltså höjas med (53 573 — 11 618 = 41 955) i runt tal 42 000 kronor.

Anslaget b e r ä k n a s sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 4 985 900 (+ 6 800) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 5 400 kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 3 802 000 (+ 32 200) kronor;
rörlikt tillägg 765 000 (+ 3 000) kronor.

Anslaget uppföres alltså med 9 558 300 (+ 42 000) kronor.

Vid beräkningen har hänsyn tagits till att fyra ordinarie kontorsbiträden i enlighet med bestämmelserna om reglerad befordringsgång skola ersättas med fyra icke-ordinarie biträden.

Personalförändringarna i samband med delningen av Södra Roslags domsaga och omregleringen av Nora och Lindes domsagor föranleda vissa ändringar i häradsrätternas personalförteckning. Från och med den 1 januari 1951 bör sålunda antalet häradshövdingar ökas från 116 till 117, antalet tingsdomare från 21 till 22, antalet tingssekreterare från 38 till 39 och antalet kansliskrivare från 89 till 90. Antalet kontorsbiträden bör från och med den 1 juli 1950 minskas från 70 till 66.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i häradsrätternas personalförteckning som nyss angivits;
- b) fastställa följande avlöningsstat för häradsrätterna, att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 4 985 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* 5 400

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslags- vis	3 802 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	765 000

Summa kronor 9 558 300;

c) till *Häradsrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 9 558 300 kronor.

[19] 9. *Häradsrätterna*: **Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	503 000	646 700
1949/50 (statsliggaren s. 138) ..	603 000	
1950/51 förslag	633 000	

Anslaget har fördelats sålunda:

Domsagor under

Svea hovrätt	189 000
Göta hovrätt	98 000
hovrätten över Skåne och Blekinge	83 500
hovrätten för Västra Sverige	70 500
hovrätten för Nedre Norrland	57 500
hovrätten för Övre Norrland	104 500
	603 000

Y r k a n d e n.

Göta hovrätt (skr. 13/8 1949) och *hovrätten för Västra Sverige* (skr. 24/8 1949) ha beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår efter oförändrade grunder.

Övriga hovrätter (skr. 24/8, 26/8, 29/8 1949) ha föreslagit höjning av anslaget med 49 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	
Svea hovrätt	4 000
2. Reseersättningar	
Svea hovrätt 6 000; hovrätten för Övre Norrland 20 000	26 000
3. Expenser	
Svea hovrätt 4 000; hovrätten över Skåne och Blekinge 3 000; hovrätten för Nedre Norrland 12 000	19 000
	49 000

M o t i v.

1. *Sjukvård m. m.*

Svea hovrätt. Utgift 1948/49 16 600; anslag 1949/50 12 000; förslag 1950/51 16 000.

2. Reseersättningar.

Svea hovrätt. Utgift 1948/49 87 000; anslag 1949/50 67 000. — Av utgifterna under budgetåret 1948/49 utgöra 14 000 kronor kostnader av extraordinär natur. Anslagsposten beräknas till 73 000 kronor.

Hovrätten för Övre Norrland. Utgift 1948/49 80 400; anslag 1949/50 55 000. — Av belastningen under senaste budgetåret motsvara omkring 14 500 kronor den vid anslagsberäkningen helt oförutsedda kostnaden för tjänstgöringstraktamenten m. m. till vikarier på vakanta tingsdomarbefattningar (jfr II ht 1949 s. 33, 38, 40). Den mycket betydande överbelastningen beror i övrigt väsentligen på den stegring av kostnaderna för tingsresor, som föranletts dels av rättegångsreformen, dels av den allmänna fördyringen av järnvägs- och biltaxor m. m. Av utgifterna torde endast sammanlagt högst omkring 5 000 kronor kunna anses vara av tillfällig natur. Återstoden eller 75 000 kronor, vartill anslagsposten efter den nu begärda höjningen skulle uppgå, motsvarar ungefär vad som föreslogs i fjolårets petita. Det för löpande budgetår anvisade beloppet är uppenbart otillräckligt.

3. E x p e n s e r.

Svea hovrätt. Utgift 1948/49 115 700; anslag 1949/50 110 000. — Av belastningen för budgetåret 1948/49 utgjorde 2 330 kronor utgifter av extraordinär natur. Anslagsposten beräknas till 114 000 kronor.

Hovrätten över Skåne och Blekinge. Utgift 1948/49 51 000; anslag 1949/50 55 000. — Med hänsyn till bland annat uppdelningen av Bräkne och Listers domsaga samt städerna Karlshamns och Sölvesborgs förenande med de nya domsagorna måste man räkna med ett stadigvarande högre anslagsbehov för expenser av cirka 3 000 kronor om året.

Hovrätten för Nedre Norrland. Utgift 1948/49 31 600; anslag 1949/50 33 000. — Nytt Juridiskt Arkiv del I är oundgängligen erforderlig vid varje domstol. Sex av de tio domsagorna under hovrätten sakna emellertid årgångarna före 1943 eller 1944; vid dessa domsagor är personalen alltså beroende av tillgång till privata samlingar av verket. Kostnaden för inköp av sex kompletterande serier beräknas till minst 12 000 kronor.

Y t t r a n d e .

Statskontoret kan icke finna tillräckliga skäl föreligga för en uppräknig av de för domsagorna under Svea hovrätt samt hovrätten över Skåne och Blekinge beräknade medlen till expenser. Med hänsyn till belastningen synes vidare motsvarande poster beträffande domsagorna under Göta hovrätt och hovrätten för Västra Sverige kunna nedsättas med vardera 5 000 kronor till 60 000 resp. 40 000 kronor.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att anslagsbeloppet höjes med 30 000 kronor, varav (4 000 + 6 000) 10 000 kronor till sjukvård m. m. och reseersättningar för domsagor under Svea hovrätt samt 20 000 kronor till reseersättningar för domsagor under hovrätten för Övre Norrland. I den mån tillräckliga skäl kunna anses

föreligga för att tillgodose ökat medelsbehov för expensändamål i domsagorna, torde detta kunna ske genom jämkningar inom ramen av det nu till expenser anvisade beloppet. Anslaget bestämmes alltså till (603 000 + 30 000) 633 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 633 000 kronor.

[20] 10. Häradsrätterna: Reseersättningar till nämndemän.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	1 006 100
1949/50 (statsliggaren s. 139) ..	1 000 000	
1950/51 förslag	1 000 000	

Gällande bestämmelser angående resekostnads- och traktamentsersättning till nämndemän ha meddelats i kungörelsen den 1 juni 1945 (nr 308). Enligt 1 § äger nämndeman för tjänstgöring vid tingsammansammanträde åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet. Resekostnadsersättning utgår dock endast för en färd till och från tingsstället för varje sammmanträde. Beträffande traktamentsersättning gäller det undantaget från resereglementets bestämmelser, att sådan ersättning lämnas oavsett nämndemans bostadsort och den tid sammmanträdet tager i anspråk. Enär i tingshusbyggnadsbesväret ingår skyldighet för de tingshusbyggnadsskyldige att hålla kostnadsfritt nattkvarter för nämndemännen på tingsstället, utgår jämlikt 18 § resereglementet natttraktamente endast då övernattning måste ske på annan ort än tingsstället.

Häradshövdingen i Västerbergslags domsaga Folke Ekdahl (skr. 26/1 49) hemställer, att 1945 års kungörelse på det sättet ändras att den beträffande rätten till resekostnadsersättning gällande begränsningen till en färd till och från tingsstället för varje sammmanträde borttages. Vid de tillfällen, då ting pågår två eller flera dagar, kunna nämligen nämndemän, som efter förhandlingarnas slut varje sammmanträdesdag återvända till hemorten, nu ej erhålla ersättning för sina resor utöver en färd fram och åter.

Hovrätterna tillstyrka, att nämndeman beredes ersättning för färd till och från tingsstället varje dag sammmanträde med häradsrätten pågår. Att ting pågår två eller flera dagar i följd förekommer numera endast undantagsvis men då så sker återvända i regel alla nämndemän, som ha möjlighet därtill, till hemorten mellan sammmanträdesdagarna. Detta kan bero på att möjlighet saknas att övernatta på tingsstället eller på att befintliga övernattningslokaler äro otillfredsställande. Den viktigaste anledningen är dock, att nämndemännens enskilda yrkesverksamhet eller andra angelägenheter kräva deras närvaro i hemorten. Särskilt om tingsammansammanträde är kortvarigt måste det vara otillfredsställande för nämndemännen att under återstoden av dagen kvarstanna på tingsstället.

Statskontoret har icke något att erinra mot bifall till framställningen på sätt hovrätterna förordat.

Departementschefen.

Detta anslag höjdes av 1947 års riksdag från 700 000 kronor till 1 000 000 kronor. Anslagshöjningen var väsentligen avsedd att möta de ökade utgifter, vilka kunde väntas på grund av det ökade antalet tingsresor efter rättsgångsreformens ikraftträdande. Denna reform har otvivelaktigt medfört, att nämndemannauppgifterna blivit mera betungande än förut. Som jag tidigare vid flera tillfällen uttalat (jfr II ht 1949 s. 42), är det min avsikt att, så snart det statsfinansiella läget tillåter, upptaga frågan om ersättning till nämndemännen utöver resekostnads- och traktamentsersättning. I nuvarande situation kan något förslag i ämnet ej framläggas. Det är emellertid angeläget att råda bot för de olägenheter som följa av den nuvarande begränsningen beträffande nämndemännens rätt till resekostnadsersättning. 1945 års kungörelse bör därför ändras på sätt hovrätterna föreslagit. Härav föranledda kostnader kunna icke på förhand beräknas men med hänsyn till att ting efter rättsgångsreformens genomförande endast mera sällan pågår i två eller flera dagar torde anslaget kunna uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsrätterna: Reseersättningar till nämndemän* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[21] 11. Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	60 000	84 500
1948/49	—	19 600
1949/50	—	
1950/51 förslag	25 000	

Till bestridande av kostnaderna för uppläggande av nya fastighetsböcker för landet finnas två anslag, ett reservationsanslag för böckernas anskaffande och ett förslagsanslag för böckernas uppläggande, det sista avsett huvudsakligen för skrivhjälp. På grund av brist på rättsbildade arbetskrafter har arbetet med böckernas uppläggande under senare år icke kunnat bedrivas i den omfattning som varit avsedd (jfr II ht 1943 s. 22). Detta har medfört att reservation uppkommit på förevarande anslag. Några medel för anskaffande av nya fastighetsböcker ha därför inte behövt begäras vid 1948 och 1949 års riksdagar (II ht 1948 s. 72; 1949 s. 43).

Av det för budgetåret 1948/49 anvisade förslagsanslaget å 50 000 kronor till uppläggande av nya fastighetsböcker ha endast 12 300 kronor tagits i anspråk. Med anledning härav ha hovrätternas presidenter efter anmodan

redogjort för fastighetsboksarbetets läge. Av redogörelserna framgår att under budgetåret 1948/49 bristen på arbetskraft i stort sett bestått. Emellertid har under år 1949 en förbättring i detta hänseende börjat inträda och arbetet har inom flertalet hovrätter kunnat intensifieras. Utsikter förefinns att den ökade arbetstakten under nästa budgetår i varje fall skall kunna bibehållas.

Till innevarande budgetår har å förevarande anslag redovisats en reservation av 79 700 kronor. För att säkerställa tillgången på böcker bör i nästa budgetårs riksstat åter upptagas ett belopp för anskaffande av böcker, förslagsvis 25 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[22] 12. Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	12 300
1949/50 (statsliggaren s. 140) . . .	50 000	
1950/51 förslag	50 000	

Såsom nämnts under näst föregående punkt kan en intensifiering av arbetet med uppläggande av nya fastighetsböcker förväntas under nästa budgetår. I sina redogörelser för arbetets läge ha hovrätternas presidenter beräknat anslagsbehovet för nämnda budgetår till omkring 50 000 kronor. Anslaget uppföres därför med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[23] 13. Vattendomstolarna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	720 000	657 300
1949/50 (statsliggaren s. 140) . .	844 500	
1950/51 förslag	858 800	

I enlighet med ett av särskilt tillkallad utredningsman framlagt förslag har B-avdelningen vid Norrbygdens vattendomstol från och med den 1 juli 1949 utbrutits till en självständig vattendomstol, benämnd Mellanbygdens vattendomstol (prop. 139/1949). Den nya vattendomstolens kansli skall förläggas till Östersund men har under en övergångstid tills vidare fått kvarbliva i Umeå.

Y r k a n d e n. *Vattenöverdomstolen* (skr. 29/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 9 800 kronor.

	Ökning
1. 1 biträdande vattenrättssekreterare vid Mellanbygdens vattendomstol, 6 månader	6 484
2. Omräkning.	
Ändrad stationeringsort för Mellanbygdens vattendomstol	2 450
Reglerad befordringsgång för biträdespersonal	866
	9 800

3. Vidare har *Sveriges juristförbund* i en av vattenöverdomstolen i viss utsträckning biträdd framställning (skr. 4/9 1949) hemställt, att bestämmelserna om reglerad befordringsgång måtte göras tillämpliga på vattenrättsamanuenserna. Detta förslag skulle, på sätt det av vattenöverdomstolen tillstyrkts, medföra en kostnadsökning av 4 500 kronor.

M o t i v. 1. Gällande stat för vattendomstolarna upptager för Mellanbygdens vattendomstol bl. a. under högst 6 månader av budgetåret en biträdande vattenrättssekreterare, vilken företrädesvis skall biträda vid handläggningen av det s. k. Bergeforsmålet (prop. 139 s. 15). Handläggningen av detta mål beräknas vid ingången av budgetåret 1950/51 ha fortskridit så långt, att behov av sekreterare föreligger för hela budgetåret.

2. Mellanbygdens vattendomstols kansli beräknas kunna överflyttas till Östersund den 1 juli 1950.

3. Vid varje vattendomstol finnes en befattning såsom vattenrättsamanuens. Av de fem amanuéstjänsterna är den nyinrättade befattningen vid Mellanbygdens vattendomstol obesatt, enär den ej lockat någon sökande. Bestämmelserna om reglerad befordringsgång äga ej tillämpning på vattenrättsamanuenserna, vilka äro extra ordinarie tjänstemän i 22 lönegraden. Då de endast i undantagsfall kunna vinna befordran inom vattendomstol och deras befordringsmöjligheter med hänsyn till den specialiserade sysselsättningen även i övrigt äro små, föreligger enligt juristförbundets mening allvarlig fara för att befattningen blir sluttjänst. Det är därför obilligt, att vattenrättsamanuenserna icke komma i åtnjutande av de förmåner som tillkomma övriga förvaltningsamanuenser.

Vattenöverdomstolen finner påkallat, att vattenrättsamanuensernas arbetsuppgifter, befordringsmöjligheter och löneförhållanden göras till föremål för en mera ingående undersökning, enär det med nuvarande anställnings- och lönevillkor torde bliva svårt att framdeles besätta ifrågavarande tjänster. Innan denna utredning kommit till stånd, anser vattenöverdomstolen sig icke böra taga någon bestämd ställning till hithörande frågor. Enär de nuvarande vattenrättsamanuenserna innehaft sina tjänster under lång tid, är det emellertid icke skäligt, att frågan om förbättring av deras anställnings- och löneförhållanden helt uppskjutes i avvidan på den förordade utredningen. Val-

tenöverdomstolen föreslår därför, att dessa amanuenser redan nu beredas samma löneställning som om bestämmelserna om reglerad befordringsgång vore tillämpliga på dem.

Y t t r a n d e n. *Statskontoret*, vars yttrande inhämtats endast beträffande vattenöverdomstolens anslagsaskanden, har lämnat dessa utan erinran.

Statens lönenämnd har icke något att erinra mot att bestämmelserna om reglerad befordringsgång för amanuenspersonal, i avvaktan på resultatet av den av vattenöverdomstolen förordade undersökningen, göras tillämpliga på vattenrättsamanuenserna.

Departementschefen.

De av vattenöverdomstolen framlagda förslagen ha icke givit mig anledning till erinran. Beträffande vattenrättsamanuenserna är det min avsikt att låta verkställa den av vattenöverdomstolen förordade undersökningen rörande dessa amanuensers arbetsförhållanden m. m. Det synes dock skäligt att redan nu göra bestämmelserna om reglerad befordringsgång tillämpliga på de nuvarande vattenrättsamanuenserna.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 341 700 (+ 6 700) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 30 000 kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 402 000 (+ 6 700) kronor;
rörligt tillägg 84 200 (+ 900) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till 858 800 (+ 14 300) kronor.

Vid anslagsberäkningen har hänsyn tagits till att ett biträde enligt grunderna för reglerad befordringsgång skall erhålla ordinarie anställning.

I personalförteckningen bör antalet kontorsbiträden ökas från 5 till 6.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga nyss angiven ändring i vattendomstolarnas personalförteckning;

b) fastställa följande avlöningsstat för vattendomstolarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	341 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	402 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	84 200

Summa kronor 858 800;

c) till *Vattendomstolarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 858 800 kronor.

[24] 14. Vattendomstolarna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	103 000	116 900
1949/50 (statsliggaren s. 141) ..	125 000	
1950/51 förslag	125 000	

I enlighet med förslag av vattenöverdomstolen (skr. 29/8 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vattendomstolarna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

[25] 15. Vattendomstolarna: Flyttning av Mellanbygdens vattendomstols kansli.

Såsom nämnts under punkten [23] är det avsett att Mellanbygdens vattendomstols kansli skall förflyttas från Umeå till Östersund den 1 juli 1950.

Vattenöverdomstolen (skr. 29/8 1949) har, med anmälan om den tillämnade flyttningen, hemställt om ett anslag å 26 000 kronor för bestridande av de kostnader som uppkomma i samband därmed. Härvid beräknas för nyanskaffning av inredning ett till 10 000 kronor avrundat belopp (vattenrättsdomaren beräknar dessa kostnader till 8 650 kronor), för inköp av litteratur 1 500 kronor, för telefonanläggning 2 700 kronor, för transportkostnader 1 600 kronor och för flyttningskostnader 10 000 kronor.

Statskontoret har icke annat att erinra mot framställningen än att det för nyanskaffning av inredning avsedda beloppet bör begränsas till i allt fall 9 000 kronor. De medel, som anvisas till gäldande av befattningshavarernas flyttningskostnader, böra enligt statskontorets mening uppföras å särskild post under engångsanslaget.

I enlighet med vad statskontoret förordat hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vattendomstolarna: Flyttning av Mellanbygdens vattendomstols kansli* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

D. Rättegångsväsendet i allmänhet.

[26] 1. Ersättning åt domare, vittnen och parter.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	900 000	1 000 600
1948/49	1 100 000	1 896 200
1949/50 (statsliggaren s. 142) ..	1 100 000	
1950/51 förslag	1 800 000	

Från detta anslag bestridas ett flertal kostnader av växlande beskaffenhet (statsliggaren s. 142 f.).

Anslaget, som tidigare var uppfört med 700 000 kronor, höjdes i samband med ikraftträdandet av rättegångsreformen till 1 100 000 kronor. Därmed avsågs att täcka ökade, på förhand icke uppskattningsbara kostnader för bland annat ersättning till vittnen i brottmål m. fl. mål, offentliga försvarare, frikända tilltalade samt personer som höras under förundersökning i brottmål. Under budgetåret 1948/49 har anslaget emellertid överskridits med nära 800 000 kronor. De redovisade utgifterna, 1 896 200 kronor, fördela sig med 834 200 kronor på ersättningar till rättegångsbiträden, 326 300 kronor på vittnesersättningar, 376 500 kronor på kostnader för förundersökningar i brottmål och med 359 100 kronor på kostnader i övrigt. För nästa budgetår torde anslaget böra uppräknas med ytterligare förslagsvis 700 000 kronor till 1 800 000 kronor. Vid bedömandet härav bör även beaktas, att från detta anslag skola bestridas arvoden åt de expropriationstekniker, som enligt de av 1949 års riksdag antagna ändringarna i expropriationslagen skola ingå i expropriationsdomstol (jfr prop. 184/1949 s. 236).

Det är min avsikt att med uppmärksamhet följa den fortsatta utvecklingen beträffande utgifterna under anslaget. I detta syfte har jag hemställt hos riksräkenskapsverket att överväga huruvida ändrade grunder böra tillämpas för deras redovisning.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning åt domare, vittnen och parter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

[27] 2. Kostnader enligt lagen om fri rättegång.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	1 005 200
1949/50 (statsliggaren s. 145) ..	1 000 000	
1950/51 förslag	1 000 000	

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader enligt lagen om fri rättegång* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[28] 3. Understöd för utomprocessuell rättshjälp.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	160 000	153 900
1949/50 (statsliggaren s. 145) ..	160 000	
1950/51 förslag	200 000	

I syfte att befrämja utomprocessuell rättshjälp för mindre bemedlade har anslag sedan lång tid tillbaka anvisats till understöd åt offentliga rätts-hjälpsanstalter, inrättade av landsting eller kommuner. Bestämmelser an-

gående understöd till dylika anstalter ha meddelats i kungörelsen den 12 september 1919 (nr 639). Enligt § 2 mom. 1 kan offentlig rättshjälpsanstalt erhålla understöd dels till bestridande av samtliga för dess verksamhet nödvändiga utgifter för postporto, telefon och telegram och dels till resekostnadsersättning enligt vissa grunder. Enligt § 2 mom. 2 kan ersättning beredas för intill hälften av det belopp, som återstår, sedan från anstaltens sammanlagda årsutgifter till avlöningar, skrivmaterialier och tryckningskostnader dragits ersättningsbelopp, som kommit anstalten till godo på grund av domstolsbeslut eller eljest för lämnat biträde i rättegång. Slutligen kan enligt mom. 3 samma paragraf ersättning med högst 3 000 kronor tillerkännas anstalt för bestridande av engångsutgifter, som äro förenade med dess upprättande.

I enlighet med ett i 1946 års statsverksproposition framlagt förslag (II ht s. 90) har numera genom en den 20 september 1946 (nr 619) utfärdad kungörelse möjlighet öppnats att lämna understöd även för utomprocessuell rättshjälp, som meddelas av privatpraktiserande advokater. Under budgetåret 1947/48 har vidare inrättats en helt statlig rättshjälpsanstalt i Haparanda, för vilken kostnaderna bestridas från särskilt anslag.

Sedan riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 160/1949) hemställt om utredning angående formerna för anordnandet av utomprocessuell rättshjälp m. m., ha särskilda sakkunniga tillkallats att verkställa sådan utredning (jfr riksdagsberättelsen s. 54). Förslag i ämnet har ännu ej avgivits av de sakkunniga och kan därför icke föreläggas årets riksdag.

Vid beviljande av statsunderstöd till rättshjälpsanstalterna har Kungl. Maj:t sedan ett flertal år beräknat ersättningen enligt § 2 mom. 2 i 1919 års kungörelse efter sådant procenttal, att summan av understöden jämlikt mom. 1 och mom. 2 motsvarat det i riksstaten upptagna anslagsbeloppet eller, såvitt angår tiden från och med budgetåret 1947/48, den del av anslagsbeloppet, som belöper på rättshjälpsanstalterna. Detta procenttal har under de sista åren sjunkit och utgjorde för år 1945 25, för år 1946 22,6 och för år 1947 17,8. Under nämnda tre år utgick understöd till tio anstalter. Under år 1948 ha nya anstalter i Hallands och Värmlands län trätt i verksamhet. Med tillämpning av samma beräkningsprincip, som tidigare kommit till användning, skulle härigenom procenttalet för ersättningens bestämmande ha sjunkit till 15,7 för år 1948. Emellertid har Kungl. Maj:t medgivit understöd för år 1948 till anstalterna med tillhoppa omkring 178 000 kronor, varigenom procenttalet höjts till omkring 20.

Statsunderstöd till landsting med anledning av 1946 års kungörelse har för åren 1946—1948 beviljats i begränsad omfattning (jfr II ht 1946 s. 90). Understödet har varje år utgått med 20 procent av landstingens kostnader för verksamheten.

För att hålla den nuvarande anslagsramen skulle det, såsom av den nyss lämnade redogörelsen framgår, ha varit nödvändigt att sänka det procenttal, varefter ersättningen enligt § 2 mom. 2 i 1919 års kungörelse beräknas, till omkring 15, ehuru denna ersättning enligt kungörelsen kan utgå med 50

procent av ifrågavarande utgifter. En höjning av anslaget är därför motiverad. I rådande läge torde man böra begränsa anslagsökningen till 40 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd för utomprocessuell rättshjälp* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[29] 4. Tornedalens rättshjälpsanstalt.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	33 700	33 600
1949/50 (statsliggaren s. 145) ..	36 500	
1950/51 förslag	36 500	

Länsstyrelsen i Norrbottens län (skr. 3/9 1949) hemställer, i enlighet med ett av styrelsen för rättshjälpsanstalten avgivet förslag, att ytterligare 1 000 kronor anvisas till expenser.

Departementschefen.

Tillräckliga skäl ha ej anförts för att nu höja anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tornedalens rättshjälpsanstalt* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 36 500 kronor.

[30] 5. Efterutbildning inom rättegångsväsendet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	15 000	3 000
1949/50 (statsliggaren s. 146)	15 000	
1950/51 förslag	15 000	

Förslag att medel skulle anvisas till efterutbildning inom rättegångsväsendet väcktes ursprungligen av 1943 års domarutredning (SOU 1946: 57), som särskilt underströk behovet av efterutbildning för domare, domaraspiranter, åklagare och advokater inom straffrättens och på närliggande områden. I enlighet med vad som förutsattes, då anslagsfrågan behandlades vid 1947 års riksdag (prop. 268 s. 189), inriktades utbildningsverksamheten under budgetåret 1947/48 uteslutande på den nya rättegångsordningen. Därefter har, på sätt domarutredningen förordnat, kursverksamhet försöksvis och i begränsad omfattning anordnats i straffrättsliga och därmed sammanhängande ämnen. Denna verksamhet har visat sig fylla ett stort behov. Till en på hösten 1949 anordnad kurs anmälde sig sålunda omkring 300 deltagare, varav dock endast 40 kunde beredas plats. Flera liknande kurser skola där-

för anordnas. Sedan mera erfarenhet vunnits, synes undervisningsverksamheten kunna givas fastare former. Det är därför angeläget, att medel även i fortsättningen anvisas för ändamålet. Från anslaget torde jämväl, efter Kungl. Maj:ts prövning, få bestridas kostnader för sådana av riksåklagarämbetet anordnade allmänna åklagarmöten, som avse efterutbildning av åklagare. Liksom hittills bör anslaget därjämte enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande få tagas i anspråk för efterutbildning i stenografi av biträdespersonal i domsagorna.

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Efterutbildning inom rättegångsväsendet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

[31] 6. Ersättning för vissa bötesandelar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 300	700
1949/50 (statsliggaren s. 146)	500	
1950/51 förslag	500	

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för vissa bötesandelar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 500 kronor.

[32] 7. Ersättning för förlorad inteckningslösen vid stadsdomstolarna.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	135 000	134 200
1949/50 (statsliggaren s. 146) ..	135 000	
1950/51 förslag	134 000	

Då några av ersättningsbeloppen bortfallit, kan anslaget nedsättas till 134 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för förlorad inteckningslösen vid stadsdomstolarna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 134 000 kronor.

[33] 8. Resestipendier åt domare och domaraspiranter.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 000	8 700
1949/50 (statsliggaren s. 146)	10 000	
1950/51 förslag	10 000	

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Resestipendier åt domare och domaraspiranter* för
budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000
kronor.

E. Fångvården m. m.

[34] 1. Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	627 000	583 200
1949/50 (statsliggaren s. 147) ..	580 500	
1950/51 förslag	587 500	

Fångvårdsstyrelsen (skr. 19/8, 22/9, 3/11 1949) hemställer, att anslaget
höjes med 23 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförstärkning	
1 kansliskrivare Ca 15	7 996
1 kanslibiträde Ca 11	6 814
Vikarier	1 144
2. Omräkning	
Reglerad befordringsgång för amanuenspersonal	3 144
Reglerad befordringsgång för biträdespersonal	2 292
Löneklassuppflyttningar	1 610
	23 000

1. Vid bifall till styrelsens i det följande, punkten [43], återgivna förslag
(alternativ 2) till utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen kommer en
avsevärd ökning av arbetsbördan för styrelsens administrativa byrå och so-
cialbyrå att inträda. Med den föreslagna utvidgningen av konsulentorgani-
sationen följer nämligen för styrelsens del ett ökat antal kassaredovisningar,
utbetalningar, personalärenden, inspektioner och ärenden angående efter-
vård m. m.

Statskontoret. Med den begränsade utökning av skyddskonsulentorganisa-
tionen som förordas i fångvårdsstyrelsens förslag (alternativ 2) bör, i av-
vaktan på närmare erfarenheter rörande omfattningen av styrelsens ar-
betsuppgifter på området, tills vidare anstå med förstärkning av styrelsens
personal.

Statens lönenämnd. Enligt vad lönenämnden under hand inhämtat från
fångvårdsstyrelsen, är tjänsten som kansliskrivare avsedd för kamerala
sektionen inom den administrativa byrån, där innehavaren av denna tjänst
skall biträda kamreraren med ekonomiska utredningar. Enligt vad näm-

den vidare inhämtat tjänstgör inom den kamerala sektionen redan tidigare två kansliskrivare. I övrigt finnas inom denna sektion icke några andra biträden än sådana för skriv- och kontorsgöromål.

Vad som anförts rörande de arbetsuppgifter, som avses skola tillkomma innehavarna av de begärda nya biträdestjänsterna, ger enligt lönenämndens mening ej tillräcklig vägledning för att bedöma tjänsternas lönegradsplacering. Lönenämnden har även under hand sökt införskaffa preciserade uppgifter rörande de göromål, som avses för berörda tjänster, utan att dock erhålla sådana. Vid dylikt förhållande anser sig lönenämnden icke kunna tillstyrka, att tjänsterna hänföras till föreslagna lönegrader.

Departementschefen.

I enlighet med beslut av 1949 års riksdag har fångvårdsstyrelsen fr. o. m. den 1 juli 1949 organiserats på tre i stället för tidigare fyra byråer (jfr prop. 128/1949). Omorganisationen, som förutsätter åtskilliga rationaliseringsåtgärder av genomgripande art — bl. a. omläggning av centrala fångregistret — kräver för sitt fullständiga genomförande viss övergångstid. För att säkerställa tillgången på biträdespersonal under övergångstiden har därför i årets stat ett belopp, motsvarande lönen till två kontorsbiträden, övergångsvis ställts till Kungl. Maj:ts förfogande såsom reserv (prop. 128 s. 20). Omläggningen av centrala fångregistret beräknas vidare komma att frigöra viss biträdespersonal (prop. 128 s. 5, 20). Under dessa förhållanden skulle en begränsad utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen icke behöva föranleda ökad medelsanvisning till sådan personal. Å andra sidan kan jag, ehuru konsulentorganisationen tills vidare bibehålles i sin nuvarande omfattning (jfr det följande s. 70), ej nu förorda någon nedsättning av det för biträden beräknade beloppet. Det bör emellertid ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva behovet av biträdespersonal i samband med att anslaget ställes till förfogande.

På grund av det anförda kan anslagshöjningen begränsas till belopp motsvarande den automatiska utgiftsökningen, i runt tal 7 000 kronor. I överensstämmelse med gällande grunder för biträdespersonalens befordringsgång böra två biträden för kontors- och skrivgöromål befordras till ordinarie kontorsbiträden. Då ett av dessa biträden med vikariatslön uppehåller högre icke-ordinarie befattning, bör icke-ordinarieposten i styrelsens avlöningsstat samtidigt nedsättas med lönen blott för ett biträde.

Anslaget b e r ä k n a s sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 295 900 (+ 5 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 13 900 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 218 200 (+ 1 300) kronor;
rörligt tillägg 59 500 (+ 700) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till 587 500 (+ 7 000) kronor.

I personalförteckningen ökas antalet kontorsbiträden från

9 till 11. En å övergångsstat uppförd befattning såsom förste byråsekreterare i Ca 27 kan avföras ur förteckningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i fångvårdsstyrelsens personalförteckning vidtaga de ändringar, som nyss angivits;
- b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	295 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	13 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	218 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	59 500

Summa kronor 587 500;

c) till *Fångvårdsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 587 500 kronor.

[35] 2. Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	71 500	78 200
1949/50 (statsliggaren s. 148) ..	72 500	
1950/51 förslag	80 000	

Enligt gällande omkostnadsstat för fångvårdsstyrelsen ha anvisats bl. a. 2 000 kronor till sjukvård för personal m. m. (3 900), 9 000 kronor till reseersättningar (13 900), 5 000 kronor till bränsle, lyse och vatten (7 900) och 52 000 kronor till övriga expenser (51 600).

Fångvårdsstyrelsen (skr. 19/8, 22/9 1949) hemställer, att anslaget höjes med 11 450 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	1 500
2. Reseersättningar	4 000
3. Bränsle, lyse och vatten	2 000
4. Övriga expenser	3 950
	11 450

1 och 3. Anvisade belopp ha under flera år visat sig otillräckliga.

2. Fångvårdsstyrelsens personal har fr. o. m. den 1 juli 1949 förstärkts med 2 förste byråsekreterare i Ce 29 (den ene för undervisning och den andre för kontroll av tjänstgöringsschema m. m.) och 1 förste byråingenjör i Cg 29 (för arbetsdriftsplanering). Dessa tjänstemäns arbetsuppgifter äro

av den art, att de under en stor del av året måste uppehålla sig vid anstalterna, därest syftet med dessa tjänster skall bli tillgodosett (jfr prop. 128/1949 s. 19 f.). Det nuvarande reseanslaget förslår icke för denna utökade inspektionsverksamhet.

4. Förslaget under näst föregående punkt om utökning av styrelsens personal med två befattningshavare, medför behov av ytterligare medel till expenser. Vid en utvidgning av skyddskonsulentorganisationen beräknas vidare antalet telefonsamtal för styrelsen stiga avsevärt, varjämte behovet av blanketter och skrivmateriel m. m. blir större. Den årliga kostnadsökningen här för beräknas till 2 500 kronor. Ytterligare erfordras 1 450 kronor för vissa engångsutgifter, nämligen till möbler och skrivmaskiner för de nya befattningshavarna.

Statskontoret, som ansett det böra tills vidare anstå med den föreslagna förstärkningen av styrelsens personal (jfr s. 40), kan icke tillstyrka att anslaget uppräknas för därmed sammanhängande ändamål.

Departementschefen.

Jag anser mig icke böra upptaga något förhöjt belopp för posten till övriga expenser men tillstyrker, att anslaget uppräknas med 7 500 kronor att fördelas på posterna till sjukvård m. m., reseersättningar samt bränsle, lyse och vatten på sätt fångvårdsstyrelsen förordnat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

[36] 3. *Fångvårdsanstalterna: Avlöningar.*

Såsom anmäldes i fjolårets statsverksproposition (II ht s. 61) pågår inom justitiedepartementet med biträde av särskilt tillkallad sakkunnig en allmän översyn av vissa med straffverkställighetsreformen sammanhängande organisationsfrågor inom fångvården. Denna översyn bedrivs på längre sikt men det är angeläget att redan för årets riksdag redovisa de riktlinjer efter vilka utredningsarbetet bedrivs m. m. Enär den sakkunnige för fullgörande av sitt uppdrag vistats utomlands under senare delen av år 1949, kan denna redogörelse icke lämnas i samband med statsverkspropositionens avlåtande. Åtskilliga av fångvårdens anslagsfrågor böra emellertid bedömas mot bakgrund av det pågående utredningsarbetet. Såväl nyssnämnda redogörelse som därav berörda anslagsfrågor torde därför få anmälas i särskild proposition. Anslagen till avlöningar och omkostnader vid fångvårdsanstalterna torde därför nu böra upptagas med allenast beräknade belopp, motsvarande de i gällande riksstat uppförda anslagen.

Jag hemställer under denna punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Fångvårdsanstalterna: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 8 131 600 kronor.

[37] 4. Fångvårdsanstalterna: Omkostnader.

Under åberopande av vad under punkten [36] anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Fångvårdsanstalterna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 3 555 000 kronor.

[38] 5. Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.

I gällande riksstat har upptagits ett reservationsanslag av 104 000 kronor till maskin- och verktygsutrustning för vissa fångvårdsanstalter, nämligen ungdomsanstalterna i Ystad (69 000 kronor) och Uppsala (35 000 kronor). För nästa budgetår har fångvårdsstyrelsen begärt ytterligare 339 000 kronor för liknande ändamål att fördelas på fem olika anstalter. Utom i ett fall äga styrelsens förslag samband med framställningar om anslag för byggnadsändamål under kapitalbudgeten. Sistnämnda anslagsfrågor komma att upptagas till bedömande i den särskilda proposition som skall avlåtas rörande anslagen till fångvårdsanstalterna. Anslagsbehovet till maskin- och verktygsutrustning måste prövas i sammanhang härmed. För ändamålet bör därför nu uppföras ett beräknat belopp, motsvarande det nuvarande anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 104 000 kronor.

[39] 6. Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	206 800
1949/50 (statsliggaren s. 154) ..	120 000	
1950/51 förslag	90 000	

Det nu utgående anslaget har bestämts med hänsyn till att följande fångvården ej tillhörande anstalter skola tagas i anspråk för vård av fångar, nämligen egendomen Åby, som tillhör Centralföreningen till stöd för frivgiva, samt egendomarna Lannaskede, Sjöleden och Viebäck, vilka disponeras av Svenska diakonissällskapet. Vidare har under anslaget beräknats ett belopp av 5 000 kronor till inackorderingsavgifter för personer, som ådömts ungdomsfängelse (jfr prop. 220/1948 s. 41).

Verksamheten å egendomarna Lannaskede och Viebäck har under år 1949 nedlagts (jfr II ht 1949 s. 67).

Fångvårdsstyrelsen (skr. 19/8 1949) har, med utgångspunkt från att endast egendomarna Åby och Sjöleden under nästa budgetår skola tagas i anspråk för fångvårdens räkning, föreslagit att anslaget nedsättes till 100 000 kronor.

Statskontoret anser, att anslaget kan begränsas till i varje fall 80 000 kronor.

Departementschefen.

Under budgetåret 1948/49 uppgingo statsverkets kostnader för egendomarna Åby och Sjöleden till 58 400 kronor resp. 24 300 kronor. Med hänsyn härtill torde anslaget böra bestämmas till förslagsvis 90 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[40] 7. Interneringsnämnden.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	46 500	54 600
1949/50 (statsliggaren s. 155)	49 500	
1950/51 förslag	54 500	

Enligt gällande stat för interneringsnämnden ha anvisats bl. a. 15 000 kronor till arvode motsvarande Ce 30:30 åt nämndens sekreterare och vikarie för denne (17 100), 12 400 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal m. m. (13 700), 4 000 kronor till reseersättningar (5 800) och 3 500 kronor till expenser (4 200). Nämndens biträdespersonal utgöres av ett e. o. kanslibiträde och ett e. o. kontorsbiträde. Ett belopp av cirka 2 000 kronor har beräknats för tillfällig skrivhjälp m. m. (3 500).

Fångvårdsstyrelsen (skr. 19/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 6 600 kronor.

	Ökning
1. Tillfällig skrivhjälp	1 600
2. Omkostnader.	
Reseersättningar	2 000
Expenser	500
3. Omräkning.	
Arvode åt sekreteraren	2 000
Löneklassuppflyttning	500
	6 600

1. Den nya lagen om förvaring och internering å säkerhetsanstalt, som trätt i kraft den 1 juli 1946, har i hög grad ökat interneringsnämndens arbetsbörda. Bland annat har antalet av nämnden avgivna utlåtanden stigit avsevärt.

2. Utökningen av antalet säkerhetsanstalter samt det förhållandet att nämndens ordförande är bosatt i Växjö ha medfört, att det nu anvisade beloppet till reseersättningar blivit otillräckligt.

Expensutgifterna ha stegrats till följd av att dels nämndens sekretariat, som tidigare varit inhytt hos fångvårdsstyrelsen, flyttat till särskilda lokaler och dels de av nämnden handlagda ärendena ökat i antal.

3. Omräkningen föranledes av, förutom löneklassuppflyttning, att medelsanvisningen visat sig otillräcklig.

Statskontoret har lämnat framställningen utan erinran.

Departementschefen.

Fångvårdsstyrelsens förslag har givit mig anledning till erinran endast såvitt avser de för tillfällig skrivhjälp och expenser begärda beloppen. Højningen för skrivhjälp torde tills vidare böra begränsas till 500 kronor. Enär vidare expensposten, på samma skäl som nu anförts, uppräknats med 2 000 kronor för innevarande budgetår (II ht 1949 s. 68 f.), bör anstå med ytterligare højning av denna post. Anslagsökningen begränsas sålunda till 5 000 kronor.

Anslaget b e r ä k n a s sålunda:

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 30 000 (+ 2 000) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal m. m. 13 400 (+ 1 000);
 rörligt tillägg oförändrat 1 400;
 omkostnader 9 700 (+ 2 000).

Anslaget bestämmes alltså till 54 500 (+ 5 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande stat för interneringsnämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Stat.

A v l ö n i n g a r.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	13 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 400;

O m k o s t n a d e r.

Omkostnader, *förslagsvis* 9 700

Summa kronor 54 500;

b) till *Interneringsnämnden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 54 500 kronor.

[41] 8. Ungdomsfängelssenämnden.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	19 600	23 100
1949/50 (statsliggaren s. 156)	21 600	
1950/51 förslag	23 000	

Enligt gällande stat för ungdomsfängelssenämnden ha anvisats bl. a. 3 500 kronor till dagarvoden åt nämndens ordförande och ledamöter (4 100), 2 700 kronor till arvode åt nämndens sekreterare och vikarie för denne (2 700) och 1 800 kronor till expenser (2 800).

Fångvårdsstyrelsen (skr. 19/8 1949) hemställer, att anslaget höjes med 15 700 kronor.

	Ökning
1. Dagarvoden åt nämndens ordförande och ledamöter	500
2. Sekreterarbefattningen förändras till heltidstjänst Cg 30	14 300
3. Expenser	700
4. Löneklassuppflyttning	200
	15 700

1. Medelsanvisningen har visat sig otillräcklig.

2. De omfattande och viktiga göromål som åvila sekreteraren kräva oundgängligen, att han ägnar hela sin arbetstid åt sekreterarskapet. Han har att bereda och föredraga de ärenden om utskrivning på prov, i vilka avgörande träffas om frihetsförlustens längd för de till ungdomsfängelse dömda, samt ärenden om återintagning i ungdomsanstalt, yttranden till åklagare i frågor om åtalseftergift och yttranden till domstol huruvida ungdomsfängelsebehandlingen skall fortsättas eller avbrytas efter återfall i brott. Dessa grupper av ärenden kräva, att sekreteraren har god kännedom om kriminalvårdens och socialvårdens organisation och samtidigt är en väl kvalificerad jurist med speciell erfarenhet på hithörande område. Härtill kommer att nämndens eftervårdande uppgifter till väsentlig del måste fullgöras genom sekreteraren, som bland annat har att sörja för den rådgivande och kontrollerande verksamheten gentemot tillsynsmännen.

3. Nämndens eftervårdsarbete har medfört en successiv ökning av telefonkostnaderna.

Statskontoret anser sig icke kunna bedöma behovet av en heltidsanställd sekreterare. Därest Kungl. Maj:t skulle finna skäl bifalla framställningen härom, har statskontoret icke något att erinra mot de för tjänsten föreslagna avlöningsförmåner, som överensstämmer med dem som fastställts för motsvarande befattning i interneringsnämnden.

Statens lönenämnd — som anser sig icke böra ingå i prövning av behovet av en heltidstjänstgörande sekreterare — kan icke tillstyrka, att ifrågavarande tjänsteman erhåller högre löneförmåner än de, som tillkomma en förste byråsekreterare i 29 lönegraden.

Departementschefen.

I rådande läge kan jag ej biträda förslaget om att inrätta en heltidstjänst för nämndens sekreterare. Övriga av fängvårdsstyrelsen framställda förslag, vilka skulle medföra en anslagsökning med 1 400 kronor, ha icke givit mig anledning till erinran.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande stat för ungdomsfängelsenämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m.	9 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	800

Omkostnader.

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	6 400
Summa kronor	23 000;

- b) till *Ungdomsfängelsenämnden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 kronor.

[42] 9. Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	250 000	229 000
1948/49	250 000	277 200
1949/50 (statsliggaren s. 156) . .	250 000	
1950/51 förslag	250 000	

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[43] 10. Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar.

	Anslag ¹	Nettoutgift ¹
1948/49	304 000	317 700
1949/50 (statsliggaren s. 157) ..	309 600	
1950/51 förslag	389 600	

Under förarbetena till 1939 års lag om villkorlig dom och 1943 års lag om villkorlig frigivning föreslogs anställande av ett antal statliga befattningshavare, statens skyddskonsulenter, vilka var och en för visst distrikt skulle ägna sig åt skyddsverksamhet. Konsulenternas verksamhet skulle huvudsakligen avse villkorligt dömda och frigivna.

De väckta förslagen ledde till att riksdagen år 1939, i samband med antagandet av den nya lagen om villkorlig dom, anvisade medel till anställande av tolv skyddskonsulenter och fem assistenter åt dem, vartill skulle komma en såsom bisyssla avsedd konsulentbefattning för Gotland. I samband med de besparingsåtgärder, som föranleddes av krigsutbrottet 1939, beslöts att med inrättandet av konsulentorganisationen skulle anstå. Som en följd härav sattes ej heller lagen om villkorlig dom i kraft.

Under år 1942 inrättades — utan att den nya lagen om villkorlig dom sattes i kraft — en konsulentorganisation av mindre omfattning. Från och med den 1 augusti 1942 indelades riket i fyra skyddskonsulentdistrikt, från vilka dock städerna Stockholm och Göteborg samt Kopparbergs län undantogs, eftersom dessa hade förhållandevis väl rustade skyddsföreningar. Konsulenternas verksamhet begränsades i huvudsak till de villkorligt dömda.

Vid 1943 års riksdag anslagos medel till en skyddskonsulentorganisation av samma omfattning som den år 1939 beslutade, alltså tillhopa tretton skyddskonsulenter jämte fem assistenter. Riksdagen antog även den förut nämnda nya lagen om villkorlig frigivning, som emellertid med hänsyn till konsulenternas arbetsbörda icke sattes i kraft förrän den 1 januari 1945. Genom kungörelse den 1 oktober 1943 förordnades däremot, att lagen om villkorlig dom skulle träda i kraft den 1 januari 1944. Samtidigt utfärdades vissa följdförfattningar. Konsulenterna och assistenterna i den utvidgade organisationen började sin verksamhet den 1 januari 1944. Organisationen har den 1 juli 1947 utökats med en skyddsassistent.

Konsulentdistrikten och befattningshavarnas stationeringsorter äro följande.

Första distriktet: Stockholms stad (stationeringsort Stockholm; 2 skyddsassistenter),

andra distriktet: Stockholms och Uppsala län (Stockholm),

tredje distriktet: Södermanlands och Östergötlands län (Norrköping),

fjärde distriktet: Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län (Växjö),

femte distriktet: Gotlands län (Visby),

sjätte distriktet: Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län (Malmö; 1 skyddsassistent),

¹ Siffrorna avse såväl avlöningar som omkostnader.

sjunde distriktet: Göteborgs och Bohus samt Hallands län (Göteborg; 1 skyddsassistent, stationerad i Halmstad),

åttonde distriktet: Älvsborgs och Skaraborgs län (Borås),

nionde distriktet: Värmlands och Örebro län (Karlstad),

tionde distriktet: Västmanlands och Kopparbergs län (Falun),

elfte distriktet: Gävleborgs län (Gävle),

tolfte distriktet: Västernorrlands och Jämtlands län (Sundsvall; 1 skyddsassistent, stationerad i Östersund) samt

trettonde distriktet: Västerbottens och Norrbottens län (Luleå; 1 skyddsassistent, stationerad i Umeå).

Skyddskonsulenten i femte distriktet (Gotlands län) uppbär ett årsarvode av 1 500 kronor. Övriga konsulenter äro placerade i Ce 24 och samtliga assistenter i Ce 20. Vissa medel finnas anvisade för skrivhjälp och för onkostnader.

Bestämmelser om skyddskonsulentorganisationen äro meddelade dels i lagarna om villkorlig dom, om villkorlig frigivning och om verkställigheten av frihetsstraff m. m. jämte till dessa lagar utfärdade tillämpningsförfattningar, dels i instruktionen den 1 oktober 1943 för statens skyddskonsulenter och skyddsassistenter samt av fängvårdsstyrelsen utfärdade föreskrifter.

Skyddskonsulenternas arbetsuppgifter angivas i konsulentinstruktionen sammanfattningsvis vara att taga befattning med övervakning, tillsyn och annan verksamhet beträffande villkorligt dömda och villkorligt frigivna ävensom att biträda vid särskild förundersökning i brottmål. När konsulent därtill anlitas, skall han jämväl ägna sig åt eftervård av andra från fängvårdsanstalt frigivna ävensom av personer som utskrivits från ungdomsfängelse, förvaring eller internering. Vad angår den villkorliga domen ha konsulenterna en dubbel uppgift. De skola dels bistå förundersökarna och tillhandagå domstolarna med upplysningar och åtgärder som äro av betydelse för tillämpningen av lagen om villkorlig dom, särskilt i fråga om utbildning, arbetsanställning, bostad och fritidssysselsättning för villkorligt dömda samt vårdmöjligheter för dem på sjukhus, alkoholistanstalt eller annan anstalt eller inom den till sinnessjukvården anknutna hjälpverksamheten, dels ock utöva en rådgivande och kontrollerande verksamhet gentemot övervakarna samt lämna villkorligt dömda stöd och hjälp och tillse, att de fullgöra sina åligganden. I fråga om villkorligt frigivna skall konsulenten bland annat bistå styresman vid fängvårdsanstalt med att anordna eftervård åt dem. Liksom mot övervakarna för villkorligt dömda har konsulenten rådgivande och kontrollerande uppgifter gentemot tillsynsmännen för villkorligt frigivna. För att kunna fullgöra sina åligganden bör konsulent skaffa sig ingående kännedom om arbetsförhållanden och vårdmöjligheter inom sitt distrikt. Han bör söka intressera lämpliga personer att såsom övervakare, tillsynsmän eller annorledes taga sig an villkorligt dömda och frigivna. I den mån det kan ske utan att övriga tjänsteåligganden eftersättas, är konsulent pliktig att utan särskild ersättning mottaga uppdrag såsom förundersökare, övervakare och tillsynsman.

Skyddsassistent, där sådan finnes, har att enligt konsulentens anvisningar biträda honom i hans arbete och i viss utsträckning fullgöra uppgifter, som eljest åvila denne.

Genom beslut den 2 februari 1945 uppdrog Kungl. Maj:t åt fångvårdsstyrelsen att verkställa utredning och avgiva förslag angående rationalisering av det frivilliga skydds- och hjälparbetet beträffande villkorligt dömda samt från fångvårdsanstalt frigivna eller utskrivna ävensom med dem jämställda hjälpbehövande. Med skrivelse den 31 december 1948 har styrelsen, som vid fullgörandet av sitt uppdrag biträts av särskilt tillkallade sakkunniga¹, överlämnat betänkande angående skyddsarbetets organisation m. m. (SOU 1949: 6). Styrelsens förslag avser att skapa förutsättningar för en effektivt bedriven kriminalvård i frihet bland annat genom en väsentlig utökning av skyddskonsulentorganisationen. I det följande lämnas en redogörelse för huvuddragen i styrelsens förslag.

Fångvårdsstyrelsens utredning angående skyddsarbetets organisation m. m.

En undersökning beträffande tillämpningen i vårt land av kriminalvård i frihet ger vid handen, att det årliga antalet villkorligt dömda på det hela taget visat en fortgående stegring sedan tillkomsten år 1906 av institutet villkorlig dom. Medan år 1907 423 personer dömdes villkorligt uppgick antalet dylika domar år 1939, då beslut om inrättande av en skyddskonsulentorganisation först fattades, till 2 162 och år 1947 till 3 791. Villkorlig dom utan övervakning har under senare år använts endast för omkring 20 % av samtliga villkorligt dömda. Den villkorliga frigivningen tillämpades i relativt begränsad omfattning före ikraftträdandet av 1943 års lag, men även därvidlag har en väsentlig utvidgning nu skett, och antalet villkorligt frigivna uppgår numera årligen till cirka 1 000. Denna utveckling innebär, att de på fångvårdsanstalt intagna nu utgöra endast omkring en femtedel av övervaknings- och tillsynsklientelet.

Som en följd av bland annat den vidgade tillämpningen av villkorlig dom har under de senaste åren även den särskilda förundersökningen i brottmål, vars uppgift främst är att underlätta valet av lämplig behandlingsmetod, erhållit en väsentligt ökad användning samtidigt som ökade krav måst ställas på förundersökarnas kvalifikationer. Antalet förundersökningar beräknas för närvarande närma sig 6 000 om året.

Beträffande förundersökningarnas fördelning på olika kategorier förundersökare utvisa införskaffade uppgifter, att skyddskonsulenterna och skyddsassistenterna endast i relativt obetydlig utsträckning medhunnit att själva verkställa förundersökningar. Sammanlagda antalet av dessa befattningshavare utförda dylika undersökningar uppgår icke till 50 per år. Av 2 903 villkorligt dömda med övervakning, som under år 1947 registrerats hos skyddskonsulenterna, ha 1 472 (50,7 %) förundersökts av tingsnotarier

¹ Ledamöterna av riksdagens andra kammare riksgäldsfullmäktigen E. Eriksson, fattigvårds-konsulenten V. Hedlund och pastorn J. W. Johnsson.

eller andra rättsbildade befattningshavare vid domstol. Den närmast största gruppen utgjordes av skyddsföreningarnas tjänstemän, som svarade för 782 fall (26,9 %).

Enligt uppgifter som infordrats beträffande de den 1 juli 1947 löpande övervaknings- och tillsynsuppdragens fördelning stodo 8 232 villkorligt dömda under övervakning och 674 villkorligt frigivna under tillsyn, sålunda tillhoppa 8 906 personer. Den ojämförligt största gruppen bland övervakarna och tillsynsmännen utgjordes av tjänstemän vid skyddsföreningar, som innehade sammanlagt 2 625 övervaknings- och tillsynsuppdrag, d. v. s. nära 30 % av hela antalet sådana uppdrag. Detta innebär, att befattningshavarna vid vissa föreningar, särskilt i storstäderna, äro synnerligen hårt belastade med uppdrag av ifrågavarande slag, i åtskilliga fall uppgående till över 200 uppdrag för varje befattningshavare. Skyddskonsulent eller skyddsassistent fullgjorde sammanlagt endast 145 dylika uppdrag, och frivilliga krafter från fackliga, politiska och ideella organisationer togos i anspråk blott i ett mycket begränsat antal fall.

Anhopningen av uppdrag hos vissa skyddsvärnstjänstemän finner styrelsen vara ett tecken på bristfällig och otillräcklig organisation av skyddsarbetet. Skyddskonsulentorganisationen är alltför sparsamt tilltagen för att konsulenterna och assistenterna skola kunna åvägabringa erforderlig avlastning. En intensifiering av konsulenternas arbete är dessutom påkallad i vissa avseenden, såsom i fråga om eftervårdens planering. Ett uppenbart behov föreligger sålunda av att förstärka konsulentorganisationen redan för att de nuvarande uppgifterna skola kunna fullgöras på tillfredsställande sätt. Härtill kommer, att konsulenterna böra tilldelas vissa nya ordinarie arbetsuppgifter exempelvis beträffande eftervården av klientel från ungdomsfängelser och anstalter för förvaring och internering samt beträffande kontroll över dem som permitterats från fängvårdsanstalt.

Genom att öka antalet konsulenter och assistenter skulle dessa kunna i större omfattning åtaga sig att själva verkställa särskild förundersökning, främst i brottmål mot underåriga och eljest i betydelsefulla eller svårbedömbara fall, ävensom att vara övervakare och tillsynsmän i sådana fall, där en mera yrkesmässig tillsyn synes påkallad. Härjämte skulle de få möjlighet att för dylika uppdrag i betydande utsträckning förvärva ett ökat antal frivilliga krafter. Dessa, som i regel ej skola fullgöra flera än fem uppdrag per person, böra hämtas även från personkategorier som hittills endast i mindre mån anlitats för sådana uppdrag, bland annat funktionärer i bildningsförbund, andra ideella sammanslutningar och fackföreningar ävensom arbetsledare och arbetskamrater till de dömda. Genom en utvidgning av organisationen skulle konsulenterna och assistenterna även beredas större möjligheter till rådgivande och kontrollerande verksamhet, varjämte de kunde på ett mera personligt sätt ägna uppmärksamhet åt de fall som överlämnats till andra övervakare och tillsynsmän.

För en fullt tillräcklig och effektiv organisation skulle sannolikt krävas, att ett 60-tal skyddskonsulenter och skyddsassistenter nyanställdes. Någon

tillförlitlig uppskattning av personalbehovet kan emellertid icke göras, förrän ytterligare erfarenheter vunnits bland annat av rättegångsreformens verkningar. I avvaktan härpå måste organisationen i viss mån erhålla provisorisk karaktär. Därför föreslås en sådan mera begränsad utvidgning av konsulentorganisationen som synes oundgänglig, för att de föreskrivna arbetsuppgifterna skola kunna fullgöras på behörigt sätt av kompetenta befattningshavare. I enlighet härmed föreslås, att antalet skyddskonsulenter ökas från 13 (därav en deltidсанställd) till 31 (därav två deltidсанställda) och antalet skyddsassistenter från 6 till 22, alltså en ökning med 18 konsulenter och 16 assistenter. Härutöver kräves för registreringsarbete samt andra löpande kontors- och expeditionsgöromål 14 kanslibiträden och 19 kontorsbiträden. Styrelsens plan förutsätter, att envar av konsulenterna och assistenterna i Stockholm, Göteborg och Malmö (tillhopa 26 befattningshavare) skall kunna inneha i medeltal 60 övervaknings- och tillsynsuppdrag och utföra omkring 50 förundersökningar om året. För varje heltidsanställd konsulent och assistent i övriga delar av landet beräknas — med hänsyn till resor m. m. — ett något mindre antal uppdrag eller i medeltal ett 40-tal övervaknings- och tillsynsuppdrag samt minst lika många förundersökningar per år. Därigenom skulle konsulenterna och assistenterna komma att sammanlagt utöva ungefär en fjärdedel av alla uppdrag av förstnämnda slag och verkställa ungefär hälften av samtliga förundersökningar.

Vid uppgörandet av plan för ny indelning av landet i skyddskonsulent-distrikt har styrelsen ansett, att varje distrikt i regel icke bör innefatta mindre än cirka 200 eller mera än 400 övervaknings- och tillsynsfall. Undantag från maximisiffran har dock måst göras för vissa storstadsdistrikt. Minimisiffran har underskridits i två fall, nämligen genom att bibehålla Gotlands län såsom eget distrikt och genom att i Norrbottens län inrätta ett särskilt distrikt, omfattande Gällivare domsaga; konsulenterna i dessa distrikt skola vara deltidsavlönade. Antalet föreslagna distrikt uppgår till 31.

I fråga om skyddskonsulenternas löneställning har styrelsen stannat vid att förorda att 24 lönegraden bibehålles för flertalet konsulenter. Ett mindre antal konsulentbefattningar föreslås emellertid placerade i högre lönegrad. Ett skäl härför har varit, att det ur rekryteringssynpunkt är önskvärt att differentiera befattningarna i lönehänseende. Vidare är det naturligt, att vissa konsulenter med särskilt ansvarsfulla uppgifter beredas en förmånligare löneplacering än de övriga. Detta skulle gälla dels de i storstäderna stationerade konsulenterna (2 i Stockholm, 1 i Göteborg och 1 i Malmö) som skulle erhålla vissa speciella arbetsuppgifter, dels två av de övriga konsulenter som skulle stationeras i städer med hovrätt, d. v. s. konsulenterna i Jönköping och Sundsvall. Nu ifrågavarande befattningshavare böra i lönehänseende jämföras med de direktörer vid fångvårdsanstalt som äro placerade i 27 lönegraden. (En av styrelsens ledamöter jämte två av de tillkallade sakkunniga ha i avgiven reservation förklarat sig anse, att

nämnda sex konsulenter borde placeras i lönegrad 26, d. v. s. densamma som tillkommer fattigvårds- och barnavårdskonsulenter.) Vad angår de deltidssavlönade konsulenterna föreslås icke någon ändring i det till konsulenten i Visby utgående arvodet, 1 500 kronor. Till konsulenten i Gällivare har med hänsyn till dennes långa och tidsödande resor räknats med ett arvode av 2 000 kronor. Skyddsassistentbefattningarna ha av styrelsen bibehållits i Ce 20.

Den till övervakare och tillsynsman för närvarande utgående ersättning — 8 kronor för den första månaden och 2 kronor för varje följande månad av den tid han innehaft och utövat uppdraget — är alltför låg. Styrelsen har dock icke ansett sig nu böra föreslå en höjning av densamma. Frågan om storleken av den ersättning som bör utgå för övervakning och tillsyn bör prövas i ett sammanhang beträffande kriminalvård, barnavård, alkoholistvård och sinnessjukvård. En utredning härom bör snarast komma till stånd.

Den frivilliga skyddsverksamheten har även vid en utvidgad konsulentorganisation en uppgift att komplettera fångvårdens egen understödsverksamhet m. m., varför staten bör fortsätta att uppmuntra och ekonomiskt stödja skyddsföreningarna.

De årliga kostnaderna för en konsulentorganisation av föreslagen omfattning beräknas till 805 000 kronor för avlöningar och 153 000 kronor för omkostnader. På grund av den i samband härmed förutsedda ökningen av arbetet för fångvårdsstyrelsen räknas med en ytterligare kostnad av 50 000 kronor för personalförstärkning m. m. hos styrelsen.¹ Från sammanlagda beloppet, 1 008 000 kronor, bör emellertid frånräknas den besparing, som beräknas uppstå å vissa andra anslag till följd av att skyddskonsulenter och skyddsassistenter utan särskild ersättning i väsentligt ökad utsträckning skola fullgöra förundersöknings-, övervaknings- och tillsynsuppdrag. Uppskattas nämnda besparing till omkring 200 000 kronor, skulle den årliga kostnaden för den utvidgade skyddskonsulentorganisationen uppgå till omkring 800 000 kronor. I jämförelse med kostnaderna för nuvarande organisation innebär detta en kostnadsökning med i runt tal 500 000 kronor. Härtill komma vissa till 111 000 kronor beräknade engångsutgifter för möbler m. m. samt lokalkostnader.

Behov av ökad medelsanvisning föreligger härjämte för vissa förut icke nämnda ändamål. Sålunda äro nuvarande möjligheter otillräckliga för att på nöjaktigt sätt förse dem, som frigivas eller utskrivs från anstalt, med ändamålsenliga kläder och erforderliga medel för uppehälle intill första avlöningstillfället. Denna fråga är av sådan vikt ur eftervårdssynpunkt, att åtgärder för att förbättra situationen oundgängligen måste vidtagas. Inom styrelsen pågår för närvarande utredning som avser att utröna, huruvida det är möjligt och lämpligt att utan åsidosättande av statsfinansiella hänsyn vidtaga sådana ändringar av bestämmelserna för de intagnas avlöning

¹ Beräkningen gjord med utgångspunkt från fångvårdsstyrelsens organisation före den 1/7 1949.

att denna kommer att uppgå till högre belopp än för närvarande. Detta resultat bör man söka uppnå främst genom att stimulera de intagna till ökade arbetsprestationer. Vidare torde böra övervägas att förordna om avlöning enligt gynnsammare normer för de till ungdomsfängelse dömda och att beträffande fördelningen av ungdomsfängelseelevernas arbetsinkomst bland annat föreskriva, att visst belopp skall vid varje avlöningstillfälle avsättas för inköp av arbetskläder och annan utrustning vid avgången. Då intagningstiden enligt nuvarande utskrivningspraxis i regel utgör omkring ett år, finnas vissa möjligheter att på detta sätt tillgodose det behov av en tillfredsställande utrustning vid utskrivningen som med särskild styrka gör sig gällande för ungdomsfängelseklientelet. Även om dylika åtgärder vidtagas lär det bli nödvändigt att öka medelsanvisningen. Vidare är det angeläget, att fångvården erhåller ytterligare medel för undervisning samt bidrag till kostnader för de intagnas självstudier och annan utbildningsverksamhet.

Yttrandena.

Över fångvårdsstyrelsens utredning ha efter remiss yttranden avgivits av riksåklagarämbetet, Svea hovrätt, hovrätten över Skåne och Blekinge, hovrätten för Övre Norrland, strafflagberedningen, ungdomsfängelsenämnden, interneringsnämnden, socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, statskontoret, statens lönenämnd, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i samtliga län, styresmännen och anstaltsnämnderna vid fångvårdsanstalterna å Långholmen, i Malmö, å Härlanda, i Växjö, å Hall, å Skenäs, i Uppsala och i Ystad, överläkarna vid fångvårdens sinnessjukavdelningar å Långholmen och å Håga, samtliga skyddskonsulenter, föreningarna Sveriges häradshövdingar, Sveriges stadsdomare, Sveriges landsfogdar och Sveriges landsfiskaler, Sveriges advokatsamfund, svenska skyddsförbundet, skyddsfunktionärernas förening och svenska fångvårdssällskapet. Av de sålunda avgivna yttrandena, vilka delvis äro mycket omfångsrika och mer eller mindre utförligt behandla detaljfrågor, återgivas i det följande allenast synpunkter av större vikt.

I fråga om behovet att förstärka skyddsarbetets organisation har i stort sett rätt enighet. Reformbehovet framhålles med skärpa i ett betydande antal yttranden. Sålunda anför *riksåklagarämbetet*, att den verkställda utredningen bekräftat den uppfattning som i straffrättskipningen och straffverkställigheten verksamma personer sedan åtskillig tid haft rörande nödvändigheten av att åtgärder skyndsamt vidtagas för en effektivisering av skyddsarbetet, såvida icke värdet av den fria kriminalvården skall gå till spillo. *Svea hovrätt* uttalar, att det är oundgängligen nödvändigt att förbättra och intensifiera skyddsarbetet, därest det överhuvudtaget skall vara möjligt att bibehålla vård i frihet i samma utsträckning som för närvarande. Liknande synpunkter anföras av, bland andra, *övriga* hörda *hovrätter*, ett flertal *länsstyrelser* och *föreningen Sveriges stadsdomare*. *Strafflagberedningen* framhåller, att beredningen planlagt utarbe-

tande av förslag till lag om vissa skyddsåtgärder mot brott (skyddslag), som avses skola innefatta en revision av gällande lagar om villkorlig dom, om ungdomsfängelse samt om förvaring och internering i säkerhetsanstalt. Beredningens förslag kommer att ställa stora krav på skyddsarbetets resurser. De av fångvårdsstyrelsen föreslagna åtgärderna måste därför betraktas som provisoriska förbättringar syftande att undanröja endast de allvarligaste bristerna i den nuvarande organisationen. *Överståthållarämbetet* framhåller, att behovet av organisatoriska reformer gör sig gällande med särskild styrka beträffande skyddsarbetet i Stockholm med hänsyn till de speciella svårigheter som förorsakas av storstadsförhållandena och inflyttningen från landsbygden.

I vad angår eftervården av villkorligt frigivna har reformbehovet understrukits av flertalet anstaltsmyndigheter, skyddskonsulenter och frivilliga skyddsorgan. *Ungdomsfängelset* och *interneringsnämnden* uttala, att det föreligger trängande behov av en förbättrad eftervårdsorganisation beträffande ungdomsfängelseklientelet resp. de förvarade och internerade.

Till belysning av det föreliggande reformbehovet ha åtskilliga av de ovan nämnda remissorganen framhållit såsom särskilt angeläget att skyddsfunktionärerna erhålla sådan lättnad i arbetsbördan att de få tid att på ett mera personligt sätt ägna sig åt de övervakade och taga sig an deras problem. Andra myndigheter uppehålla sig mera vid behovet av ökad kontroll i syfte att giva övervakningen och tillsynen en prägel av fasthet och allvar som den nu ofta synes sakna. I några av dessa yttranden uttalas i sådant hänseende farhågor för att den nuvarande kriminalvården i frihet, om ändring ej sker, kommer att äventyra den allmänna laglydnaden och straffrättsordningens effektivitet överhuvudtaget. *Föreningen Sveriges häradshövdingar* förmenar, att kriminalvården i frihet, sådan den nu utövas, medför ett avbräck såvitt angår straffets såväl allmänpreventiva som specialpreventiva uppgifter. Från denna utgångspunkt påyrkar föreningen, jämte en ökning av skyddsarbetets personal, även skärpningar av gällande lagstiftning om villkorlig dom och villkorlig frigivning.

Beträffande förslaget till utvidgad skyddskonsulentorganisation ha, såvitt angår organisationens omfattning, delade meningar yppats. Sålunda föreligga tillstyrkanden från riksåklagarämbetet, Svea hovrätt, hovrätten för Övre Norrland, strafflagberedningen, socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, överståthållarämbetet och nitton länsstyrelser samt, med några undantag, från de styresmän och anstaltsnämnder vid vissa fångvårdsanstalter som avgivit yttranden ävensom överläkarna vid vissa av fångvårdens sinnessjukavdelningar och skyddskonsulenter i de olika distrikten. Vidare har förslaget i denna del tillstyrkts av föreningarna Sveriges stadsdomare och Sveriges landsfogdar, svenska skyddsförbundet, Sveriges skyddsfunktionärers förbund och svenska fångvårdssällskapet. Av de remissorgan som sålunda tillstyrkt den föreslagna utökningen av konsulentorganisationen ha några uttalat, att denna sannolikt icke vore tillräcklig utan borde följas av ytterligare utbyggnad, medan and-

ra ansett utvidgningen tills vidare vara till fyllest under förutsättning att konsulenternas arbetsuppgifter avsevärt begränsas, främst genom att de befrias från att i föreslagen omfattning åtaga sig egna förundersöknings-, övervaknings- och tillsynsuppdrag.

Endast en mindre omfattande utvidgning av konsulentorganisationen än den föreslagna förordas av vissa myndigheter, bland vilka märkas hovrätten över Skåne och Blekinge, statskontoret, länsstyrelserna i Stockholms och Älvsborgs län, anstaltsnämnderna vid fångvårdsanstalterna i Malmö och Ystad samt styresmannen vid fångvårdsanstalten i Vänersborg.

I huvudsak avstyrkande yttranden föreligga beträffande förslaget till utvidgning av skyddskonsulentorganisationen från länsstyrelserna i Malmöhus och Värmlands län, föreningen Sveriges landsfiskaler, Sveriges advokatsamfund, ordföranden i anstaltsnämnden vid fångvårdsanstalten å Hall och styresmannen vid fångvårdsanstalten i Malmö.

De remissorgan som uttalat sig för en mera begränsad konsulentorganisation än den föreslagna eller i huvudsak avstyrkt förslaget till utvidgning av organisationen ha i regel ansett, att konsulenterna böra ha mindre vidsträckta arbetsuppgifter inom förundersöknings- och övervakningsarbetet än som förutsättes i förslaget. Några myndigheter ha uttalat farhågor för att en ytterligare utvidgning av konsulentorganisationen skulle kunna leda till en byråkratisering av skyddsarbetet. I vissa yttranden hävdas den meningen, att möjligheterna till förstärkning av skyddsarbetets organisation genom att utbygga den frivilliga skyddsverksamheten i första hand böra ytterligare undersökas.

Fångvårdsstyrelsens förslag att skyddskonsulenterna och skyddsassistenterna skola på ett fastare sätt än hittills varit fallet knytas till eftervården av de till ungdomsfängelse, förvaring och internering dömda har, såvitt angår förvarings- och interneringsklientelet, tillstyrkts eller lämnats utan erinran av såväl interneringsnämnden och de hörda myndigheterna vid vissa säkerhetsanstalter som de övriga remissorgan, vilka yttrat sig i denna fråga. Beträffande de till ungdomsfängelse dömda har förslaget i denna del tillstyrkts av styresmännen och anstaltsnämnderna vid ungdomsanstalterna å Skenäs, i Uppsala och Växjö ävensom anstaltsnämnden vid ungdomsanstalten i Ystad. Däremot har *ungdomsfängelssenämnden* förordat, att en särskild organisation för eftervården av ungdomsfängelseklientelet skapas genom tillsättande av särskilda eftervårdskonsulenter. Alternativt har nämnden, som anser det angeläget att eftervården av ifrågavarande klientel ombesörjes av befattningshavare med detta som huvudsaklig arbetsuppgift, hemställt att några konsulenter och assistenter i den utvidgade skyddskonsulentorganisationen avdelas för eftervården av de till ungdomsfängelse dömda. I samma riktning uttalar sig *styresmannen vid ungdomsanstalten i Ystad*.

Beträffande skyddskonsulenternas och skyddsassistenternas befattning med särskild förundersökning i brottmål ha i de olika yttrandena anförts delade meningar. Vissa myndigheter, såsom *riksåklagarämbetet*,

Svea hovrätt, strafflagberedningen, socialstyrelsen, medicinalstyrelsen och länsstyrelserna i Östergötlands och Kalmar län samt föreningen Sveriges stadsdomare ha uttalat sig till förmån för förslaget att taga skyddskonsulenterna och skyddsassistenterna i anspråk såsom förundersökare. *Ungdomsfängelssenämnden* förordar, att de av nämnden föreslagna eftervårdskonsulenterna skola åtaga sig förundersökningssupplett i brottmål mot underåriga. *Styresmannen* och *anstaltsnämnden vid fångvårdsanstalten i Växjö* anse, att uppgiften att verkställa förundersökning borde inom varje distrikt i första hand anförtros åt en skyddsassistent.

I åtskilliga yttranden anföras synpunkter på valet av förundersökare som stå i motsättning till den ståndpunkt som intagits av fångvårdsstyrelsen och nyssnämnda remissorgan. Sålunda uttalar *hovrätten för Övre Norrland*, att förundersökningssupplett endast i särskilt viktiga och svårbedömda fall böra överlämnas åt skyddskonsulenter och skyddsassistenter. Enligt hovrättens mening kunna icke några befogade anmärkningar riktas mot det sätt, på vilket förundersökningarna utföras av de personer som nu syssla därmed. Uttalanden till stöd för att bibehålla tingsnotariernas förundersökningssyftsamhet göras i yttranden av, bland andra, *hovrätten över Skåne och Blekinge, länsstyrelsen i Hallands län*, som därvid åberopar *skyddskonsulenten i sjunde distriktet*, och *föreningen Sveriges häradshövdingar*. Enligt hovrättens mening har systemet med tingsnotarier som förundersökare i det hela fungerat tillfredsställande och bör i framtiden som hittills kunna fylla en viktig del av lantdomstolarnas behov i sådant hänseende. I den mån förundersökare från denna grupp ej kunna skaffas eller ej lämpligen böra anlitas, synes det hovrätten önskvärt, att de frivilliga skyddsorganisationernas funktionärer anlitas.

En anordning, varigenom förundersökningssyftsamheten i stor utsträckning skulle bibehållas hos de frivilliga skyddsföreningarnas befattningshavare, förordas mera eftertryckligt av *länsstyrelsen i Stockholms län* och *styresmannen vid fångvårdsanstalten å Långholmen*.

I yttranden från ett betydande antal remissorgan avrådes från att ålägga konsulenter och assistenter att utföra förundersökningar i den omfattning som fångvårdsstyrelsen föreslagit. Såsom motivering anföras därvid huvudsakligen, att dessa befattningshavares arbetsbörda därigenom även i fortsättningen skulle bli alltför stor och hindra dem att ägna tillbörlig tid åt sina övriga uppgifter. Uttalanden i denna riktning föreligga, bland annat, från flertalet av de myndigheter inom kriminalvården som yttrat sig över förslaget. *Skyddskonsulenterna* ställa sig med enstaka undantag synnerligen tveksamma till denna utvidgning av deras arbetsuppgifter; i stället böra de i ökad utsträckning lämna förundersökarna råd och upplysningar samt biträda domstolen med kompletterande uppgifter.

Vad angår skyddskonsulenternas och skyddsassistenternas uppgifter inom övervaknings- och tillsynssyftsamheten ha remissorganen i stort sett varit eniga om att konsulenterna (assistenterna) även i en utvidgad organisation huvudsakligen böra utöva en rådgivande och kontrollerande verk-

samhet, varvid emellertid förutsättes, att de i mån av behov skola taga befattning med de olika övervaknings- och tillsynsfallen på ett mera direkt och personligt sätt än som hittills varit möjligt. I några yttranden, såsom från *föreningen Sveriges häradshövdingar och anstaltsnämnden vid fångvårdsanstalten i Ystad*, framhålles såsom angeläget, att konsulenterna sörja för en mera effektiv kontroll över de villkorligt dömda än den som hittills kunnat utövas. *Styresmannen vid fångvårdsanstalten å Långholmen* uttalar, att kontrollen beträffande de villkorligt frigivna blivit i hög grad eftersatt. Liknande uttalanden göras av vissa andra fångvårdsmyndigheter. *Sveriges advokatsamfund* anser, att hjälpen till de villkorligt frigivna icke tillräckligt beaktas och att de frivilliga tillsynsmännen behöva effektivt stöd, ej minst ekonomiskt, från konsulentorganisationens sida.

Mot förslagets ståndpunkt att konsulenterna och assistenterna böra själva åtaga sig sådana övervaknings- och tillsynsuppdrag, som äro särskilt svåra eller till vilka frivilliga krafter ej kunna förvärfvas, har icke någon erinran gjorts. I övrigt har det framkommit olika meningar beträffande frågan i vad mån dessa befattningshavare böra, på sätt fångvårdsstyrelsen föreslagit, i ökad omfattning åtaga sig att vara övervakare och tillsynsmän.

Majoriteten av remissorgan har icke kunnat biträda styrelsens förslag i förevarande del utan ansett nödvändigt att väsentligt begränsa antalet övervaknings- och tillsynsuppdrag för konsulenterna och assistenterna, för att dessa skola kunna på tillfredsställande sätt fullgöra sina övriga åligganden. I stället kunna med fördel frivilliga övervakare och tillsynsmän anlitas. *Föreningen Sveriges stadsdomare* uttalar, att erfarenheten visat, att i övervägande antalet fall, där lekmän åtagit sig övervakningar såsom förtroendeuppdrag, det genomsnittliga resultatet blivit bättre än i fråga om tjänstemannaövervakningarna. Det vore enligt föreningens mening angeläget, att nämndemännen vid rådhusrätterna, vilka ej sällan erbjuda sig såsom övervakare, i största möjliga utsträckning utnyttjades.

Däremot ha några myndigheter, såsom riksåklagarämbetet, Svea hovrätt, medicinalstyrelsen samt länsstyrelserna i Östergötlands, Gotlands och Kalmar län lämnat den av fångvårdsstyrelsen föreslagna fördelningen av övervaknings- och tillsynsuppdragen utan erinran. Vissa myndigheter uttala sig mera direkt till förmån för övervakningens (tillsynens) utövande genom fackutbildade funktionärer. Sålunda anför *styresmannen vid fångvårdsanstalten å Hall*, att huvudparten av tillsynsuppdragen bör anförtrös åt utbildade och kvalificerade krafter. *Strafflagberedningen* och *överståthållarämbetet* anse med hänsyn till storstadens speciella förhållanden nödvändigt att där i högre grad än på andra håll för eftervården lita till personer som ha skyddsarbetet såsom sin huvuduppgift.

I flertalet yttranden framhålles, ofta med stor skärpa, nödvändigheten av att intresset för övervaknings- och tillsynsuppdrag hos därför lämpade personer stimuleras genom höjning av arvudet för sådana uppdrag. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* föreslår minst en fördubbling av nuvarande

arvode. *Länsstyrelsen i Uppsala län* åberopar ett yttrande av *föreningen Uppsala samhälle*, vari hemställas, att arvodet höjes till 10 kronor för första månaden och 5 kronor för varje efterföljande. *Socialstyrelsen*, som erinrar att styrelsen i yttrande över 1946 års alkoholistvårdsutrednings betänkande — vari föreslagits en höjning av övervakningsarvodet inom nykterhetsvården till 8 kronor för första månaden och 4 kronor för de följande — förordat att nämnda arvode höjdes till högst 15 kronor för första månaden och 10 kronor för de följande, föreslår samma höjning inom kriminalvården. I ett yttrande framhålles, att barnavårdsnämnden i Stockholm numera utbetalar övervakningsarvode med 6 kronor 50 öre per månad. I övrigt anges i yttrandena icke något visst belopp, till vilket arvodet bör höjas.

Åtskilliga myndigheter ha understrukit angelägenheten av att de frivilliga skyddsföreningarna alltjämt bestå och erhålla ökat statligt understöd. *Sveriges skyddsfunktionärs förbund*, som omfattar personal från såväl den frivilliga som den statliga organisationen, anser att det frivilliga skyddsarbetet icke kommer att kunna lösa ens någon del av sina framtida arbetsuppgifter, om icke en avsevärd förbättring kommer till stånd beträffande de bidrag som utgå i form av statsanslag samt övervaknings- och tillsynsarvoden. *Svenska skyddsförbundet* ser sig nödsakat att enträget yrka på en höjning av det nu utgående statsanslaget, vilket sedan flera år tillbaka visat sig otillräckligt.

I ett flertal yttranden framhålles, ofta med starkt eftertryck, att den nuvarande anhopningen av övervaknings- och tillsynsuppdrag på en och samma person bör undanröjas.

I några yttranden har uttalats, att övervaknings- och tillsynsklienteletets storlek kan nedbringas när såväl övervakning av villkorligt dömda som tillsyn över villkorligt frigivna för närvarande anordnas i större utsträckning än som varit avsett vid tillkomsten av lagarna om villkorlig dom och villkorlig frigivning. Sålunda har exempelvis *skyddskonsulenterna i andra distriktet* gjort gällande, att inom hans distrikt övervakningen av villkorligt dömda i mer än 30 procent av fallen icke fyller någon funktion.

Den av fångvårdsstyrelsen föreslagna indelningen av länen i skyddskonsulentdistrikt har med vissa jämkningar i stort sett godtagits av remissorganen. Vad Norrland beträffar ha de lokala myndigheterna — hovrätt, länsstyrelser m. fl. — understrukit önskvärdheten av att de nuvarande två nordligaste distrikten, nämligen tolfte, omfattande Västernorrlands och Jämtlands län, samt trettonde, omfattande Norrbottens och Västerbottens län, på sätt fångvårdsstyrelsen föreslagit uppdelas, så att de nuvarande skyddsassistenterna med placering i Östersund och Umeå bliva skyddskonsulenter med egna distrikt.

Vad angår befattningshavarnas löneställning har förslaget att bibehålla flertalet skyddskonsulenter i 24 lönegraden och skyddsassistenterna i 20 lönegraden i allmänhet icke föranlett någon erinran från remissmyndigheternas sida. I vissa yttranden anses den för konsulenterna föreslagna löneställningen vara för låg. *Svea hovrätt* ifrågasätter sålunda, huru-

vida icke uppflyttning i lönehänseende bör ske, särskilt för att förvärva kvalificerade krafter såsom sökande till befattningarna, medan *länsstyrelserna i Örebro och Norrbottens län* av liknande skäl föreslå 26 lönegraden som lägsta placering för konsulenterna. Ett flertal skyddskonsulenter hemställa om generell uppflyttning i lönegrad under hänvisning bland annat till lönesättningen för fångvårdsanstaltarnas direktörer (lägst 27 lönegraden) och för fattigvårds- och barnavårdskonsulenterna (26 lönegraden). Det nu utgående arvodet till den deltidsanställda konsulenten på Gotland föreslås höjt av *länsstyrelsen i Gotlands län*, som anser detta vara en förutsättning för att erhålla lämplig innehavare av tjänsten.

I fråga om placering av en grupp konsulenter i högre lönegrad har *statskontoret* och *statens lönenämnd* ävensom vissa andra myndigheter anslutit sig till det av några reservanter i utredningen framförda förslaget om placering i 26 lönegraden. Därvid har statskontoret anfört, att denna högre löneställning borde ifrågakomma endast för två konsulenter, stationerade i Stockholm och Göteborg.

Fångvårdsstyrelsens förslag beträffande löneplaceringen av biträdespersonalen, innebärande att kanslibiträden (Ce 11) anställas i vissa distrikt och kontorsbiträden (Ce 8) i övriga distrikt, har icke föranlett erinran från *lönenämnden*. *Statskontoret*, som i första hand förordat anvisandet av lämpligt belopp till biträdeshjälp, att fördelas av fångvårdsstyrelsen efter behovsprövning, uttalar att i varje fall lönerna för erforderliga heltidstjänster böra avse personal i reglerad befordringsgång.

Vad angår *organisationsplanens genomförande* har flertalet remissorgan förordat, att detta sker utan dröjsmål i tillstyrkt utsträckning. I vissa yttranden uttalas dock tvekan i detta hänseende, bland annat med hänsyn till rekryteringsmöjligheterna. *Strafflagberedningen* anser sålunda angeläget, att utvidgningen av skyddsarbetets organisation sker i etapper. Likaså tillstyrker *länsstyrelsen i Västmanlands län* en successiv utökning av skyddskonsulentorganisationen, varvid i första hand de nuvarande tre mest arbetstyngda konsulentdistrikten böra delas. *Länsstyrelsen* anser lämpligast att låta den största personalökningen avse skyddsassistenter jämte kontorsbiträden.

I anslutning till fångvårdsstyrelsens uttalande i fråga om förbättrade möjligheter att utrusta de intagna med arbetskläder m. m. i samband med frigivning och utskrivning ha åtskilliga remissorgan understrukt angelägheten av att medelsanvisningen för ändamålet ökas. Vad beträffar de i ungdomsanstalt intagna förordar *ungdomsfängelssenämnden*, att lärlingslöner införas, varav en del regelbundet skulle innehållas och placeras på ett för ifrågavarande ändamål avsett konto.

Med anledning av två motioner (I: 33 och II: 61), vari yrkats att fångvårdsstyrelsens förslag till utvidgad skyddskonsulentorganisation skulle genomföras redan under budgetåret 1949/50, blevo vissa av de i styrelsens utredning väckta förslagen upptagna till preliminärt övervägande vid 1949

å r s r i k s d a g. Statsutskottet föreslog i utlåtande (nr 2), att motionerna skulle avslås, varvid utskottet i sin motivering uttalade att vid frågans fortsatta behandling även möjligheterna att på andra vägar än de av fångvårdsstyrelsen föreslagna åstadkomma en effektivisering av den fria kriminalvården borde prövas. Enligt utskottets mening borde det undersökas, huruvida möjligheter förefunnes att på frivillighetens väg åstadkomma en effektivare övervakning av de villkorligt dömda och de villkorligt frigivna genom att i större utsträckning än hittills som övervakare anlita lärare, ledande personer inom ungdomsorganisationer, arbetsgivare och arbetsledare m. fl. Med hänsyn till vikten av att till ifrågavarande verksamhet kunna förvärva lämpliga personer borde övervägas, om icke grunderna för ersättning till övervakare borde bli föremål för ändring. Om en effektivisering av övervakningen kunde komma till stånd enligt anförda riktlinjer, torde den fasta konsulentorganisationen kunna givas en i förhållande till fångvårdsstyrelsens förslag betydligt begränsad omfattning. Den ytterligare beredning av förslaget, som sålunda vore erforderlig, borde skyndsamt komma till stånd, så att ett på grundval därav utarbetat förslag från Kungl. Maj:ts sida snarast kunde föreläggas riksdagen. Vad utskottet sålunda anfört lämnades av riksdagen utan erinran.

På grund av vad sålunda förekommit har fångvårdsstyrelsen under hand erhållit i uppdrag att såsom alternativ till styrelsens förut redovisade förslag utarbeta en plan till en mera begränsad utvidgning av skyddskonsulentorganisationen, varvid jämväl en höjning av det författningsenliga arvodet till övervakare och tillsynsmän skulle tagas under övervägande. Med skrivelse den 26 september 1949 har fångvårdsstyrelsen sedermera, efter att ha tagit del av de yttranden som avgivits över styrelsens tidigare utredning, överlämnat en promemoria, innehållande ett **alternativt förslag till utökning av skyddskonsulentorganisationen m. m.** Detta förslag innebär i huvudsak följande.

Konsulenternas och assistenternas arbetsuppgifter begränsas till att huvudsakligen avse anskaffande av övervakare och tillsynsmän samt rådgivande och kontrollerande verksamhet i förhållande till dessa. Därjämte skola de i ökad utsträckning dels biträda domstolarna med att anskaffa lämpliga förundersökare, dels giva förundersökarna råd och upplysningar samt tillhandagå domstolarna med kompletterande uppgifter, särskilt i vad angår förberedandet av erforderliga vårdåtgärder i samband med villkorlig dom. Utöver vad nu sagts tillkommer det konsulenterna och assistenterna att bistå fångvårdsmyndigheterna med anordnande av eftervård. Skyddsvärnens tjänstemän skola även i fortsättningen anlitas för förundersökningar.

Från dessa utgångspunkter är det mest angeläget att förstärka konsulentorganisationen i de större städerna — Stockholm, Göteborg och Malmö — där det enligt vad erfarenheten visat är svårare än i övriga delar av landet att anskaffa frivilliga förundersökare och övervakare. Härtill kommer att de speciella storstadsförhållandena ofta försvåra övervakningens och till-

synens utövande och göra det angeläget att ha tillgång till övervakare, som äro speciellt utbildade och anställda för ändamålet. Storstädernas behov av skyddsfunktionärer ökas vidare genom den höga inflyttningsfrekvensen, som bland annat medför, att konsulenter och assistenter i betydande utsträckning få biträda förundersökare och övervakningsorgan i andra delar av landet. Ett ytterligare skäl att tillgodose storstädernas nämnda behov är, att de tre största fångvårdsanstalterna äro belägna i dessa städer. Att bereda anstalterna ökat biträde med eftervårdens förberedande och därmed sammanhängande arbetsuppgifter är ett av de mest angelägna reformkraven inom kriminalvården.

Inom den begränsade ramen för sitt uppdrag har fångvårdsstyrelsen icke ansett sig böra taga ställning till ungdomsfängelnsnämndens betydelsefulla förslag om tillsättande av särskilda eftervårdskonsulenter för de till ungdomsfängelse dömda. Styrelsen anser emellertid lämpligt, att befattningshavarna inom skyddskonsulentorganisationen ägna särskild uppmärksamhet åt det yngre klientelet. I de distrikt, där skyddsassistent finnes anställd, synes denna uppgift böra i första hand åvila konsulenten. För Stockholms del, där ungdomsproblemen äro brännande på ett särskilt sätt, kan emellertid behov av ökad arbetskraft för ungdomsvården komma att inställa sig. Det av ungdomsfängelnsnämnden framförda förslaget bör då upptagas till förnyad prövning.

Vad beträffar den närmare utformningen av konsulentdistrikten har styrelsen vidare beaktat den synpunkten, att den uppdelning som nu göres icke får hindra eller försvåra en fortsatt och som styrelsen anser nödvändig utbyggnad av organisationen.

Fångvårdsstyrelsen föreslår, att nuvarande antal skyddskonsulentdistrikt och konsulenter ökas från 13 till 19 samt att antalet assistenter ökas från 6 till 16. Hela antalet konsulenter och assistenter skulle således stiga med 16 befattningshavare mot 34 i styrelsens ursprungliga förslag.

I Stockholms stad, som uppdelas i tre distrikt, placeras utöver nuvarande konsulent med 2 assistenter ytterligare 2 konsulenter och 3 assistenter. För Stockholms läns vidkommande innebär förslaget den förstärkningen, att länet, med undantag av norra och mellersta Roslags domsagor, blir ett eget distrikt med en konsulent och en assistent som båda stationeras i Stockholm. De nämnda två domsagorna sammanslås med Uppsala län och Västmanlands län till ett distrikt, i vilket konsulenten och assistenten med hänsyn till uppsalaanstaltens betydelse stationeras i Uppsala. Därigenom blir Kopparbergs län, som nu jämte Västmanlands län ingår i tionde distriktet, i stället ett eget konsulentdistrikt. Ytterligare ett nytt konsulentdistrikt tillkommer genom att från det nuvarande sjätte distriktet avskilja Kristianstads och Blekinge län till ett gemensamt distrikt med konsulenten placerad i Kristianstad. Därvid blir Malmöhus län ett eget distrikt och erhåller utöver nuvarande konsulent och assistent ytterligare en assistent. Vidare uppdelas sjunde konsulentdistriktet i två, av vilka det ena omfattar huvudsakligen de södra delarna av Göteborgs stad jämte Hallands län och

det andra de centrala och norra delarna av Göteborgs stad samt den övriga delen av Göteborgs och Bohus län. Till de båda distrikten knytas två assistenter, av vilka en placeras i Göteborg och en liksom nu är fallet stationeras i Halmstad. Från det nuvarande nionde distriktet utbrytes Örebro län till ett särskilt distrikt med konsulentens byrå förlagd till Örebro, varigenom Värmlands län kommer att bilda eget distrikt. Slutligen förstärkes norrköpingsdistriktet, som bibehålles oförändrat, med en assistent. På enahanda sätt tillkommer en assistent i vart och ett av växjö- och boråsdistrikten. Gävledistriktet är oförändrat.

De två nordligaste av de nuvarande distrikten (12 och 13) bibehållas enligt förslaget i sin nuvarande omfattning med en konsulent placerad i Sundsvall resp. Luleå och en assistent placerad i Östersund resp. Umeå. Styrelsen framhåller emellertid, att frågan om dessa assistenters uppflyttning till konsulenter med även till namnet självständiga distrikt vid olika tillfällen framförts av representanter för de lokala domstolarna och andra myndigheter, varvid starka skäl förebragts för att jämka distriktsindelningen i nämnda hänseende. Styrelsen ifrågasätter därför, huruvida det icke vid ärendets fortsatta behandling kan upptagas till övervägande att på denna punkt tillmötesgå de lokala intressena. Kostnadsökningen härför skulle begränsa sig till skillnaden mellan 20 och 24 lönegraderna för två befattningshavare.

Såsom en närmast följande etapp i konsulentorganisationens utbyggnad bör övervägas att från det av tre län sammansatta Växjödistriktet avskilja Jönköpings län till ett särskilt distrikt, en åtgärd som ter sig angelägen bland annat med hänsyn till att Göta hovrätt har sitt säte i Jönköping.

Den i fångvårdsstyrelsens tidigare utredning föreslagna placeringen av vissa konsulenter i högre lönegrad än den för befattningshavarna eljest gällande begränsas nu, i anslutning till vad statskontoret i ärendet förordnat, till att avse endast två konsulenter — en i Stockholm och en i Göteborg — som föreslås placerade i 26 lönegraden. Sistnämnda konsulenter erhålla speciella arbetsuppgifter beträffande ärendenas fördelning m. m. Med hänsyn till vad länsstyrelsen i Gotlands län anfört, föreslår styrelsen, att arvodet till den deltidsanställda konsulenten på Gotland höjes till 2 000 kronor.

En oundgänglig förutsättning för att den starkt begränsade konsulentorganisationen skall bliva funktionsduglig är enligt styrelsens mening att samtliga heltidsanställda konsulenter och vissa assistenter erhålla heltidsanställda biträden för registrerings- och skrivgöromål. Biträdena i de konsulentdistrikt, där assistent icke finnes anställd, böra placeras i 11 lönegraden. Enligt förslaget skulle anställas 6 biträden i Ce 11 och 14 i Ce 8.

Med det lägre antal konsulenter och assistenter som nu föreslås följer ett trängande behov av sådan höjning av arvodet åt övervakare och tillsynsmän som är tillräcklig för att stimulera intresset bland lämpliga kategorier enskilda för övervaknings- och tillsynsverksamhet. Enligt styrelsens mening måste man emellertid avväga arvodeshöjningens storlek såväl med hänsyn till den sammanlagda årskostnad som därav föranledes för statsverket — varvid jämförelse bör göras med kostnaden för en ytterligare

utökning av konsulentorganisationen — som till den sammanlagda arvodesinkomst som en yrkesövervakare utanför denna organisation kan erhålla. Arvodeshöjningen får icke vara så hög, att den sammanlagda årsinkomsten för exempelvis ett sextiototal övervakningsuppdrag och ett femtiotal särskilda förundersökningar överstiger den årliga kostnaden för avlöning av en skyddsassistent eller en tjänsteman vid skyddsförening med motsvarande löneförmåner.

Beräknat efter 9 000 övervaknings- och tillsynsuppdrag skulle merkostnaden för en höjning enligt socialstyrelsens förslag — 15 kronor för första månaden och 10 kronor för varje följande — utgöra 859 500 kronor. Vid en sådan arvodeshöjning skulle en skyddsföreningstjänsteman med i medeltal 60 övervakningsuppdrag kunna, om han därjämte verkställer 50 förundersökningar (å 50 kronor) om året, åt föreningen intjäna 9 850 kronor per år.

Två alternativ till höjning av arvodena böra enligt fångvårdsstyrelsens mening närmast övervägas, nämligen det som ansluter sig till 1946 års alkoholistsvårdsutrednings förslag — 8 kronor för första månaden och 4 kronor för de följande — samt föreningen Uppsala samhälps förslag — 10 kronor för första månaden och 5 kronor för de följande. Dessa båda förslag medföra en kostnadsökning av omkring 207 000 kronor resp. 320 000 kronor. Styrelsen förordar för sin del det senare förslaget. En skyddsvärnstjänsteman med 60 övervakningsuppdrag och 50 förundersökningar per år kommer då att åt sin förening intjäna 6 250 kronor. Av nämnda 320 000 kronor beräknas 275 000 kronor avse övervakning och 45 000 kronor tillsyn. Vid en höjning av arvodet böra särskilda föreskrifter meddelas i syfte att begränsa antalet övervaknings- och tillsynsuppdrag per person till vad som kan anses lämpligt.

Då förevarande förslag innebär, att de frivilliga skyddsföreningarna även i fortsättningen skola tagas i anspråk för arbetsuppgifter inom kriminalvården, som enligt lag skola fullgöras, finner styrelsen nödvändigt att bringa deras under de senaste åren avsevärt försämrade ekonomi att balansera. Särskilt under den övergångstid som inträder vid genomförandet av en utökad konsulentorganisation erfordras speciella stödåtgärder. Styrelsen har därför räknat med att anslaget till Svenska skyddsförbundet ökas med 25 000 kronor.

K o s t n a d s b e r ä k n i n g. Kostnaderna för skyddskonsulentorganisationen efter nu föreslagen utvidgning beräknar styrelsen till 638 300 (+ 328 700) kronor, varav 504 000 (+ 260 900) kronor avse avlöningar och 134 300 (+ 67 800) kronor omkostnader.

I samband med nämnda utvidgning behöver personalen vid fångvårdsstyrelsen utökas med minst en kansliskrivare och ett kanslibiträde. Styrelsens avlönings- och omkostnadsanslag böra därvid uppräknas med 15 900 kronor resp. 2 500 kronor.

Härtill komma engångsutgifter för anskaffande av skrivmaskiner, möb-

ler m. m. med 58 000 kronor för skyddskonsulentorganisationen och 1 450 kronor för fångvårdsstyrelsen.

Enligt förslaget skulle vidare följande anslag behöva höjas, nämligen anslaget till övervakning av villkorligt dömda med 275 000 kronor, anslaget till tillsyn över villkorligt frigivna med 45 000 kronor och anslaget till bidrag till Svenska skyddsförbundet med 25 000 kronor.

För att kunna bereda effektivare hjälp åt frigivna och utskrivna föreslås slutligen höjning av anslaget till understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl. med 25 000 kronor.

Yttranden.

Socialstyrelsen. En av kostnadsskäl betingad reduktion av den ursprungligen föreslagna skyddskonsulentorganisationen kan godtagas endast under det bestämda villkoret, att den faktiskt erforderliga förstärkningen av denna organisation kommer till stånd efter hand som det statsfinansiella läget förbättras. En så relativt kraftig personalförstärkning som först föreslagits torde emellertid icke kunna genomföras på en gång utan risk för att personalurvalet icke blir helt tillfredsställande. Vidare är det även av den anledningen önskvärt att en personalorganisation rekryteras successivt att denna därigenom torde komma att innehålla befattningshavare i olika åldrar, vilket måste vara till fördel för organisationens stabilitet och inre förkovran. Fångvårdsstyrelsens förslag till en begränsad utökning av antalet skyddsfunktionärer har utarbetats med iakttagande av kravet att de områden av landet, där den öppna kriminalvårdens klientel är störst, i första hand böra tillgodoses med personal. Socialstyrelsen har sålunda icke något att erinra mot förslaget i vad detta avser heltidspersonalen.

Vad beträffar de frivilliga övervakarnas och tillsynsmännens arvoden avsåg socialstyrelsen med sitt tidigare avgivna utlåtande i ämnet — enligt vilket dessa arvoden borde utgå med högst 15 kronor för den första månaden och 10 kronor för varje efterföljande månad — att åstadkomma individuellt differentierade arvoden allt efter kvaliteten på den fullgjorda övervakningen eller tillsynen i det särskilda fallet. Man torde därför kunna räkna med en lägre totalkostnad för övervaknings- och tillsynsarvoden enligt socialstyrelsens förslag än vad fångvårdsstyrelsen angivit. Socialstyrelsen utgick vidare, i likhet med 1946 års alkoholistvårdsutredning, från att en yrkesövervakare med utredningsarbete vid sidan av sitt övervakningsarbete icke borde handhava mer än 30 å 40 övervakningsfall mot maximalt 60 enligt fångvårdsstyrelsens förslag. Utnyttjande av frivilliga övervakare och tillsynsmän med arvoden enligt socialstyrelsens förslag skulle därför ställa sig billigare än uppdragens fullgörande med statsanställda skyddsassistenter eller skyddskonsulenter. Detta framträder än tydligare om hänsyn tages även till kostnaderna för sådana statstjänstemäns pensionering, biträdeshjälp, lokaler m. m. De av fångvårdsstyrelsen föreslagna arvodena utgöra icke skälig ersättning för så grannliga människovårdande arbetsuppgifter, varom här är fråga. Socialstyrelsen förordar därför i denna del sitt eget förslag.

Statskontoret. Det förefaller som om det nu framlagda förslaget i allt fall icke kommer att ställa sig billigare för statsverket än det tidigare. Närmare utredning rörande de ekonomiska konsekvenserna skulle varit önskvärd i vissa avseenden.

Mot den föreslagna höjningen av arvodet till övervakare och tillsynsmän har ämbetsverket icke något att erinra.

Av det för omkostnader beräknade beloppet avse 85 500 kronor reseersättningar. Då emellertid fångvårdsstyrelsen i sitt tidigare avgivna betänkande uppskattat anslagsbehovet för detta ändamål vid en fullt utbyggd organisation till 75 000 kronor, kan en icke oväsentlig begränsning ske i förhållande till styrelsens förslag i denna del.

I rådande läge synas tillräckliga skäl icke föreligga för att höja anslaget till understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl. I avbidan på närmare erfarenheter rörande omorganisationen av skyddsarbetet torde vidare bidraget till Svenska skyddsförbundet böra uppföras med oförändrat belopp.

Svenska skyddsförbundet tillstyrker nu föreliggande förslag. Förbundet, som finner den föreslagna uppdelningen av skyddskonsulentdistrikten välgrundad, anser det vara av särskild vikt att — såsom fångvårdsstyrelsen föreslagit — den nu ifrågakommande utökningen av antalet skyddskonsulenter och skyddsassistenter i första hand kommer de större städerna till godo.

Sveriges skyddsfunktionärers förbund anser starka skäl tala för att arvoden för övervaknings- och tillsynsuppdrag utgå med högre belopp under längre tid än första månaden av uppdragstiden. Därigenom skulle övervakaren (tillsynsmannen) bliva bättre kompenserad för det merarbete och de merutgifter, som regelmässigt förekomma under de första månaderna. Socialstyrelsens förslag beträffande arvodesbeloppens storlek är välgrundat, men då det av statsfinansiella skäl ej torde kunna genomföras, föreslår förbundet för sin del, att arvoden bestämmas att utgå med 10 kronor under de första sex månaderna och 5 kronor under varje efterföljande månad.

Innan konsulentorganisationen utvidgas utöver vad fångvårdsstyrelsen nu föreslagit, bör frågan om en samordning av de frivilliga och statliga skyddsorganisationerna upptagas till övervägande. De inom det frivilliga skyddsarbetet anställda tjänstemännen som så vilja böra beredas en friktionsfri övergång till statlig anställning inom skyddsvården.

Anslagen till understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl. och till bidrag till Svenska skyddsförbundet böra för att stå i proportion till hjälpbehovet höjas med lägst 100 000 kronor vardera.

Svenska fångvårdssällskapet. Om i nuvarande statsfinansiella läge endast en partiell utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen kan komma till stånd, är fångvårdsstyrelsens i sådant hänseende framlagda förslag tills vidare godtagbart, under förutsättning att föreslagna höjningar av övervaknings- och tillsynsarvoden samt anslagen till bidrag till Svenska skyddsförbundet och understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl. samtidigt genomföras.

Anslagsäskanden för budgetåret 1950/51.

Enligt gällande stat för skyddskonsulentorganisationen ha anvisats 243 100 kronor till avlöningar, varav 1 500 kronor till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t (1 500), 220 000 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal (220 500) och 21 600 kronor till rörligt tillägg (19 700) samt 66 500 kronor till omkostnader, varav 500 kronor till sjukvård m. m. (600), 45 000 kronor till reseersättningar (46 900) och 21 000 kronor till expenser (28 400). Av icke-ordinarieposten må användas högst 30 000 kronor till skrivhjälp. Organisationen består uteslutande av icke-ordinarie personal (statsliggaren s. 157).

Y r k a n d e n.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 22/9 1949) har utformat sina anslagsäskanden i anslutning till sitt förslag, alternativ 2, till utökning av skyddskonsulentorganisationen. Styrelsen hemställer, att anslaget höjes med 386 700 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförstärkning.		
2 skyddskonsulenter Ce 26	27 310	
4 skyddskonsulenter Ce 24	49 137	
10 skyddsassistenter Ce 20	87 494	
6 kanslibiträden Ce 11	35 804	
14 biträden rb	63 598	
2. Nedsatt anslag till skrivhjälp.....		26 500
3. Höjt arvode till arvodesavlönad konsulent.....	500	
4. Vikarier	23 457	
5. Omkostnader.		
Sjukvård m. m.	500	
Reseersättningar	40 500	
Expenser	26 800	
6. Utrustning av nya expeditioner.....	58 000	
7. Omräkning.		
Avlöningar till ordinarie tjänstemän	100	
	413 200	26 500

M o t i v.

1—4. Se styrelsens förslag till utökning av skyddskonsulentorganisationen.

Med hänsyn till att biträdestjänster föreslås inrättade för samtliga konsulenter utom deltidskonsulenten i Visby, kan icke-ordinarieposten nedsättas med nu anvisat belopp till skrivhjälp, 30 000 kronor, dock med avdrag av 3 500 kronor som reserveras för uppkommande behov bl. a. hos konsulenten i Visby.

5. Vid beräkningen av anslagsbehovet för olika omkostnadsändamål har styrelsen utgått från vad som under senast förflutna budgetår åtgått per befattningshavare i skyddskonsulent- och skyddsassistentgrad samt på grundval härav uppskattat de belopp som erfordras för den föreslagna ökade personalen.

6. Till grund för beloppets beräkning ligger en utförlig specifikation rörande behovet av inventarier m. m. för de nya befattningshavarnas expeditioner.

7. För att ordinarie tjänsteman vid behov skall kunna förordnas att uppehålla befattning vid skyddskonsulentorganisationen föreslås, att på organisationens stat uppföres en anslagspost till avlöningar till ordinarie tjänstemän med ett formellt belopp.

Departementschefen.

1939 års lagstiftning om villkorlig dom innebar en utomordentligt betydelsefull reform på det kriminalpolitiska området. Medan villkorlig dom tidigare endast innefattade, att verkställigheten av ådömt straff uppsköts under en prøvotid, varunder den dömde i regel stod under övervakning, kan sådan dom enligt 1939 års lag även förenas med mera direkta åtgärder för den dömdes tillrättaförande. Domstolen äger sålunda möjlighet att meddela särskilda, ofta djupt ingripande föreskrifter rörande den dömdes förhållande under prøvotiden. Sådana förhållningsregler kunna bland annat avse hans utbildning, arbetsanställning, vistelseort, bostad, användande av fritid och förfogande över arbetsförtjänst eller andra tillgångar. Genom denna anordning skapades en mellanform mellan den dittillsvarande villkorliga domen och de reaktionsmedel mot brottsligheten, vilka äro av rent frihetsberövande karaktär. Särskild betydelse avsågs institutet skola erhålla i kampen mot ungdomsbrottsligheten såsom ett led i strävandena att beträffande unga lagöverträdare i största möjliga utsträckning utbyta anstaltsvården mot en mera positiv kriminalvård i frihet.

Den nya lagstiftningen ställde skärpta fordringar på skyddsverksamheten, som dittills omhänderhåfts av enskilda skyddsföreningar och privatpersoner. Övervakarnas uppgifter blevo mera maktpåliggande, och differentieringen av behandlingsformerna gjorde det än mera betydelsefullt, att den särskilda förundersökningen i brottmål lämnade fullständigt och tillförlitligt besked om den tilltalade och om de åtgärder som lämpligen borde vidtagas beträffande denne. För att åstadkomma nödvändig planmässighet och effektivitet i skyddsarbetet beslöts därför att vid sidan av de befintliga enskilda sammanslutningarna inrätta den statliga skyddskonsulentorganisationen, för vilken närmare redogjorts i det föregående. Denna organisation ansågs utgöra en väsentlig förutsättning för att reformeringen av lagstiftningen om villkorlig dom skulle kunna erhålla den praktiska betydelse som var avsedd därmed (se prop. 87/1939 s. 22).

Genom 1943 års lag om villkorlig frigivning erhöll detta institut väsentligt vidgad tillämpning samtidigt som dess innebörd i viktiga delar ändrades. Den tidigare förekommande fakultativa frigivningen efter avtjänande av två tredjedelar av straffet vann ökad tillämplighet genom att den minsta strafftid som den dömda skall ha undergått sänktes från ett år till åtta månader. Vid sidan av den fakultativa villkorliga frigivningen infördes vidare en obligatorisk form av villkorlig frigivning, som innebär, att straffångar och fängelsefångar, för vilka det ådömda straffet uppgår till minst sex månader, skola villkorligt frigivas, när fem sjättedelar av strafftiden gått till ända. Den villkorligt frigivne kan åläggas att under viss prøvotid iakttaga särskilda föreskrifter i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller beträffande villkorligt dömd.

Såsom framgår av föreliggande utredning har, förutom den betydande ökning av tillsynsklientelet, som blev en följd av ikraftträdandet den 1 januari 1945 av den nya lagen om villkorlig frigivning, en avsevärd stegring av antalet övervakningsfall skett under de senaste åren genom vidgad tillämpning av institutet villkorlig dom. Arbetsbördan för befattningshavarna inom skyddskonsulentorganisationen har på grund härav efter hand vuxit till sådan omfattning, att organisationen numera är helt otillräcklig. En naturlig följd härav är att skyddsarbetet blivit i viktiga delar eftersatt. Särskilt har framhållits det allvarliga läge som uppstått genom att tjänstemän i skyddsföreningarna — i brist på andra lämpliga övervakare och tillsynsmän — belastats med övervaknings- och tillsynsuppdrag i sådan omfattning, att den personliga kontakten med de övervakade och den individuella omsorgen om dem i många fall åsidosättes. För ett positivt utfall av den fria kriminalvården är det emellertid av avgörande betydelse att dess klientel ägnas en omsorgsfull personlig omvårdnad och ledning. Därest icke en ändring i rådande förhållanden snarast kommer till stånd, föreligga sålunda allvarliga risker att syftet med kriminalvården i frihet blir helt förfelat och att denna vårdform i stället för att gagna strävandena att återföra den dömda till samhället leder till fortsatt brottslighet.

På grund av det anförda är det av synnerlig vikt, att en förbättring av skyddsarbetet utan dröjsmål åstadkommes. Då de föreliggande bristerna till stor del sammanhånga med att skyddskonsulenter och skyddsassistenter på grund av ökad arbetsbörda numera icke hinna ägna tillbörlig tid åt olika sidor av sin verksamhet, måste en lättnad i denna arbetsbörda åvägabringas. En utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen framstår därför såsom synnerligen angelägen. Av praktiska skäl synes detta böra ske etappvis, varvid fängvårdsstyrelsens båda förslag och yttrandena däröver torde få ligga till grund för departementets fortsatta överväganden. I rådande svåra statsfinansiella läge är jag emellertid förhindrad att framlägga förslag om inrättande av nya fasta tjänster. I avvaktan på att så skall kunna ske är det emellertid nödvändigt att möta det trängande behovet av lättnad i de nuvarande befattningshavarnas arbetsbörda genom att inom ramen för det ekonomiskt möjliga ställa medel till förfogande för mera tillfälligt arbetshjälp i de hårdast belastade konsulentdistrikten. Ett belopp av

70 000 kronor torde böra anvisas för ändamålet, att disponeras efter Kungl. Maj:ts närmare bestämmande. Vid beloppets fördelning bör de större städernas behov tillgodoses i första hand. Härjämte böra 10 000 kronor anvisas till ökade omkostnader. Jag vill ytterligare understryka, att detta förslag utgör en av förhållandena framtvingad provisorisk lösning och att en utbyggnad av konsulentorganisationen nu framstår såsom den angelägnaste åtgärden på det kriminalpolitiska området, som måste komma till stånd med det snaraste.

För att vinna den nödvändiga effektiviseringen av den fria kriminalvården är det emellertid icke tillräckligt att förstärka konsulentorganisationen. Den arbetslättnad, som bör åstadkommas för konsulenter och assistenter, bör syfta till att bereda dessa befattningshavare sådana arbetsförhållanden att de kunna i ökad utsträckning förvärva, bistå och kontrollera frivilliga övervakare och tillsynsmän. För den omedelbara vården är det nämligen nödvändigt, att lämpliga frivilliga krafter i väsentligt vidgad omfattning tagas i anspråk. Med en frivillig övervakare (tillsynsman), utvald med hänsyn tagen till den dömdes karaktär och personliga förhållanden, föreligga helt andra möjligheter att främja hans anpassning i samhället och arbetslivet än vid den rutinmässiga övervakning, som nu ofta förekommer till följd av att yrkesövervakarna måst överbelastas med uppdrag. Såsom av utredningen framgår finns det stora personkategorier som, trots att de måste anses särskilt lämpade för övervaknings- och tillsynsuppdrag, endast i mindre omfattning anlåtats härför. Jag tänker särskilt på funktionärer i bildningsförbund, religiösa sammanslutningar, fackliga och politiska föreningar, nykterhets-, idrotts- och ungdomsorganisationer ävensom nämndemän vid härads- och rådhusrätter samt arbetsledare och arbetskamrater till de dömda. Möjligheter att erhålla nödigt antal frivilliga övervakare och tillsynsmän torde därför erbjuda sig vid en intensifierad värvningsverksamhet bland personer tillhörande sådana grupper. För att i erforderlig utsträckning stimulera intresset för dylika uppdrag är det emellertid, såsom i remissyttrandena understrukits, ofrånkomligt att höja arvudet till övervakare och tillsynsmän, vilket alltsedan år 1933 utgår med endast 8 kronor för den första månaden och 2 kronor för varje efterföljande månad av den tid, varunder uppdraget utövats. Intill dess att en allmän omprövning kan komma till stånd beträffande de ersättningsbelopp, som inom olika vårdområden skäligen böra utgå för övervakning och tillsyn, bör arvudet för kriminalvårdens del i varje fall höjas till de av fängvårdsstyrelsen förordade beloppen, 10 kronor för första månaden och 5 kronor för varje efterföljande månad.

För en höjning av anslagen till Understöd åt frigivna fångar m. fl. samt till Bidrag till Svenska skyddsförbundet föreligga starka skäl. I rådande läge anser jag mig emellertid böra avstå från att framlägga förslag härom.

För skyddskonsulentorganisationen beräknas i enlighet med det anförda för nästa budgetår till a v l ö n i n g a r (243 100 + 70 000) 313 100 kronor. Någon anslagspost för ordinarie tjänstemän bör icke upptagas (jfr II ht 1949 s. 73). Det belopp, varmed uppräknings sålunda sker, tillägges icke-

ordinarieposten. För omkostnader beräknas (66 500 + 10 000) 76 500 kronor.

De för skyddskonsulentorganisationen anslagna medlen böra i fortsättningen lämpligen uppdelas på två anslag, ett för avlöningar och ett för omkostnader. I enlighet härmed göres under förevarande anslagspunkt framställning endast rörande anslag till avlöningar, medan anslag till omkostnader begäres under närmast följande punkt.

Jag hemställer under denna punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	290 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 600

Summa kronor 313 100;

b) till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 313 100 kronor.

[44] 11. Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader.

Under återopande av vad under punkten [43] anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 76 500 kronor.

[45] 12. Övervakning av villkorligt dömda.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	215 000
1949/50 (statsliggaren s. 158) ..	200 000	
1950/51 förslag	475 000	

Från detta anslag utgår enligt kungörelsen den 1 oktober 1943 (nr 740) ersättning till annan förordnad övervakare över villkorligt dömd än skyddskonsulent och skyddsassistent med 8 kronor för den första månaden och 2 kronor för varje följande månad av den tid han innehaft och utövat uppdraget.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 22/9 1949) hemställer, att anslaget höjes med 275 000 kronor. Denna höjning är beräknad med utgångspunkt från att arvodet till övervakare ökas till 10 kronor för den första månaden och 5 kronor för varje efterföljande månad i enlighet med vad styrelsen förordat i sitt den 26 september 1949 avgivna förslag till utökning av skyddskonsulentorganisationen m. m.

Under återopande av vad under punkten [43] anförts hemställer jag, i enlighet med fångvårdsstyrelsens förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Övervakning av villkorligt dömda* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 475 000 kronor.

[46] 13. Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	30 000	32 400
1949/50 (statsliggaren s. 158)....	30 000	
1950/51 förslag	75 000	

Från detta anslag utgår enligt kungörelser den 17 november 1944 (nr 757 och 758) ersättning till annan förordnad tillsynsman för villkorligt frigiven m. fl. än skyddskonsulent och skyddsassistent med 8 kronor för den första månaden och 2 kronor för varje följande månad av den tid han innehaft och utövat uppdraget.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 22/9 1949) hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kronor. Styrelsen tillämpar härvid samma beräkningsgrund som under näst föregående punkt angivits beträffande anslaget till övervakning av villkorligt dömda.

Under återopande av vad under punkten [43] anförts hemställer jag, i enlighet med fångvårdsstyrelsens förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[47] 14. Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	140 000	139 900
1949/50 (statsliggaren s. 158) ..	140 000	
1950/51 förslag	140 000	

Under återopande av vad under punkten [43] anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 140 000 kronor.

[48] 15. Bidrag till Svenska skyddsförbundet.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 158)	100 000
1950/51 förslag	100 000

Under åberopande av vad under punkten [43] anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska skyddsförbundet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

F. Diverse.

[49] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 159)	660 000
1950/51 förslag	765 000

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till fångvårdsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 765 000 kronor.

[50] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 162)	719 000
1950/51 förslag	726 000

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 726 000 kronor.

[51] 3. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 162)	40 700
1950/51 förslag	40 800

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till statens domäners fond för upplåten mark hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 40 800 kronor.

[52] 4. Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 162)	50 000
1950/51 förslag	50 000

I skrivelse den 23 april 1947 hemställde riksdagen, att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande, i vad mån Konungens i statsrådet fattade beslut kunde bringas till allmän kännedom, samt för riksdagen framlägga de förslag som härav kunde föranledas. Med anledning av denna hemställan ha, sedan överenskommelse därom träffats mellan statsrådets ledamöter, underhandlingar förts med styrelsen för Föreningen för utgivande av Förvaltningsrättslig tidskrift angående dess medverkan till publicering av ifrågasatt beslut. I enlighet med överenskommelsen har därvid föreslagits, att referat av sådana i statsrådet avgjorda ärenden, som kunde vara av mera allmänt intresse, skulle intagas i tidskriften från och med ingången av år 1950. Referaten skulle utarbetas av föredragandena i vederbörande departement och skall av tidskriften honoreras enligt ungefär samma grunder som tillämpas av Svensk juristtidning i fråga om där införda rättsfallsreferat.

Föreningens styrelse har i skrivelse, som inkommit till justitiedepartementet den 7 december 1949, förklarat, att den åtar sig den ifrågasatta publiceringen under förutsättning att ersättning av statsmedel kan beredas för den merkostnad som den därmed ådrar sig. Styrelsen ifrågasätter också, huruvida ersättningen ej skulle kunna utgå ur förevarande anslag.

Departementschefen.

Förevarande anslag avser bidrag till utgivande ej blott av författningskommentarer utan även av annan vägledande litteratur på förvaltningsrättens fält och angränsande områden. Till dylik litteratur synes även Förvaltningsrättslig tidskrift böra räknas, särskilt om däri publiceras referat av sådana för myndigheterna och allmänheten betydelsefulla avgöranden, som träffats av Kungl. Maj:t i statsrådet. Om behov skulle uppkomma att med allmänna medel stödja tidskriften, exempelvis för nämnda publiceringsverksamhet, torde därför förevarande anslag kunna få anlitas för ändamålet efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t. Under förutsättning att riksdagen icke har något att erinra däremot torde så få ske redan under innevarande budgetår.

I enlighet med förslag av nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer (skr. 19/9 1949) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[53] 5. Bidrag till utgivande av lagsamling.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 162)	150 000
1950/51 förslag	150 000

I enlighet med förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 171/1949 har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 150 000 kronor såsom bidrag till utgivande av lagsamling.

Arbetet med lagsamlingens utgivande har nu framskridit så långt att de första delarna beräknas utkomma i början av år 1950. Tämmligen samtidigt utkomma därvid fem delar, nämligen Handel, hantverk och industri, Arbetsrätt, Allmän ordning och säkerhet, Yrkesundervisning för industri, handel och sjöfart samt Yrkesundervisning för lantbruk, skogsvård och trädgårdsskötsel. Före mitten av år 1950 beräknas följande delar utkomma, nämligen Skattelagar, Jakt, fiske och naturskydd, Lantbruk, Arrende- och hyresrätt, Hälso- och sjukvård, Fastighetsrätt samt Allmän förvaltningsrätt. Arbetet med övriga delar fortskrider successivt och hela lagsamlingen beräknas vara utkommen under sommaren eller hösten 1952.

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utgivande av lagsamling* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[54] 6. Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 163)	8 500
1950/51 förslag	8 500

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 8 500 kronor.

[55] 7. Bidrag till den internationella penitentiära kommissionen.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 163)	1 000
1950/51 förslag	1 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den internationella penitentiära kommissionen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[56] 8. Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 163)	3 000
1950/51 förslag	3 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till internationella institutet för unifiering
av privaträtten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslags-
anslag av 3 000 kronor.

[57] 9. Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 163)	3 000
1950/51 förslag	3 000

I samband med viss omläggning av Nordisk Tidsskrift for Strafferet (jfr II ht 1949 s. 78 f.) har tidskriftens benämning ändrats till Nordisk Tidskrift for Kriminalvidenskab.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

[58] 10. Bidrag till Tidskrift för kriminalvård.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 163)	1 000
1950/51 förslag	1 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till Tidskrift för kriminalvård* för budget-
året 1950/51 anvisa ett anslag av 1 000 kronor.

[59] 11. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	425 000	398 700
1949/50 (statsliggaren s. 163) ..	425 000	
1950/51 förslag	425 000	

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av
425 000 kronor.

[60] 12. Planering av allmänna arbeten.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 163)	100
1950/51 förslag	100

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående behovet av anslag till planering av allmänna arbeten får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[61] 13. Extra utgifter.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	30 000	36 600
1949/50 (statsliggaren s. 164)	30 000	
1950/51 förslag	35 000	

Enär anslaget under en följd av år varit otillräckligt bl. a. på grund av ökade kostnader för framställning av belöningsmedaljer, torde anslagsbeloppet böra höjas till 35 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

[62] 14. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	40 000	33 000
1949/50 (statsliggaren s. 164) ..	30 000	
1950/51 förslag	25 000	

Anslaget kan nedsättas till 25 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

Sammanfattning.

Andra huvudtitelns slutsumma, för budgetåret 1949/50		
utgörande	kronor	38 925 300,
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att		
för budgetåret 1950/51 uppgå till.....	»	40 179 100
innebärande en ökning av	»	1 253 800

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

Register

till

Andra huvudtiteln för budgetåret 1950/51.

A. Justitiedepartementet m. m.

Sid.	Kronor
1 Avlöningar till statsråden utan departement m. m.	222 700
1 Justitiedepartementet: Avlöningar	545 500
2 Justitiedepartementet: Omkostnader	108 500
2 Justitiedepartementet: Svensk författningssamling	220 000
2 Lagberedningen	65 000
3 Ombuden för tillsyn å tryckta skrifter.....	17 000
	1 178 700.

B. Justitiekanslersämbetet och riksåklagarämbetet.

3 Justitiekanslersämbetet: Avlöningar	115 300
6 Justitiekanslersämbetet: Omkostnader	8 000
7 Riksåklagarämbetet: Avlöningar	164 800
8 Riksåklagarämbetet: Omkostnader.....	15 500
	303 600.

C. Domstolarna.

9 Högsta domstolen m. m.: Avlöningar	1 735 000
11 Högsta domstolen m. m.: Omkostnader	121 200
12 Regeringsrätten: Avlöningar.....	288 900
12 Regeringsrätten: Omkostnader.....	10 000
12 Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok.....	25 000
13 Hovrätterna: Avlöningar	4 341 000
18 Hovrätterna: Omkostnader	416 000
21 Häradsrätterna: Avlöningar	9 558 300
28 Häradsrätterna: Omkostnader	633 000
30 Häradsrätterna: Reseersättningar till nämndemän	1 000 000
31 Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet	25 000
32 Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet	50 000
32 Vattendomstolarna: Avlöningar	858 800
35 Vattendomstolarna: Omkostnader	125 000
35 Vattendomstolarna: Flyttning av Mellanbygdens vattendomstols kansli.....	25 000
	19 212 200.

D. Rättegångsväsendet i allmänhet.

35 Ersättning åt domare, vittnen och parter	1 800 000
36 Kostnader enligt lagen om fri rättegång	1 000 000
36 Understöd för utomprocessuell rättshjälp.....	200 000

Sid.	Kronor
38 Tornedalens rättshjälpsanstalt	36 500
38 Efterutbildning inom rättegångsväsendet	15 000
39 Ersättning för vissa bötesandelar	500
39 Ersättning för förlorad inteckningslösen vid stadsdomstolarna	134 000
39 Resestipendier åt domare och domaraspiranter	10 000
	3 196 000.

E. Fångvården m. m.

40 Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar	587 500
42 Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader	80 000
43 Fångvårdsanstalterna: Avlöningar	*8 131 600
44 Fångvårdsanstalterna: Omkostnader	*3 555 000
44 Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m. ...	*104 000
44 Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.	90 000
45 Interneringsnämnden	54 500
47 Ungdomsfängelnsnämnden	23 000
47 Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport	250 000
49 Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar	313 100
72 Skyddskonsulentsorganisationen: Omkostnader	76 500
72 Övervakning av villkorligt dömda	475 000
73 Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.	75 000
73 Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.	140 000
73 Bidrag till Svenska skyddsförbundet	100 000
	14 055 200.

F. Diverse.

74 Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond	765 000
74 Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond	726 000
74 Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark	40 800
75 Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.	50 000
76 Bidrag till utgivande av lagsamling	150 000
76 Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk	8 500
76 Bidrag till den internationella penitentiära kommissionen	1 000
77 Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten	3 000
77 Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab	3 000
77 Bidrag till Tidskrift för kriminalvård	1 000
77 Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	425 000
78 Planering av allmänna arbeten	100
78 Extra utgifter	35 000
78 Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	25 000
	2 233 400

Summa 40 179 100.

79 Sammanfattning.

* Beräknat belopp.

TREDJE HUVUDTITELN

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den 4 januari 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Ministern för utrikes ärendena anmäler de frågor, som tillhöra regleringen av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel för budgetåret 1950/51, och anför därvid följande.

Den nedskrivning av den svenska kronans värde i förhållande till Amerikas Förenta Staters och vissa andra länders valutor, som vidtogs den 19 september 1949, har givetvis medfört en ökning av medelsbehovet i vad avser utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel. Gjorda beräkningar giva vid handen, att denna ökning för budgetåret 1950/51 kommer att uppgå till omkring 5 miljoner kronor. Ytterligare medel erfordras vidare för en organisatorisk förstärkning av vissa delar av utrikesförvaltningen. Slutligen har befunnits nödvändigt att höja vissa av de förslagsanslag, från vilka olika slag av omkostnader bestridas och som under de senaste åren regelmässigt överskridits.

Såsom framhållits i statsverkspropositionen till 1949 års riksdag (III ht, s. 1—2), är utrikesförvaltningens organisation i vissa hänseenden föremål för en översyn.

Av chefen för handelsdepartementet den 12 november 1948 tillkallade sakkunniga för utredning angående åtgärder ägnade att effektivisera förberedelsen till och förandet av Sveriges handelsavtalsförhandlingar ha i en den 1 november 1949 avgiven utredning angående de handelspolitiska arbetsformerna m. m. (del I) — SOU 1949: 57 — framlagt förslag till förstärk-

ning av såväl utrikesdepartementet som utrikesförvaltningen i övrigt. Infordrade yttranden över utredningen beräknas föreligga i januari 1950.

De sakkunniga, som med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 december 1948 tillkallats för beredning av frågor rörande löner åt tjänstemän vid beskickningar och konsulat, utrikesförvaltningens lönenämnd (jfr prop. 117/1949), ha hittills huvudsakligen ägnat uppmärksamhet åt frågor sammanhängande med fördelningen av de för prisutjämningsstillägg åt diplomatisk och konsulär personal, attachéer samt pressattachéer anvisade anslagsmedlen. Vad åter angår frågan om ändrade grunder för avlöning av den utom riket tjänstgörande personalen har nämnden kommit till den uppfattningen, att en översyn av de i ämnet för närvarande gällande bestämmelserna vore av sådan teknisk karaktär, att den lämpligen borde anförtros åt särskilda sakkunniga inom finansdepartementet. Kungl. Maj:t har med anledning därav den 9 december 1949 bemyndigat statsrådet Andersson att tillkalla högst fem utredningsmän med uppgift att verkställa utredning rörande avlöningsförmånerna till utomlands stationerade tjänstemän m. m. Dessa sakkunniga ha i dagarna börjat sitt arbete.

Den för en översyn av de kamerala ärendenas handläggning inom utrikesförvaltningen (se III ht 1949, s. 36) tillkallade utredningsmannen har i en den 14 oktober 1949 dagtecknad promemoria framlagt vissa förslag, vilka för närvarande äro föremål för övervägande inom utrikesdepartementet.

Med hänsyn till de olika utredningar, för vilka nu redogjorts, ha i fråga om anslagen till avlöningar i utrikesdepartementet (A. 1) samt vid beskickningar och konsulat (B. 1--5) ävensom anslaget till kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän (B. 6) i årets statsverksproposition tills vidare upptagits endast beräknade belopp. Avsikten är att i särskild proposition framlägga slutligt förslag till medelsanvisning för budgetåret 1950/51 i fråga om dessa anslag.

I riksstaten för innevarande budgetår har för kostnaderna för de administrativa anordningar, som å svensk sida vidtagits för handläggning av ärenden, sammanhängande med Sveriges medlemskap i Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete, anvisats ett särskilt anslag å 200 000 kronor (A. 3). Det har ansetts lämpligt att uppdelat dessa kostnader å anslagen A. 1. Utrikesdepartementet: Avlöningar, B. 1. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatsk och konsulär personal m. m. och B. 4. Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden. Anslaget A. 3 har därför utgått ur riksstaten.

A. Utrikesdepartementet.

[1] 1. Utrikesdepartementet: **Avlöningar.** Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Utrikesdepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

[2] 2. Utrikesdepartementet: **Omkostnader.**

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	612 000	1 129 735
1948/49	627 000	1 422 206
1949/50 (statsliggaren s. 166) ..	896 000	
1950/51 (förslag)	1 250 000	

Kungl. Maj:t har den 20 maj 1949 fastställt följande omkostnadsstat för utrikesdepartementet, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1949/50:

Omkostnadsstat.	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	13 000
2. Rese- och flyttningersättningar, <i>förslagsvis</i>	100 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	743 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	20 000
5. Chiffreringsmateriel	20 000
Summa kronor	896 000

I anslutning härtill har Kungl. Maj:t den 20 maj 1949 föreskrivit, med tillämpning tills vidare under budgetåret 1949/50, att av anslagsposten till expenser må för nedan angivna ändamål tagas i anspråk följande belopp, nämligen:

	Kronor
Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	45 000
Övriga expenser:	
Telegram, telefon och annonsering, <i>förslagsvis</i>	350 000
Andra ändamål, <i>högst</i>	348 000
Summa kronor	743 000

Till följd av den pågående ombyggnaden av Arvfurstens palats har utrikesdepartementet — utom dess rättsavdelning, som erhållit lokaler vid Styrmansgatan — under hösten 1949 flyttat till den tidigare av försvarets

civilförvaltning disponerade fastigheten Jakobsgatan 30. För att denna skall kunna utnyttjas på ett för departementet ändamålsenligt sätt, ha vissa omändrings- och installationsarbeten visat sig nödvändiga. Härav föranledda utgifter samt kostnaderna för flyttningen beräknas uppgå till omkring 90 000 kronor. Denna utgift torde få bestridas från det för förevarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisade anslaget.

För nästkommande budgetår erfordras med hänsyn till hittillsvarande belastning ävensom till den svenska kronans devalvering en höjning av anslaget. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör sålunda höjas från 13 000 kronor till 18 000 kronor. Vidare bör anslagsposten till rese- och flyttningssättningar på grund av ökad belastning och devalveringen höjas från 100 000 kronor till 250 000 kronor. Slutligen har anslagsposten till expenser visat sig vara för snävt tilltagen och bör uppräknas med 199 000 kronor till 942 000 kronor, nämligen med 10 000 kronor för skrivmaterialier m. m., 137 500 kronor för inventarier, därav 67 500 kronor för inventarier, vilka böra anskaffas till följd av ombyggnaden av Arvfurstens palats, 5 000 kronor för böcker, 40 000 kronor för prenumeration samt 6 500 kronor för andra ändamål. Övriga anslagsposter torde böra upptagas med oförändrade belopp.

Jag förordar sålunda, att anslaget höjes med (5 000 + 150 000 + 199 000 =) 354 000 kronor, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrikesdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor.

B. Sveriges representation i utlandet.

[3] 1. **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.** Under åberopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Diplomatisk och konsulär personal m. m.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 8 000 000 kronor.

[4] 2. **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer.** Under åberopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Attachéer* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[5] 3. **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer.** Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 340 000 kronor.

[6] 4. **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden.** Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Skrivbiträden* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 3 400 000 kronor.

[7] 5. **Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjante.** Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Extra biträden och vaktbetjante* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[8] 6. **Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän.** Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[9] 7. **Ersättningar åt olönade konsuler.**

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	300 000	316 093
1948/49	300 000	321 937
1949/50 (statsliggaren s. 171)	300 000	
1950/51 (förslag)	425 000	

I statsverkspropositionen till 1949 års riksdag (III ht, s. 14) anmäldes ett av sändebudet i Oslo framfört förslag om sänkning från 70 till 65 år av den åldersgräns, utöver vilken olönad konsul icke må utan särskilt medgivande av ministern för utrikes ärendena kvarstå i tjänsten. Det framhölls i pro-

positionen, att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som skulle påkallas för åvägabringande av härför erforderlig författningsändring. Uttalandet föranledde icke någon erinran från riksdagens sida, och ifrågavarande ändring har numera vidtagits.

Förevarande anslag bör med hänsyn till den svenska kronans devalvering höjas med 70 000 kronor. Dessutom bör detsamma på grund av utgiftsstegringar av annan natur ökas med 55 000 kronor. Anslaget bör därför höjas med sammanlagt (70 000 + 55 000 =) 125 000 kronor eller till 425 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättningar åt olönade konsuler* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kronor.

[10] 8. Rese- och flyttningersättningar.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	500 000	868 451
1948/49	500 000	1 301 715
1949/50 (statsliggaren s. 172)	850 000	
1950/51 (förslag)	1 000 000	

Med hänsyn till belastningen av ifrågavarande anslag under de senaste budgetåren samt den svenska kronans devalvering är en höjning av detsamma påkallad. Anslaget torde sålunda böra ökas till 1 000 000 kronor, innebärande en höjning med 150 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Rese- och flyttningersättningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[11] 9. Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	450 000	1 071 067
1948/49	450 000	1 163 706
1949/50 (statsliggaren s. 173)	800 000	
1950/51 (förslag)	1 100 000	

I samband med fastställandet av riksstatens tredje huvudtitel för budgetåret 1946/47 bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att besluta om anlitande av förevarande anslag för anskaffande av automobiler för beskickningar och konsulat. Riksdagen förutsatte därvid, att Kungl. Maj:t lämnade riksdagen en redogörelse för de fall, då dylika automobilinköp förekommit. Med anledning härav får jag anmäla, att utöver de bilanskaffningar, som i 1949 års statsverksproposition (III ht, s. 16) bragts till riksdagens kännedom, bi-

lar på statens bekostnad inköpts jämväl för beskickningarna i New Delhi och Tokio, delegationen vid Förenta Nationerna samt konsulatet i Gdańsk; kostnaderna för ifrågavarande inköp ha uppgått till sammanlagt 21 600 kronor. Vidare ha fyra tidigare anskaffade automobiler måst utbytas mot nya för en kostnad av sammanlagt 36 600 kronor. Såsom likvid för de bilar, som samtidigt avyttrats, tillföres emellertid statsverket under vederbörande inkomsttitel ett belopp av tillhoppa omkring 20 000 kronor.

Förevarande anslag torde med hänsyn till belastningen under senare budgetår böra ökas med 200 000 kronor. Vidare torde den svenska kronans devalvering komma att medföra merutgifter å omkring 100 000 kronor. Anslaget synes därför böra höjas med $(200\,000 + 100\,000 =)$ 300 000 kronor eller till 1 100 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

[12] 10. Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	315 000	699 649
1948/49	315 000	566 666
1949/50 (statsliggaren s. 174)	600 000	
1950/51 (förslag)	600 000	

Kungl. Maj:t har den 20 maj 1949 fastställt följande omkostnadsstat för beskickningar och konsulat, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1949/50:

Omkostnadsstat.	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	15 000
2. Telegram- och telefonkostnader, <i>förslagsvis</i>	585 000
Summa kronor	600 000

Då någon ändring beträffande förevarande anslag ej synes påkallad, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

C. Internationella förhandlingar m. m.

[13] 1. Särskilda förhandlingar med främmande makter.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	300 000	811 641
1948/49	300 000	1 615 068
1949/50 (statsliggaren s. 174)	500 000	
1950/51 (förslag)	1 400 000	

Medelsbehovet för kostnader för särskilda förhandlingar med främmande makter har under de senaste budgetåren avsevärt stigit, särskilt på grund av ökade utgifter för resor för svenska ombud, vilka deltagit i handelspolitiska överläggningar med främmande stater eller i internationella konferenser. Utgifterna för dylika resor komma vidare i åtskilliga länder att ökas genom den svenska kronans devalvering. Anslaget torde av dessa skäl böra höjas med 900 000 kronor, och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda förhandlingar med främmande makter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

[14] 2. Tillfälliga representationskostnader.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	70 000	38 712
1948/49	45 000	35 041
1949/50 (statsliggaren s. 174)	45 000	
1950/51 (förslag)	45 000	

För nästinstundande budgetår synes böra anvisas samma belopp som för budgetåret 1949/50, och jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillfälliga representationskostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

[15] 3. Permanenta skiljedomstolens internationella byrå i Haag.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	3 000	3 351
1948/49	3 000	3 343
1949/50 (statsliggaren s. 174)	3 000	
1950/51 (förslag)	3 000	

Sveriges bidrag till byrån för verksamhetsåret 1948 utgjorde 2 460 floriner, motsvarande i svenskt mynt 3 343 kronor.

Byråns utgiftsstat för år 1949 har fastställts till 87 050 floriner, vilket innebär ett i förhållande till 1948 års budget oförändrat belopp. För täckande av Sveriges bidrag för år 1949 torde böra beräknas ungefär samma belopp som för år 1948, och någon ändring av anslaget, som har förslagsanslags karaktär, torde sålunda ej påkallas.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 kronor.

[16] 4. Förenta Nationerna.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	2 325 000	2 397 918
1948/49	2 325 000	3 430 689
1949/50 (statsliggaren s. 174) ..	2 325 000	
1950/51 (förslag)	4 325 000	

I Förenta Nationernas av generalförsamlingen fastställda budget för år 1950 har för nämnda år upptagits ett sammanlagt utgiftsbelopp av 42 171 583 dollars mot 41 617 000 dollars för år 1949. Sveriges bidrag, som tidigare utgått med 2 % men minskats till 1,98 %, torde med hänsyn härtill kunna för år 1950 beräknas till omkring 835 000 dollars eller 4 325 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Förenta Nationerna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 325 000 kronor.

[17] 5. Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	200 000	—
1948/49	600 000	1 185 948
1949/50 (statsliggaren s. 174) ..	700 000	
1950/51 (förslag)	1 100 000	

Organisationens utgifter för tiden 1 juli 1949—30 juni 1950 uppgå enligt den för nämnda period antagna budgeten till 1 458 444 000 franska francs. Härav skola 1 446 144 000 francs täckas genom bidrag från medlemsstaterna. Den svenska bidragskvoten, vilken är beräknad på grundval av Sveriges bidragsprocent inom Förenta Nationerna, är för närvarande 5,41 %, motsvarande ett bidrag av 78 236 390 francs eller enligt nu gällande franckurs 1 165 722 kronor. Några beräkningar rörande storleken av Sveriges bidrag för tiden juli 1950—juni 1951 föreligga ännu icke. Detta synes därför tills

vidare böra antagas komma att utgå med ungefär samma belopp som för organisationens nu löpande budgetår, och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

[18] 6. Europarådet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition 214/1949 har riksdagen (skr. 379/1949) bl. a. medgivit, att Sveriges bidrag till Europarådets gemensamma kostnader finge, intill dess riksdagen kunde besluta annorlunda, bestri-
das från förslagsanslaget till särskilda förhandlingar med främmande makter. Å riksstaten för budgetåret 1950/51 synes lämpligen för ändamålet böra uppföras ett särskilt anslag av förslagsanslags karaktär.

Rådets löpande utgifter för år 1949 uppgingo enligt organisationens preliminära budget till 148 352 537 franska francs. Den svenska bidragskvoten har fastställts till 4 %, motsvarande ett bidrag av 5 934 101 francs eller enligt nu gällande kurs 88 418 kronor. Det förefaller emellertid sannolikt, att utgifterna för innevarande år avsevärt komma att överstiga nyssnämnda belopp och troligen uppgå till omkring 250 000 000 franska francs för år, motsvarande ett svenskt bidrag av 10 000 000 francs eller omkring 150 000 kronor. Några definitiva beräkningar för år 1950 föreligga dock ännu icke. Sveriges bidrag synes böra tills vidare antagas komma att uppgå till sistnämnda belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Europarådet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

D. Diverse.

[19] 1—2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande behovet av anslag å riksstaten för budgetåret 1950/51 till ersättning till statens allmänna fastighetsfond får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1950/51 anvisa

för 1. *Beskickningsfastigheternas delfond* ett förslagsanslag av 2 040 000 kronor;

för 2. *Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 211 000 kronor.

[20] 3. **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare.**

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	300 000	221 378
1948/49	300 000	217 151
1949/50 (statsliggaren s. 175)	300 000	
1950/51 (förslag)	300 000	

En viss nedgång i utgifterna under detta anslag har ägt rum under senare år. Den svenska kronans devalvering synes emellertid komma att medföra vissa kostnadsökningar under nästinstundande budgetår. Anslaget torde under dessa förhållanden böra upptagas med oförändrat belopp, och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[21] 4. **Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar.**

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	70 000	70 000
1948/49	70 000	70 000
1949/50 (statsliggaren s. 175)	70 000	
1950/51 (förslag)	70 000	

Understödsnämnden för rysslandssvenskar har i skrivelse den 18 augusti 1949 anhållit, att anslaget måtte för budgetåret 1950/51 upptagas med oförändrat belopp. Mot nämndens framställning synes intet vara att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 70 000 kronor.

[22] 5. **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.**

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	923 000	906 275
1948/49	760 000	745 546
1949/50 (statsliggaren s. 175) ..	800 000	
1950/51 (förslag)	972 000	

Kungl. Maj:t har den 20 maj 1949 av det för innevarande budgetår beviljade anslaget anvisat följande belopp för nedan angivna ändamål:

	Kronor
1. Bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet	400 000
2. Bidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån	267 000
3. Bidrag till Svensk-internationella pressbyrån	95 000
4. Upplysningsverksamheten i Sydamerika	20 000
5. Till ministrernas för utrikes ärendena förfogande	18 000
Summa kronor	800 000

1. Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet.

Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet redovisar för innevarande verksamhetsår, som sammanfaller med budgetåret, en utgiftssumma av 650 000 kronor. En av institutets råd i maj 1949 för verksamhetsåret 1949/50 fastställd budget upptog emellertid, enligt vad som framhållits från institutets sida, en utgiftssumma av 675 000 kronor. På grund av de ökade svårigheterna att erhålla medel från det enskilda näringslivet har institutets styrelse sett sig nödsakad att vid verksamhetsårets början nedsöka verksamheten i syfte att hålla utgifterna inom en kostnadsram av 650 000 kronor. Till täckande av detta belopp stå till förfogande dels nyss angivna belopp av 400 000 kronor, dels ock beräknade bidrag från enskilt håll å sammanlagt 250 000 kronor.

I skrivelse den 29 september 1949 har institutet anhållit om bidrag av statsmedel till verksamheten under budgetåret 1950/51. Institutet har däri hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom bidrag till institutets verksamhet under nästkommande verksamhetsår anvisa ett belopp av 550 000 kronor. Med anledning av den svenska kronans devalvering begär institutet dessutom för verksamhetsåret 1950/51 ytterligare 43 400 kronor, varför institutets äskande uppgår till sammanlagt 593 400 kronor.

Enligt institutets uppfattning borde dess verksamhet ur budgetsynpunkt uppdelas i två kategorier: den ena avseende den fasta delen av den löpande verksamheten (d. v. s. administrationskostnader och de arbetsuppgifter, som måste betecknas som ett oavvisligt minimum), vilken borde baseras på statsanslag; den andra avseende vissa särskilda, enligt institutets uppfattning viktiga områden, på vilka utgifterna för verksamheten skulle bestridas av privata medel; särskilt avses i sistnämnda hänseende film-, publikations- och utställningsområdena. Endast genom en sådan uppdelning skulle enligt institutets åsikt dess verksamhet erhålla tillräcklig stabilitet.

Institutets beräkningar över inkomster och utgifter under verksamhetsåren 1949/50 och 1950/51 framgå av följande uppställning. I denna har emellertid hänsyn icke tagits till nämnda uppdelning, varför följaktligen de statliga och de enskilda bidragen förekomma sammanslagna.

	Budget för 1949/50.	Preliminärt budgetför- slag för 1950/51.	Ökning ge- nom deval- veringen.	Slutligt budgetför- slag för 1950/51.
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
<i>Inkomster:</i>				
Statsanslag	400 000	550 000	43 400	593 400
Beräknade enskilda bidrag	250 000	200 000	—	200 000
Summa kronor	650 000	750 000	43 400	793 400
<i>Utgifter:</i>				
<i>A. Central och vid huvudkontoret i Stockholm bedriven verksamhet:</i>				
Löner, pensioner m. m.	180 000	180 000	—	180 000
Hyra, porto, telefon, frakter, kon- torsmateriel samt inventarietköp	52 500	58 000	—	58 000
Omhändertagande av F.N.-stipen- diater	—	15 000	—	15 000
Resor och representation	14 000	15 000	—	15 000
Sammanträden och revisionskost- nader	5 000	5 000	—	5 000
Översättningsbidrag	1 000	2 000	—	2 000
Institutets bibliotek, tidningar och tidskrifter	3 000	3 500	—	3 500
Distribution till utlandet av böc- ker, bilder och grammofonskivor	13 000	15 000	—	15 000
Publikationsverksamhet	48 000	65 000	—	65 000
Filmverksamhet	45 000	66 000	2 000	68 000
Oförutsedda utgifter	6 000	6 000	4 000	10 000
Medel att nedskrivna underskott för 1948/49	20 000	20 000	—	20 000
Summa kronor	387 500	450 500	6 000	456 500
<i>B. I utlandet bedriven verksamhet:</i>				
<i>Amerikas Förenta Stater:</i>				
Svensk-amerikanska nyhetsbyrån.	40 000	40 000	—	40 000
Svenska lektorer vid amerikanska universitet	30 000	30 000	17 900	47 900
<i>Storbritannien:</i>				
Svenska institutet i London	63 000	63 000	—	63 000
Svenska lektorer och språkassisten- ter vid brittiska universitet ...	11 000	11 000	—	11 000
<i>Frankrike:</i>				
Svenska institutet i Paris	73 000	73 000	9 000	82 000
Svensk lektor vid universitetet i Paris	9 800	9 800	1 210	11 010
Tessin-institutet i Paris	2 000	2 000	240	2 240

	Budget för 1949/50.	Preliminärt budgetför- slag för 1950/51.	Ökning ge- nom deval- veringen.	Slutligt budgetför- slag för 1950/51.
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
<i>Italien:</i>				
Svensk lektor vid universitetet i				
Rom	2 700	2 700	4 050 ¹	6 750
Övriga länder	2 000	2 000	—	2 000
Summa kronor	233 500	233 500	32 400	265 900
<i>C. Allmänt kulturutbyte:</i>				
Inbjudan av utländska specialister, föredragshållare och studiegrup- per	6 000	8 000	—	8 000
Stipendier för utlänningars studier i Sverige	1 000	3 000	—	3 000
Stipendier och understöd till svens- kars föredrags- och studiebesök i utlandet	5 000	10 000	—	10 000
Utställningar, svenska veckor m. m.	12 000	35 000	5 000	40 000
Kurser och konferenser	5 000	10 000	—	10 000
Summa kronor	29 000	66 000	5 000	71 000
<i>Sammanfattning:</i>				
A. Central och vid huvudkontoret i Stockholm bedriven verksam- het	387 500	450 500	6 000	456 500
B. I utlandet bedriven verksamhet	233 500	233 500	32 400	265 900
C. Allmänt kulturutbyte	29 000	66 000	5 000	71 000
Summa kronor	650 000	750 000	43 400	793 400

Institutet hemställer alltså i första hand om en höjning av statsbidraget med (550 000 — 400 000 =) 150 000 kronor. Av detta belopp äro 50 000 kronor att hänföra till nedgången i de privata bidragen.

Institutet anför härom följande:

Den främsta anledningen till denna nedgång i medlemsavgifterna är, enligt ofta återkommande uttalanden till institutet, att söka i den ekonomiska åtstramningen, som medfört, att flera av de bolag, som understött institutet, tagit sina anslag under omprövning. Det har därvid medgivits, att institutets arbete är i hög grad good-will-befrämjande, men samtidigt har det framhållits, att denna good-will för näringslivets vidkommande endast på lång sikt kan ge direkt ekonomiskt resultat. Därtill kommer, nu som tidigare, beskattningen av bidragen till institutet, en omständighet som i inne-

¹ Kostnaderna för ifrågavarande lektorat bestridas från svensk sida av institutet (2 700 kronor) samt Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet (6 000 kronor). Den åskade ökningen å 4 050 kronor anges vara beräknad å summan av dessa bidrag, 8 700 kronor. Särskild ersättning för de ökade kostnaderna på grund av devalveringen torde icke kunna påräknas genom föreningen.

varande ekonomiska läge tillmätas ökad betydelse från de privata bidragsgivarnas sida. Institutet ser sig här ställt inför ett synnerligen allvarligt problem och inför svårigheter, som komma bjärt till synes vid uppgörandet av en hållbar budget. Det förhållandet, som ju rått från början, att den privata delen av intäkterna kan till fullo fastställas först efter budgetårets utgång, kommer alltid, om ej en omläggning av formerna för institutets finansiering sker, att vara en källa till ovisshet och oro, liksom det under senare delen av budgetåret nära nog med nödvändighet resulterar i likviditetssvårigheter. Den utväg härur, som teoretiskt erbjuder sig, nämligen att skära ned institutets budget till en sådan nivå, att en betydande säkerhetsmarginal skapas, synes i själva verket omöjlig att beträda, då detta skulle innebära att väsentliga delar av institutets verksamhet måste upphöra och detta under en tid, då önskemålen utomlands om ett vidgat kulturutbyte göra sig allt mera gällande, liksom framför allt det svenska kravet på en ökad saklig upplysningsverksamhet ute i världen om vårt land framstår som nödvändigare än någonsin. Belysande i detta avseende är, att staterna runt om i världen och icke minst våra nordiska grannländer öka sin motsvarande aktivitet.

Institutet har, med hänvisning till vad det sålunda anfört, ansett sig icke böra räkna med ett högre belopp från enskilda bidragsgivare än 200 000 kronor.

Av det återstående belopp, 100 000 kronor, med vilket institutet önskar höjt statsanslag, faller den övervägande delen eller 76 000 kronor på publikationsverksamheten (17 000 kronor), filmverksamheten (21 000 kronor), utställningsverksamheten (23 000 kronor) samt omhändertagandet av F.N.-stipendiater (15 000 kronor). Dessutom beräknar institutet automatiska höjningar av kostnaderna för hyra, porto etc. samt en viss ökning av kostnaderna för anordnandet av kurser och konferenser.

Beträffande publikationsverksamheten har institutet hänvisat till föregående års framställning om statsanslag, vari framhölls, att institutet önskade begränsa sig till ett mindre antal publikationer, vilka var för sig komme att draga betydande redigerings- och tryckningskostnader men vilka genom betydelsen hos de områden, de behandlade, och storleken av de planerade upplagorna kunde förmodas för en längre tid täcka behovet för centrala delar av den svenska informationsverksamheten. I sin verksamhetsberättelse för 1948/49 lämnar institutet följande upplysningar om publikationsverksamheten:

Vid institutets start förelåg en markant brist på lämpliga på de viktigare kulturspråken skrivna böcker och broschyrer om olika svenska förhållanden. I följd av begränsade medel har institutet väl endast delvis lyckats fylla denna brist, men framför allt under det nu avslutade budgetåret har det likväl varit möjligt att få fram en rad nya publikationer. Institutet har härvid i möjligaste mån försökt koncentrera sig på områden, som av erfarenhet visat sig vara föremål för speciellt intresse från utländsk sida. Samtidigt måste det emellertid betonas, att urvalet av arbeten för publicering varit beroende av möjligheterna till samarbete med intresserade institutioner och bokförlag och till ekonomiskt bistånd från dem. De sammanlagda kostnaderna för publikationsverksamheten ha nämligen varit långt större än de knappa medel, som stått till institutets förfogande.

Bland de arbeten, som utkommit, må särskilt nämnas »Introduction to Sweden», skriven av Ingvar Andersson och kompletterad med detaljupplysningar av olika sakkunniga. Boken utgör en rikt illustrerad allmän översikt över Sveriges ekonomiska, sociala och kulturella liv sedd mot bakgrunden av landets historia. Boken har givits en synnerligen vårdad utstyrelse. — »Introduction to Sweden» ersätter en ny upplaga av utrikesdepartementets tidigare s. k. årsbok om Sverige på engelska.

Arbetet på en större bok om Sverige på franska har fortsatt under året, och materialet är nu samlat för detta ändamål. Publiceringen torde emellertid komma att ske i etapper.

De i förra årets redogörelse omnämnda »Social Welfare in Sweden» av Karl J. Höjer och »Swedish Books and Publications on Science, Medicine and the Humanities», en bibliografi över vetenskapliga verk sammanställd av Gösta Ottervik och Sten G. Lindberg, ha utkommit i bokhandeln.

Kostnaderna för publikationer ha under de senare åren stigit avsevärt. Som exempel på detta förhållande kan nämnas, att ett verk sådant som »Introduction to Sweden» på 312 sidor, varav 80 bildsidor, åt vilket givits en utformning motsvarande den internationella standarden på området, sammanlagt kostat cirka 60 000 kronor, inbegripet tryckning samt författar- och översättningshonorar, för en upplaga å 10 000 exemplar. Även när det gäller mindre arbeten, måste räknas med betydande utgifter. En broschyr som »Public Health and Medicine in Sweden» om 61 sidor med en upplaga på 5 000 exemplar har kostat omkring 5 000 kronor.

Bland de önskemål rörande upplysningslitteratur, som ansetts vara särskilt angelägna, kan nämnas en broschyr om Sverige på engelska, närmast avsedd för skolungdom, varav beskickningen i Washington enbart för sin del uttalat önskemål om 20 000 exemplar, samt den tidigare planerade boken om Sverige på franska, vilken föreligger i manuskript. På programmet stå vidare arbeten om studier i Sverige för utländska studenter, om det fria och frivilliga folkbildningsväsendet samt om svensk press.

Vad angår filmverksamheten understryker institutet svårigheten att med nuvarande små anslag få fram nya filmer. Institutet konstaterar med beklagande, att Sverige beträffande framställningen av upplysningsfilm om det egna landet relativt sett står långt tillbaka icke blott i jämförelse med de större kulturländerna utan även i förhållande till våra nordiska grannländer Danmark och Norge.

Framställningen av film avsedd att få god verkan som informationsmaterial drager emellertid betydande kostnader, och det kan nämnas, att den på institutets initiativ tidigare iordningställda filmen »Människor i stad», som under året erhållit den amerikanska filmakademiens årliga utmärkelse, betingade en sammanlagd framställningskostnad av omkring 60 000 kronor.

För innevarande budgetår räknar institutet med utgifter för en ny film med västkustmotiv samt för en allmän Sverige-film, till vilken manuskript är under utarbetande. En ofrånkomlig komplettering av inspelningsverksamheten är framställandet och distributionen av kopior av redan tillgängliga filmer. Då institutet har att svara för att de svenska beskickningarna liksom övrig svensk utlandsrepresentation erhålla ett så lämpligt filmmaterial som möjligt, måste icke obetydliga summor beräknas även för denna del av verksamheten.

Institutet lämnar i sin verksamhetsberättelse följande upplysningar om utställningsverksamheten:

Även i fråga om utställningar har verksamheten följt de tidigare inslagna vägarna.

Sålunda har vandringsutställningen med svensk grafik i Canada, startad hösten 1947 och omnämnd i de båda föregående verksamhetsberättelserna, avslutats i detta land, men möjligheterna undersökas för en överflyttning till Förenta Staterna i höst. Den omfattar 133 blad av tillsammans 29 konstnärer och har visats i 11 städer för 55 000 personer. I den kanadensiska pressen har mottagandet varit mycket välvilligt.

En annan utställning, som fortsatt under året, är »Sweden to-day», sammanställd av konstnären Anders Beckman i samband med pionjärjubileet i Förenta Staterna. Den ger en totalöversikt av vårt ekonomiska, sociala och kulturella liv. Under verksamhetsåret har den visats på ett stort antal orter över hela Amerika, främst givetvis i svenskcentra, men också på andra platser, bl. a. i Mellanvästern och Philadelphia, och turnén måste sägas ha varit en stor succé. Kommissarie, som följt med under resan, har varit Mr. Russel Elmquist, medan i fortsättningen Architectural League står för regin. Med start från New York skall den nu närmast visas i New England.

Liksom tidigare ha även i år bokutställningar anordnats, två under det nu avslutade arbetsåret. Den ena hölls den 1—17 december förra året i Genève med docent Uno Willers som kommissarie. Den lämnade en översikt över modern bokproduktion och modern bokkonst, besöktes av ett par tusen personer och väckte livligt intresse också i den schweiziska pressen. En förklarande katalog hade utarbetats. Den andra bokutställningen ägde rum i år, 17 maj—5 juni, i Galerie Mazarine, Bibliothèque Nationale, i Paris. Svenska Bokförläggareföreningen och Svenska Boktryckareföreningen lämnade välvilligt stöd vid dess tillkomst, och överinseendet hade docent Willers samt direktör Rynell vid institutet i Paris. Liksom i Genève gavs här en bild av den moderna svenska bokkonsten, denna gång inte minst med hänsyn till bokillustrationens standard; också vår ställning på den internationella bokmarknaden belystes. Särskilt avpassad för den franska publiken var en avdelning om fransk litteratur i svensk översättning och om franska böcker tryckta i Sverige.

Under sommaren färdigställde institutet i samråd med Svenska slöjdföreningen en utställning av svensk konstindustri mot bakgrunden av en allmän presentation av Sverige, avsedd att under fem år cirkulera i New Yorks High Schools. Utställningen, som numera invigts, har väckt en för Sverige gynnsam uppmärksamhet.

Angående omhändertagandet av F.N.-stipendiaterna upplyses, att institutet redan sommaren 1946 av den dåvarande organisationen UNRRA fick mottaga och handledde ett mindre antal personer från Öst-Europa, försedda med stipendier från UNRRA. När sedan denna stipendieverksamhet övertagits av Förenta Nationerna eller närmare bestämt deras avdelning för social verksamhet — United Nations Social Activities Division — har institutet fortsatt att tjäna som mottagande svensk instans. Talrika vittnesbörd såväl från stipendiaterna själva som från Förenta Nationernas ansvariga personal ha gett belägg för att institutet på ett förtjänstfullt sätt fullgjort sina uppgifter. På sitt sätt ett vittnesbörd härom, churu

framför allt om det stora intresse, som Sverige i följd av sin ställning såsom socialland är föremål för runt om i världen, är också det förhållandet, att antalet F.N.-stipendiater, som sökt sig till Sverige, ständigt ökats från att under kalenderåret 1946 ha varit fyra till att under nästlidna kalenderår omfatta ett 40-tal stipendiater från olika nationer. Av Europas länder mottager endast Storbritannien ett så stort antal stipendiater av detta slag. Stipendietiden växlar från två till sex månader, och urvalet verkställs av Förenta Nationernas stipendieorganisation i Genève på förslag av vederbörande land. På få undantag när ha de stipendiater, som besökt Sverige, varit statsfunktionärer i ansvarig ställning på det sociala området.

Institutet har emellertid med oro nödgats konstatera, att ifrågavarande arbetsuppgift kommit att spränga ramen för institutets tidigare planerade löpande arbete genom att handledningen varit arbetskrävande, bl. a. beroende på språksvårigheter. Vidare kräva ej sällan dessa stipendiater direkt personligt omhändertagande på ett helt annat sätt än institutets övriga stipendiater. Det belopp av 15 000 kronor, som institutet upptagit för omhändertagandet av F.N.-stipendiater, har ej täckt samtliga utgifter på detta område men har dock varit tillräckligt för de direkta personalkostnaderna och för den extra lokal, som institutet nödgats hyra för verksamheten. Institutet har i detta sammanhang påpekat det förhållandet, att stipendiatverksamheten sedan år 1946 tillfört Sverige omkring 220 000 kronor i dollarvaluta.

Ungefär samtidigt med att institutet uppsatte sin framställning om anslag för budgetåret 1950/51, devalverades den svenska kronan. Institutet framhåller, att denna nedskrivning av den svenska valutan liksom övriga kursförskjutningar givetvis komma att verka fördyrande på den budget, som institutet framlagt. Detta gäller främst verksamheten i Förenta Staterna men även i sådana länder som Frankrike och Italien. Kostnaden för den fasta verksamheten i Förenta Staterna, framför allt avseende de svenska lektoraten, som upptagits till 40 800 kronor (varav 10 800 kronor utgöra enskilda bidrag), skulle sålunda ökas med 17 900 kronor till 58 700 kronor. På liknande sätt fördyras verksamheten i Frankrike och Italien. Tidigare beräknades dessa poster tillsammans till 93 500 kronor. Efter de nya kurserna måste detta belopp emellertid ökas med 14 500 kronor till 108 000 kronor. Det bör tilläggas, att det ej lyckats institutet att från de enskilda bidragsgivarna erhålla ersättning med anledning av kursförändringen.

Även i vad gäller utställningsverksamheten kommer institutet att få vidkännas ökade kostnader, främst emedan institutet för närvarande har två vandringsutställningar i gång i Förenta Staterna. En viss ökning av kostnaderna för planerad utställningsverksamhet i Frankrike och Italien är också att förutse. Med anledning härav beräknar institutet för utställningar sammanlagt en kostnadsökning på 5 000 kronor å den i den ursprungliga budgeten upptagna summan, 35 000 kronor.

På liknande sätt förhåller det sig med filmverksamheten. Ett av de viktigaste områdena för institutets filmverksamhet är Förenta Staterna. Kostnaderna för distribution, inköp av kopior samt visst redigeringsarbete be-

räknas bli fördyrade med inalles 2 000 kronor. Den totala filmverksamheten skulle härigenom komma att betinga en kostnad av 68 000 kronor (i budgetförslaget 66 000 kronor). Med tanke på svårigheterna att i detalj beräkna de kostnadsökningar, som institutet kommer att få vidkännas med anledning av devalveringen, anser institutet dessutom nödvändigt att höja posten för oförutsedda utgifter från beräknade 6 000 kronor med 4 000 kronor till 10 000 kronor.

Med anledning härav har institutet anhållit, att bidraget till detsamma måtte för budgetåret 1950/51 höjas med ytterligare 43 400 kronor till sammanlagt 593 400 kronor.

Departementschefen. I 1948 års statsverksproposition (III ht, s. 36) framhölls, att institutet under nästa budgetår borde noga överväga, vilka grenar av dess verksamhet som måtte kunna begränsas. Vidare betonades i statsverkspropositionen till 1949 års riksdag (III ht, s. 27) ånyo angelägenheten av att institutet noga prövade de möjligheter till en dylik begränsning, som kunde uppkomma. Institutet har, såsom framgår av vad tidigare anförts, för budgetåret 1950/51 anhållit om anslag av statsmedel med sammanlagt 593 400 kronor, innebärande en ökning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade beloppet med sammanlagt 193 400 kronor, varav 43 400 kronor beräknats utgöra ersättning för de av den svenska kronans devalvering föranledda kursförlusterna. De på statens bidrag belöpande merkostnaderna genom devalveringen uppgå dock endast till omkring 24 000 kronor.

I rådande statsfinansiella läge tvekar jag att förorda höjning av statsbidraget utöver det belopp av 24 000 kronor, som hänför sig till devalveringen. Med hänsyn till de av institutet anförda skälen anser jag mig dock böra tillstyrka en höjning av bidraget till 450 000 kronor eller alltså med sammanlagt 50 000 kronor. Jag vill emellertid ytterligare understryka angelägenheten av att institutet till nästinstundande budgetår underkastar sin verksamhet en sådan omprövning, att denna i de delar, som anses böra fortbestå, kan med användning av tillgängliga medel upprätthållas i fullt tillfredsställande omfattning. Härvid böra också undersökas möjligheterna för en bättre samordning av institutets och andra organisationers verksamhet i syfte att undvika kostnadskrävande dubbelarbete.

2. Svensk-amerikanska nyhetsbyrån.

Svensk-amerikanska nyhetsbyråns inkomster under innevarande budgetår ha beräknats till 347 600 kronor, varav i statsbidrag 267 000 kronor. I skrivelse den 26 september 1949 har byrån hemställt om ett bidrag till sin verksamhet under budgetåret 1950/51 med samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår. Byrån framhåller, att någon förändring av riktlinjerna för dess verksamhet ej avses för nästinstundande budgetår. Den har sålunda för avsikt att upprätthålla nyhets- och bildtjänst i oförändrad omfattning och hoppas i större utsträckning än tidigare kunna ägna sig åt verksamhetsgrenar, i vilka radioprogram och bildmaterial, det senare eventuellt i form av utställningar, äro huvudmedlen. Byrån har sålunda räknat med i

stort sett oförändrade utgifter. Genom nedskrivningen av den svenska kronan kommer emellertid att vid omräkning till kronor av New York-kontorets budget, jämfört med beräkningen enligt tidigare gällande kurs, uppstå en brist å närmare 120 000 kronor. Samtidigt ökas inkomsterna vid New York-kontoret med 5 000 kronor, varför en skillnad av omkring 115 000 kronor kvarstår. En nedskärning av budgeten med detta belopp skulle icke kunna genomföras, utan att nyhetsbyråns verksamhet allvarligt äventyrades. I jämförelse med innevarande budgetår skulle genom kursskillnaden ett sammanlagt medelsbehov av 462 600 kronor komma att föreligga. Byrån räknar såsom tidigare med att från Svenska institutet erhålla ett anslag av 40 000 kronor, varför sålunda ett med 115 000 kronor ökat statsbidrag av 382 000 kronor skulle vara erforderligt. Byrån har i anslutning härtill uppgjort följande beräkningar av sina inkomster och utgifter under budgetåret 1950/51:

Inkomster:

	Kronor
Statsbidrag under upplysningsanslaget	382 000
Bidrag från Svenska institutet	40 000
Diverse enskilda bidrag	17 600
Inkomster vid New York-kontoret	17 000
Inkomster vid Stockholms-kontoret	6 000

Summa inkomster 462 600

*Utgifter:**Kostnader för Stockholms-kontoret:*

	Kronor	Kronor
Löner	35 500	
Hyra	2 200	
Telegram, porto, telefon	9 700	
Övriga kontorskostnader	4 000	
Resor, representation, omhändertagande av amerikanska tidningsmän	6 600	
Referensmaterial och honorar	6 000	
Bildmaterial	5 000	
Diverse	1 000	70 000

Kostnader för New York-kontoret:

	Dollars
Löner	44 220
Hyra, ljus	8 000
Allmänna omkostnader	6 000
Oförutsedda utgifter	1 000
Resor, representation, skatter m. m.	4 000
Bulletiner, presstjänst	12 500
	75 720

Motsvarande i svenskt mynt ungefär 392 600

Summa utgifter 462 600

Departementschefen. Svensk-amerikanska nyhetsbyrån torde böra beredas ersättning för de genom nedskrivningen av den svenska kronans värde uppkomna kursförlusterna å New York-kontorets budget. Jag förordar sålunda, att bidraget till byråns verksamhet för nästinstundande budgetår höjes med 115 000 kronor eller till 382 000 kronor.

3. Svensk-internationella pressbyrån.

I skrivelse den 28 september 1949 har Sveriges allmänna exportförening hemställt om 95 000 kronor såsom statsbidrag till Svensk-internationella pressbyråns verksamhet under budgetåret 1950/51 eller med samma belopp, som beviljats för innevarande budgetår.

Föreningen upplyser, att den tyskspråkiga nyhetstjänsten, för vilken 10 000 kronor beräknats för innevarande budgetår, efter erforderliga förbättringar igångsatts under september 1949. Byråns verksamhet i övrigt har fortgått efter tidigare riktlinjer med utsändande från Stockholms-kontoret av nyhetsbulletiner på engelska, franska och spanska samt utgivande genom byråns utlandsrepresentanter av liknande upplagor på bl. a. portugisiska, finska och tjeckiska. Därjämte har byrån under det gångna året vidmakthållit en omfattande bildtjänst samt liksom tidigare försett utländska pressorgan med specialartiklar och annat publicitetsmaterial.

Departementschefen. Jag förordar, att bidraget till Svensk-internationella pressbyrån för budgetåret 1950/51 upptages till oförändrat belopp eller till 95 000 kronor.

4—5. Upplysningsverksamheten i övrigt.

För upplysningsverksamheten i övrigt utgå under innevarande budgetår dels ett belopp av 20 000 kronor för upplysningsverksamheten i Sydamerika, dels ock ett belopp av 18 000 kronor, som ställts till ministerns för utrikes ärendena förfogande. Den svenska kronans devalvering medför ett behov av ytterligare medel för ifrågavarande bägge ändamål. Härför erforderliga belopp ha beräknats till 5 000, respektive 2 000 kronor. Jag förordar därför, att nämnda poster för nästinstundande budgetår upptagas till 25 000, respektive 20 000 kronor.

Enligt de sålunda framlagda förslagen skulle anslaget till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige, som i gällande riksstat upptagits till 800 000 kronor, ökas med $(50\,000 + 115\,000 + 5\,000 + 2\,000 =)$ 172 000 kronor till 972 000 kronor och beräknas på följande sätt:

	Kronor
1. Bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet	450 000
2. Bidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån	382 000
3. Bidrag till Svensk-internationella pressbyrån	95 000
4. Upplysningsverksamheten i Sydamerika	25 000
5. Till ministerns för utrikes ärendena förfogande	20 000
Summa kronor	972 000

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 972 000 kronor.

[23] 6. Utländska pressbesök.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	25 000	14 952
1948/49	25 000	24 103
1949/50 (statsliggaren s. 175)	25 000	
1950/51 (förslag)	25 000	

För nästinstundande budgetår synes för ifrågavarande ändamål böra anvisas samma belopp som för budgetåret 1949/50, och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utländska pressbesök* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[24] 7. Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	30 000	30 000
1948/49	45 000	45 000
1949/50 (statsliggaren s. 175) ..	60 000	
1950/51 (förslag)	75 000	

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (III ht 1949, s. 31—33) anvisade 1949 års riksdag för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 ett anslag av 60 000 kronor. Anslaget har av Kungl. Maj:t fördelats sålunda, att till Utrikespolitiska institutet anvisats 44 500 kronor, till Föreningen mellanfolkligt samarbete för fred 8 000 kronor, till Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, svenska sektionen, 3 000 kronor, till Svenska freds- och skiljedomsföreningen 2 200 kronor, till Svenska skolornas fredsförening 1 000 kronor, till Nordiska fredsförbundet 500 kronor, till Utrikespolitiska föreningen i Lund 500 kronor samt till Utrikespolitiska föreningen i Göteborg 300 kronor.

Utrikespolitiska institutet har sedan sin tillkomst år 1938 åtnjutit ett årligt bidrag av 45 000 kronor från »Rockefeller Foundation» i Amerikas Förenta Stater. Efter utgången av år 1948 har emellertid något bidrag från denna stiftelse icke längre utgått. I en framställning om höjning av statsbidraget för budgetåret 1950/51 anför institutet bland annat följande:

Inför »Rockefeller Foundation's» beslut att fr. o. m. år 1949 upphöra med sitt understöd beviljades institutet för budgetåret 1948/49 en höjning av

tidigare utgående statsanslag med 15 000 kronor, från tidigare 14 500 kronor till 29 500 kronor. För budgetåret 1949/50 har riksdagen höjt anslaget för upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor med 15 000 kronor för att, som föreslagits av Kungl. Maj:t, möjliggöra en motsvarande höjning av institutets del av anslaget. Härigenom erhåller institutet av statsmakterna ersättning för två tredjedelar av de 45 000 kronor, som förlorats i och med upphörandet av anslaget från »Rockefeller Foundation».

För att institutets verksamhet skall kunna upprätthållas i sin nuvarande omfattning, måste emellertid kunna påräknas ersättning även för den återstående tredjedelen. Någon annan möjlighet synes icke finnas att undvika en allvarlig inskränkning av arbetet och ett delvis raserande av institutets nuvarande organisation. En sådan utveckling vore så mycket allvarligare, som man på senaste tiden inom folkbildningsrörelsen och pressen framfört allvarliga klagomål över de otillräckliga resurser, vilka f. n. stå till buds för utrikespolitiskt upplysningsarbete i Sverige. Icke minst med tanke härpå synes det av stor betydelse, att institutets möjligheter att fortsätta sin verksamhet icke beskäras.

Departementschefen. Det är enligt min mening ett allmänt intresse, att möjligheter beredas Utrikespolitiska institutet att i åtminstone samma omfattning som hittills fullfölja sin betydelsefulla verksamhet för spridande inom landet av upplysning i utrikespolitiska frågor. Jag anser mig därför böra förorda, att det av statsmedel till institutet anvisade bidraget för nästkommande budgetår höjes med ett sådant belopp, att full ersättning erhålles för det bortfallna bidraget från »Rockefeller Foundation». I detta syfte förordar jag, att förevarande anslag ökas med 15 000 kronor, och hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 75 000 kronor.

[25] 8. Restitutionsnämnden.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	50 000	34 758
1948/49	22 000	21 976
1949/50 (statsliggaren s. 175)	22 000	
1950/51 (förslag)	22 000	

Från restitutionsnämndens sida har meddelats, att nämndens verksamhet beräknas komma att fortsätta även under budgetåret 1950/51 ävensom att det för kostnaderna för denna verksamhet avsedda anslaget bör för nästinstundande budgetår beräknas till samma belopp som för budgetåret 1949/50 eller 22 000 kronor. Under hänvisning härtill hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Restitutionsnämnden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kronor.

[26] 9. Flyktkapitalbyrån.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	200 000	370 708
1948/49	200 000	258 849
1949/50 (statsliggaren s. 176) ..	158 000	
1950/51 (förslag)	200 000	

Kungl. Maj:t har fastställt följande avlöningsstat och omkostnadsstat för flyktkapitalbyrån, att tillämpas tills vidare under tiden 1 juli—31 december 1949.

Avlöningsstat.

	Kronor
1. Arvoden åt ordförande, ledamöter samt suppleanter, <i>förslagsvis</i>	18 000
2. Kanslipersonal, <i>förslagsvis</i>	70 500
3. Gode män, sysslomän, sakkunniga m. fl., <i>förslagsvis</i>	25 000
Summa kronor	113 500

Omkostnadsstat.

	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	300
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	6 000
Summa kronor	16 300

Enligt Kungl. Maj:ts samtidigt meddelade beslut må anslagsposterna, med undantag av posten för sjukvård, icke överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I statsverkspropositionen till 1949 års riksdag framhölls (III ht, s. 34) att, enligt vad flyktkapitalbyrån i skrivelse den 23 september 1948 angående behovet av anslag för byråns verksamhet under budgetåret 1949/50 anförde, arbetet med avvecklingen av den tyska egendomen i Sverige till väsentlig del beräknades ha slutförts under då löpande budgetår men att åtskilliga arbetsuppgifter komme att kvarstå för byrån under tiden därefter. Samtidigt underströk byrån svårigheten att bedöma, i vilken utsträckning dess verksamhet komme att fortbestå.

I skrivelse den 17 september 1949 har byrån anförde, att lösandet av dess arbetsuppgifter komme att draga längre tid än som antogs vid avfattandet av nyssnämnda skrivelse och att byråns verksamhet måste fortsätta längre än till utgången av budgetåret 1950/51. Olika omständigheter hade samverkat till detta förhållande. Avvecklingen av vissa av de större tyska företagen i riket hade sålunda visat sig vara mer krävande och tidsödande än som kunnat förutses. Vidare hade en grundlig genomgång av till byrån deklarerat material om tysk egendom krävt större arbetsinsats och jämväl påkallat flera åtgärder från byråns sida än från början beräknats. I sam-

band med granskning genom särskilda för byrån utsedda revisorer hade det dessutom visat sig önskvärt att utvidga dess kamerala organisation.

Byråns personal utgjordes för närvarande av kanslichef, 1 förste sekreterare, 3 sekreterare, 5 assistenter, 2 kanslibiträden, 2 kontorsbiträden och 1 vaktmästare. Större delen av denna personalstyrka beräknades bli erforderlig under såväl innevarande som nästföljande budgetår. Med hänsyn till de betydande ekonomiska värden, som ärendena å byrån ofta avsåge, vore det ofrånkomligt att i viss utsträckning anlita högt kvalificerad arbetskraft, och någon mer summarisk arbetsbesparande handläggning kunde endast i ringa mån ifrågakomma.

Uppskattningsvis ansåges minst följande personalstyrka bli behövlig för budgetåret 1950/51, nämligen kanslichef, 2 sekreterare, 3 assistenter, 2 kanslibiträden, 2 kontorsbiträden och 1 vaktmästare. Dessas sammanlagda löner beräknades till 136 000 kronor för år. Kostnaderna för arvoden till byråns ordförande och övriga ledamöter i byråns styrelse beräknades till 36 000 kronor, medelsbehovet för gode män, sysslomän, sakkunniga m. fl. till 20 000 kronor samt omkostnadsstaten till 30 000 kronor för år eller sammanlagt 222 000 kronor. Vid dessa beräkningar hade byrån emellertid icke kunnat taga i betraktande möjligheten av att utdelningen av de s. k. tysksmedlen skulle uppdragas åt byrån. För dylikt fall komme en större organisationsram att erfordras.

Under hänvisning till vad sålunda anförts har byrån hemställt, att för densamma under budgetåret 1950/51 måtte i riksstaten upptagas ett förslagsanslag å 222 000 kronor, varav 192 000 kronor till arvoden och löner till styrelse, kanslipersonal och sakkunniga samt 30 000 kronor till omkostnader.

Departementschefen. Det synes angeläget, att byråns medelsbehov i möjligaste mån begränsas och att byrån utnyttjar alla de tillfällen till en inskränkning av verksamheten, som må yppa sig. Med understrykande härav anser jag mig icke kunna förorda större höjning av förevarande anslag än med 42 000 kronor eller till 200 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyktkapitalbyrån* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[27] 10. Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	50 000	810
1948/49	10 000	—
1949/50 (statsliggaren s. 177)	10 000	
1950/51 (förslag)	1 000	

Enligt vad restitution snämnden meddelat, torde det icke vara uteslutet, att nämnden under budgetåret 1950/51 kommer att fastställa sådan ersättning, som avses i lagen den 29 juni 1945 om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom, ehuru anspråk på dylik ersättning hittills förekommit i mycket ringa omfattning. Enligt nämndens mening bör under dessa förhållanden förevarande anslag upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår eller med 10 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till den ringa belastningen under senare år synes anslaget kunna sänkas med 9 000 kronor till 1 000 kronor, och jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[28] 11. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	75 000	62 018
1948/49	25 000	21 224
1949/50 (statsliggaren s. 177) ..	37 000	
1950/51 (förslag)	25 000	

Såsom framhållits i statsverkspropositionen till 1949 års riksdag (III ht, s. 36) har det befunnits önskvärt att företaga en översyn av de kamerala ärendenas handläggning inom utrikesförvaltningen. Kostnaderna för detta arbete beräknades till omkring 12 000 kronor. Då förefintlig reservation å anslaget torde täcka uppkommande medelsbehov för detta ändamål under budgetåret 1950/51, synes anslagsbeloppet kunna sänkas till (37 000 — 12 000 =) 25 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[29] 12. Extra utgifter.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	46 000	46 479
1948/49	45 000	45 110
1949/50 (statsliggaren s. 177)	30 000	
1950/51 (förslag)	40 000	

Ifrågavarande anslag har under de senaste åren visat sig bli så hårt anlitat, att en höjning därav framstår såsom ofrånkomlig. Jag förordar

därför, att anslaget höjes med 10 000 kronor, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[30] 13. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag Kronor	Nettoutgift Kronor
1947/48	3 000	2 682
1948/49	2 000	1 574
1949/50 (statsliggaren s. 177)	2 000	
1950/51 (förslag)	1 000	

Detta anslag bör för budgetåret 1950/51 upptagas med 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

Sammanfattning.

Tredje huvudtitelnslutsumma, för budgetåret 1949/

50 utgörande	kronor	23 802 000
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen		
att för budgetåret 1950/51 uppgå till	»	31 970 000
innebärande en ökning med	kronor	8 168 000

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

Register

till

Tredje huvudtiteln för budgetåret 1950/51.

A. Utrikesdepartementet.

Sid.		Kronor
	Utrikesdepartementet:	
3	Avlöningar	* 2 600 000
3	Omkostnader	1 250 000
	Säger för utrikesdepartementet	3 850 000

B. Sveriges representation i utlandet.

	Kronor	
		Avlöningar vid beskickningar och konsulat:
4	* 8 000 000	Diplomatisk och konsulär personal m. m. *
4	* 1 000 000	Attachéer
5	* 340 000	Pressattachéer
5	* 3 400 000	Skrivbiträden
5	* 1 000 000	Extra biträden och vaktbetjante
5	13 740 000	
5	* 250 000	Kontorskostnadsersättningar åt lönade tjänstemän
5	425 000	Ersättningar åt olönade konsuler
6	1 000 000	Rese- och flyttningersättningar
6	1 100 000	Skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat
7	600 000	Övriga omkostnader vid beskickningar och konsulat
	17 115 000	Säger för Sveriges representation i utlandet

C. Internationella förhandlingar m. m.

8	Särskilda förhandlingar med främmande makter	1 400 000
8	Tillfälliga representationskostnader	45 000
8	Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag	3 000
9	Förenta Nationerna	4 325 000
9	Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete	1 100 000
10	Europarådet	150 000
	Säger för internationella förhandlingar m. m.	7 023 000

* Beräknat belopp.

D. Diverse.

Sid.		Kronor	Kronor
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	Kronor	
10	Beskickningsfastigheternas delfond.....	2 040 000	
10	Byggnadsstyrelsens delfond.....	211 000	2 251 000
11	Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare		300 000
11	Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslands-svenskar	70 000	
11	Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige	972 000	
22	Utländska pressbesök	25 000	
22	Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor	75 000	
23	Restitutionsnämnden	22 000	
24	Flyktkapitalbyrån	200 000	
25	Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom.	1 000	
26	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	25 000	
26	Extra utgifter	40 000	
27	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	1 000	
	Säger för diverse	3 982 000	
	Summa kronor	31 970 000	

FJÄRDE HUVUDTITELN

FÖRSVARSDEPARTEMENTET.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Drottningholms slott den
4 januari 1950.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG,
ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, redogör här efter för
de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1950/51 av utgifterna under
riksstatens fjärde huvudtitel, och anför därvid följande.

[1] Inledning.

Försvarets myndigheter ha i sina äskanden för budgetåret 1950/51
hemställt om anvisande under fjärde huvudtiteln av anslag, som, bortsett från
merkostnader på grund av devalveringsbeslutet, uppgå till omkring 1 075 mil-
joner kronor. Ökningen i förhållande till riksstaten för innevarande budgetår
utgör omkring 275 miljoner kronor. Därutöver har emellertid räknats med
vissa beställningsbemyndiganden. Myndigheternas förslag kunna i stort
sett anses uppgjorda med utgångspunkt i gällande försvarsorganisation med
däri av 1948 och 1949 års riksdagar beslutade ändringar. Beträffande marinen
föreslås emellertid ett nybyggnadsprogram, som skulle tillföra flottan ett an-
tal fartyg av ny typ, s. k. ubåtsjaktfartyg. I fråga om flygvapnet förordas en
fortsatt förstärkning av dagjaktflyget vid ytterligare fyra flottiljer. Av ök-
ningen hänföra sig omkring 160 miljoner kronor till materielanskaffningsan-
slagen, omkring 50 miljoner kronor till avlöningsanslag och återstoden till
övnings-, underhålls- och övriga anslag. Ökningen på avlöningsanslagen får
anses vara av närmast formell natur, beroende på att andra beräkningsgrun-
der använts än de som tillämpats vid anslagsberäkningarna för budget-
året 1949/50.

Den 22 april 1949 ha särskilda utredningsmän tillkallats för att verkställa

utredning för en allmän omprövning av försvarsväsendet. Utredningsmännen, som antagit benämningen 1949 års försvarsutredning, beräknas slutföra sitt uppdrag under förra hälften av år 1950, dock icke i sådan tid, att förslag i ämnet kan föreläggas 1950 års riksdag under vårsessionen.

Överbefälhavaren har i sitt yttrande i anledning av förvaltningsmyndigheternas äskanden framhållit, att anslagsbehovet för betalning av tygmateriel (motsvarande) under de kommande budgetåren blir osedvanligt högt på grund av de förhållandevis stora beställningsbemyndigandena och de små anslag som för ändamålet beviljats under budgetåren 1948/50. Vidare har framhållits, att de framtida försvarskostnaderna enligt verkställda beräkningar sannolikt komme att stiga till belopp, som i nuvarande statsfinansiella läge kunde komma att inge betänkligheter. Till stor del komme dessa kostnader att utgöra betalning för tidigare utlagda materielbeställningar, som vore omöjliga att nedbringa. Skulle en reduktion av de totala försvarskostnaderna bli nödvändig, måste denna, utan möjlighet till saklig avvägning, praktiskt taget helt drabba de icke bundna utgiftsposterna, t. ex. anslagen till de värnpliktigas utbildning m. fl. För att undvika dylika följder måste enligt överbefälhavarens mening största återhållsamhet redan nu iakttagas beträffande beslut om organisationsförstärkningar, som automatiskt binda statsmakterna för ökade utgifter under en längre tidsperiod. Härtill komme att några större organisationsförändringar med verkan på lång sikt icke lämpligen borde beslutas under tid då försvarets organisation vore föremål för prövning av särskilda sakkunniga. Med dessa utgångspunkter har överbefälhavaren uttalat att, därest medelsäskandena för budgetåret 1950/51 skulle anses vara av den storlek att väsentliga beskrningar bleve nödvändiga och sålunda en avvägning mellan olika poster måste komma till stånd, anslag som avse kostnader för nu gällande försvarsorganisation principiellt måste givas företräde framför sådana som avse en utökning av densamma. Överbefälhavaren har särskilt framhållit angelägenheten av att anslagen för budgetåret 1950/51 icke nedräknas så att genomförandet av planerade eller lagstadgade repetitions- och efterutbildningsövningar äventyras.

I likhet med överbefälhavaren anser jag, att beslut om större organisationsändringar icke böra fattas så länge försvarsutredningens arbete pågår. Jag har därför i det följande vid anmälan av medelsbehovet under olika anslag icke ansett mig böra biträda förslag, som kunna sägas innebära en utökning av nu gällande organisation. Med hänsyn till det ekonomiska läget har det emellertid på vissa områden icke heller varit möjligt att helt tillgodose myndigheternas på grundval av gällande organisation framställda äskanden.

En betydande del av de totala försvarskostnaderna belöpa å anskaffning och förnyelse av materiel. I fråga om dessa kostnader har under de senaste budgetåren införts den ordningen, att ifrågakommande anskaffningar av tygmateriel för armén, fartygsmateriel och flygmateriel regleras med av

riksdagen givna bemyndiganden. Anslagen ha med detta system kunnat anpassas till vad som under visst budgetår väntas behöva utbetalas på grund av för tidigare budgetår eller det aktuella budgetåret givna bemyndiganden.

I det följande lämnas vid anmälan av respektive anslag en redogörelse för de till och med budgetåret 1949/50 lämnade bemyndigandena och de anslagsmedel som efter vissa indragningar till budgetutjämningsfonden stå till förfogande för likvidering av beställningar, som utlagts eller kunna utläggas med stöd av dessa bemyndiganden. Jag har ansett det vara av intresse att här i sammanfattning redovisa dessa bemyndiganden och de för likvidering av desamma tillgängliga medlen. Såsom medelstillgång har därvid upptagits de reservationer som vid övergången till bemyndigandesystemet bibehållits såsom betalningsreserv till Kungl. Maj:ts disposition. (Alla belopp angivna avrundade i miljoner kronor.)

A n s l a g	Bemyndigande till och med budgetåret 1949/50	Anslag till och med budgetåret 1949/50	Till Kungl. Maj:ts för- fogande stå- ende be- talningsreserv	Anskaffning, som per den 1 juli 1950 icke täckts av anslag eller betalnings- reserv
Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.	198	30	40	128
Marinen: Fartygsbyggnader	160	30	25	105
Flygvapnet: Anskaffning av flyg- materiel m. m.	630	235	35	360

Av sammanställningen framgår, att för likvidering av materielanskaffningar på grund av till och med budgetåret 1949/50 lämnade bemyndiganden erfordras, utöver nu tillgängliga medel, 593 miljoner kronor.

För nästa budgetår ha förvaltningsmyndigheterna hemställt om nya bemyndiganden, hänförliga till i sammanställningen redovisade anslag, till mycket betydande belopp, sammanlagt uppgående till 522,7 miljoner kronor, varav för armén 132,4 miljoner kronor, för marinen 94,2 miljoner kronor och för flygvapnet 296,1 miljoner kronor. Utifrån de allmänna principer som jag i det föregående angivit för behandlingen av myndigheternas medelsäskanden för nästa budgetår har jag funnit en väsentlig begränsning av de begärda bemyndigandena nödvändig. Jag vill även framhålla, att det är på längre sikt nödvändigt att ernå en viss balans mellan för visst budgetår lämnat bemyndigande och det betalningsanslag som inom ramen för de totala utgifterna för försvaret kan anvisas för samma budgetår.

För likvidering av anskaffningar på grund av redan medgivna och för budgetåret 1950/51 äskade bemyndiganden ha myndigheterna äskat anslag om tillhopa ($100 + 64 + 145 =$) 309 miljoner kronor. Under budgetåret 1948/49 uppgingo nettoutgifterna under de i förestående sammanställning upptagna anslagen enligt budgetredovisningen till 138,5 miljoner kronor, varav för arméns tygmateriel 11,7 miljoner kronor, för marinens fartygsbyggnader 8,2 miljoner kronor och för flygmaterielen 118,6 miljoner kronor. Be-

talningsutfallet för budgetåret 1949/50 beräknas bli högre men kan icke nu med säkerhet angivas.

Jag föreslår i det följande anslag till i förhållande till äskandena avsevärt begränsade belopp. Jag har därvid beaktat betalningsutfallet under budgetåret 1948/49 och tagit hänsyn till de till Kungl. Maj:ts disposition stående betalningsreserverna.

Från och med nästa budgetår föreslår jag i det följande övergång till ett renodlat bemyndigandesystem jämväl beträffande marinens anslag till anskaffning av artillerimateriel m. m. I fråga om omfattningen av nya bemyndiganden och erforderligt betalningsanslag ha i det föregående angivna synpunkter varit vägledande.

Ett bifall till av mig i det följande förordade förslag i fråga om beställningsbemyndiganden och betalningsanslag innebär att intill den 1 juli 1951 givna bemyndiganden till i runt tal 795 miljoner kronor icke täckas av anslag. Härutinnan torde få hänvisas till följande sammanställning.

A n s l a g	Bemyndigande till och med budgetåret 1950/51	Anslag till och med budgetåret 1950/51	Till Kungl. Maj:ts för- fogande stå- ende be- talningsreserv	Anskaffning, som per den 1 juli 1951 icke täckts av anslag eller betalnings- reserv
Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.	268	60	40	168
Marinen: Fartygsbyggnader	195	60	25	110
Marinen: Anskaffning av artilleri- materiel m. m.	140	78	—	162
Flygvapnet: Anskaffning av flyg- materiel m. m.	860	370	35	455

Såvitt avser anskaffningar av tyg- och flygmateriel samt fartygsbyggnader utgör ökningen i förhållande till de i det föregående redovisade bemyndigandena per den 1 juli 1950 140 miljoner kronor. Härav belöpa på flygmateriel 95 miljoner kronor, på tygmateriel 40 miljoner kronor och på fartygsbyggnader 5 miljoner kronor.

Av särskild betydelse vid beräkningen av fjärde huvudtitelns anslag är frågan om värnpliktsutbildningens längd och den omfattning i vilken repetitions- och efterutbildningsövningar anordnas vid armén.

Enligt nu gällande provisoriska bestämmelser fullgöra de värnpliktiga i allmänhet nio månaders första tjänstgöring vid de delar av försvaret, där repetitionsövningar erfordras, och tolv månader vid försvaret i övrigt. Jag förutsätter icke någon ändring härvidlag för de värnpliktiga som inrycka till tjänstgöring under 1950.

1948 års värnpliktskommitté har i sitt hösten 1949 avgivna slutbetänkande förordat en förlängning av utbildningstiden för de värnpliktiga, som uttagas

¹ Om anslagsmedel överförs till budgetutjämningsfonden, ökar detta belopp med samma belopp som sålunda indrages.

till gruppchefsutbildning, med två månader. Jag är icke nu beredd att taga ställning till detta förslag. Förslaget förutsätter emellertid en uttagning av gruppcheferna redan vid inskrivningsförrättningar. Denna uttagning kan påbörjas först vid höstinskrivningarna 1950. Flertalet av vid dessa förrättningar inskrivna inrycka först under år 1952. Då jag på skäl, för vilka lämnats en närmare redogörelse i ett den 8 december 1949 i riksdagens första kammare avgivet interpellationssvar i ämnet, icke finner förutsättningar föreligga att ålägga värnpliktiga, inskrivna hösten 1949 eller tidigare, förlängd gruppchefsutbildning, saknar jag anledning att vid uppskattningen i det följande av antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga räkna med förlängd gruppchefsutbildning under budgetåret 1950/51.

För närvarande ordnas förekommande repetitions- och efterutbildningsövningar vid armén med viss åldersklass. Värnpliktskommittén har föreslagit övergång till ett system med övningar i krigsförband. Systemet innebär i princip att, sedan de värnpliktiga efter fullgjord första tjänstgöring krigsplacerats i krigsförband — till en början i fältförband och senare i lokalförsvarsförband — repetitions- och efterutbildningsövningar komma att fullgöras under ett och samma år av värnpliktiga som tillhöra krigsförbandet. Då i ett och samma krigsförband kunna ingå värnpliktiga ur flera åldersklasser, innebär systemet ett frångående av inkallelser åldersklassvis. Såväl fält- som lokalförsvarsförbanden föreslås skola indelas i sex grupper (a-, b-, c-, d-, e- och f-förband). Varje i fältarmén ingående förbandsgrupp avses inkallas två gånger med sex års mellanrum. Lokalförsvarsförbanden avses inkallas en gång. Övningarna i krigsförband beräknas draga en merkostnad i förhållande till övningar enligt hittills gällande system av omkring 2 miljoner kronor.

Kommitténs förslag har i allt väsentligt tillstyrkts av däröver hörda myndigheter. Jag är icke nu beredd att taga ställning till alla detaljer i det framlagda förslaget men kan i princip förorda detsamma. Jag avser att senare under riksdagen i särskild proposition anmäla förslaget och de ändringar i värnpliktslagen med avseende å tidpunkten för repetitions- och efterutbildningens fullgörande, som erfordras för övergången till det nya systemet.

Vid genomfört system komma i princip varje år repetitionsövningar i krigsfältförband att fullgöras av värnpliktiga till antal, motsvarande två åldersklasser. Inom lokalförsvarsförbanden komma värnpliktiga varje år att inkallas till ett antal, motsvarande en åldersklass. Vid övergången till det nya systemet komma emellertid inkallelsernas omfattning att något variera. I medelsäskandena ha förutsatts repetitions- och efterutbildningsövningar med tre åldersklasser om tillhopa cirka 90 000 man. Enligt en sedermera inom arméstaben utarbetad preliminär plan ha emellertid inkallelserna under budgetåret 1950/51 beräknats komma att omfatta värnpliktiga till ett antal av högst två och en halv åldersklasser, varav omkring en och en halv för fältförbanden och omkring en för lokalförsvarsförbanden. Detta kan beräknas motsvara inkallelser av omkring 70 000 man.

I likhet med de militära myndigheterna finner jag angeläget, att regel-

mässiga repetitions- och efterutbildningsövningar, nödvändiga för att underhålla arméns krigsduglighet, snarast möjligt igångsättas. Det i arméstabens plan tänkta programmet för 1950/51 synes mig dock icke möjligt att förverkliga i full omfattning. För arbetsmarknaden svårbemästrade problem kunna sålunda beräknas uppstå, om under första året det nya systemet tillämpas med ett så stort antal inkallade, detta så mycket mera som befrielse och anstånd enligt den nya ordningen icke kunna medgivas i samma omfattning som hittills. Det organisatoriska förarbetet för övergången till det nya systemet är därjämte så krävande att även av detta skäl anledning förefinnes att begränsa programmet för övningar i krigsförband. Givetvis måste också i detta sammanhang hänsyn tagas till det statsfinansiella läget.

Då jag således funnit en begränsning erforderlig och haft att taga ställning till frågan på vilket sätt denna begränsning bör ske, har jag beaktat, att den under senare år bedrivna repetitions- och efterutbildningsverksamheten i stort sett bäst tillgodosett behovet av efterutbildningsövningar. I fråga om repetitionsövningarna åter föreligger en viss eftersläpning. Det är enligt min mening för närvarande mest angeläget att inom ramen för tillbuds stående medel bedriva repetitionsövningar i syfte att vidmakthålla fältförbandens fältduglighet. Från dessa utgångspunkter har jag ansett mig kunna förorda att övningsverksamheten under nästa budgetår i huvudsak begränsas till fältarméns krigsförband. Med godtagande i stort av armémyndigheternas beräkning av denna verksamhets omfattning har jag i det följande räknat med inkallelser av värnpliktiga till ett antal av endast omkring en och en halv åldersklass, motsvarande omkring 40 000 man eller 1 200 000 tjänstgöringsdagar. Kostnaderna för en övningsverksamhet i denna omfattning beräknas uppgå till omkring 14 miljoner kronor.

Beträffande övriga av värnpliktskommittén framlagda förslag är jag icke nu beredd taga ställning. Under alla förhållanden räknar jag emellertid icke med att desamma skola kunna genomföras inom sådan tid att de nämnvärt påverka medelsbehovet under budgetåret 1950/51.

Reservationerna under fjärde huvudtiteln uppgingo till omkring 730 miljoner kronor vid utgången av budgetåret 1947/48. Härav belöpte på äldre anslag 459 miljoner kronor och på fortlöpande anslag 271 miljoner kronor. Under budgetåret 1948/49 hade reservationsbehållningen på äldre anslag nedgått med 109 miljoner kronor till 350 miljoner kronor. Även på fortlöpande anslag minskade reservationsbehållningen, nämligen med 15 miljoner kronor till 256 miljoner kronor. Denna minskning av reservationerna på fortlöpande anslag är dock endast skenbar, enär i samband med övergång till bemyndigandesystem på anslagen till anskaffning av tygmateriel m. m. och till fartygsbyggnader tillhoppa 59 miljoner kronor av nämnda anslag överförts till budgetutjämningsfonden. Dessa indragna reservationer ingå i de till respektive anslag hörande bemyndigandena och komma att framdeles föranleda utbetalningar över anslagen.

Anslagsberäkningarna för budgetåret 1950/51 under fjärde huvudtiteln och, såvitt avser försvarsändamål, under kapitalbudgeten framgår av följande sammanställning, i vilken även redovisats anslagssummorna för budgetåren 1948/49 och 1949/50.

	1948/49	1949/50	1950/51
Anslag under fjärde huvudtiteln..	¹ 779 623 700	796 297 100	839 093 100
Anslag till nya kapitalinvesteringar			
för försvarsändamål	² 26 655 000	20 975 000	37 180 850
Summa	806 278 700	817 272 100	876 273 950

Vid bifall till de i det följande framlagda förslagen skulle fjärde huvudtitelns slutsumma således ökas med 42,8 miljoner kronor i förhållande till slutsumman för budgetåret 1949/50.

Anslagsökningarna hänföra sig huvudsakligen till följande ändamål.

Repetitionsövningar i den omfattning som jag vid anslagsberäkningarna utgått från föranleda en uppräknig av vissa anslag för armén med tillhoppa 8,5 miljoner kronor.

Ändrade grunder för familjebidrag och militärersättningar medföra ökade kostnader som uppskattas till 3,5 miljoner kronor.

Ett nytt anslag under marinen till anskaffning av en lyftkran ingår i anslagsökningarna med 0,7 miljon kronor.

Av anslagen till anskaffning av teknisk materiel ha arméns tygmaterielanslag och marinens fartygsbyggnadsanslag kunnat uppföras med oförändrade belopp. Anslaget till anskaffning av artilleriemateriel m. m. för marinen har ansetts kunna i samband med övergång även beträffande detta anslag till bemyndigandesystem minskas med 10 miljoner kronor. Flygmaterielanslaget åter har uppräknats med 25 miljoner kronor. Anslagen av denna kategori utvisa alltså en nettoökning med 15 miljoner kronor.

Denna ökning av flygmaterielanslaget är av automatisk natur. Även här efter återstående del av anslagsökningarna, 15,1 miljoner kronor, är huvudsakligast att hänföra till automatiska kostnadsökningar, vilka dock till en del motvägas av automatiska kostnadsminskningar inom andra områden. Här må av de större ökningarna nämnas följande. Prisökningar på bränsle och drivmedel i samband med den svenska valutans devalvering orsaka merkostnader av 6 miljoner kronor. Arméns avlöningsanslag uppräknas med 2,5 miljoner kronor med hänsyn till beräknad belastning. Anslagen till beklädnad ökas med 3,6 miljoner kronor på grund av ökade material- och arbetskostnader. I anledning av ökad motorisering vid armén och ökad flygverksamhet till följd av flygvapnets utbyggnad stiga drivmedelskostnaderna och utgifterna för materielunderhåll vid dessa försvarsgrenar. I anslagsökningarna ingå för dessa ändamål belopp med omkring 4 miljoner kronor.

¹ Därav på tillägsstat 8 189 200 kronor.

² " " " 3 115 000 " .

I fråga om fjärde huvudtiteln's uppställning föreslås inga andra ändringar än att det nu under avdelning B. Centrala förvaltningsmyndigheter upptagna anslaget Försvarets sjukvårdsstyrelse: Förrådsorganisationen utgår. I stället tillkomma två anslag under avdelning D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål med benämningarna Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar och Omkostnader.

För budgetåret 1949/50 har riksdagen medgivit, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag finge enligt Kungl. Maj:ts medgivande överskridas, om av beredskapsskäl värnpliktiga måste inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder måste av samma skäl vidtagas.

Såsom framgår av det föregående har jag för nästa budgetår räknat med repetitionsövningar för värnpliktiga i större omfattning än som beräknats i anslag för de två budgetår, 1948/49 och 1949/50, då detta bemyndigande gällt. Dessa övningar möjliggöra en viss beredskap åtminstone under en del av budgetåret. För den händelse särskilda åtgärder därutöver skulle komma att påfordras ur beredskapssynpunkt bör emellertid motsvarande bemyndigande utverkas av riksdagen även för nästa budgetår.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att jämväl för budgetåret 1950/51 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

A. Försvarsdepartementet.

[2] 1. Försvarsdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	665 000	610 720
1949/50 (statsliggaren s. 179) ..	665 000	
1950/51 (förslag).....	647 000	

I propositionen 1950:3 anmäles fråga om överflyttning från och med den 1 juli 1950 till ett nyinrättat departement av bland annat vissa löne- och pensionsärenden, som hittills handlagts inom försvarsdepartementet.

Efter en dylik överflyttning kan en viss begränsning ske av försvarsdepartementets personalorganisation. Jag föreslår, att en ordinarie andre kansli-sekreteraretjänst vid försvarsdepartementet indrages samt att därutöver departementets avlöningsanslag minskas med omkring 10 000 kronor i löne-kostnader för viss icke-ordinarie personal.

I övrigt räknar jag icke för nästa budgetår med några förändringar be-träffande försvarsdepartementets personaluppsättning.

Med beaktande av det anförda beräknar jag medelsbehovet under före-varande anslag för nästa budgetår till 647 000 kronor med den fördelning å anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagsminskningen utgör 18 000 kronor. Den anslagsminskning som kan ske genom att vissa arbetsuppgifter överflyttas till det nya departementet reduceras nämligen av vissa automatiska anslagsökningar.

Jag får hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) ur personalförteckningen för försvarsdepartementet ute-sluta en tjänst för andre kanslisekreterare i lönegrad Ca 24;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	328 000
3. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefatt- ningar, <i>förslagsvis</i>	193 000
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 940
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	155 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	74 460
	Summa kronor 781 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, *förslagsvis* 134 000

Nettoutgift kronor 647 000

c) till *Försvarsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 647 000 kronor.

[3] 2. **Försvarsdepartementet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	125 000	117 428
1949/50 (statsliggaren s. 180) ..	125 000	
1950/51 (förslag)	125 000	

Jag föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp och får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

B. Centrala förvaltningsmyndigheter.

Försvarets civilförvaltning.

[4] 1. Försvarets civilförvaltning: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 340 000	2 338 780
1949/50 (statsliggaren s. 180)	2 430 000	
1950/51 (förslag)	2 450 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning (skr. ³¹/_s 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 23 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Uppflyttning i lönegrad av 1 förste byråsekreterare Ca 27—Ca 29	1 380	
2. 1 förste revisor Ca 27 i utbyte mot 1 amanuens	3 192	
3. Registrator Ca 24 (övergångsstat) utbytes mot re- gistrator Ca 18.....		5 112
4. Omräkning.....	23 600	
	28 172	5 112
		+ 23 060

Motiv.

1. Uppflyttningen avser föreståndaren för kameralbyråns sektion II. På denna sektion handläggas vissa ärenden rörande budget- och anslagsfrågor, varjämte till sektionen är ansluten civilförvaltningens personaldetalj. I sektionens uppgifter ingår att verkställa utredningar och utarbета yttranden eller förslag i frågor av budgetteknisk eller annan karaktär, att verkställa kontroll och analys av försvarets utgifter och inkomster samt att handlägga ärenden angående försvarets system av redovisningstitlar och därmed sammanhängande statistik. Civilförvaltningen har upprepat i medelsäskanden för budgetåret 1949/50 framställt förslag att uppflytta nämnda tjänst till lönegrad Ca 29, eller samma löneställning som innehas av cheferna för kanslibyråns sektioner II och III samt kameralbyråns sektion I. Till stöd för förslaget har ämbetsverket framhållit, att av föreståndaren måste krävas icke blott god inblick i budgetfrågorna och bokföringssystemet utan även en väsentlig förmåga av eget initiativ vid ledningen av anslagskontrollen och utgiftsanalysen samt att de arbetsuppgifter för vilka ifrågavarande befattningshavare hade att svara uppenbarligen vore så krävande och ansvarsfyllda att tjänsten i fråga enligt de principer för löneställningen som tillämpas av statsmakterna borde vara förenad med högre löneställning än 27 lönegraden. Civilförvaltningen

har vidare erinrat om att tjänsteman, som hade att handlägga och inför verksam myndighet föredraga mera kvalificerade ärenden, enligt allmänna tjänsteförteckningsprinciper skulle placeras i 29 lönegraden.

Civilförvaltningen har också beträffande denna sektion II inom kameralbyrån anført, att personaluppsättningen vid densamma vore sådan att de viktiga arbetsuppgifter som ankomma på sektionen, framför allt anslagskontroll och utgiftsanalys, icke kunde fullgöras. Personalsvårigheterna har civilförvaltningen ansett bero på att befattningar för mera kvalificerade arbetsbiträden åt sektionschefen icke kunnat avses för sektionen. Inom den för sektionen beräknade uppsättningen av kvalificerad biträdespersonal — fyra amanuenser med lön enligt reglerad befordringsgång — hade ständiga växlingar skett och det hade visat sig omöjligt att med de löner som kunde erbjudas behålla personal, som förvärvat sådan kompetens att de kunnat avlasta sektionschefens arbetsbörda. Civilförvaltningen har också framhållit, att statsrevisorerna riktat anmärkningar mot förhållanden, som härrörde av att sektionens arbetsuppgifter icke kunnat tillfredsställande fullgöras av brist på personal.

2. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 13 februari 1948 skall kameral revision av marinverkstädernas verksamhet utföras av försvarets civilförvaltning i samma ordning som gäller beträffande försvarets lokalmyndigheter i övrigt. För ändamålet har fr. o. m. budgetåret 1949/50 beräknats en amanuens och ett kontorsbiträde (1949: 1, bil. 6, s. 24). Civilförvaltningen har föreslagit, att en tjänst för förste revisor i Ce 27 tillkommer i stället för nämnda amanuens-tjänst. Till stöd för förslaget har anförts i huvudsak följande.

Under 1949 hade statens sakrevision gjort en undersökning av bokförings-systemet vid marinverkstäderna och revisionens lämpliga anordnande. Som resultatet härav hade sakrevisionen anført, att särskilda krav måste ställas på den kamerala revisionen av industriföretag av den art och storlek varom här vore fråga och att den revisionskapacitet som civilförvaltningen hittills kunnat avse för ändamålet finge betraktas såsom otillräcklig. I syfte att i erforderlig grad effektivisera revisionen hade sakrevisionen utarbetat ett förslag till granskningsprogram för marinverkstäderna i Stockholm samt angivit vissa ytterligare riktlinjer för granskningen. Sakrevisionen hade förutsatt, att granskningsarbetet skulle utföras av en revisor och ett biträde. Revisorn borde vara ekonomiskt skolad, civilekonom eller med motsvarande utbildning, samt ha några års revisionspraktik. Framför allt borde han ha sådan erfarenhet av affärs- och industriföretag i allmänhet, att han vore insatt i den bokföringsteknik som förekomme vid marinverkstäderna och därmed sammanhängande redovisningsfrågor. Vid sidan av nämnda revisionsuppgifter avsåges han skola utföra revision jämväl av övriga verkstäder inom försvaret. En revisor med den särskilda kompetens som vore erforderlig för ifrågasatt relativt högt kvalificerade granskningsarbete kunde icke erhållas för den lön (inom den reglerade befordringsgången) som för närvarande kunde avses för ändamålet. För att erhålla kompetent person måste man räkna med att placera vederbörande såsom förste revisor i Ce 27.

3. Innehavaren av den i gällande personalförteckning å övergångsstat uppförda tjänsten för registrator i Ca 24 har avlidit under budgetåret 1948/49. Civildförvaltningen har erinrat, att avsikten varit att vid vakans ersätta tjänsten med en befattning för pensionerad officer. Erfarenheterna hade dock visat, att registratorsgöromålen vid civilförvaltningen lämpligen borde, i överensstämmelse med vad som gäller inom den civila statsförvaltningen i allmänhet, fullgöras av kontorstjänsteman i mellanlönegraderna. Civildförvaltningen har därför föreslagit, att befattningen i Ca 24, som nu kunde indragas, ersättes med en tjänst för registrator i Ca 18, vilken lönegrad av försvarets tjänsteförteckningssakkunniga ansetts böra komma till användning för mera kvalificerade registratorsbefattningar vid större verk.

4. Kostnadsökningen är av automatisk natur och hänför sig helt till beräknade löneklassuppflyttningar.

I övrigt har civilförvaltningen anmält, att ytterligare sex kontorsbiträdes-tjänster i Ca 8 böra inrättas för att, med tillämpning av principerna om reglerad befordringsgång för biträdespersonal, därtill berättigade biträden för skriv- och kontorsgöromål skall kunna beredas ordinarie anställning.

Yttrande.

Statens lönenämnd har yttrat sig i frågan om uppflyttning av den för föreståndaren för kameralbyråns sektion II avsedda förste byråsekreterarbefattningen. Med hänsyn till de inom 1946 års militära förvaltningsutredning och 1949 års tjänsteförteckningskommitté pågående övervägandena samt till att den kvalitativa beskaffenheten av de med ifrågavarande tjänst förenade arbetsuppgifterna icke syntes ha förändrats sedan frågan om befattningens löneställning senast prövades av statsmakterna, kan lönenämnden icke tillstyrka, att den föreslagna lönegradsuppflyttningen nu kommer till stånd.

Departementschefen.

I likhet med civilförvaltningen hade ett flertal centrala förvaltningsmyndigheter inom försvaret i sina medelsäskanden för innevarande och närmast föregående budgetår framlagt åtskilliga förslag till förändringar i verkets personalorganisation. Dessa förslag upptogs icke till prövning med hänsyn till pågående förvaltningsutredning och nödvändig återhållsamhet i anledning av det statsfinansiella läget. De flesta av de berörda myndigheterna ha beaktat de skäl som sålunda motiverat, att framställningarna icke kunde tillstyrkas, och i sina förslag för budgetåret 1950/51 avstått från att ånyo framföra sina krav. Därvid har dock framhållits, att kraven alltså ägde samma aktualitet.

Vid behandlingen av dessa frågor i 1949 års statsverksproposition utgick jag från att 1946 års militära förvaltningsutredning skulle kunna framlägga resultatet av sitt arbete under budgetåret 1949/50. De centrala förvaltningsmyndigheterna ha också vid utformningen av sina förslag räknat med en

relativt snar lösning av frågan om den centrala försvarsförvaltningens organisation. Ehuru det numera är klart, att det på grund av mellankommande omständigheter icke är möjligt att förrän tidigast till 1951 års riksdag framlägga förslag i detta ämne, har jag dock ansett mig nödgad att alltjämt iakttaga samma återhållsamhet vid bedömningen av löneställnings- och personalförstärkningsfrågor vid de centrala försvarsförvaltningarna.

Vad civilförvaltningen beträffar göra dessa hänsyn till rådande läge och de speciella skälen till återhållsamhet i personalfrågor vid de centrala förvaltningsorganen inom försvaret det omöjligt för mig att nu tillmötesgå kravet på höjd löneställning för föreståndaren för sektionen för budget- och anslagsfrågor.

Med beaktande av de kvalifikationer, som enligt vad sakrevisionen framhållit måste ställas på den tjänsteman, som skall leda den kamerala revisionen av marinverkstädernas verksamhet, kan jag godtaga civilförvaltningens förslag att för dessa arbetsuppgifter avse en tjänst för förste revisor i Ce 27. Den för revisionsverksamheten i fråga nu avsedda amanuens tjänsten kan härvid indragas.

Såsom av det föregående framgår kan numera den på övergångsstat uppförda tjänsten för registrator i Ca 24 avföras från personalförteckningen. Jag biträder civilförvaltningens förslag att för registrators göromålen i stället inrättas en tjänst i Ca 18.

I enlighet med civilförvaltningens förslag upptager jag slutligen ytterligare sex tjänster för kontorsbiträden i Ca 8 för att bereda ordinarie anställning åt de biträden för skriv- och kontors göromål som kunna komma i fråga till dylik anställning jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången.

Medels behovet under förevarande anslag för nästa budgetår beräknar jag till 2 450 000 kronor med den fördelning å anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagshöjningen utgör 20 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) å personalförteckningen för försvarets civilförvaltning uppföra ytterligare en tjänst för registrator i lönegrad Ca 18, sex tjänster för kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 och en tjänst för förste revisor i lönegrad Ce 27 samt ur förteckningen utesluta en tjänst för registrator i lönegrad Ca 24 på övergångsstat;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	797 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	35 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 268
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 370 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	265 732
Summa kronor	2 473 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	23 000
Nettoutgift kronor	2 450 000

c) till *Försvarets civilförvaltning*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 450 000 kronor.

[5] 2. Försvarets civilförvaltning: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	275 000	363 318
1949/50 (statsliggaren s. 182) ..	325 000	
1950/51 (förslag)	355 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 18 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Omräkning av bränslekostnaderna		12 000
2. Ökade kostnader för hålkortsbokföringen	30 000	
	30 000	12 000
	+ 18 000	

Motiv.

1. Enligt av arméförvaltningen verkställda beräkningar skulle civilförvaltningens bränslekostnader för budgetåret 1950/51 uppgå till 13 000 kronor mot för innevarande budgetår beräknade 25 000 kronor.

2. Kostnadsökningen hänför sig i huvudsak till förhyrning av maskiner för hålkortsbokföring. Civilförvaltningen avser att från och med den 1 januari 1950 utöka den av ämbetsverket ombesörjda statistiken över flygtjänsten vid flygvapnet till att omfatta samtliga flygmyndigheter i stället för som för närvarande endast vissa flygflottiljer. Samtidigt komme på begäran av flygförvaltningen de statistiska uppgifterna att avsevärt utökas, varigenom statistiken bleve mera detaljerad och överskådlig. För att nå de av flygförvalt-

ningen åsyftade resultaten erfordrades, att civilförvaltningens maskinanläggning utökades.

Departementschefen.

Belastningen å anslaget för budgetåret 1948/49 utgjorde i runt tal 363 000 kronor. Av detta belopp belöpa emellertid omkring 33 000 kronor på engångsutgifter för omflyttningar av ämbetsverkets revisions- och advokatfiskalskontor samt organiserandet av blankettförrådet.

Med hänsyn till ökade arbetsuppgifter för hålkortsbokföringen kommer såsom civilförvaltningen anført den här för avsedda maskinanläggningen att utökas. I syfte att på längre sikt förbilliga maskinkostnaderna har ett utbyte skett av civilförvaltningens maskinuppsättning. Med beaktande av den erforderliga ökningen av maskinanläggningens kapacitet räknar jag i enlighet med från civilförvaltningen lämnade uppgifter för nästa budgetår med en kostnadsökning för hålkortsbokföringen av omkring 41 000 kronor. Till jämförelse kan nämnas, att kostnadsökningen skulle ha uppgått till omkring 67 000 kronor vid fortsatt förhyrning av de tidigare använda maskinerna.

Då jag i övrigt kan i huvudsak godtaga civilförvaltningens anslagsberäkning, upptager jag anslaget för budgetåret 1950/51 till (325 000 + 41 000 — 12 000 =) i runt tal 355 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 30 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets civilförvaltning: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 355 000 kronor.

Försvarets sjukvårdsstyrelse.

Under denna rubrik finnes för budgetåret 1949/50 ett anslag till sjukvårdsstyrelsens förrådsorganisation. Detta anslag utgår från och med budgetåret 1950/51 och ersättes av två nya anslag under avdelning D till avlöningar och omkostnader för försvarets sjukvårdsförråd.

[6] 3. Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	412 000	384 616
1949/50 (statsliggaren s. 182) ..	473 000	
1950/51 (förslag)	480 000	

Yrkande.

Försvarets sjukvårdsstyrelse (skr. ¹⁹/8 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 34 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförstärkningar.	
1 extra läkare (vetenskaplig expert) Cg 29	14 808
1 expeditionsvakt Ce 9	5 592
2. Uppflyttning i lönegrad av	
hälsovårdsinspektören Ce 21—Ce 24	636
1 kanslibitråde Ca 11—kansliskrivare Ce 15	300
1 kanslibitråde Ce 11—kontorist Ce 13	300
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål Ce 8 — kansli- biträde Ce 11	636
1 expeditionsvakt Ca 10 — förste expeditionsvakt Ca 11	276
3. Särskilt arvode åt chefen för militärapoteket	1 200
4. Omräkning	10 252
	34 000

Motiv.

1. Sjukvårdsstyrelsen har för avsikt att till närmare bearbetning upptaga frågan om skyddsåtgärder mot atombombkrigföring och radioaktiv krigföring. För att avgränsa befogenhetsområdena mellan militära och civila myndigheter måste, anför styrelsen, sannolikt vittgående organisatoriska utredningar företagas. Detta arbete beräknades nå en betydande omfattning och utsträckas över ett flertal år. Arbetet syntes vid ingången av budgetåret 1950/51 ha nått en sådan omfattning, att särskilda arbetskrafter (experter) måste ställas till styrelsens förfogande för arbetets utförande. I brist på närmare hållpunkter ansåge sig sjukvårdsstyrelsen tills vidare böra inskränka sig till att räkna med en extra läkare för dessa uppgifter. Med hänsyn till svårigheterna att uppbringa för uppgifterna kompetent befattningshavare borde läkaren placeras i Cg 29.

Sedan sjukvårdsstyrelsen inflyttat i nya ämbetslokaler på Gärdet har ämbetsverket ansett sig nödsakad att anställa ytterligare en expeditionsvakt för att fullgöra bland annat bevakningen över in- och utpasserande.

2. De föreslagna lönegradsuppflyttningarna ha motiverats med de med tjänsterna förenade arbetsuppgifterna.

3. Tjänsten såsom chef för militärapoteket är uppförd i lönegrad Cp 10. Sjukvårdsstyrelsen har i anledning av framställning av nämnde chef föreslagit att till denne måtte i egenskap av föredragande i ämbetsverket få utgå särskilt arvode av 1 200 kronor för år, motsvarande skillnaden i lön mellan lönegraderna Cp 12 och Cp 10.

4. Uppräkningen avser dels automatiska utgiftsökningar på grund av löneklassuppflyttningar, dels höjning av de för vikariatsersättningar avsedda medlen, dels ock avrundning av anslagsbeloppet.

I övrigt har sjukvårdsstyrelsen hemställt, att en tjänst för extra läkare i Cg 25 för att underlätta rekryteringen utbytes mot en extra ordinarie tjänst för byräläkare i Ce 25, samt att en tjänst för expeditionsvakt i Ce 9 omvandlas till ordinarie i Ca 9.

Yttrande.

Försvarets civilförvaltning har beträffande förslaget om att inrätta en tjänst för extra läkare i Cg 29 anfört, att ämbetsverket icke på den framlagda motiveringen kunnat bilda sig någon uppfattning vare sig om behovet av arbetskraft inom sjukvårdsstyrelsen för avsedda arbetsuppgifter eller om för ändamålet borde avses personal med medicinsk utbildning. Arbetsuppgifterna i fråga syntes nämligen komma att handläggas även av andra myndigheter, varför det vore vanskligt att redan nu taga ställning till förslaget. Civilförvaltningen ifrågasatte om icke, sedan närmare överblick vunnits såväl över arbetets omfattning som dess uppläggning i stort och fördelning mellan olika myndigheter, efter framställning särskilda medel borde ställas till förfogande för avlönande av den expertis som kunde finnas erforderlig. Huruvida och i vilken omfattning medel under fjärde huvudtiteln därvid borde tagas i anspråk syntes få bedömas i samband därmed.

Civilförvaltningen tillstyrker, att en ny tjänst för expeditionsvakt Ce 9 tillkommer samt att en redan befintlig dylik tjänst ordinariesättes. Beträffande tjänsten såsom hälsovårdsinspektör har civilförvaltningen nu liksom i tidigare sammanhang ifrågasatt om icke densamma borde placeras i 23 lönegraden.

Civilförvaltningen har tillstyrkt förslagen om att uppflytta en tjänst för kanslibiträde i Ce 11 till kontorist i Ce 13 och en tjänst för expeditionsvakt i Ca 10 till förste expeditionsvakt i Ca 11. Övriga av sjukvårdsstyrelsen föreslagna lönegradsuppflyttningar har civilförvaltningen avstyrkt.

Beträffande förslaget om särskilt arvode åt chefen för militärapoteket har civilförvaltningen erinrat om att ämbetsverket i sina medelsäskanden för budgetåret 1950/51 förklarat sig i avvaktan på resultatet av utredningen rörande löneställningen för byråchefer m. fl. högre tjänstemän icke kunna förorda framlagt förslag om att uppflytta tjänsten till Cp 12. Ämbetsverket har emellertid intet att erinra mot att i avvaktan på en reglering av löneställningen för tjänsten särskilt arvode med föreslaget belopp får utgå.

Departementschefen.

På i huvudsak de skäl civilförvaltningen anfört är jag icke beredd att nu taga ställning till frågan om vetenskaplig expertis inom sjukvårdsstyrelsen i frågor rörande skyddsåtgärder mot atombombkrigföring och radioaktiv krigföring.

Jag anser mig med hänsyn till den återhållsamhet med löneförbättringar som alltjämt måste iakttagas icke kunna för närvarande biträda något av de förslag härom som sjukvårdsstyrelsen framställt. Icke heller är jag nu beredd tillstyrka förslaget om särskilt tilläggsarvode åt chefen för militärapoteket. Jag räknar heller icke med höjning av anslaget för lön åt ytterligare en expeditionsvakt.

Förslaget om att utbyta den befintliga tjänsten såsom extra läkare i Cg 25 mot en extra ordinarie tjänst kan jag icke biträda. Jag är nämligen icke övertygad om att tjänsten i fråga annat än övergångsvis är behövlig i or-

ganisationen. Ej heller finner jag skäl att föreslå ordinariesättning av en expeditionsvaktstjänst.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknar jag till 480 000 kronor med den fördelning å anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagshöjningen utgör 7 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	122 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	61 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	255 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 000
Summa kronor	522 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	42 000
Nettoutgift kronor	480 000

b) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

[7] 4. **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	52 016
1949/50 (statsliggaren s. 183)....	68 000	
1950/51 (förslag)	62 000	

Yrkande.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har föreslagit, att anslaget minskas med 3 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar	4 000	
2. Städning	4 000	
3. Bränsle		10 000
4. Publikationstryck		1 000
	8 000	11 000
		— 3 000

Motiv.

1. Anslagsposten till reseersättningar har under de senaste budgetåren måst överskridas för att täcka utgifterna. Styrelsens provisoriska omorganisation förväntas medföra en starkt ökad inspektionsverksamhet.

2. Ämbetsverket har med inflyttning i nytt ämbetshus på Gärdet erhållit ökade lokalutrymmen.

3. Bränslekostnaderna ha beräknats nedgå till följd av vidtagna rationaliseringsåtgärder beträffande eldningsssystemet.

4. Minskningen har ansetts kunna ske med hänsyn till belastningen å anslagsposten under de senaste budgetåren.

Departemenschefen.

Med hänsyn till de angivna utgiftsminskningarna och med ledning av belastningen på vissa utgiftsposter under anslaget för budgetåret 1948/49 räknar jag med att de beräknade ökningarna av vissa utgifter under anslaget skola, med någon reducering, kunna rymmas i ett anslagsbelopp av 62 000 kronor. Anslagsminskningen utgör 6 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 62 000 kronor.

Krigsmaterielverket.

[8] 5. Krigsmaterielverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 230 000	2 293 399
1949/50 (statsliggaren s. 184) ..	2 350 000	
1950/51 (förslag)	2 385 000	

Yrkande.

Krigsmaterielverket (skr. ²⁵/s 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 90 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförstärkningar.	
1 byråingenjör Ce 27	12 516
1 ingenjör Ce 22 i utbyte mot beställning på tygstaten.....	10 236
1 kontorist Ce 13	6 816
1 tekniskt biträde Ce 8	5 292
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	5 292
2 maskinister Ce 16 i utbyte mot beställningar på tygstaten....	8 374
2. Uppflyttningar i lönegrad.	
1 byråingenjör Ce 27 — förste byråingenjör Ce 29.....	1 248
4 ingenjörer Ce 22 — byråingenjörer Ce 24.....	4 896
1 biträdande ingenjör Ce 20 — ingenjör Ce 22.....	1 188
2 kanslibiträden Ce 11 (avsedda för fakturering och mottagningskontroll) — kontorister Ce 13	1 176
3. Nytt centralförråd; lönekostnader för helt år.....	21 680
4. Omräkning	11 286
	90 000

Motiv.

1. Byråingenjörstjänsten i Ce 27 är avsedd för kontrollant vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori och övriga för krigsmaterieltillverkning utnyttjade industrier i Eskilstuna. Kontrollen ombesörjes för närvarande av en till tjänstgöring vid krigsmaterielverket kommenderad officer vid luftvärnet.

Vid förrådsbyråns driftssektion tjänstgör för närvarande en tygverkmästare av 2. klassen (Ca 19) vid tygstaten. Krigsmaterielverket har upprepat av ämbetsverket i medelsäskandena för innevarande budgetår framställt förslag om att för denne inrätta en ingenjörstjänst i Ce 22, varvid förutsatts att tygstatsbeställningen skulle hållas vakant.

Kontoristtjänsten i Ce 13 avses för administrativa byråns ekonomisektions kalkylgrupp. Arbetet vid denna grupp har ökat genom att krav framställts på snabbare redovisningar till de militära myndigheterna samt genom en nyligen efter samråd med beställande myndigheter genomförd s. k. à conto-redovisning av anskaffningsuppdragen för snabbare anslagsbelastning vid de militära förvaltningarna.

Tjänsten för tekniskt biträde i Ce 8 är avsedd för kopist vid ämbetsverkets kopieringsanstalt, vilken för närvarande disponerar två dylika tjänster. Ytterligare en kopist erfordras för att helt utnyttja maskinbeståndet å kopieringsanstalten. På grund av brist på personal har beställningar fått utläggas på enskilda kopieringsanstalter, vilket medfört ökade kostnader och förseningar av expedieringen.

Biträdet för skriv- och kontorsgöromål avses i första hand för maskinbokföringen. På grund av verkets ökade anskaffningsverksamhet på senare tid har för att bokföringsuppgifterna skulle kunna genomföras ett flertal befattningshavare inom bokföringsdetaljen fått arbeta på övertid, vilket medfört såväl irritation hos personalen som betydande kostnader.

Som maskinister vid verkets lokalförvaltningar ha hittills tjänstgjort tyghantverkare av 1. klassen på tygstatens stat. En av dessa har på grund av befordran återgått till tygstaten. En annan avgår med pension den 1 april 1951. I ersättning för dessa befattningshavare böra civila maskinister anställas.

2. Till stöd för de föreslagna lönegradsuppflyttningarna ha i huvudsak åberopats de med respektive tjänster förenade arbetsuppgifternas art och omfattning.

3. I anslaget för innevarande budgetår ha inräknats avlöningskostnaderna under ett halvt år till personal vid ett nytt centralförråd, vilket beräknades vara färdigt under första halvåret 1950. Härvid räknades med följande personaluppsättning, nämligen 1 pensionerad officer i löneklass 1: 29 såsom platschef, 1 förste förrådsförvaltare i Ce 22, 1 förrådsförmän i Ce 14, 1 kontorist i Ce 13, 1 vaktmästare i Ce 9 och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål, samt därutöver 1 maskinist, till vars löneställning ställning icke togs i berörda sammanhang. Krigsmaterielverket har förutsatt, att maskinisten skulle placeras i lönegrad Ce 16.

4. Kostnadsökningen, som är av automatisk natur, hänför sig i huvudsak till löneklassuppflyttningar.

Enligt anmärkning till gällande personalförteckning skola två byråingenjörstjänster i Ce 27 — en som avses för industribyråns beredskapssektion och en som tidigare varit placerad i lönegrad MEo 24 — indrages vid nuvarande innehavarnas avgång. Den förra tjänsten är avsedd att ersättas med byråingenjörstjänst i Ce 24. Krigsmaterielverket anser att med hänsyn till den utveckling beredskapssektionen undergått det avsedda tjänstentbytet icke längre är möjligt och hemställer därför, att anmärkningen ändras så att beträffande denna tjänst i Ce 27 föreskrives att frågan om densammes återbesättande skall underställas Kungl. Maj:ts prövning. Den andra tjänsten i Ce 27 har verket föreslagit skola uppflyttas till Ce 29. Även denna tjänst är erforderlig för framtiden, varför verket föreslår, att anmärkningen för dess vidkommande borttages.

Vid krigsmaterielverket finnes en extra tjänst i Cg 27 för en tjänsteman, som av hälsoskäl icke kunnat beredas extra ordinarie anställning. Ämbetsverket har föreslagit, att en motsvarande extra ordinarie tjänst för byråingenjör i Ce 27 inrättas, vilken tjänst emellertid icke borde få tillsättas så länge förenämnda tjänsteman av hälsoskäl måste bibehållas i extra anställning.

Verket har även hemställt om ändringar av för vissa tjänster i lägre lönegrader än 25 meddelade föreskrifter om indragningar eller nedflyttningar i lönegrad.

Yttrande.

Försvarets civilförvaltning har anfört, att, innan ställning tagits till resultatet av det utredningsarbete, som bedrives av 1946 års förvaltningsutredning, sådana ändringar i krigsmaterielverkets personaluppsättning, som kunna föregripa den blivande förvaltningsorganisationen, icke böra vidtagas. I anslutning härtill ifrågasätter civilförvaltningen om tidpunkten nu kan vara lämplig att jämka eller borttaga i nu gällande personalförteckning intagna anmärkningar beträffande återbesättande av vissa tjänster. Icke heller har det synts civilförvaltningen tillrådligt att i nuvarande läge inrätta nya extra ordinarie tjänster vare sig för de två beställningshavare ur luftvärnet och tygstaten som nu tjänstgöra vid krigsmaterielverket eller för annan personal vid verkets huvuddel.

Beträffande förslaget att uppflytta två för fakturering och mottagningskontroll avsedda tjänster från Ce 11 till Ce 13 har civilförvaltningen anfört att det mot bakgrunden av på andra håll tillämpad lönesättning i och för sig icke synes vara något att erinra häremot. Civilförvaltningen har dock ansett sig böra framhålla det jämförelsevis stora antalet kontoristtjänster i krigsmaterielverket och pekat på möjligheten av att genom lämplig omfördelning av arbetsuppgifterna nedbringa behovet av kvalificerad kontorspersonal; en fråga som dock syntes kunna bedömas först i samband med prövningen av förvaltningsutredningens förslag.

Förslagen om lönegradsuppflyttningar för ingenjörspersonal har civilförvaltningen förklarat sig sakna möjlighet att bedöma.

Departementschefen.

I avvaktan på resultatet av den pågående förvaltningsutredningen och med hänsyn till allttjämt erforderlig återhållsamhet i fråga om att inrätta nya tjänster och att förbättra löneställningen i redan befintliga tjänster kan jag icke biträda krigsmaterielverkets förslag till ändringar beträffande högre tjänster inom verket. Ej heller kan jag tillstyrka, att verkets avlöningsanslag höjes för att bereda utrymme för att anställa ytterligare personal i lägre lönegrader, annat än såvitt avser utbyte av tjänster för tyghantverkare. Jag förutsätter, att det skall vara möjligt för verket att inom den nuvarande anslagsramen tillgodose de mest angelägna personalbehoven.

Svårigheter kunna tänkas uppkomma för verket att fullgöra vissa arbetsuppgifter vid opåräknad avgång i de två befattningar för byråingenjör i Ce 27, som enligt nu gällande bestämmelser skola indragas eller ersättas med befattningshavare i lägre lönegrad. Jag vill därför förorda, att Kungl. Maj:t skall äga pröva behovet av personal och dess löneställning vid uppkommande vakanser i befattningarna. Anmärkningen till personalförteckningen bör utformas i enlighet härmed. Jag förutsätter härvid att tills vidare endast extra anställningsform eller vikariatsförordnande på befattningarna skall ifrågakomma.

I anslutning till det principuttalande i ämnet som gjordes vid behandlingen av förevarande anslag för budgetåret 1949/50 (1949: 1, bil. 6, s. 35, statsutsk. utl. 4, s. 7, riksd. skr. 4) böra civila maskinisttjänster inrättas i ersättning för de beställningar på tygstaten som utgå till följd av personalavgångar. Beträffande löneställningen för dessa tjänster får jag erinra om att 1947 års löneutredning, avseende maskinistpersonal m. fl., i sitt den 23 september 1949 avgivna betänkande föreslagit, att ansvarsmaskinisterna vid krigsmaterielverkets lokalförvaltningar skola hänföras till 15 lönegraden. Ehuru ställning ännu icke tagits till utredningens förslag anser jag mig icke böra räkna med högre löneställning för här avsedda nya maskinisttjänster än 15 lönegraden. Samma löneställning bör givetvis tillämpas även för maskinisten vid det nya centralförrådet. Anställningsformen bör tills vidare vara extra.

För den i det föregående angivna personalen vid nyssnämnda centralförråd, för vilken i anslaget för budgetåret 1949/50 inberäknats lönekostnader endast för ett halvt år, räknar jag för nästa budgetår med lönekostnader för ett år.

Medelsbehovet under förevarande anslag beräknar jag för nästa budgetår till 2 385 000 kronor med den fördelning på anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagshöjningen utgör 35 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vid uppkommande vakans i förenämnda två å personalförteckningen för krigsmaterielverket övergångsvis uppförda tjänster för byråingengör i Ce 27 pröva behovet av ersättare för avgången personal;

b) fastställa följande avlöningsstat för krigsmaterielverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	140 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	100 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	17 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 950 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	251 000
Summa kronor 2 458 000	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	73 000
Nettoutgift kronor 2 385 000	

c) till *Krigsmaterielverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 385 000 kronor.

[9] 6. Krigsmaterielverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	375 000	291 314
1949/50 (statsliggaren s. 186) ..	350 000	
1950/51 (förslag)	310 000	

Krigsmaterielverket har föreslagit, att anslaget, med hänsyn till att belastningen på samtliga anslagsposter understigit anvisade belopp, minskas med 25 000 kronor.

Till Krigsmaterielverket: Anordnande av vissa fjärrskriftförbindelser anvisades för budgetåret 1944/45 ett reservationsanslag av 160 000 kronor, vilket anslag enligt lämnat medgivande fortfarande får disponeras under innevarande budgetår. Ämbetsverket hemställer att, då nämnda anslag icke vore tillfyllest för att i önskvärd omfattning utbygga de avsedda signalförbindelserna, för ändamålet måtte för budgetåret 1950/51 anvisas ytterligare 290 000 kronor.

Departementschefen.

För egen del anser jag, att krigsmaterielverkets omkostnadsanslag bör kunna för nästa budgetår begränsas till 310 000 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 40 000 kronor.

Förslaget om att anvisa ytterligare medel till anordnande av signalförbindelser anser jag mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsmaterielverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

[10] 7. *Krigsmaterielverket*: *Förrådsorganisationen m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	999 337
1949/50 (statsliggaren s. 186)	1 075 000	
1950/51 (förslag).....	1 160 000	

Yrkande.

Krigsmaterielverket har hemställt, att anslaget höjes med 87 000 kronor.

	Ökning
1. Nytt centralförråd; löne- och driftkostnader för helt år	86 000
2. Löneklassuppflyttningar	1 000
	87 000

Motiv.

1. Det nya förrådet beräknades komma att tagas i bruk tidigast under senare delen av budgetåret 1949/50. I anslaget för nämnda budgetår inräknades därför endast 40 000 kronor för detta förråd. Medelsbehovet för helt budgetår har beräknats till 126 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke funnit anledning till erinran mot krigsmaterielverkets anslagsberäkning. Anslagsbeloppet torde emellertid kunna avrundas nedåt till 1 160 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 85 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsmaterielverket*: *Förrådsorganisationen m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 160 000 kronor.

[11] 8. *Krigsmaterielverket*: *Årskostnader för industriell krigsberedskap.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	574 071
1949/50 (statsliggaren s. 187) ..	500 000	
1950/51 (förslag)	575 000	

Yrkande.

Krigsmaterielverket har hemställt, att anslaget höjes med 200 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Merkostnader på grund av att en anläggning förutsättes icke kunna drivas under hela budgetåret.....	70 500	
2. Lokalkhyror.....	5 000	
3. Inspektion och underhåll av maskiner m. m.	52 000	

	Ökning	Minskning
4. Krigsplanering beträffande stridsvagnsmateriel (arméförvaltningen).....	30 000	
5. Planering för krigsreparationstjänst samt normaliserings- och standardiseringsverksamhet (marinförvaltningen)	50 000	
6. Uppbördsmedel.....		7 500
	207 500	7 500
		+ 200 000

Motiv.

1. Krigsmaterielverket, som förutsatt att tillverkning skall kunna bedrivas vid anläggningen i Tolarp endast omkring halva nästa budgetår, har beräknat att begränsningen av driften därstädes kommer att medföra — förutom vissa i det följande berörda ökade kostnader för underhåll av maskiner — merkostnader under anslaget av tillhoppa 70 500 kronor, varav 10 500 kronor till underhåll av byggnader, uppvärmning m. m. samt 60 000 kronor i ersättningar till försvarets fabriksfond.

2. Ökningen har beräknats erforderlig för att möta vissa hyreskostnader vid lagring och förvaring av materiel, anskaffad genom beredskaps- och planeringsköp med utnyttjande av krigsmaterielverkets rörelsekapital.

3. Vid krigsmaterielverket har anställts en särskild reseinspektör med uppgift att fortlöpande inspektera uthyrda, vid skuggfabriker deponerade och annorstädes lagrade maskiner, verktyg, utrustning, material m. m. Inspektionerna ha, anför verket, blottat och förväntas komma att ytterligare uppenbara missförhållanden, som måste tillrättas. För att tillgodose behovet av ökade underhållsmedel ävensom det medelsbehov, som kunde uppkomma bl. a. för underhåll av maskiner i Tolarp i den mån driften vid anläggningen därstädes icke kunde upprätthållas, har krigsmaterielverket beräknat den angivna anslagsökningen erforderlig.

4. Enligt gällande bestämmelser svarar arméförvaltningen för krigsplaneringen i fråga om stridsvagnsmateriel (motsvarande). Arméförvaltningens tygavdelning har anhängit, att 30 000 kronor måtte beräknas under förevarande anslag för denna krigsplanering.

5. I enlighet med förslag av marinförvaltningen har krigsmaterielverket under förevarande anslag beräknat 15 000 kronor för planering av åtgärder i fredstid i syfte att för krigsreparationstjänsten bättre anpassa kapaciteten och anordningarna i allmänhet vid vissa civila varv och verkstäder samt 35 000 kronor för normaliserings- och standardiseringsarbeten för att höja den industriella krigsberedskapen.

6. Kungl. Maj:t har den 10 december 1948 föreskrivit, att medel som inflyta vid uthyrning av en flygvapnets anläggning för framställning av bensen skola tillgodoföras förevarande anslag. Hyresmedlen beräknas för budgetåret 1950/51 till 7 500 kronor.

Krigsmaterielverket har jämväl hemställt om medgivande att inom ramen för detta anslag med högst 1 500 kronor bestrida kostnader för representation vid sammanträden med krigsindustriombuden.

Departementschefen.

Liksom för de sist förflutna två budgetåren (jfr 1949: 1, bil. 6, s. 39) beräknar jag icke heller för budgetåret 1950/51 några medel för krigsindustriplanering för försvarsgrensförvaltningarna under förevarande anslag.

Vad angår de av ämbetsverket beräknade hyreskostnaderna vid lagring och förvaring av materiel, anskaffad genom beredskaps- och planeringsköp, får jag erinra om att jag vid anmälan av propositionen 1949: 73 angående ändring i bestämmelserna om dispositionen av verkets rörelsekapital förutsatte, att anskaffningsverksamheten så planerades att särskilda lagringskostnader icke uppkomme i anledning av dessa anskaffningar.

Belastningen å detta anslag uppgick under budgetåret 1948/49 till i runt tal 574 000 kronor. Av detta belopp belöpa emellertid 130 000 kronor på merkostnader under anslagsposten till ersättningar till förswarets fabriksfond på grund av att anläggningen i Tolarp icke kunnat under budgetåret drivas i den utsträckning som beräknats. Frånsett dessa merkostnader uppgingo alltså de löpande utgifterna under anslaget till endast omkring 444 000 kronor under budgetåret 1948/49. Med hänsyn härtill beräknar jag, att erforderliga kostnadsökningar under budgetåret 1950/51 för ändamål som nu bekostas av anslaget skola kunna inrymmas i ett anslagsbelopp av 575 000 kronor. Härvid har jag dock förutsatt, att utgifter för underhåll av maskiner skola fördelas på längre tidrymd än vad krigsmaterielverket räknat med.

Jag kan icke förorda, att kostnader för representation vid sammanträden med krigsindustriombuden bestridas från förevarande anslag.

Under erinran att anslagshöjningen utgör 75 000 kronor hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsmaterielverket: Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 575 000 kronor.

[12] 9. **Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	¹ 415 592	94 495
1949/50 (statsliggaren s. 187) ..	1 000	
1950/51 (förslag)	1 000	

I enlighet med förslag av krigsmaterielverket torde anslaget även för nästa budgetår böra uppföras med ett formellt belopp av 1 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

¹ Anslag för 1948/49 jämte reservation från föregående budgetår.

Fortifikationsförvaltningen.**[13] 10. Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 434 000	2 498 351
1949/50 (statsliggaren s. 187) ..	1 475 000	
1950/51 (förslag)	1 515 000	

Yrkande.

Fortifikationsförvaltningen (skr. ¹¹/₁₁ 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 85 400 kronor.

	Ökning
1. Uppflyttningar i lönegrad.	
1 förste byråingenjör Ce 29 (befästningsbyråns mobiliseringssektion) — byrådirektör Ce 31	1 356
5 amanuenser enligt reglerad befordringsgång, byråsekreterare Ce 24 (3 administrativa byrån och 2 kasernbyrån) — förste byråsekreterare Ce 27	5 120
kanslibiträde Ca 11 (registrator administrativa byrån) — kontonist Ca 13	300
2 kontorsbiträden Ca 8 (1 för avlöningsuträkning m. m. och 1 för telefonväxeln) — kanslibiträden Ce 11	1 572
2. Ökade kostnader för anlitande av lantmäteriteknisk sakkunskap ..	6 000
3. Omräkning	71 052
	85 400

Motiv.

1. Till stöd för de föreslagna lönegradsuppflyttningarna ha i huvudsak åberopats de med ifrågavarande tjänster förenade arbetsuppgifterna.

2. Fortifikationsförvaltningen disponerar för närvarande en på deltid anställd lantmäterisakkunnig med arvode av 6 000 kronor per år, främst avsedd för arbete med omläggning av registret över försvarets fastigheter och komplettering av kartmaterialet. Emellertid hade det visat sig, anför fortifikationsförvaltningen, att den sakkunnige i betydande utsträckning måste anlitas för utredningsarbete, som erfordrades för den löpande verksamheten med vården av fastighetsbeståndet, samt att arbetet med omläggningen av registret över fastigheterna och upprättandet av kartor vore betydligt tidskrävande. För att arbetet härmed skulle kunna fullföljas inom rimlig tid vore det därför nödvändigt, att ämbetsverket bereddes möjlighet att i ökad utsträckning anlita lantmäteriteknisk sakkunskap.

3. Av ökningen ha 5 204 kronor angivits hänföra sig till löneklassuppflyttningar och 15 851 kronor till kostnader för vikarier under semester m. m. Återstoden av ökningen, 49 997 kronor, har enligt vad fortifikationsförvaltningen framhållit visat sig erforderlig sedan anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till avlöningar till övrig icke-ordinarie

personal nu kunnat beräknas mera exakt än som förut varit möjligt efter ämbetsverkets omorganisering.

I övrigt har fortifikationsförvaltningen föreslagit, att en tjänst för arkitekt i Ce 27 med avlöning från byggnadsanslag, vars innehavare tjänstgör å kasernbyråns utredningssektion, med hänsyn till arbetsuppgifterna uppflyttas till Ce 29 samt att den befintliga tjänsten för jägmästare i Ce 29 med avlöning från ämbetsverkets avlöningsanslag omändras till ordinarie i Ca 29. Till stöd för sistnämnda förslag har fortifikationsförvaltningen framhållit, att det under den tid ämbetsverket varit i verksamhet befunnits vara synnerligen fördelaktigt att vid ämbetsverket vore placerad en jägmästare för handläggning av ekonomiskt betydelsefulla ärenden rörande skötseln av försvarets skogar och värdering av markområden samt såsom biträde vid förhandlingar i samband med markförvärv m. m. Tjänsten uppehöles för närvarande på vikariatslöneförordnande av innehavaren av en ordinarie jägmästartjänst i Ca 29 vid domänverket, vilken visat sig mycket lämplig för ifrågavarande speciella arbetsuppgifter. Anordningen i fråga hade emellertid ur personalsynpunkt visat sig olämplig för domänverket.

Departementschefen.

Med hänsyn till alltjämt erforderlig återhållsamhet med löneförbättringar anser jag mig icke kunna tillstyrka något av de förslag härom som fortifikationsförvaltningen framställt. Icke heller anser jag mig böra för nästa budgetår räkna med ytterligare medel för att anlita lantmäteriteknisk sakkunskap.

Vid anmälan av propositionen 1947:142 angående omorganisation av fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret m. m. räknade jag för fortifikationsförvaltningen med sammanlagt fem extra ordinarie byråsekreterare i Eo 21 (nu Ce 24) med avlöning från ämbetsverkets avlöningsanslag, varav tre på administrativa byrån och två på kasernbyrån. Dessa tjänster äro för närvarande redovisade såsom amanuens tjänster enligt reglerad befordringsgång. Jag anser mig nu böra föreslå, att två av dessa amanuens tjänster från och med nästa budgetår utbytas mot ordinarie byråsekreterartjänster i Ca 24.

Förslaget om att inrätta en ordinarie jägmästartjänst i Ca 29 i utbyte mot en befintlig extra ordinarie dylik tjänst finner jag mig med hänsyn till vad fortifikationsförvaltningen anfört böra biträda.

För fortifikationsförvaltningens beredskapskontor finnas i vederbörliga personalförteckningar uppförda tjänster för en förste byråingenjör i Ce 29 och en kontorsskrivare i Ce 19, vilka enligt meddelad föreskrift tills vidare icke må tillsättas. Anledningen till nämnda föreskrift är att personalbehovet för kontoret ännu icke kunnat slutligt bedömas i avvaktan på att visst alltjämt pågående organisationsarbete kan slutföras. Emellertid har Kungl. Maj:t enligt beslut den 27 maj 1949 medgivit, att vid fortifikationsförvaltningen finge tills vidare från och med den 1 juli samma år finnas

inrättad en tjänst för byråassistent i Ce 24, avsedd för beredskapskontoret, varvid förutsatts att kontorsskrivartjänsten i Ce 19 kunde indragas, samt ett en civilingenjör finge tills vidare, så länge förste byråingenjörstjänsten i Ce 29 icke vore tillsatt, vara anställd med deltidstjänstgöring mot ett arvode av, i ett för allt, högst 480 kronor per månad. Jag anser mig i detta sammanhang böra räkna med att dessa anordningar komma att bestå under nästa budgetår.

Den höga belastningen på anslaget för budgetåret 1948/49 sammanhänger med förhållanden som anmälts för riksdagen i propositionen 1949: 125 (bil 2, p. 1). Då vissa svårigheter alltjämt föreligga att exakt beräkna avlöningskostnaderna för fortifikationsförvaltningens personaluppsättning, torde anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal även för nästa budgetår böra betecknas förslagsvis. Posten bör emellertid liksom hittills maximeras av Kungl. Maj:t.

Medelsbehovet under anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 1 515 000 kronor med den fördelning på anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagshöjningen utgör 40 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) å personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen under rubriken Tjänstemän å ordinarie stat uppföra en tjänst för jägmästare i lönegrad Ca 29 och ytterligare två tjänster för byråsekreterare i lönegrad Ca 24 samt ur förteckningen under rubriken Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 24 med avlöning från fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag utesluta en tjänst för jägmästare i lönegrad Ce 29;

b) fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	465 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	126 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 160
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	842 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	168 840
Summa kronor 1 604 000	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	89 000
Nettoutgift kronor 1 515 000	

c) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 515 000 kronor.

[14] 11. Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	210 000	224 506
1949/50 (statsliggaren s. 189)	210 000	
1950/51 (förslag)	210 000	

Fortifikationsförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 10 000 kronor. Den begärda höjningen avser i sin helhet anslagsposten till reseersättningar, nu 35 000 kronor, vilken ansetts vara för knappt tillmätt. Belastningen å anslaget för budgetåret 1948/49 utgjorde i runt tal 225 000 kronor. Av utgifterna belöpa emellertid på engångsutgifter i samband med ämbetsverkets inflyttning i nya lokaler i runt tal 20 000 kronor, med vilket belopp delposten till övriga expenser enligt Kungl. Maj:ts beslut den 24 mars 1949 fått överskridas. Med beaktande härav utgår jag från att medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår skall kunna tillgodoses inom ramen för oförändrat anslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 210 000 kronor.

[15] 12. Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	100	14 025
1949/50 (statsliggaren s. 189)	1 000	
1950/51 (förslag)	1 000	

För byggnads- och reparationsberedskapens övningar anvisades av 1944 och 1945 års riksdagar ($240\,000 + 180\,000 =$) 420 000 kronor. För budgetåren 1946/47—1949/50 har anslaget uppförts med allenast formella belopp, tillhoppa 1 300 kronor. Av de anvisade beloppen ha 150 000 kronor överförts till hemvärnets övningsanslag. För byggnads- och reparationsberedskapens övningar ha till och med budgetåret 1948/49 förbrukats i runt tal 110 000 kronor. Vid ingången av budgetåret 1949/50 förelåg således en reservation av i runt tal 160 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen har beräknat att av förenämnda reservation 115 000 kronor skall komma att förbrukas under innevarande budgetår för att anordna driftvärnsövningar samt en större övning med den centrala ledningen och distriktsmyndigheterna ävensom för att uppehålla driften vid byggnads- och reparationsberedskapens förråd. Då ämbetsverket räknat med övnings- och förråds-kostnader under budgetåret 1950/51 i motsvarande omfattning samt därutöver beräknat medel, 15 000 kronor, bliva erforderliga för informationsverksamhet, har ämbetsverket, som utgått från en reservation den 1 juli 1949 av 146 000 kronor, uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår till ($115\,000 + 130\,000 - 146\,000 =$) i runt tal 100 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig på grund av nödvändigheten att i möjligaste mån begränsa statsutgifterna icke heller för nästa budgetår kunna föreslå, att anslag anvisas för detta ändamål. Jag förutsätter, att övningsverksamheten bedrives så att medel, som nu finnas disponibla för fortifikationsförvaltningen under detta anslag, jämte det belopp av omkring 30 000 kronor å anslaget, som alltså står till Kungl. Maj:ts disposition, skola föreslå för de nödvändigaste utgifterna under nu löpande och nästföljande budgetår. Jag föreslår alltså, att anslaget alltså uppföres med allenast formellt belopp, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

[16] 13. Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	389 510
1949/50 (statsliggaren s. 190)	500 000	
1950/51 (förslag)	500 000	

Anslaget för innevarande budgetår disponeras med 250 000 kronor till forskningsverksamhet och med likaledes 250 000 kronor till fortifikatorisk rustningsplanläggning.

Fortifikationsförvaltningen, som föreslagit att för de med anslaget avsedda båda utgiftsändamålen skulle för nästa budgetår anvisas särskilda reservationsanslag, har hemställt att medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål höjes till 750 000 kronor, därav 400 000 kronor till forskningsverksamhet och 350 000 kronor till fortifikatorisk rustningsplanläggning.

Departementschefen.

Medel för här avsedda ändamål torde även för nästa budgetår böra anvisas under ett gemensamt anslag. Jag kan i rådande ekonomiska läge icke förorda ökad medelsanvisning under anslaget och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Arméförvaltningen.**[17] 14. Arméförvaltningen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 680 000	1 563 972
1949/50 (statsliggaren s. 190) ..	1 430 000	
1950/51 (förslag)	1 440 000	

Yrkande.

Arméförvaltningen (skr. ²⁰/s 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 13 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar vid militärregistret		
chef för militärregistrets uttagningsdetalj, Ce 27	13 428	
arvode vid militärregistret indrages		10 200
2. Övriga personalförändringar		
å övergångsstat uppförd tjänst såsom ombudsman, Ca 29, indrages i samband med innehavarens avgång (7 månaders lön).....		8 764
arvode till befattningshavare som bestrider vissa göromål som ankommit på ombudsmannen	5 460	
3. Omräkning	13 611	
	32 499	18 964
		+ 13 535

Motiv.

1. Vid anmälan av propositionen 1948: 209 (punkt 9) berördes frågan om militärregistrets organisation. Därvid uttalades, bland annat, att det borde ankomma på arméförvaltningen och statens organisationsnämnd att, sedan förordad omläggning till ett nytt registersystem skett och verksamheten anpassats därtill samt till övriga planerade ändringar i uttagnings- och registreringsarbetet m. m., gemensamt inkomma med förslag till de jämkningar i personalorganisationen som borde vidtagas. Även frågan om chefskapet för militärregistret förutsattes böra ytterligare övervägas; tills vidare borde lämplig militär beställningshavare kunna kommenderas såsom chef för registret.

Chefskapet för militärregistret har intill den 1 oktober 1949 uppehållits av en reservofficer, tillika chef för uttagningsdetaljen, med lön i vakant beställning och med särskild ersättning av 5 kronor för dag för fullgörandet av göromålen såsom chef för registret. Emellertid har Kungl. Maj:t den 30 september 1949 i anledning av framställning av arméförvaltningen medgivit *dels* att en pensionerad officer finge förordnas att högst intill den 1 juli 1950 vara chef för militärregistret, mot åtnjutande av ett arvode av, i ett för allt, 700 kronor för månad, *dels ock* att vid arméförvaltningen finge tills vidare finnas inrättad en tjänst för chef för militärregistrets uttagningsdetalj i Ce 27.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har arméförvaltningen räknat med den för detaljchef avsedda nya tjänsten i Ce 27 ävensom utgått från att en vid militärregistret övergångsvis anställd befattningshavare med arvode av 10 200 kronor för år icke längre vore erforderlig.

2. Innehavaren av den å övergångsstat uppförda tjänsten såsom ombudsman i Ca 29 inträder i pensionsåldern med utgången av januari månad detta år, varför tjänsten förutsatts skola utgå ur personalförteckningen. För handhavande efter ombudsmannens avgång av mål och ärenden om ersättning till tredje man för skada i följd av trafik med motorfordon har arméförvaltningen

räknat med att särskild befattningshavare skulle behöva anställas med arvode av 5 460 kronor för år.

3. Kostnadsökningen hänför sig i huvudsak till beräknade löneklassuppflyttningar.

I övrigt har arméförvaltningen föreslagit, att ytterligare 7 tjänster för kontorsbiträde i Ca 8 inrättas för att i enlighet med gällande bestämmelser bereda biträden för skriv- och kontorsgöromål ordinarie anställning.

Departementschefen.

Med hänsyn till föreliggande svårigheter att för närvarande avse lämplig regementsofficer såsom chef för militärregistret anser jag mig böra räkna med att den för innevarande budgetår tillämpade anordningen beträffande chefskapet för registret måste bestå även under nästa budgetår. Jag beräknar därför under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ett belopp av $(12 \times 700 =)$ 8 400 kronor till arvode åt nämnde chef. Tjänsten i Ce 27 för chefen för uttagningsdetaljen har inrättats redan under innevarande budgetår med stöd av riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att i samband med organisationsändringar till följd av verkställda organisationsundersökningar vidtaga förändringar i fastställda personalorganisationer. Tjänsten bör nu uppföras i personalförteckningen med tjänstebemärkningen förste byråsekreterare. I anledning av nämnda personalförändringar har behovet av det särskilda arvodet av fem kronor för dag som tidigare utgick till chefen för uttagningsdetaljen för uppehållande av chefskapet för militärregistret bortfallit. Detta förhållande beaktar jag vid anslagsberäkningen i det följande. I enlighet med vad arméförvaltningen förutsatt räknar jag vidare med att en befattning vid militärregistret med arvode av 10 200 kronor för år kan indragas.

Såsom av det föregående framgår kan på grund av pensionsavgång den på övergångsstat uppförda tjänsten såsom ombudsman i Ca 29 utgå ur personalförteckningen från och med nästa budgetår. Vid behandlingen i 1949 års statsverksproposition (bil. 6, s. 51) av motsvarande anslagsfråga förutsattes det få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva behovet av ersättare för ombudsmannen. Jag tar hänsyn till medelsbehovet för detta ändamål vid anslagsberäkningen i det följande.

I enlighet med arméförvaltningens förslag böra ytterligare 7 ordinarie kontorsbiträdestjänster inrättas vid ämbetsverket.

Medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår beräknar jag till 1 440 000 kronor med den fördelning å anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagshöjningen utgör 10 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) å personalförteckningen för arméförvaltningen uppföra ytterligare 7 tjänster för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 och 1

tjänst för förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27 samt ur förteckningen utesluta tjänsten för ombudsman i lönegrad Ca 29 å övergångsstat;

b) fastställa följande avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	330 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	365 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	18 000
4. Avlöningar till övrig icke ordinarie personal	800 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	177 000
Summa kronor 1 690 000	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	250 000
Nettoutgift kronor 1 440 000	

c) till *Arméförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 440 000 kronor.

[18] 15. **Arméförvaltningen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	420 000	539 073
1949/50 (statsliggaren s. 191)	500 000	
1950/51 (förslag)	515 000	

Yrkande.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 22 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	8 900	
2. Expenser		
bränsle, lyse och vatten	8 000	
övriga expenser	6 000	
3. Publikationstryck		900
	22 900	900
		+ 22 000

Motiv.

1. Ökningen har ansetts erforderlig med hänsyn till belastningen å posten för budgetåret 1948/49.

2. Utgifterna för bränsle, lyse och vatten ha beräknats på grundval av väntad förbrukning.

Utgifterna under delposten övriga expenser, som för budgetåret 1948/49 var uppförd med 333 000 kronor och för innevarande budgetår är uppförd med 407 000 kronor, uppgingo under förstnämnda budgetår till i runt tal 413 000 kronor. Till det gjorda överskridandet av posten har Kungl. Maj:t lämnat medgivande. Den för nästa budgetår äskade ökningen av berörda delpost har motiverats med hänvisning till belastningen å posten för budgetåret 1948/49.

3. Anslagsposten har ansetts kunna sänkas med hänsyn till belastningen under de tre senaste budgetåren.

Departementschefen.

Med hänsyn till belastningen och inträffade prisstegringar höjdes anslaget från och med innevarande budgetår med icke mindre än 80 000 kronor. Under erinran härom och då det torde bliva möjligt att i förhållande till arméförvaltningens beräkning något begränsa utgifterna för nästa budgetår, förordar jag att anslaget uppföres med 515 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 15 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arméförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 515 000 kronor.

Marinförvaltningen.

[19] 16. **Marinförvaltningen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	685 000	608 806
1949/50 (statsliggaren s. 192) ..	675 000	
1950/51 (förslag)	655 000	

Yrkande.

Marinförvaltningen (skr. ¹²/₈ 1949) har föreslagit, att anslaget minskas med 1 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförstärkning.		
1 aktuarie Ce 24 i utbyte mot statistiker med arvode av 5 000 kronor.....		6 460
2. Uppflyttningar i lönegrad.		
1 revisor Ca 24 (föreståndare för personalkontoret) — förste byråsekreterare Ce 27.....	684	
1 byråsekreterare Ca 24 (på vapenavdelningen) — förste byråsekreterare Ce 27	684	
1 ingenjör Ce 22 — byråingenjör Ce 24.....	11 460	
3. Omräkning.....		20 288
	19 288	20 288
		— 1 000

Motiv.

1. Alltsedan budgetåret 1946/47 (jfr 1946:1, IV ht, s. 54) finnes vid marinförvaltningen för utförande av kostnadsstatistik (objektstatistik) anställd en statistiker med halvtidstjänstgöring och med arvode av 5 000 kronor för år i ett för allt. Marinförvaltningen har anfört, att utvecklingen visat att behovet av kostnadsstatistik vore synnerligen stort inom ämbetsverket. Organisationen med blott en halvtidsanställd statistiker medgäve icke att alla andra statistiska utredningar som vore önskvärda kunde utföras. Hittills gjorda dylika utredningar hade möjliggjort rationaliseringar och besparingar. Statistikern borde erhålla heltidstjänstgöring för att bli till avsedd nytta och för att de statistiska utredningarna skulle kunna verkställas inom rimlig tid.

2. Befattningen såsom föreståndare för marinförvaltningens personalkontor uppehålls för närvarande av en revisor i Ca 24. Marinförvaltningen har upprepat i tidigare äskanden framställt förslag om att för denna befattning inrätta en tjänst för förste byråsekreterare i Ce 27. Till stöd för förslaget har ämbetsverket åberopat de med befattningen förenade arbetsuppgifternas art och omfattning samt det förhållandet att för motsvarande befattning inom flygförvaltningen numera är avsedd en tjänst för förste byråsekreterare i sistnämnda lönegrad.

På vapenavdelningen tjänstgör för närvarande en byråsekreterare i Ca 24. Marinförvaltningen har liksom i tidigare äskanden föreslagit att för denne inrättas en tjänst för förste byråsekreterare i Ce 27. Härvid har ämbetsverket åberopat, förutom de med befattningen förenade arbetsuppgifterna, vilka ökat genom tillkomsten på senare tid av vissa tekniska hjälpmedel, att för motsvarande befattningshavare vid skeppsbyggnadsavdelningen är avsedd en dylik tjänst.

För arbetsuppgifter i samband med hjälpfartygsplaneringen inrättades vid marinförvaltningen från och med budgetåret 1946/47 bl. a. en byråingenjörstjänst i Ce 24 och en ingenjörstjänst i Ce 22. Marinförvaltningen har framhållit att två tjänster i 24 lönegraden vore erforderliga för att genomföra föreliggande arbetsprogram beträffande utrustning och inredning av hjälpfartyg. Med hänsyn härtill hade ämbetsverket tills vidare berett innehavaren av tjänsten i Ce 22 anställning såsom extra tjänsteman i Cg 24 med avlöning från sakanslag.

3. Minskningen har av marinförvaltningen angivits bero på, i huvudsak, att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän för innevarande budgetår visat sig vara 10 000 kronor för högt beräknad, ävensom att anslagsposterna till arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar samt till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ansetts kunna med hänsyn till belastningen nedräknas med 2 000 kronor respektive 7 640 kronor.

Yttrande.

Försvarets civilförvaltning. Beträffande förslaget om att för föreståndaren för marinförvaltningens personalkontor inrätta en förste byråsekreterartjänst

i Ce 27 har civilförvaltningen anfört att ämbetsverket allttjämt funne anledning till återhållsamhet vid bedömande av frågor om att i nuläget inrätta nya högre tjänster för administrativa göromål inom försvarsgrensförvaltningarna. Då motsvarande befattningshavare vid flygförvaltningen vore placerad i 27 lönegraden och — såvitt civilförvaltningen av inhämtade upplysningar kunnat finna — arten av arbetsuppgifterna för denne i stort sett vore desamma som för ifrågavarande befattning i marinförvaltningen, talade emellertid rättviseskäl för att marinförvaltningens förslag bifölles.

Civilförvaltningen har vidare tillstyrkt förslaget om att uppflytta den för hjälpfartygsplaneringen avsedda ingenjörstjänsten i Ce 22 till Ce 24. I samband härmed borde den för befattningshavaren i fråga avsedda extra tjänsten i Cg 24 med avlöning från sakanslag indragas.

Förslagen om att utbyta arvodesbefattningen för statistiker mot en tjänst för aktuarie i Ce 24 och att för byråsekreteraren å vapenavdelningen inrätta en tjänst för förste byråsekreterare i Ce 27 har civilförvaltningen ansett sig i avvaktan på resultatet av 1946 års militära förvaltningsutrednings arbete icke kunna tillstyrka.

I fråga om den av marinförvaltningen föreslagna nedräkningen av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t — vilken för innevarande budgetår är uppförd med 8 640 kronor och från vilken post enligt meddelade dispositionsföreskrifter skola bestridas de befattningsarvoden m. m., som enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser må utgå vid marinförvaltningen — har civilförvaltningen anfört att, enligt vad ämbetsverket inhämtat, huvuddelen av de för marinförvaltningen enligt gällande bestämmelser avsedda 10 förvaltningsarvodena à 720 kronor för närvarande utbetalades vid Ostkustens marindistrikt från marinens avlöningsanslag. Denna anordning vore givetvis felaktig. Under marinförvaltningens ifrågavarande anslagspost borde därför upptagas ett belopp av 7 200 kronor.

Departementschefen.

Även om vissa skäl tala för en uppflyttning av befattningen för chef för marinförvaltningens personalkontor, är jag dock med hänsyn till riktlinjerna för årets budgetarbete allttjämt förhindrad att biträda förslaget härom.

Förslaget om att till lönegraden Ce 24 uppflytta den för hjälpfartygsplaneringen avsedda ingenjörstjänsten i Ce 22 kan jag icke tillstyrka. Åt innehavaren av denna tjänst har marinförvaltningen, såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen, inrättat en extra tjänst i lönegrad Cg 24 med avlöning från sakanslag. Förevarande anslag belastas följaktligen icke för närvarande med utgifter för avlöning åt befattningshavaren i fråga. Den av marinförvaltningen vidtagna åtgärden, som ej tidigare anmälts för Kungl. Maj:t, har emellertid icke — i motsats till vad ämbetsverket vid anslagsberäkningen synes ha utgått ifrån — föranlett någon begränsning av medelsanvisningen under anslaget. Jag föreslår därför att med hänsyn till nämnda förhållande anslagsposten till avlöningar till övrig

icke-ordinarie personal från och med nästa budgetår nedräknas med ett belopp motsvarande avlöning enligt lönegraden Ce 22. |

Liksom civilförvaltningen anser jag mig i avvaktan på resultatet av 1946 års förvaltningsutrednings arbete icke kunna tillstyrka förslagen om att utbyta arvodesbefattningen för statistiker mot en tjänst för aktuarie i Ce 24 och att för byråsekreteraren å vapenavdelningen inrätta en tjänst för förste byråsekreterare i Ce 27.

Då de för marinförvaltningen avsedda förvaltningsarvodena böra helt bestridas från förevarande anslag, upptager jag i enlighet med civilförvaltningens förslag anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, till 7 200 kronor.

Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår uppskattar jag till 655 000 kronor med den fördelning på anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagsminskningen utgör 20 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	250 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	184 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	260 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	80 800
	<u>Summa kronor 782 000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	127 000
	<u>Nettoutgift kronor 655 000</u>

- b) till *Marinförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 655 000 kronor.

[20] 17. **Marinförvaltningen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	400 000	384 561
1949/50 (statsliggaren s. 192) ..	400 000	
1950/51 (förslag).....	390 000	

Yrkande.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 8 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	3 000	
2. Bränsle		8 000
3. Övriga expenser	19 000	
4. Vakttjänst		5 500
	22 000	13 500
		+ 8 500

Motiv.

1. Ökningen har ansetts erforderlig med hänsyn till belastningen å posten under de senaste budgetåren.

3. Ökningen av posten övriga expenser har angivits hänföra sig till kostnaderna för renhållning och städning, telegram, telefon och annonser, bokinköp, bindning av böcker samt inköp och underhåll av möbler och andra inventarier.

4. Minskningen av medelsbehovet för vakttjänst har inträtt till följd av att förmånligare avtal kunnat slutas beträffande den inre bevakningen av marinens ämbetsbyggnad.

Departementschefen.

Med beaktande av att belastningen på detta anslag under budgetåret 1948/49 uppgått till i runt tal endast 385 000 kronor föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår sänkes med 10 000 kronor till 390 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 390 000 kronor.

Flygförvaltningen.

[21] 18. Flygförvaltningen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	896 000	727 245
1949/50 (statsliggaren s. 193) ..	896 000	
1950/51 (förslag)	896 000	

Yrkanden.

Flygförvaltningen (skr. ^{19/8}, ^{11/11} 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 23 000 kronor.

	Ökning
1. Förste byråingenjör i Ce 29 (chef för flygfältsbyråns underhålls- sektion) i utbyte mot extra tjänst i Cg 28	624
2. Chef för materielavdelningens elektriska byrå (Cg 33: 36)	17 000
3. Omräkning	5 376
	23 000

Motiv.

1. Vid anmälan av propositionen 1947:142 angående omorganisation av den centrala fortifikations- och byggnadsförvaltningen inom försvaret ansågs

frågan om organisationen av flygförvaltningens flygfältsbyrå icke kunna upptagas till närmare behandling. 1946 års militära förvaltningsutredning, vars förslag låg till grund för propositionens utformning, hade nämligen uttalat att utredningen avsåg att under sitt fortsatta arbete behandla denna fråga i samband med organisations- och personalfrågorna i övrigt för flygförvaltningen. I avvaktan på att slutlig ställning kan tagas till berörda organisationsfråga tillämpas för närvarande en provisorisk organisation av flygfältsbyrån, enligt vilken byrån under en byråchef, som från och med budgetåret 1948/49 placerats i Cp 10, indelas i en planerings- och konstruktionssektion, en arbetssektion, en underhållssektion, en beredskapssektion samt en expedition. Med undantag för byråchefen, innehavaren av en på övergångsstat uppförd tjänst såsom sekreterare och ombudsman i Ca 29, vilken tjänstgör såsom juridisk expert åt byråchefen, och huvuddelen av tjänstemännen på underhållssektionen — sektionschefen i Cg 28 och ytterligare 5 extra tjänstemän — innehar all personal vid byrån anställning med avlöning från sakanslag.

Flygförvaltningen framhåller att ämbetsverket i skrivelse den 24 maj 1949 hemställt, bl. a., att de från sakanslag avlönade cheferna för planerings- och konstruktionssektionen (Cg 29) samt för arbetssektionen (Cg 31) måtte beredas extra ordinarie anställning såsom förste byråingenjör i Ce 29. Flygförvaltningen föreslår nu att jämväl för chefen för underhållssektionen inrättas en dylik extra ordinarie tjänst.

2. Enligt beslut den 18 juni 1949 har Kungl. Maj:t medgivit att utrustningsbyrån inom flygförvaltningens materielavdelning må, i avvaktan på resultatet av det utredningsarbete som bedrivs av förvaltningsutredningen, försöksvis uppdelas i en vapenbyrå och en elektrisk byrå. Vidare har Kungl. Maj:t enligt beslut den 30 september 1949 förordnat dels en flottiljchef vid flygvapnet att, med tjänstledighet å flottiljchefsbeställningen och med bibehållen löneställning såsom flottiljchef, från och med den 1 januari 1950 och tills vidare vara chef för vapenbyrån, dels och med den 1 januari 1950 och tills vidare vara chef för vapenbyrån, dels och med den 1 januari 1950 och tills vidare vara chef för elektriska byrån, mot åtnjutande av lön och övriga avlöningsförmåner såsom extra tjänsteman i lönegraden Cg 33, 36 löneklassen. I samband härmed har Kungl. Maj:t förordnat att den å gällande personalförteckning uppförda beställningen såsom chef för materielavdelningens utrustningsbyrå (Ma 12, Ma 11 el. Ca 33) tills vidare skall hållas vakant samt att kostnaderna för avlöning åt förenämnda flottiljchef och laborator skola bestridas från flygförvaltningens avlöningsanslag.

3. Ökningen betingas av beräknade löneklassuppflyttningar samt befordringar i anslutning till reglerad beföringsgång.

I övrigt har flygförvaltningen föreslagit att i gällande personalförteckning uppförda tre tjänster för byråintendent i Ce 27 ordinariesättas. Till stöd för förslaget har ämbetsverket anfört att ett stadigvarande behov av

tjänsterna syntes komma att föreligga oavsett hur ämbetsverkets organisation framdeles komme att utformas.

Departementschefen.

Genom beslut den 11 november 1949 har Kungl. Maj:t i anledning av ämbetsverkets förenämnda skrivelse den 24 maj 1949 medgivit inrättande vid flygfältsbyrån från och med innevarande budgetår av vissa extra ordinarie tjänster med avlöning från sakanslag. Genom nämnda beslut har cheferna för planerings- och konstruktionssektionen samt för arbetssektionen kunnat beredas anställning såsom förste byråingenjör i Ce 29. Då jag anser det tveksamt, om samma löneställning är motiverad för chefen för underhållssektionen, föreslår jag icke nu någon förändring beträffande denna tjänst.

Den av flygförvaltningen föreslagna ordinariesättningen av de befintliga tre byråintendentstjänsterna i Ce 27 anser jag mig i avvaktan på resultatet av förvaltningsutredningens arbete icke kunna för närvarande tillstyrka.

Såsom av det föregående framgår har utrustningsbyrån inom flygförvaltningens materielavdelning försöksvis uppdelats i en vapenbyrå och en elektrisk byrå. Jag anser mig kunna räkna med att denna uppdelning kommer att bestå, intill dess att flygförvaltningens organisation omprövas i anledning av förvaltningsutredningens blivande förslag. För att undvika att i fortsättningen endast vikariatsförordnande skall kunna meddelas å den flottiljchefsbeställning, vars innehavare förordnats såsom chef för vapenbyrån, torde medgivande böra inhämtas av riksdagen att disponera den vakantsatta beställningen såsom chef för utrustningsbyrån för chefen för vapenbyrån. Olägenheter uppkomma även för forskningsanstalten, om den laboratorstjänst i Cp 9, som blivit ledig därigenom att dess innehavare förordnats till chef för elektriska byrån inom flygförvaltningens materielavdelning, icke kan återbesättas med ordinarie innehavare. Jag föreslår därför, att vid flygförvaltningen inrättas en tjänst för chef för materielavdelningens elektriska byrå i Cp 9. En dylik anordning torde även kunna väl inpassas i en framtida omorganisering av flygförvaltningen.

Den ifrågavarande uppdelningen av utrustningsbyrån på två byråer föranleder icke några merkostnader under flygförvaltningens avlöningsanslag. Jag förutsätter nämligen att under tiden beställningen för flygöverdirektör (Cp 15) hålles vakant. De för denna beställning avsedda arbetsuppgifterna äro för närvarande provisoriskt fördelade på olika befattningshavare inom ämbetsverket.

I detta sammanhang vill jag slutligen erinra om ett av Kungl. Maj:t den 13 maj 1949 meddelat beslut rörande bl. a. särskilda ersättningar till innehavare av vissa befattningar vid försvarets robotvapenbyrå. Denna byrå inrättades enligt Kungl. Maj:ts beslut den 19 mars 1948 såsom en extra byrå inom flygförvaltningen från och med den 1 april samma år. Till tjänstgöring vid byrån placeras i mån av behov personal ur försvarsgrensförvaltningarna. Medel för bestridande av kostnaderna för byrån skola enligt meddelad föreskrift, i mån av behov och tillgång, ställas till flygförvalt-

ningens förfogande av armé- och marinförvaltningarna. Enligt förenämnda beslut den 13 maj 1949 må till innehavarna av fyra befattningar vid byrån utgå särskild ersättning efter 720 kronor för år räknat. Kostnaderna här för bestridas av medel som avses för byråns verksamhet.

Medelsbehovet under förevarande anslag beräknar jag till oförändrat belopp, 896 000 kronor, med den fördelning å anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) på personalförteckningen för flygförvaltningen uppföra en tjänst för chef för materielavdelningens elektriska byrå i lönegraden Cp 9 samt medgiva att beställningen för chef för materielavdelningens utrustningsbyrå i lönegrad Ma 12, Ma 11 eller Ca 33 må disponeras för chefen för materielavdelningens vapenbyrå;

b) fastställa följande avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	358 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	170 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	8 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	367 000
<i>Anm.</i> Därest befattningen såsom chef för materielavdelningens normaliebyrå besättes med innehavare i lönegrad Ca 31, skall av denna post innehållas ett belopp, beräknat efter 16 500 kronor för helt budgetår.	
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	102 000
Summa kronor	1 006 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	110 000
Nettoutgift kronor	896 000

c) till *Flygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 896 000 kronor.

[22] 19. Flygförvaltningen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	370 000	446 613
1949/50 (statsliggaren s. 194) ..	400 000	
1950/51 (förslag)	430 000	

Flygförvaltningen (skr. ^{19/8}, ^{18/11} 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 67 500 kronor. Det ökade medelsbehovet, som helt hänför sig till delposten

till övriga expenser, föranledes av bland annat ökade städningskostnader i samband med att flygfältsbyrån och robotvapenbyrån erhålla större lokaler samt högre kostnader för telefon efter tillkomsten av sistnämnda byrå och de nya inspektionsmyndigheterna.

Som särskilt anslag har flygförvaltningen för nästa budgetår äskat 110 000 kronor till att bestrida kostnaderna för utredningar i anslutning till krigsplanläggningen rörande arbeten med nyanläggning m. m. av flygfält, vilka icke komma till utförande i fred, samt för flygfältsbyråns beredskapssektion.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att särskilda medel anvisas för nästa budgetår för flygfältsbyråns krigsplanläggningsarbete.

En höjning av flygförvaltningens omkostnadsanslag torde vara ofrånkomlig. Jag får emellertid erinra om att vid beräkningen av de gemensamma kostnaderna för uppvärmning av ämbetsbyggnaden på Gärdet för flygförvaltningen räknats med 12 000 kronor lägre kostnader för nästa budgetår än vad som ingår i anslagsberäkningen för innevarande budgetår. Med beaktande härav och med hänsyn till nödvändigheten av att i nuvarande läge iakttaga största möjliga sparsamhet föreslår jag att anslaget begränsas till ett belopp av 430 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 30 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygförvaltningen*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor.

C. Försvarskrafterna.

Försvarsstaben.

[23] 1. Försvarsstaben: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	6 400 000	6 292 826
1949/50 (statsliggaren s. 195) ..	6 430 000	
1950/51 (förslag)	6 542 000	

Yrkanden.

Chefen för försvarsstaben (skr. $\frac{6}{7}$, $\frac{31}{8}$ 1949) har hemställt, att anslaget, såvitt avser försvarsstaben, höjes med 136 000 kronor.

Ökning Minskning

1. Förändringar i den militära representationen vid vissa verk.

Telegrafverket:

- 2 arvodesbefattningar 1: 29, militärassistenter vid telegrafverkets distrikt, utbytas mot 2 beställningar för kapten eller löjtnant Md 9/7; ett utbyte 1/10 1950..... 15 233

Statens vattenfallsverk:

- 1 major Ma 10, chef för vattenfallsstyrelsens försvarskontor; 1/10 1950 12 123
- 1 kapten Md 9, intill 1/10 1950 3 528

Statens järnvägar:

- 2 beställningar för kapten eller löjtnant Md 9/7.... 28 224
- 1 beställning för kapten Md 9 utbytes mot arvodesbefattning 1: 29; 1/10 1950 6 561

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap:

- 1 major Ma 10 16 164

2. Förbättrad löneställning för personal vid fotoanstalten.

- 1 major eller kapten Ma 10/Md 9, chef för fotoanstalten — överstelöjtnant eller major Ma 11/Ma 10 1 008
- 1 fotograf Ce 13 — förste fotograf Ca 19..... 1 896
- 1 kontorsbiträde Ca 8 — kartbiträde Ca 11 312
- 3 tekniska biträden Ce 8—Ce 11 2 508

3. Förbättrad löneställning för stabsredaktörer.

- 1 stabsredaktör Ce 26—Ca 30 1 392
- 1 stabsredaktör Ce 26—Ca 27 696
- Höjt arvode till 1 stabsredaktör 996

	Ökning	Minskning
4. 2 kansliskrivare Ca 15 i stället för 2 kanslibiträden Ca 11 (handsekreterare hos överbefälhavaren respektive chefen för försvarsstaben)	1 452	
5. Portvakt Ce 11 i stället för vaktmästare Ce 9	288	
6. Personalminskning. 1 förvaltare Ma 6 i kassatjänst överföres till intendenturkårens stat		10 236
7. Personalförstärkning. 1 detaljchef Cg 25 vid utrikesavdelningen	12 096	
2 kanslibiträden Cg 11 vid utrikesavdelningen	12 456	
1 kanslibiträde Ca 11 vid personalavdelningen	6 228	
2 kontorsbiträden Ca 8	11 184	
8. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer. Barnbidrag	1 000	
Bidrag till automobilresor	1 000	
Förflyttningsbidrag	16 000	
Prisutjämningsstillägg	15 000	
9. Vikariatsersättningar	10 000	
10. Omräkning. Löneklassuppflyttningar	9 000	
Rörligt tillägg; avrundning	29 461	
	181 021	45 021
		+ 136 000

Motiv.

1. Förslaget beträffande militärassistenterna har chefen för försvarsstaben framlagt i skrivelse den 6 juli 1949 efter samråd med vattenfallsstyrelsen, järnvägsstyrelsen och telegrafstyrelsen. I anledning av förslaget har Kungl. Maj:t den 30 september 1949 medgivit, att 2 kaptensbeställningar, avsedda för statens järnvägar, skola fr. o. m. den 1 oktober 1949 i stället avses, 1 för telegrafverket och 1 för statens vattenfallsverk samt att i samband därmed 1 arvodesbefattning i 1:29 för telegrafverket skall indragas.

Telegrafverket. Enligt bestämmelserna för budgetåret 1949/50 finnas för militärassistenter vid telegrafverkets distrikt 5 arvodesbefattningar i 1:29. Utbytet av befattningar, som av ekonomiska skäl begränsats till de två ur krigsplanläggningssynpunkt mest aktuella distrikten, har motiverats med att de krav på gedigna tekniska kunskaper och fullgod kännedom om modern krigsorganisation och taktik som måste ställas på assistenterna icke kunde fyllas av pensionerad personal.

Vid *vattenfallsstyrelsen* finns nu 1 arvodesbefattning i 1:29, vilkens innehavare är chef för styrelsens försvarskontor. Som skäl för att ersätta denne befattningshavare med major på aktiv stat åberopas de omfattande och

under de senaste åren kraftigt ökade arbetsuppgifter, som åvila militärassistenten vid vattenfallsstyrelsen. Befattningen har tidigare avsetts skola besättas med aktiv officer, men då någon dylik officer under beredskapstiden icke kunde frigöras för denna uppgift, besattes befattningen provisoriskt med en pensionerad officer. Denne beräknas avgå den 1 oktober 1950. De ökade arbetsuppgifterna ha också åberopats som skäl för att vid styrelsen bibehålla arvodesbefattningen i 1:29.

I syfte att såvitt möjligt undvika kostnader genom de för telegrafverket och vattenfallstyrelsen föreslagna rationaliseringarna har en omprövning gjorts av militärassistenterna i järnvägstjänst. Vid *statens järnvägar* finnas enligt bestämmelserna för budgetåret 1949/50 13 militärassistenter på aktiv stat. Detta antal föreslås minskat med 3 till 10. 1 av de beställningar för aktiv officer som sålunda skulle indragas föreslås dock skola ersättas med 1 befattning för pensionerad officer i 1:29, vilken den 1 oktober 1950 överflyttas från telegrafverket.

Chefen för försvarsstaben har därjämte framlagt förslag om befattningsarvoden åt här ifrågavarande militärassistenter.

Förslaget om att på försvarsstabens stat inrätta 1 beställning för militärassistent vid riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap framfördes även i medelsäskandena för budgetåret 1949/50 (1949: 1, bil. 6, s. 65).

2. Förslagen beträffande fotoanstalten innebära väsentligen en upprepning av i äskandena för budgetåret 1949/50 framställda förslag (1949: 1, bil. 6, s. 64 o. f.). I en särskild promemoria har närmare redogörelse lämnats för arbetsuppgifterna för viss laboratoriepersonal, däribland de till löneförbättring föreslagna tekniska biträdena och fotografen vid fotoanstalten.

3. Jämväl förslagen om förbättrad löneställning för stabsredaktörer framlades i försvarsstabschefens äskanden för budgetåret 1949/50 (1949: 1, bil. 6, s. 66).

4. Till stöd för förslaget om högre löneställning för handsekreterarna åberopas arbetsuppgifternas art samt nödvändigheten av att kunna behålla personalen.

5 och 6. Förslagen om höjd löneställning för portvakt och överflyttning av förvaltaren till intendenturkåren framställdes även i äskandena för budgetåret 1949/50 (1949: 1, bil. 6, s. 66).

7. Motiveringarna för att inrätta vid utrikesavdelningen 1 extra tjänst för detaljchef och 2 extra befattningar för kanslibiträden ha framlagts i en särskild promemoria rörande personalbehovet vid avdelningen.

Som skäl för att inrätta 1 ordinarie kanslibiträdestjänst och 2 befattningar för kontorsbiträden ha åberopats ökade arbetsuppgifter till följd av omfattande utredningar inom försvarsstaben.

10. Det ökade medelsbehovet för rörligt tillägg motiveras med att de för innevarande budgetår till rörligt tillägg anvisade medlen upptagits med för lågt belopp.

Chefen för försvarsstaben har i anslutning till det anförda beräknat

medelsbehovet för försvarsstabens avlöningar till 2 416 000 kronor (nu 2 280 000 kronor).

I övrigt hemställer chefen för försvarsstaben om ordinariesättning av befattningar för 1 förste byråingenjör Ce 29 och 1 byråingenjör Ce 27, 2 aktuarier Ce 24, 1 verkstadsförman Ce 16, 1 förman Ce 14, 1 garageförman Ce 14, 1 kontorist (i kassatjänst) Ce 13, 7 kanslibiträden (varav 2 i kassatjänst) Ce 11, 2 bilförare Ce 10, 1 vaktmästare Ce 9 samt 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål Ce 8 med tjänstebenenämningen ändrad till kartbiträde.

Yttrande.

Försvarets civilförvaltning har tillstyrkt, att 2 beställningar för majorer inrättas för militärassistenter vid vattenfallsstyrelsen och riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap.

Även förslagen om förbättrade löneställningar för personalen vid fotoanstalten tillstyrker civilförvaltningen, som föreslår, att tjänstebenenämningen för det föreslagna kartbiträdet bör vara tekniskt biträde.

Förbättrade löneställningar för stabsredaktörer och en vaktmästare har civilförvaltningen avstyrkt, liksom även frågan om uppflyttning till kansli-skrivare av handsekreterarna hos överbefälhavaren och chefen för försvarsstaben. Beträffande sistnämnda förslag har civilförvaltningen därvid anført, att frågan borde anstå i avvaktan på en allmän översyn rörande arbetsuppgifterna för biträdespersonal inom försvaret.

Överflyttning till intendenturkåren av förvaltaren vid försvarsstaben vill civilförvaltningen alltså icke tillstyrka.

Civilförvaltningen har med hänsyn till svårigheterna att i nuvarande läge bedöma, om stadigvarande behov av utökad personaluppsättning kan komma att föreligga, avstyrkt förslaget om utökning av kontorspersonalen med ett ordinarie kanslibiträde och 2 kontorsbiträden. Eventuellt behov av extra skrivhjälp bör enligt civilförvaltningens mening tillgodoses genom att tillfällig arbetskraft anställas.

Vad beträffar förslagen om ordinariesättning av vissa tjänster har civilförvaltningen anført, att viss försiktighet vid bedömandet av frågan om ordinariesättning bör iakttagas, främst beträffande tjänster av mera särpräglad natur. Några betänkligheter mot ordinariesättning i begränsad omfattning av kontorstjänster anser ämbetsverket icke böra möta. Ämbetsverket har tillstyrkt ordinariesättning av befattningar för 1 kontorist (i kassatjänst) Ce 13, 4 kanslibiträdestjänster (varav 2 i kassatjänst) Ce 11 samt 1 tjänst för skriv- och kontorsgöromål Ce 8 med tjänstebenenämningen tekniskt biträde, men avstyrker förslagen i övrigt. I anslutning till principerna om reglerad befordringsgång föreslår civilförvaltningen 3 nya kontorsbiträdestjänster i utbyte mot samma antal befattningar för biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Departementschefen.

Såsom framgår av redogörelsen i det föregående har Kungl. Maj:t i anledning av försvarsstabschefens framställning rörande militärassistenter vid vissa affärsdrivande verk förordnat, att 2 kaptenbeställningar för militärassistenter i järnvägstjänst må disponeras för telegrafverket respektive statens vattenfallsverk, samt att i samband därmed 1 arvodesbefattning, löneklass 1:29, för militärassistent vid telegrafverket skall indragas. Förslaget att som chef för vattenfallsstyrelsens försvarskontor avse en regements-officer anser jag mig kunna så tillvida biträda att jag för denna post föreslår en beställning för alternativt major eller kapten. Vid bifall härtill och till de förslag i övrigt beträffande militärassistenter vid telegrafverket, vattenfallsstyrelsen och statens järnvägar som chefen för försvarsstaben framlagt bör på försvarsstabens stat uppföras 1 beställning för major eller kapten Ma 10 eller Md 9 för militärassistent i utbyte mot 1 beställning för kapten Md 9 för militärassistent. Som nyss anförts har personalorganisationen vid försvarsstaben redan minskats med 1 befattning för militärassistent, pensionerad officer med arvode i löneklass 1:29.

I försvarsstabschefens framställning berörda frågor om befattningsarvoden till här ifrågavarande militärassistenter torde framdeles få anmälas för Kungl. Maj:t av chefen för kommunikationsdepartementet.

Förslaget att inrätta 1 majorsbeställning för militärassistent vid riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap kan jag alltjämt icke tillstyrka.

Då alltjämt stor återhållsamhet måste iakttagas i fråga om löneförbättringar, kan jag icke heller tillstyrka något av de förslag därom som försvarsstabschefen framlagt.

Enär det visat sig vara förenat med olägenheter, bland annat ur personalsynpunkt, att förvaltaren redovisas på försvarsstabens stat, biträder jag nu förslaget, att överflytta ifrågavarande beställning till intendenturkåren.

Förslagen om personalförstärkning kan jag under nuvarande förhållanden icke tillstyrka.

Såsom civilförvaltningen anfört böra enligt grunderna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 inrättas med motsvarande begränsning av antalet biträden för skriv- och kontorsgöromål.

Vad härefter angår ordinariesättning av extra ordinarie tjänster vid försvarsstaben anser jag i likhet med civilförvaltningen, att viss försiktighet bör iakttagas. För egen del föreslår jag, att från och med nästa budgetår en ordinarie kontoristtjänst och två ordinarie kanslibiträdestjänster tillkomma i utbyte mot motsvarande extra ordinarie tjänster.

Utgifterna under anslagsposten Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer beräknar jag med utgångspunkt i medelsäskandena och förutsedd inskränkning av representationen till 494 500 kronor. Emellertid komma till följd av devalveringen utgifterna i fråga att öka utöver vad i medelsäskandena kunnat förutses, nämligen med omkring 139 000 kronor, varav i runt tal 14 000 kronor hänföra sig till delposten Ortstillägg

och återstoden till delposten Prisutjämningsstillägg. Jag upptager således hela den ifrågavarande anslagsposten till (494 500 + 139 000 =) 633 500 kronor.

Kostnaderna för försvarsstabens avlöningar beräknar jag, på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande, till 2 422 000 kronor eller 142 000 kronor mera än enligt avlöningsstaten för innevarande budgetår.

Kostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt och medel för viss ytterligare verksamhet vid försvarsstaben ha för budgetåret 1949/50 beräknats till 4 150 000 kronor, såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. På sätt framgår av en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria, som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, beräknar jag motsvarande kostnader för budgetåret 1950/51 till 4 120 000 kronor, vilket innebär en minskning med 30 000 kronor.

Förevarande anslag bör alltså uppföras med (2 422 000 + 4 120 000 =) 6 542 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 112 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) å personalförteckningen för försvarsstaben uppföra ytterligare tjänster för en major eller kapten i lönegrad Ma 10 eller Md 9, en kontorist i lönegrad Ca 13, två kanslibiträden i lönegrad Ca 11 och tre kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 samt ur förteckningen utesluta en beställning för kapten i lönegrad Md 9 och en beställning för förvaltare i lönegrad Ma 6;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 175 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	306 800
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	33 000
4. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer:	
a) Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	312 000
b) Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	39 500
c) Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 800
d) Bidrag till automobilresor, <i>förslagsvis</i>	13 700
e) Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	29 500
f) Prisutjämningsstillägg	205 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	303 600
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	186 100
Summa kronor	2 638 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	216 000
Nettoutgift kronor	2 422 000

c) till *Försvarsstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 6 542 000 kronor.

[24] 2. **Försvarsstaben: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	965 000	1 315 880
1949/50 (statsliggaren, s. 197)	1 340 000	
1950/51 (förslag)	1 410 000	

Försvarsstabens del av anslaget har för budgetåret 1949/50 upptagits till 410 000 kronor.

Yrkande.

Chefen för försvarsstaben har hemställt, att anslaget, såvitt avser försvarsstaben, höjes med 35 300 kronor.

	Ökning
Sjukvård m. m.	1 000
Reseersättningar m. m. till försvarsattachéer ...	24 300
Expenser	10 000
	35 300

Motiv.

Anvisade belopp ha under en följd av år visat sig otillräckliga, varför överskridanden av maximerade poster måst medgivas. Höjningen av expensposten är nödvändig för att verksamheten i fortsättningen skall kunna bedrivas utan inskränkningar.

Departementschefen.

En uppräknig av kostnaderna för reseersättningar m. m. till försvarsattachéer samt expenser torde vara ofrånkomlig. Jag kan dock icke tillstyrka, att försvarsstabens del av anslaget för tillgodoseende av dessa ändamål höjes med mera än sammanlagt 10 000 kronor eller till 420 000 kronor. Såsom närmare framgår av förutnämnda promemoria i ämnet uppskattas medelsbehovet för omkostnaderna vid försvarsväsendets radioanstalt m. m. till 990 000 kronor. Motsvarande kostnader för innevarande budgetår ha beräknats till 930 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget beräknar jag således till (420 000 + 990 000 =) 1 410 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 70 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 1 410 000 kronor.

[25] 3. Försvarsstaben: Övningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	150 000	69 179
1949/50 (statsliggaren s. 198)	64 000	
1950/51 (förslag)	74 000	

Från detta anslag bestridas kostnaderna för *dels* fältövningar eller (och) utbildningskurser för försvarsstabens personal samt personal, som genom stabens försorg krigsplaceras i särskilda befattningar, för vilka specialutbildning erfordras, *dels ock* vissa med försvarsväsendets radioanstalts verksamhet sammanhängande övningar. Medelsbehovet för förstnämnda ändamål torde i enlighet med förslag av chefen för försvarsstaben bära upptagas till oförändrat belopp, 7 500 kronor. På sätt framgår av förenämnda promemoria i ämnet beräknar jag kostnaderna för de med radioanstaltens verksamhet sammanhängande övningarna till 66 500 kronor (nu 56 500 kronor). Det sammanlagda medelsbehovet skulle således utgöra (7 500 + 66 500 =) 74 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 10 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Försvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 74 000 kronor.

[26] 4. Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	90 000	85 703
1949/50 (statsliggaren s. 198)	90 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Chefen för försvarsstaben har hemställt, att anslaget höjes med 5 000 kronor för anskaffning av särskild kartutrustning, främst s. k. vägbreddskartor. Med hänsyn till de reservationer som funnos på detta anslag vid utgången av budgetåret 1948/49, i runt tal 78 000 kronor, förordar jag emellertid, att anslaget nedräknas till 50 000 kronor. Anslagsminskningen utgör 40 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[27] 5. Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	470 000	423 361
1949/50 (statsliggaren s. 198) ..	325 000	
1950/51 (förslag)	295 000	

Av anslaget för innevarande budgetår avses 65 000 kronor för försvarsstaben.

¹ Därjämte på tilläggsstat 16 000 kronor.

Yrkande.

Chefen för försvarsstaben har hemställt, att anslaget, såvitt avser försvarsstaben, höjes med 8 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Underhåll av terrängbil, avsedd för försvarsattachén vid beskickningen i Ankara	2 500	
2. Underhåll av chiffreringsapparater		10 000
3. Anskaffning m. m. av reproduktionsapparater	12 000	
4. Registrering och bearbetning av fotografiskt materiel .	4 000	
	18 500	10 000
		+ 8 500

Motiv.

1. Terrängbilen har anskaffats med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 augusti 1949.

2. Från anslaget bestridas kostnaderna för underhåll m. m. av försvarets samtliga chiffreringsapparater. Försvarsstabschefen föreslår, att för ändamålet liksom för anskaffning av chiffreringsapparater anvisas ett särskilt anslag under avdelningen D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål.

3. Medlen avses för att fullfölja pågående anskaffning.

4. För ändamålet erfordras 10 000 kronor mot för budgetåret 1949/50 beräknade 6 000 kronor.

Departementschefen.

Kostnaderna för underhåll av chiffreringsapparater torde alltjämt böra bestridas från förevarande anslag. Jag är i nuvarande läge icke beredd förorda, att anslaget för försvarsstabens del uppräknas med högre belopp än tillhoppa 5 000 kronor. Jag beräknar sålunda anslaget för försvarsstabens del till (65 000 + 5 000 =) 70 000 kronor. Såsom framgår av den under försvarsstabens avlöningsanslag omnämnda promemorian i ämnet beräknar jag medelsbehovet under förevarande anslag för försvarsväsendets radioanstalt till 225 000 kronor (nu 260 000 kronor). Anslaget bör således upptagas med ett belopp av (70 000 + 225 000 =) 295 000 kronor, vilket innebär en anslagsminskning av 30 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måste föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 295 000 kronor.

Armén.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

[28] 6. Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	110 000 000	115 084 744
1949/50 (statsliggaren s. 198) ..	113 500 000	
1950/51 (beräknat belopp)	116 000 000	

Med hänsyn till att vissa av myndigheterna framställda förslag till personalförändringar, som kunna påverka beräkningarna av försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag, erfordra ytterligare överväganden är jag icke beredd att nu framlägga slutliga förslag beträffande dessa anslag. Anslagen torde därför i statsverkspropositionen få upptagas med allenast beräknade belopp. Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1948/49 föreslår jag, att arméns anslag nu beräknas med 116 000 000 kronor, vilket i förhållande till det anvisade anslaget för innevarande budgetår innebär en höjning med 2 500 000 kronor. För marinen och flygvapnet räknar jag nu med oförändrade anslagsbelopp. Till dessa anslag återkommer jag i det följande. I detta sammanhang hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 116 000 000 kronor.

[29] 7. Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	125 000	145 592
1949/50 (statsliggaren s. 202) ..	88 000	
1950/51 (förslag)	70 000	

Försvarets civilförvaltning har med ledning av det beräknade antalet å övergångsstat kvarstående beställningshavare uppskattat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 70 200 kronor. Jag förordar, att anslaget uppföres med i avrundat tal 70 000 kronor, innebärande en anslagsminskning med 18 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[30] 8. Armén: Avlöningar till personal å reservstat.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 300 000	1 457 275
1949/50 (statsliggaren s. 203) ..	1 340 000	
1950/51 (förslag).....	1 340 000	

Försvarets civilförvaltning har i enlighet med förslag av chefen för armén förordat, att ur gällande personalförteckning skola utgå beställningar för 2 överstar och 1 major, vilka beställningar enligt meddelade bestämmelser hållas vakanta. Medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har ämbetsverket beräknat till oförändrat belopp, 1 340 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot att förenämnda vakantsatta beställningar utgå ur personalförteckningen. Då vid medelsanvisningen för innevarande budgetår förutsatts att dessa beställningar skulle hållas vakanta, tillstyrker jag att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 340 000 kronor.

[31] 9. Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 000 000	2 794 589
1949/50 (statsliggaren s. 204) ..	2 300 000	
1950/51 (förslag)	2 600 000	

Försvarets civilförvaltning har föreslagit, att anslaget med hänsyn till belastningen för budgetåret 1948/49 höjes med 500 000 kronor. Jag anser mig emellertid i avvaktan på ytterligare erfarenheter rörande anslagsbelastningen böra förorda, att anslaget uppräknas med allenast 300 000 kronor och således uppföres med ett belopp av 2 600 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

[32] 10. Armén: Rekryteringskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	100 000	106 299
1949/50 (statsliggaren s. 204) ..	125 000	
1950/51 (förslag)	125 000	

Försvarets civilförvaltning har i enlighet med förslag av chefen för armén beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 142 000 kronor. Jag får emellertid erinra om att anslaget för innevarande år uppräknats med 25 000 kronor med hänsyn till förbättrade förutsättningar för manskapsrekryteringen ävensom att anslagsbelastningen för budgetåret 1948/49 uppgick till allenast omkring 105 000 kronor. Med hänsyn härtill torde anslagshöjning icke vara erforderlig. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

[33] 11. Armén: Ekiperingsersättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 550 000	1 644 368
1949/50 (statsliggaren s. 205) ..	1 650 000	
1950/51 (förslag)	1 650 000	

Såsom framgår av 1944 års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 17) har förutsatts, att storleken av den till reservpersonal utgående ekiperingshjälpen årligen skall prövas i samband med att anslagsäskande framlägges för riksdagen. Beträffande gällande grunder för nu utgående ekiperingshjälp torde få hänvisas till statsliggaren.

Försvarets civilförvaltning har beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 1 840 000 kronor. Med beaktande av anslagsbelastningen under budgetåret 1948/49 föreslår jag emellertid, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Härvid räknar jag icke med någon ändring i gällande grunder för bestämmande av ekiperingsersättningar. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 650 000 kronor.

[34] 12. Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	11 500 000	12 618 077
1949/50 (statsliggaren s. 205) ..	13 000 000	
1950/51 (förslag)	13 000 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 1 777 000 kronor.

	Ökning
1. Ökning med 150 förrädsarbetare m. fl.	1 042 000
2. Ökning med 15 arbetare i eldningstjänst	135 000
	1 177 000

Motiv.

1. Chefen för armén har beräknat behovet av förrädspersonal m. fl. för nästa budgetår till 2 047 man (för innevarande budgetår 1 900 man), varav 1 395 förrädsarbetare, 68 remontskötare och 584 ersättare för värnpliktiga i ekonomitjänst. Av förrädsarbetarna beräknas 170 för försvarsområdena och 1 225 för förband och skolor m. m. I sistnämnda antal ha inräknats 75 arbetare i smörj- och tvätthallar m. m. samt för skötsel och vård av i provisoriska förråd upplagd ammunition, vilka arbetsuppgifter hittills fullgjorts av personal med avlöning från sakanslag. Civilförvaltningen har godtagit det av chefen för armén angivna personalbehovet.

2. Personal i eldningstjänst har för innevarande budgetår upptagits till

345 helårsanställda och 80 säsonganställda eldare och arbetare i eldnings-tjänst, varjämte för samma budgetår beräknats ett belopp av 45 000 kronor för ersättningar till deltidsanställd eldarpersonal för skötseln av värmeanläggningar vid vissa förråd. Civilförvaltningen har efter samråd med arméförvaltningen icke för nästa budgetår ifrågasatt annan ändring i dessa beräkningsgrunder än att ämbetsverket upptagit antalet säsonganställda eldare och arbetare till 90.

Som personalreserv för eldningstjänst har för innevarande budgetår upptagits 15 man. Civilförvaltningen har, då denna reserv visat sig icke förslå att täcka till följd av situationen på bränslemarknaden uppkomna extra personalbehov, beräknat reserven för nästa budgetår till 20 man.

Departementschefen.

Behovet av personal för skötsel och vård av ammunition, upplagd i provisoriska förråd, minskas i samma mån som fredsförråden bliva färdigställda. Jag finner icke skäl att föreslå ändring i det sätt, på vilket lönekostnaderna för dylik personal hittills redovisats. Dessa kostnader böra därför alltjämt slutligt belasta anslaget till underhåll av tygmateriel.

I avvaktan på säkrare grunder för beräkningen av personalbehovet för arbeten i smörj- och tvätthallar m. m. anser jag det lämpligt, att även kostnaderna för dylik personal tills vidare bestridas av sakanslag.

Beräkningen av behovet av förrådsarbetare m. fl. i övrigt — utom ersättare för värnpliktiga — har icke givit mig anledning till erinran. Jag räknar därför för detta ändamål med (1 395 — 75 =) 1 320 förrådsarbetare och 68 remontskötare, eller tillhopa 1 388 man.

Enligt vad jag under hand inhämtat från arméförvaltningens intendenturavdelning är någon ökning av eldarpersonalen icke erforderlig för nästa budgetår.

Årsbehovet av ekonomivärnpliktiga vid armén har på grundval av den nya organisationen av stabs- och förvaltningstjänsten vid truppförband beräknats till 2 800. Detta behov avses i första hand skola täckas av värnpliktiga, som vid inskrivningsförrättningar hänförts till besiktningsgrupp 4 eller vid inryckningen till tjänstgöring eller sedermera under tjänstgöringen nedklassats till nämnda besiktningsgrupp. I den mån värnpliktiga av besiktningsgrupp 4 icke förslå att fylla behovet ha enligt medgivande civila arbetare fått anställas för att täcka bristen.

Betydande olägenheter äro förenade med det nuvarande systemet för tillgodoseende av förbandens behov av handräckningspersonal. Tillgången på ekonomivärnpliktiga växlar starkt under olika tider av ett år, vilket försvårar arbetsplaneringen vid förbanden. Förhållandena medföra också, att arbetare som anställas såsom ersättare för ekonomivärnpliktiga många gånger måste anställas för korta tidsperioder.

1948 års värnpliktskommitté har i sitt betänkande föreslagit ett nytt system för de ekonomivärnpliktigas tjänstgöring, vilket skulle ge möjligheter att på

förhand överblicka tillgången på ekonomivärnpliktiga och således på längre sikt såväl planera arbetet som bedöma behovet av ersättare. Övergången till detta nya system har emellertid beräknats antingen medföra mycket betydande kostnader eller ock nödvändiggöra inkallelse av värnpliktiga, tillhörande äldre åldersklasser. Värnpliktskommitténs förslag är för närvarande föremål för närmare överväganden. Jag vill emellertid i detta sammanhang framhålla följande.

Erfarenheterna under de senaste budgetåren ha visat, att det antal värnpliktiga som hänföres till besiktningsgrupp 4 alltmera minskar. Denna utveckling har medfört, att antalet ersättare för ekonomivärnpliktiga och därmed utgifterna under förevarande anslag alltmera ökat. Antalet dylika ersättare har på några år stigit från 425 till, för innevarande budgetår, omkring 660. I medelsäskandena för budgetåret 1950/51 har behovet av ersättare beräknats till 584. Sedermera har emellertid chefen för armén i skrivelse den 10 december 1949 anmält, att behovet numera kan beräknas till omkring 730.

Jag är icke beredd att nu tillstyrka en dylik utökning av antalet civila arbetare såsom ersättare för värnpliktiga. Det är att märka, att den övergång till värnpliktstjänstgöring redan vid 20 års ålder, som inledes fr. o. m. 1950, möjliggör att hålla antalet värnpliktiga i första tjänstgöring konstant, oaktat åldersklassernas storlek minskar. Det bör då icke vålla oöverstigliga olägenheter att avdela erforderligt antal värnpliktiga till ekonomitjänst. Då därjämte under senare år, bland annat från medicinskt håll, hävdats, att värnpliktiga i allt för stor omfattning uttagits till tjänst som vapenföra, torde erforderligt antal värnpliktiga kunna tillföras besiktningsgrupp 4 genom att kraven på vapenförhet något skärpas.

Enligt min mening bör således prövas möjligheten att genom särskilda åtgärder begränsa behovet av ersättare för ekonomivärnpliktiga. Förevarande anslag synes i avbidan på denna prövning för nästa budgetår kunna upptagas med oförändrat belopp, 13 000 000 kronor. Genom att antalet arbetare i övrigt under anslaget nedräknats, lämnar ett oförändrat anslag för nästa budgetår utrymme för omkring 510 arbetare såsom ersättare för värnpliktiga.

För budgetåret 1949/50 har — liksom under tidigare budgetår — Kungl. Maj:t ägt att, om tillgången på värnpliktiga, som kunna tagas i anspråk för ekonomitjänst, icke skulle uppgå till det vid anslagsberäkningarna uppskattade antalet, medgiva överskridande av det antal ersättare för värnpliktiga, varpå anslagsberäkningarna grundats. Samma möjlighet bör förefinnas även för budgetåret 1950/51.

Under återopande av vad jag sålunda anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor.

Avlöningar m. m. till värnpliktiga.**[35] 13. Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	18 700 000	21 117 706
1949/50 (statsliggaren s. 206)	19 000 000	
1950/51 (förslag)	20 000 000	

I fråga om innebörden av gällande bestämmelser om penningbidrag till värnpliktiga torde få hänvisas till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 35).

Chefen för armén har uppskattat antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under budgetåret 1950/51 till 12 300 150. Arméchefens beräkningar ha grundats på följande förutsättningar, nämligen att inskrivning kommer att äga rum det år den värnpliktige fyller 19 år, att första tjänstgöringen skall omfatta 9 månader, att skördeuppehåll medges under 14 dagar, att värnpliktiga som uttagits till gruppchefsutbildning erhålla två månaders förlängd tjänstgöring och att denna förlägges till tiden omedelbart före första tjänstgöringen, samt att repetitions- och efterutbildningsövningar fullgöras krigsförbandsvis. Första repetitionsövning har beräknats skola fullgöras av 29 000 man, andra repetitionsövning av likaledes 29 000 man samt efterutbildningsövning av 34 000 man. På gruppchefsutbildningen belöpa 442 500 tjänstgöringsdagar ($\frac{1}{4}$ av inryckande åldersklass under 2 månader).

Försvarets civilförvaltning har uppskattat medelsbehovet under anslaget till 24 145 000 kronor, varvid ämbetsverket dock icke räknat med förlängd tjänstgöring för gruppchefsutbildning.

Departementschefen.

Såsom jag inledningsvis framhållit avser jag senare under riksdagen anmäla förslag om vissa ändringar i värnpliktslagen, som bl. a. skall göra det möjligt att från och med nästa budgetår övergå till anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar krigsförbandsvis. Jag har därvid förutsatt, att under nästa budgetår skola bedrivas övningar endast med fältförbanden i en omfattning som motsvarar omkring 1 200 000 tjänstgöringsdagar. Någon förlängning av utbildningstiden för gruppchefer, som kan påverka medelsbehovet för budgetåret 1950/51 räknar jag icke med. Med godtagande av arméchefens beräkningar i övrigt uppskattar jag det totala antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under nästa budgetår till 10 300 000. Medelsbehovet för penningbidrag kan då beräknas komma att uppgå till omkring 16 000 000 kronor.

För premier beräknas kostnaderna med tillämpning av nu gällande grunder komma att uppgå till omkring 4 000 000 kronor. För bestridande av inkvarteringsersättningar m. m. beräknas medelsbehovet till omkring 40 000 kronor.

Tillhopa skulle således under förevarande anslag erfordras (16 000 000 + 4 000 000 + 40 000 =) i runt tal 20 000 000 kronor. Anslagsökningen uppgår till 1 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kronor.

[36] 14. **Armén: Familjebidrag.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	4 950 000	5 334 035
1949/50 (statsliggaren s. 207) ..	5 900 000	
1950/51 (beräknat belopp)	6 600 000	

Försvarets civilförvaltning har beräknat anslaget för nästa budgetår till 9 270 000 kronor.

Med skrivelse den 21 december 1948 har försvarets socialbyrå avgivit förslag till ändringar i gällande bestämmelser rörande familjebidrag. Ett genomförande av förslaget under budgetåret 1950/51 har beräknats medföra merkostnader under försvarsgrenarnas anslag till familjebidrag och under anslaget till bidrag och ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, med omkring 2 000 000 kronor. Starka skäl synas mig tala för ett genomförande snarast möjligt av förbättringar beträffande de förmåner, varom här är fråga. Det statsfinansiella läget gör det emellertid nödvändigt, att i möjligaste mån begränsa kostnadsökningarna. Jag är icke beredd att nu taga slutlig ställning till socialbyråns förslag. Det är emellertid min avsikt att senare för innevarande års riksdag framlägga förslag till förbättringar av ifrågavarande förmåner inom en kostnadsram av omkring 1 000 000 kronor. Såvitt avser försvarsgrenarnas anslag till familjebidrag beräknas av de sammanlagda merkostnaderna 800 000 kronor belöpa på arméns, 100 000 kronor på marinens och 100 000 kronor på flygvapnets anslag. I avvaktan på prövning av förslaget torde familjebidragsanslagen böra i riksstatsförslaget upptagas med allenast beräknade belopp. Då på grundval av nu gällande ersättningsgrunder medelsbehovet under försvarsgrenarnas anslag till familjebidrag för nästa budgetår av mig beräknats till 5 800 000 kronor för armén, 900 000 kronor för marinen och 900 000 kronor för flygvapnet, torde anslagsbeloppen för samma budgetår nu kunna uppskattas till respektive 6 600 000 kronor, 1 000 000 kronor och 1 000 000 kronor.

Aberopande det anförda får jag i fråga om arméns anslag till familjebidrag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 6 600 000 kronor.

Sjukvård.**[37] 15. Armén: Sjukvård.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	665 000	1 496 314
1949/50 (statsliggaren s. 207) ..	1 000 000	
1950/51 (förslag)	1 125 000	

Försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag ha under en följd av år avsevärt överskridits. Överskridandena ha föranletts huvudsakligast av att remisstandvården på grund av brist på tandläkare vid försvarets tandpolikliniker blivit av mycket stor omfattning. Av följande sammanställning framgå för budgetåret 1948/49 anvisade anslag, nettoutgifterna under samma budgetår, fördelade på utgifter för remisstandvård och för övriga ändamål, samt för budgetåret 1949/50 anvisade anslag. Härvid må beträffande marinens anslag erinras om att fr. o. m. budgetåret 1949/50 i anslagsbeloppet inräknats kostnader utöver legosängsavgifter för vård av militärpatienter vid länslasarettet i Karlskrona (jfr 1949:1, bil. 6, punkt 76).

	Anslag 1948/49	Nettoutgift 1948/49	varav för		Anslag 1949/50
			remisstandvård	övriga ändamål	
Armén	665 000	1 496 314	368 725	1 127 589	1 000 000
Marinen	250 000	549 453	100 625	448 828	600 000
Flygvapnet	230 000	465 734	182 797	282 937	275 000
	1 145 000	2 511 501	652 147	1 859 354	1 875 000

De på grund av remisstandvården uppkommande merkostnaderna å sjukvårdsanslagen motsvaras emellertid till väsentlig del av minskade utgifter under anslagen till försvarets tandvård. Av skäl som jag anført senast vid anmälan till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 37) av arméns sjukvårdsanslag böra icke heller för nästa budgetår nämnda förhållanden föranleda, att sjuk- och tandvårdsanslagen beräknas efter ändrade grunder.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har med utgångspunkt i anslagsbelastningen för budgetåret 1948/49 angivit medelsbehoven under sjukvårdsanslagen för nästa budgetår till för armén 1 125 000 kronor, innebärande i förhållande till anslaget för innevarande budgetår en ökning med 125 000 kronor, samt för marinen och flygvapnet oförändrade belopp. Häremot har jag icke något att erinra.

Åberopande det anförda får jag, såvitt avser sjukvårdsanslaget för armén, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 125 000 kronor.

Reseersättningar m. m.**[38] 16. Armén: Reseersättningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 700 000	7 288 689
1949/50 (statsliggaren s. 209) ..	6 000 000	
1950/51 (förslag)	6 500 000	

Försvarets civilförvaltning har med ledning av belastningen på anslaget under budgetåret 1948/49 beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till 7 150 000 kronor, vilket skulle innebära anslagshöjning med 1 150 000 kronor. I enlighet med förslag av arméchefen har civilförvaltningen utgått från att av anslaget skulle bestridas uppkommande kostnader för inställelse till och återfärd från praktikanttjänstgöring för skolynglingar.

Departementschefen.

För budgetåret 1948/49 uppgingo utgifterna under försvarsgrenarnas anslag till reseersättningar m. m. till avsevärt högre belopp än de för budgetåret anvisade anslagen. Detta sammanhänger delvis med höjningen av järnvägstaxorna under år 1948. I avvaktan på närmare erfarenheter av de verkliga utgifterna efter järnvägstaxornas höjning förordade jag för budgetåret 1949/50 en uppräknig av arméns anslag med 300 000 kronor. Belastningen under budgetåret 1948/49 ger vid handen, att en ytterligare uppräknig bör ske. Jag vill emellertid i detta sammanhang framhålla angelägenheten av att kommenderingar och tjänsteresor planläggas så att till reseersättningsanslagen hänförliga kostnader såvitt möjligt nedbringas. Jag föreslår, att i avvaktan på ytterligare erfarenheter anslagen till reseersättningar nu uppräknas betydligt försiktigare än som i och för sig skulle föranledas av utgifterna under budgetåret 1948/49. Vad beträffar arméns anslag till reseersättningar m. m. föreslår jag, att detsamma för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 6 500 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 500 000 kronor. Förenämnda färdkostnader för praktikanttjänstgörande skolynglingar torde få bestridas på sätt civilförvaltningen förutsatt.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 6 500 000 kronor.

Expenser m. m.**[39] 17. Armén: Bränsle m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	8 900 000	12 863 521
1949/50 (statsliggaren s. 210) ..	9 800 000	
1950/51 (förslag).....	10 000 000	

Yrkande.

Arméförvaltningen har föreslagit, att anslaget minskas med 175 000 kronor.

	Ökning	Minskning
Sänkta bränslepriser		225 000
Ökade kostnader för renhållning	50 000	
	50 000	225 000
	— 175 000	

Departementschefen.

Från arméförvaltningen har under hand anmälts, att prisökningarna på eldningsolja och vissa fasta bränslen i samband med devalveringen av den svenska valutan föranleda merkostnader av 460 000 kronor under detta anslag. Med hänsyn härtill måste anslaget höjas. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 10 000 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 200 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 000 kronor.

[40] 18. Armén: Telefon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	660 000	740 257
1949/50 (statsliggaren s. 212) ..	750 000	
1950/51 (förslag)	750 000	

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 95 000 kronor.

Då medelsförbrukningen under anslaget för budgetåret 1948/49 ligger inom ramen för det belopp varmed anslaget uppförts för budgetåret 1949 50 och jag icke kan förorda, att utgifterna under anslaget ökas, finner jag icke skäl att förorda anslagshöjning. Jag föreslår därför, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

[41] 19. Armén: Övriga expenser m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	517 894
1949/50 (statsliggaren s. 212) ..	500 000	
1950/51 (förslag)	500 000	

Enligt beslut den 28 april 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att ett belopp av 60 000 kronor finge överföras från arméns övningsanslag till förevarande anslag för att bestrida vissa, huvudsakligen av effektiviseringen av värnpliktsutbildningen föranledda merkostnader under sistnämnda anslag.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 60 000 kronor.

En betydande reservation förefinnes alltså under detta anslag, vilken bör i första hand upparbetas. Jag kan därför icke tillstyrka, att anslaget höjes, utan föreslår oförändrat anslagsbelopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Mathållning m. m.

[42] 20. Armén: Mathållning.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	15 500 000	18 464 295
1949/50 (statsliggaren s. 212) ..	18 000 000	
1950/51 (förslag)	20 000 000	

Till grund för medelsanvisningen för innevarande budgetår har lagts en beräknad portionskostnad av 1 krona 78 öre för man och tjänstgöringsdag, varav 1 krona 60 öre beräknats motsvara kostnaden för proviant å förläggningsorten (normalportionspriset) och återstoden, 18 öre, övriga kostnader för arméns mathållning, nämligen merkostnader för proviant utom förläggningsorten, under transporter och vissa övningar ävensom kostnaderna för sjukportion, för de centrala magasinens drift m. m.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 6 200 000 kronor.

Arméförvaltningen har vid anslagsberäkningen utgått från samma normalportionspris, varmed räknats för innevarande budgetår, eller 1 krona 60 öre. Övriga mathållningskostnader har ämbetsverket ansett böra uppräknas med 2 öre till 20 öre per tjänstgöringsdag. Dessa kostnader ha nämligen enligt räkenskaper och statistik uppgått till 20,9 öre under budgetåret 1947/48. Den sammanlagda portionskostnaden har alltså av arméförvaltningen uppskattats till 1 krona 80 öre.

Antalet tjänstgöringsdagar har arméförvaltningen uppskattat till 13 492 000, varav 12 300 000 för värnpliktiga, 892 000 för fast anställt manskap med rätt till fri förplägnad och 300 000 för normalt icke portionsberättigad personal under övningar m. m.

Departementschefen.

Jag får erinra om att de s. k. övriga mathållningskostnaderna för budgetåret 1949/50 nedräknats i samband med att antalet portioner för normalt icke portionsberättigad personal, för vilka kostnaderna tidigare inräknats i övriga mathållningskostnader, inberäknats i det antal tjänstgöringsdagar som lagts till grund för medelsanvisningen. Överflyttningen av dessa kostnader skulle enligt statistiska uppgifter ha möjliggjort att nedräkna dagskostnadsbeloppet för övriga mathållningskostnader med omkring 4 öre. Vid beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1949/50 nedräknades emellertid nämnda dagskostnadsbelopp med allenast 2 öre till 18 öre. Vid sådant förhållande finner jag icke anledning nu uppräknas dagskostnadsbeloppet för övriga mathållningskostnader utan anser att anslagsberäkningen för nästa budgetår kan grundas på samma portionskostnad som för innevarande budgetår, eller $(1,60 + 0,18 =)$ 1 krona 78 öre.

Vid anmälan av anslaget Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga har jag uppskattat antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga till 10 300 000. Med tillägg för antalet tjänstgöringsdagar för fast anställt manskap med rätt till fri förplägnad samt för normalt icke portionsberättigad personal under övningar skulle totala antalet tjänstgöringsdagar uppgå till (10 300 000

+ 892 000 + 300 000 =) i runt tal 11 500 000. Medelsbehovet under förevarande anslag skulle då komma att uppgå till $(11\,500\,000 \times 1,78 =)$ i nedåt avrundat tal 20 000 000 kronor. Anslagshöjningen, 2 000 000 kronor, är betingad av att repetitions- och efterutbildningsövningar beräknas komma att anordnas i större omfattning än under innevarande budgetår.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 000 kronor.

[43] 21. **Armén: Furagering.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 000 000	4 112 987
1949/50 (statsliggaren s. 214) ..	5 000 000	
1950/51 (förslag)	4 000 000	

Arméförvaltningen (skr. ¹⁹/₈, ⁷/₁₂ 1949) har hemställt, att anslaget uppföres med 4 700 000 kronor enligt följande beräkningsgrunder.

Foderpriser: havre 27 öre/kg, hö 15 öre/kg, halm 5 öre/kg.

	Hästunder- hållsdagar	Öreskostnad för dag	Summa kr.
Normalfoderstat 1 (ridstambästar, ackordrid- hästar och vissa remonter)	1 374 000	218	2 995 320
Normalfoderstat 2 (dragstambästar och ac- korddraghästar)	531 000	234	1 242 540
Normalströstat	1 905 000	15	285 750
Övriga furageringskostnader	1 770 000	5	88 500
Gräsbetesration (vid remontdepåerna)	80 000	100	80 000
Hundföda	—	—	35 000
			4 727 110

Avrundat 4 700 000

På repetitionsövningar belöpa härav $[112\,000 \times (2,34 + 0,15 + 0,05) =]$ i runt tal 284 400 kronor.

Departementschefen.

Arméförvaltningen har grundat beräkningen av förevarande anslag på ett av chefen för armén den 2 december 1949 avgivet förslag till åtgärder i syfte att minska antalet stambästar vid armén, vilket förslag för närvarande är föremål för remissbehandling inom departementet. Ett genomförande av arméchefens förslag kommer även att påverka utgifterna under arméns anslag till remonter och till veterinärvård. I avvaktan på prövning av förslaget upptager jag i det följande remonteringsanslaget med allenast beräknat belopp. Däremot anser jag mig kunna redan nu framlägga slutliga förslag beträffande furagerings- och veterinärvårdsanslagen.

Såsom framgår av det föregående räknar jag med repetitionsövningar i mindre omfattning än arméförvaltningen förutsatt vid sina beräkningar.

Vidare torde något lägre foderpriser än arméförvaltningen utgått från vid beräkningen av furageringsanslaget kunna påräknas. Med beaktande jämväl av belastningen på detta anslag för budgetåret 1948/49 förordar jag, att anslaget för nästa budgetår nedräknas till 4 000 000 kronor, innebärande en anslagsminskning med 1 000 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Armén: *Furagering* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

Intendenturmateriel m. m.

[44] 22. Armén: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	6 500 000	8 758 927
1949/50 (statsliggaren s. 214)	8 000 000	
1950/51 (förslag)	11 100 000	

Yrkande.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 7 000 000 kronor.

	Ökning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	3 533 450
2. Ändrade beräkningsgrunder	2 166 300
3. Skyddsbeklädnad	205 000
4. Omräkning	1 095 250
	7 000 000

Motiv.

1. Arméförvaltningen har för nästa budgetår beräknat det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga och fast anställt manskap utom överfurirer till 14 442 000. Anslagsberäkningarna för budgetåret 1949/50 grundades på ett dagantal av 10 285 000. Av ökningen belöpa 442 500 på gruppehfsutbildning och 2 760 000 på repetitions- och efterutbildningsövningar.

2. Anslagsposten till beklädnad m. m. har alltsedan budgetåret 1941/42 beräknats med utgångspunkt i en dagskostnad per man och tjänstgöringsdag av 85 öre. Sedan dess ha, framhåller arméförvaltningen, kostnaderna för anskaffning och reparation av materiel avsevärt stegrats. Detta hade medfört att anslaget under senare år icke stått i proportion till de verkliga utgifterna. Att ekonomen det oaktat kunnat någorlunda balanseras vore att tillskriva det förhållandet att överskott av mer eller mindre förslitna persedlar från beredskapstiden funnits att tillgå och att därför nyanskaffning i större omfattning kunnat undvikas. Arméförvaltningen hade emellertid funnit det nödvändigt att nu uträkna det verkliga medelsbehovet under anslaget. Härvid hade det visat sig att de på anslagsposten till beklädnad m. m. belöpande kostnaderna — kostnader för återanskaffning av försliten materiel, reparationskostnader samt förråds- och resekostnader — kunde uppskattas till i runt tal 1 krona 45 öre per man och tjänstgöringsdag.

Med hänsyn till att vid beredskapstidens slut befintligt överskott av persedlar alltjämt kunde tagas i bruk i begränsad omfattning, syntes man emellertid kunna räkna med att vissa persedelslag komme att räcka för fredstjänsten även under nästa budgetår. Härigenom beräknades kostnaden per man och tjänstgöringsdag kunna begränsas till 1 krona. I detta dagskostnadsbelopp äro inräknade även utgifter för beklädnad åt kontantavlönade furirer sedan avdrag gjorts för vad dylik personal har att erlægga i ersättning för användning av kronans utrustning.

3. Under en ny anslagspost till skyddsbeklädnad m. m. har arméförvaltningen beräknat ett medelsbehov av 205 000 kronor, varav till skyddsskläder åt ekonomibiträden 70 000 kronor, till skyddsskläder åt civila tjänstemän 100 000 kronor, till skyddsskläder åt arbetarpersonal 25 000 kronor och till tjänstedräkt åt civil uniformspliktig personal 10 000 kronor. Dessa utgifter, som tidigare till största delen icke redovisats på beklädnadsanslaget, förordas av gällande avlöningsbestämmelser.

4. I förhållande till det som medelsbehov under anslaget för budgetåret 1949/50 framräknade beloppet minskades anslagsbeloppet med hänsyn till nödvändigheten av att begränsa materielanskaffningarna.

I skrivelse den 11 augusti 1949 har arméförvaltningen hemställt om anvisande för nästa budgetår av särskilt anslag till engångsanskaffning av beklädnadsmateriel. Ämbetsverket har anfört, att förändringen av infanteriregementenas krigsorganisation och motoriseringen av artilleriet medfört ökat behov av motorkläder. Genom införandet i krigsorganisationen av agoskolagare i ökad utsträckning hade vidare behovet av agoskolådor ökat. Den ökade användningen av kvinnlig krigstjänstpersonal hade slutligen medfört att behovet av uniformer för dylik personal avsevärt ökat. Arméförvaltningen har beräknat kostnaderna för anskaffning av ifrågavarande materiel till i runt tal 4 000 000 kronor. Anskaffningen har emellertid synts ämbetsverket kunna efter angelägenhetsgrad fördelas på fem år. Ämbetsverket har hemställt, att för ändamålet måtte för nästa budgetår anvisas ett anslag av 800 000 kronor.

Departementschefen.

Från och med budgetåret 1941/42 har medelsbehovet under arméns beklädnadsanslag beräknats med utgångspunkt i en antagen kostnad per man och tjänstgöringsdag av 85 öre. Den av arméförvaltningen verkställda utredningen ger vid handen, att detta belopp numera icke förslår att täcka till anslaget hänförliga kostnader. En uppräknig av dagskostnadsbeloppet kan emellertid enligt arméförvaltningen begränsas till 15 öre på grund av föreliggande möjligheter att för fredstjänsten även under budgetåret 1950/51 taga i anspråk överskott från beredskapstiden av vissa beklädnadspersedlar.

Jag delar arméförvaltningens uppfattning om nödvändigheten i och för sig att anpassa beklädnadsanslaget så att brist å medel icke föranleder till att materiel, avsedd för täckande av mobiliserings- och ersättningsbehoven, förbrukas. Å andra sidan gör det ekonomiska läget det nödvändigt att iakttaga återhållsamhet i fråga om materielanskaffningarna. Erinras må

jämväl, att vid utgången av budgetåret 1948/49 förelåg en reservation å anslaget av i runt tal 10 000 000 kronor. Med beaktande jämväl av att jag räknar med mindre antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga än det arméförvaltningen utgått från synes anslaget kunna begränsas till ett belopp av 11 100 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 3 100 000 kronor. Detta belopp ger utrymme för allenast en begränsad uppräknig av dagskostnadsbeloppet. Jag har emellertid i anslagshöjningen inräknat kostnader för skyddsbeklädnad och ett mindre belopp för att till någon del tillgodose det av arméförvaltningen för nästa budgetår anmälda medelsbehovet för engångsanskaffning av viss beklädnadsmateriel.

Vid behandlingen av Kungl. Maj:ts anslagsäskande under arméns beklädnadsanslag för budgetåret 1949/50 anförde riksdagens statsutskott — i anslutning till motionsvis framställt yrkande att frågan om centraliseringen av tvätt- och reparationstjänsten vid försvarsväsendet måtte underkastas skyndsamt förnyad utredning — att det vore av intresse att på grundval av hittills vunna erfarenheter av centraliseringen få närmare utrönt det ekonomiska utfallet beträffande verksamheten vid de anstalter som redan trätt i verksamhet och att en dylik utredning lämpligen syntes böra verkställas av 1946 års militära förvaltningsutredning.

Genom beslut den 4 november 1949 har Kungl. Maj:t uppdragit åt förvaltningsutredningen att verkställa ifrågavarande undersökning.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 11 100 000 kronor.

[45] 23. *Armén: Inventarier m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 800 000	2 526 160
1949/50 (statsliggaren s. 216) ..	1 850 000	
1950/51 (förslag)	2 000 000	

Medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1949/50 har beräknats *dels* med ett fast belopp av 570 000 kronor för anskaffning och underhåll av expeditionsinventarier m. m., varav 60 000 kronor för fortsatt anskaffning av specialmöbler i samband med rationaliseringen av stabs- och förvaltnings-tjänsten vid arméns förband, *dels* efter ett belopp av 6 öre för man och tjänstgöringsdag för anskaffning och underhåll av sängservis och annan för manskapet avsedd kasernutredning, *dels* till förplägnadsmateriel efter ett belopp av 7 öre för man och tjänstgöringsdag och efter 1 öre för häst och underhållsdag, *dels ock* med 36 400 kronor för anskaffning och underhåll av musikmateriel. Anslagsbeloppet begränsades dock med hänsyn till förefintlig reservation under anslaget.

Yrkande.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med i runt tal 675 000 kronor.

	Ökning
1. Anskaffning och underhåll av markiser.....	35 000
2. Ändrade beräkningsgrunder	100 000
3. Ökat antal tjänstgöringsdagar	410 000
4. Musikmateriel	15 600
5. Omräkning	116 440
	677 040

Motiv.

2. Kostnaden per man och tjänstgöringsdag för anskaffning och underhåll av sängservis och annan kasernutredning ha uppskattats till 7 öre mot för innevarande budgetår 6 öre. Höjningen av öresbeloppet har motiverats med att nyanskaffning av bland annat lakan och filtöverdrag är erforderlig, att trängande behov föreligger av att höja standarden i markententerier och dagrum samt att ökning inträtt av priserna å standardmöbler m. m. och av fraktkostnader.

3. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga och fast anställt manskap ha upptagits till 13 192 000 mot för budgetåret 1949/50 beräknade 10 285 000. Antalet hästunderhållsdagar har beräknats till 2 316 000 mot 2 411 000 för innevarande budgetår.

4. De hittills under anslagsposten till musikmateriel anvisade medlen ha främst på grund av höjda priser visat sig otillräckliga för materielbeståndets vidmakthållande. Sålunda har under budgetåret 1948/49 för ifrågavarande ändamål tagits i anspråk omkring 13 000 kronor från anslagsposten till inventarier.

5. I förhållande till det medelsbehov under anslaget för budgetåret 1949/50 som i och för sig godtogs minskades anslagsbeloppet med hänsyn till förefintlig reservation under anslaget.

Departementschefen.

Jag kan i nuvarande läge icke förorda, att under anslaget beräknas medel för anskaffning och underhåll av markiser. I detta sammanhang må erinras om att Kungl. Maj:t den 8 april 1949 avslagit en av arméförvaltningen gjord framställning om att anvisa medel till bestridande av dylika kostnader intill den 1 juli 1950. Jag finner ej heller skäl att räkna med någon höjning av dagskostnadsbelopp under detta anslag.

I det föregående under arméns mathållningsanslag har jag uppskattat antalet tjänstgöringsdagar för manskap som här bör tagas i beräkning till (10 300 000 + 892 000 =) i runt tal 11 200 000, vilket skulle innebära, att anslaget borde upptagas med i runt tal 2 100 000 kronor. Emellertid torde med hänsyn till föreliggande reservation å anslaget, vid utgången av budgetåret 1948/49 omkring 1 600 000 kronor, medelsanvisningen för nästa budgetår kunna begränsas till 2 000 000 kronor, innebärande en anslagsökning av 150 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

[46] 24. Armén: Tvätt.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	775 000	1 538 478
1949/50 (statsliggaren s. 218)....	1 000 000	
1950/51 (förslag)	1 700 000	

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 1 300 000 kronor.

Arméförvaltningen har beräknat tvättgodsmängden per man och tjänstgöringsdag till 0,5 kg vattentvätt och 0,1 kg kemisk tvätt mot för innevarande budgetår beräknade 0,3 kg respektive 0,045 kg. Beräkningen grundar sig på statistiska undersökningar rörande de verkliga tvättgodsmängderna sådana dessa angivits i tvättöversikterna från tvättinrättningarna. Kostnaderna per kg för vattentvätt har ämbetsverket beräknat till 19 öre vid garnisonstvättinrättningar och till 39 öre vid centrala tvättanstalter mot för innevarande budgetår beräknade 24 öre respektive 38,7 öre. Kostnaderna för kemisk tvätt åter, vilken helt utföres vid centrala tvättanstalter, har beräknats till 37 öre per kg mot 38 öre för innevarande budgetår.

Då antalet tjänstgöringsdagar beräknats till 13 192 000, varav 7 255 600 hänförliga till garnisonstvättinrättningar och 5 936 400 till centrala tvättanstalter, har arméförvaltningen angivit medelsbehovet för vattentvätt till $(7\,255\,600 \times 0,5 \times 0,19 + 5\,936\,400 \times 0,5 \times 0,39 =)$ 1 846 880 kronor och för kemisk tvätt till $(13\,192\,000 \times 0,1 \times 0,37 =)$ 488 104 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså utgöra $(1\,846\,880 + 488\,104 =)$ i runt tal 2 300 000 kronor.

Departementschefen.

Anslagsbelastningen under arméns tvättanslag har under de tre sistförflutna budgetåren väsentligt överstigit de anvisade anslagen. Sålunda utgjorde, i runda tal, belastningen för budgetåret 1946/47 1 680 000 kronor mot anvisade 1 335 000 kronor, för budgetåret 1947/48 1 540 000 kronor mot anvisade 1 120 000 kronor och för budgetåret 1948/49 1 540 000 kronor mot anvisade 775 000 kronor. För budgetåret 1949/50 har anvisats 1 000 000 kronor. Arméförvaltningen har nu verkställt en undersökning rörande de verkliga tvättgodsmängderna. Denna visar att de tidigare beräkningsgrunderna — 0,3 kg vattentvätt resp. 0,045 kg kemisk tvätt per man och tjänstgöringsdag — varit alltför låga. En anslagshöjning torde därför vara nödvändig. Med hänsyn till att jag räknar med lägre antal tjänstgöringsdagar för manskap än det, varpå arméförvaltningen grundat sina beräkningar, samt därtill att, enligt vad jag inhämtat från försvarets fabriksstyrelse, kostnaderna för tvätten vid de centrala tvättanstalterna för närvarande äro något lägre än vad arméförvaltningen räknat med, förordar jag, att anslaget för nästa budgetår höjes med allenast 700 000 kronor till 1 700 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förlagsanslag av 1 700 000 kronor.

Övningar m. m.

{47} 25. Armén: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	¹ 11 500 000	15 067 591
1949/50 (statsliggaren s. 218) ..	16 100 000	
1950/51 (förslag)	19 500 000	

Yrkande.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 6 700 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Första tjänstgöring.		
Effektivisering av utbildningen	70 000	
Förbandsutbildning		1 400 000
Målflygning	300 000	
Ökad motorisering	2 825 000	
Belöningar för skicklighet i skjutning m. m.	20 000	
2. Stabs- och fältövningar med lokalförsvarsförbandens personal		125 000
3. Två månaders gruppehfsutbildning	500 000	
4. Repetitions- och efterutbildningsövningar	4 850 000	
5. Särskilda utbildningskurser m. m.		140 000
6. Övningssamhällen för strid i ort		200 000
	8 565 000	1 865 000
	+ 6 700 000	

Motiv.

1. Övningskostnaderna för första tjänstgöringen öka med 1 815 000 kronor, främst beroende på ökad drivmedelsförbrukning till följd av att större antal motorfordon särskilt terrängbilar och traktorer än tidigare varit fallet kommer att tagas i bruk för utbildningen.

För effektivisering av utbildningen räknar arméförvaltningen med fortsatt utbyggande av vissa utbildningsanordningar på övningsfälten.

Fälttjänstövningar av större omfattning kunna ej äga rum med den årsklass som fullgör första tjänstgöring. Förbandsutbildningen under denna tjänstgöring inskränkes till utbildning huvudsakligen i kompani och motsvarande förband.

Ökat behov av målflygning för luftvärns- och radarutbildning samt höjda krav på målflygningsplanens prestationsförmåga ha beräknats öka kostnaderna med 300 000 kronor.

5. Minskningen motiverad av erfarenheter från föregående budgetår.

6. I anslaget för budgetåret 1949/50 ha inräknats 200 000 kronor för anordnande av övningssamhällen för strid i ort. För nästa budgetår har arméförvaltningen icke äskat några medel för detta ändamål.

Departementschefen.

Av det föregående framgår, att jag icke räknar med förlängning av tjänstgöringstid för gruppehfsutbildning under nästa budgetår samt att repeti-

¹ Därjämte A tilläggsstat 4 120 000 kronor.

tionsövningar avses komma att anordnas i mindre omfattning än arméförvaltningen har räknat med. Å andra sidan föranleda prisökningarna på drivmedel i samband med devalveringen av den svenska valutan merkostnader under detta anslag, som kunna uppskattas till i runt tal 650 000 kronor.

Betydande kostnadsökningar under detta anslag föranledas, förutom av repetitionsövningar, av den av arméförvaltningen angivna ökningen av drivmedelsförbrukningen. Med beaktande av tillgänglig reservation å anslaget, vid utgången av budgetåret 1948/49 i runt tal 5 600 000 kronor, föreslår jag, att anslaget höjes med 3 400 000 kronor till 19 500 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 19 500 000 kronor.

[48] 26. **Armén: Drivmedelsförråd m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	630 000	236 720
1949/50 (statsliggaren s. 219) ..	750 000	
1950/51 (förslag)	750 000	

Yrkande.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 70 000 kronor.

	Ökning
1. Ersättning till viss personal för fullgörande av bevakningsuppgifter	28 600
2. Omgalvanisering av bensinfat (1 000 fat à 30 kronor per fat)	30 000
3. Omräkning m. m.	11 328
	69 928

Motiv.

1. Vid envar av de elva drivmedelsanläggningarna finnas anställda 1 förrådsförvaltare i Ce 19 och 1 förste montör i Ce 16. Arméförvaltningen framhåller, att flertalet förrådsförvaltare i avvaktan på färdigställande av tjänstebostäder provisoriskt beretts bostad inom respektive anläggningar och därför kunnat åläggas att utan särskild ersättning svara för bevakning av desamma. Samtliga tjänstebostäder, för såväl förrådsförvaltare som förste montör, beräknades vara färdigställda under första delen av budgetåret 1949/50. Då tjänstebostäderna vore belägna utom anläggningarna och i allmänhet på sådant avstånd och sådan plats att tillsyn av anläggningarna icke kunde ske direkt från bostäderna, vore det icke möjligt att för bevakning i fortsättningen utan särskild ersättning utnyttja förrådsförvaltarna. Dessa och förste montörerna hade emellertid förklarat sig villiga att mot en sammanlagd ersättning av 50 kronor per vecka turas om med bevakningen. Kostnaden för helt budgetår för en dylik bevakning skulle alltså utgöra ($50 \times 52 \times 11 =$) 28 600 kronor.

3. Av ökningen ha 6 000 kronor angivits belöpa på löneklassuppflyttningar för förrådsförvaltare och förste montörer samt återstoden, eller 5 328 kronor, på vikariatsersättningar, rese- och traktamentsersättningar, övertidsersättningar m. m.

Arméförvaltningen har ansett erforderligt att vid envar av sex drivmedelsanläggningar — i Boden, Knyppplan, Nässundet, Finnerödja, Håkantorps och Moheda — anställa en bilförare för utförande av tankbilstransporter. Detta har beräknats medföra en ökning av medelsbehovet under anslagsposten till avlöningar med 32 000 kronor och en motsvarande minskning av medelsbehovet under anslagsposten till frakter och transporter m. m.

Yttranden.

Försvarets civilförvaltning har i huvudsak biträtt arméförvaltningens förslag till ordnande av bevakning vid drivmedelsanläggningarna. Vidare har civilförvaltningen tillstyrkt den föreslagna anordningen med särskilda bilförare för vissa anläggningar.

Statens organisationsnämnd har, i anledning av infordrat utlåtande i ärendet, låtit verkställa särskild utredning i de frågor som beröras av arméförvaltningens framställning. I frågan om ersättning för bevakning har utredningsmannen ansett, att det av arméförvaltningen föreslagna systemet icke skulle vara ägnat att göra den nuvarande bevakningstjänsten nämnvärt effektivare. Efter en jämförelse med liknande bevakningsobjekt inom andra områden av statsförvaltningen har utredningsmannen därjämte framhållit, att ett bifall till förslaget skulle få mycket allvarliga ekonomiska konsekvenser för hela försvaret.

Under hänvisning härtill har organisationsnämnden anfört, att särskild ersättning för bevakning icke borde utgå till förrädsförvaltare och förste montörer vid drivmedelsanläggningar, men att hinder icke borde föreligga att under den eldfarliga delen av året, såsom i vissa fall tidigare skett, vid behov anställa särskilda brandvakter.

Förslaget om att anställa särskilda bilförare för vissa anläggningar har avstyrkts av organisationsnämnden. Vid behov borde i stället extra arbetskraft anställas med anlåtande av anslagsposten till frakter och transporter m. m.

I fråga om kostnaderna under anslagsposten till frakter och transporter m. m. har organisationsnämnden framhållit, att en ändring av beräkningsgrunderna för dessa kostnader inträtt, som borde föranleda en översyn av kostnadskalkylerna. Organisationsnämnden har därjämte hänvisat till förslag av utredningsmannen om viss komplettering av transportutrustningen vid drivmedelsanläggningarna med syfte att effektivisera och förbilliga transporttjänsten.

Departementschefen.

Vid anmälan till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 7) av anslaget till försvarets sjukvårdsförvaltnings förrädsorganisation förordade jag att frågan om redovisningen av personal vid samtliga förråd, där omsättningen redovisas över förrådstitlar, alltså även arméns drivmedelsförråd, skulle närmare övervägas. Jag förutsatte även att förslag, till vilka dessa överväganden kunde leda, skulle framläggas i samband med medelsäskandena för budgetåret 1950/51. Av skäl som närmare framgå av vad jag anför i det följande

vid anmälan av anslag till Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar ifrågasätter jag emellertid icke nu några förändringar beträffande redovisningen av personal vid berörda drivmedelsförråd.

På de skäl som legat till grund för organisationsnämndens utlåtande i frågan finner jag särskild ersättning för den bevakning vid drivmedelsanläggningarna, som bör ankomma på den därstädes anställda personalen, icke böra ifrågakomma.

Behovet av bilförare bör i anslutning till vad organisationsnämnden anfört tillgodoses genom den extra arbetskraft, som av arméförvaltningen kan ställas till förfogande med anlitan av anslagsposten till frakter och transporter m. m.

Särskild medelsanvisning för omgalvanisering av bensinfat kan jag icke nu tillstyrka. Jag förutsätter emellertid att medelsbehovet för detta ändamål med iakttagande av sparsamhet skall till någon del kunna tillgodoses inom ramen för det nuvarande anslagsbeloppet. Anslaget bör alltså uppföras med oförändrat belopp, 750 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Anskaffning och vård av hästar m. m.

[49] 27. Armén: Remontering.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 000 000	1 345 141
1949/50 (statsliggaren s. 219) ..	800 000	
1950/51 (beräknat belopp)	800 000	

Chefen för armén har i skrivelse den 2 december 1949 avgivit förslag till åtgärder i syfte att avsevärt minska antalet stamhästar vid armén. Förslaget är för närvarande föremål för remissbehandling. Då de av arméchefen föreslagna åtgärderna äro av beskaffenhet att böra underställas riksdagens prövning och vidare komma att påverka medelsbehovet under remonteringsanslaget, är jag icke beredd att nu framlägga slutligt förslag beträffande detta anslag. Anslaget torde därför i statsverkspropositionen få upptagas med allenast beräknat belopp. I skrivelse den 7 december 1949 har arméförvaltningen, med beaktande av arméchefens förenämnda förslag, angivit medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1950/51 till 1 795 000 kronor. Anslaget torde emellertid med hänsyn till storleken av tillgänglig reservationsbehållning kunna preliminärt beräknas till samma belopp som anvisats för innevarande budgetår, eller 800 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Remontering* för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

[50] 28. Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	125 000	109 171
1949/50 (statsliggaren s. 221)	100 000	
1950/51 (förslag)	100 000	

Yrkande.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 42 000 kronor.

	Ökning
1. Ändrad uttagningskontroll	17 000
2. Uttagningsverksamheten ökas till tidigare avsedd omfattning ..	25 000
	42 000

Motiv.

1. Den av arméförvaltningens intendenturavdelning (hästuttagningsmyndigheten) utövade kontrollen rörande efterlevnaden av de i uttagningsförordningen meddelade bestämmelserna om hästuttagning ha, framhåller arméförvaltningen, visat sig icke vara tillfyllest. Med hänsyn till erforderlig krigsberedskap anser ämbetsverket nödvändigt, att denna kontroll utökas och i huvudsak sker genom vederbörliga truppförbands försorg. Kostnaderna för truppförbandens kontrollverksamhet ha beräknats till omkring 18 000 kronor för år. Å andra sidan ha kostnaderna för hästuttagningsmyndighetens kontrollverksamhet beräknats skola minska med omkring 1 000 kronor.

2. Anslaget för budgetåret 1949/50 nedräknades med 25 000 kronor med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1947/48. Då verksamheten beräknas kunna under nästa budgetår bedrivas i planenlig omfattning, har arméförvaltningen nu föreslagit höjning med samma belopp.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna för närvarande förorda några kostnadskrävande omläggningar av kontrollen över uttagningen av hästar. Med hänsyn till nödvändigheten att begränsa statsutgifterna torde också hästuttagningsverksamheten få bedrivas i långsammare takt. Med beaktande härav föreslår jag icke någon höjning av detta anslag för nästa budgetår.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[51] 29. Armén: Veterinärvård.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	190 000	170 097
1949/50 (statsliggaren s. 221) ..	190 000	
1950/51 (förslag)	170 000	

Yrkanden.

Arméförvaltningen (skr. ^{19/8}, ^{21/10}, ^{7/12} 1949) har föreslagit, att anslaget minskas med 16 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal underhållsdagar för hästar.....		20 900
2. Ökat antal underhållsdagar för hundar	4 810	
		— 16 090

Motiv.

1. Minskningen sammanhänger med chefens för armén i det föregående under arméns anslag till furagering och till remontering berörda förslag till åtgärder i syfte att minska antalet stamhästar vid armén.

2. Ökningen har motiverats med planerad omorganisation och utbyggnad av arméhundväsendet.

Departementschefen.

Liksom vid beräkningen i det följande av arméns anslag till hundväsendet räknar jag ej heller beträffande veterinärvårdsanslaget med ökade kostnader under nästa budgetår i anledning av planerad omorganisation och utbyggnad av arméhundväsendet. Med godtagande i huvudsak av arméchefens anslagsberäkning i övrigt föreslår jag, under hänvisning till vad jag i det föregående anfört vid behandlingen av arméns anslag till furagering, att förevarande anslag uppföres med ett belopp av 170 000 kronor. Anslagsminskningen utgör 20 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 170 000 kronor.

[52] 30. Armén: Hundväsendet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	62 000	88 250
1949/50 (statsliggaren s. 222)	50 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Arméförvaltningen (skr. ^{20/8}, ^{21/10} 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 35 000 kronor i anledning av en planerad omorganisation och utbyggnad av arméhundväsendet.

För egen del är jag icke beredd att föreslå någon höjning av detta anslag för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Tygmateriel m. m.

[53] 31. Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	45 000 000	11 732 072
1949/50 (statsliggaren s. 222)	30 000 000	
1950/51 (förslag)	30 000 000	

I syfte att bland annat med hänsyn till de långa leveranstiderna vid anskaffning av teknisk materiel möjliggöra för myndigheterna att planera anskaffningen av arméns tygmateriel på längre sikt har från och med budgetåret 1949/50 övergång skett till ett system, enligt vilket tygmaterielanskaffningen i fortsättningen regleras av bemyndiganden att utlägga beställningar inom viss av riksdagen för varje budgetår bestämd kostnadsram. För bestridande av utgifter som föranledas av bemyndigandena anvisas för varje budgetår anslag till belopp som beräknas motsvara under budgetåret förekommande utbetalningar.

Den 30 juni 1949 förelåg å anslaget till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. reservation av, såvitt här är i fråga, i runt tal 72,9 miljoner kronor. Detta belopp representerar den kassamässiga behållningen på de anslag som för budgetåren 1947/48 och 1948/49 anvisats för anskaffning av tygmateriel m. m. I det nya systemet har detta belopp övergått i bemyndigande. I princip skulle därvid reservationsbehållningen ha indragits. Bemyndiganderamen för budgetåret 1949/50 har av riksdagen fastställts till 125,0 miljoner kronor. För bestridande av utgifter, hänförliga till dessa bemyndiganden, har för budgetåret 1949/50 anvisats ett anslag av 30,0 miljoner kronor. Förenämnda reservation har emellertid icke i sin helhet tillförts budgetutjämningsfonden utan i anslutning till vad som förutsatts vid frågans behandling i 1949 års statsverksproposition till ett belopp av 40,0 miljoner kronor behållits såsom betalningsreserv till Kungl. Maj:ts disposition. Till förfogande för likvidering av från tid före den 1 juli 1949 kvarstående och därefter lämnat bemyndigande stå alltså $(30,0 + 40,0 =) 70,0$ miljoner kronor. Bemyndiganden, som icke täckas av tillgängliga anslagsmedel uppgå sålunda per den 30 juni 1950 till $(72,9 + 125,0 - 70,0 =) 127,9$ miljoner kronor.

Jag vill i detta sammanhang jämväl framhålla, att Kungl. Maj:t föreskrivit, att medel som från och med budgetåret 1949/50 inflyta vid försäljning av eller i samband med förlust eller kassation av materiel och ammunition av beskaffenhet att, därest den skolat nyanskaffas, bestridas från förevarande anslag, skola, efter avdrag av omkostnader vid försäljningen, tillgodoföras anslaget. I samband härmed har Kungl. Maj:t medgivit, att arméförvaltningen må inom ramen för anslaget sålunda tillgodoförda belopp återanskaffa materiel utan att denna återanskaffning behöver avräknas å de av riksdagen lämnade bemyndigandena. Denna verksamhet påverkar icke medelsbehovet för likvidering av riksdagens beställningsbemyndiganden; det har därför icke ansetts erforderligt att i detta sammanhang redovisa medel som på detta sätt blivit disponibla för anskaffning av tygmateriel m. m. I redovisningen av bemyndiganden som kvarstå från budgetåren 1947/48 och 1948/49 har jag även bortsett från medel som av motsvarande anledning stått till förfogande utöver anslag, oaktat belopp, motsvarande dessa medel, inräknats i bemyndigandeplanen.

Följande bemyndigandeplan har fastställts beträffande det för budgetåret 1949/50 givna bemyndigandet.

Komplettering och förnyelse av tygmateriel m. m.	102 815 000
Ammunition för övningar	14 500 000
Forskning och försök	7 500 000
Viss materielanskaffning för försvarsstaben	185 000
	Kronor 125 000 000

Arméförvaltningen har hemställt, att bemyndigande måtte utverkas för ämbetsverket att utlägga beställningar under budgetåret 1950/51 inom en kostnadsram av 132,4 miljoner kronor.

KOMPLETTERING OCH FÖRNYELSE AV TYGMATERIEL M. M.

Vid anmälan av 1949 års statsverksproposition lämnades en redogörelse för den materielplan, »materielplan 1948», som arméförvaltningen låtit utarbeta och som avsåg att redovisa de mest angelägna av de anskaffningar som voro erforderliga för att täcka förefintliga brister oberoende av eventuella organisationsändringar i fråga om arméns krigsorganisation. Planen upptog anskaffningar till ett värde av 255,1 miljoner kronor.

Beträffande denna materielplan har arméförvaltningen nu framhållit följande.

I planen hade icke upptagits belopp för önskvärd anskaffning av centralinstrument för luftvärnet. Till följd av prisstegringar borde vidare kostnaderna för anskaffningsprogrammet uppräknas. En med hänsyn härtill »reviderad materielplan 1948» komme att draga en kostnad av $(255,1 + 18,9 + 17,6 =) 291,6$ miljoner kronor. I den för budgetåret 1949/50 fastställda bemyndigandeplanen hade anskaffningar kunnat inrymmas till ett belopp av 93,7 miljoner kronor, varjämte Kungl. Maj:t i särskild ordning ställt 3,7 miljoner kronor till förfogande för anskaffningar enligt materielplanen. För anskaffningarnas genomförande erfordrades sålunda ytterligare $(291,6 - 93,7 - 3,7 =) 194,2$ miljoner kronor.

Emellertid hade numera framträtt ytterligare önskemål om synnerligen angelägna åtgärder för modernisering av arméns utrustning med tygmateriel. främst beträffande luftvärnet och stabssignalförbanden. För tillgodoseende av dessa önskemål erfordrades anskaffningar till en kostnad av 40,0 miljoner kronor. Samtidigt hade emellertid en omprövning av angelägenhetsgraden av anskaffningsobjekten i »materielplan 1948» företagits med resultat att anskaffningar till ett belopp av 3,7 miljoner kronor ansetts kunna anstå.

Det aktuella anskaffningsprogrammet, benämnt »materielplan 1949», beräknades sålunda draga en kostnad av $(194,2 + 40,0 - 3,7 =) 230,5$ miljoner kronor.

Arméförvaltningen har framhållit såsom synnerligen önskvärt att materielanskaffningar enligt »materielplan 1949» snarast genomföras. Med hänsyn till svårigheterna att erhålla inhemska leveranser och till knappheten på utländska valutor har arméförvaltningen emellertid begränsat sig till att nu föreslå anskaffningar inom en kostnadsram av 94,9 miljoner kronor.

De totala kostnaderna för anskaffningarna enligt »materielplan 1949» ävensom de belopp, inom vilka arméförvaltningen önskar utlägga beställningar under budgetåret 1950/51, framgå av följande sammanställning.

	Totalkostnad	1950/51
Vapenmateriel	40,4	32,9
Ammunition	58,4	18,8
Motorfordonsmateriel	45,1	10,0
Övrig fordonsmateriel	1,5	1,2
Signalmateriel	76,1	30,5
Fältarbets- och bromateriel	9,0	2,0
Summa kronor	230,5	94,9

Det torde icke vara lämpligt att här ingå på detaljerna i anskaffningsplanen. Närmare upplysning om desamma torde få av riksdagens vederbörande utskott inhämtas genom de handlingar i ärendet som komma att tillhandahållas utskottet.

Under förevarande delpost har arméförvaltningen vidare beräknat 2,0 miljoner kronor för ersättning av genom normal förslitning, skada, förlust och dylikt avgången materiel samt 1,1 miljoner kronor till anskaffning av materiel som erfordras för genomförande av rationalisering av utbildningen.

För komplettering och förnyelse av tygmateriel har sålunda begärts bemyndiganden om tillhoppa $(94,9 + 2,0 + 1,1 =) 98,0$ miljoner kronor.

AMMUNITION FÖR ÖVNINGAR.

Arméförvaltningen har beräknat att för ernående av ett godtagbart resultat av utbildningsverksamheten ammunition kommer att förbrukas motsvarande ett anskaffningsvärde av 26,0 miljoner kronor. I beloppet ingå 2,5 miljoner kronor för täckning av genom krigsmaterielverket verkställda planeringsköp avseende budgetåret 1949/50. För repetitions- och efterutbildningsövningar budgetåret 1950/51 har beräknats åtgå ammunition motsvarande ett anskaffningsvärde av 6,5 miljoner kronor.

PRISSTEGRING Å ÄLDRE BEMYNDIGANDEN.

För mötande av vissa prisstegringar inom ramen för givna bemyndiganden har arméförvaltningen föreslagit höjning av bemyndigandebeloppet med 0,9 miljoner kronor.

FORSKNING OCH FÖRSÖK.

För ifrågavarande ändamål har arméförvaltningen beräknat samma belopp som för innevarande budgetår, eller 7,5 miljoner kronor.

Det sammanlagt erforderliga beloppet för bemyndiganden under budgetåret 1950/51 uppgår sålunda enligt arméförvaltningens beräkningar till $(98,0 + 26,0 + 0,9 + 7,5 =) 132,4$ miljoner kronor.

I anledning av beslutet om kronans devalvering har upplysning inhämtats om storleken av de merkostnader som belöpa å materielanskaffningar, till vilka bemyndiganden lämnats. Dessa merkostnader beräknas uppgå till, i runt tal, 6,5 miljoner kronor. Merkostnaderna för de anskaffningar som avses skola utläggas, därest arméförvaltningens förslag för budgetåret 1950/51 bifallas, uppgå till i runt tal 3,7 miljoner kronor.

Arméförvaltningen har beräknat att för att täcka utbetalningar, föranledda av den 1 juli 1950 kvarstående bemyndiganden ävensom för äskade nya bemyndiganden, under budgetåret 1950/51 erfordras ett anslag av 100,0 miljoner kronor.

Överbefälhavaren har tillstyrkt en successiv förnyelse av tygmaterielen i enlighet med den uppgjorda »materielplanen 1949» och att beställningsbemyndigandet gives den av arméförvaltningen föreslagna storleken. Därigenom skulle, bortsett från de bemyndiganden som erfordrades för övningsammunition samt forskning och försök, anskaffningen komma att omfatta en dryg tredjedel av de i materielplanen redovisade bristerna, vilket syntes vara en lämplig årskvot.

Departementschefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att per den 30 juni 1950 täckning saknas för anskaffningar av tygmateriel till ett belopp av 127,9 miljoner kronor.

Inledningsvis har jag framhållit, att i längden en balans bör eftersträvas mellan för visst budgetår lämnat bemyndigande och under samma år anvisat anslag. Därest bemyndigandena givas för vid omfattning i förhållande till anslagen, komma bemyndigandena att för senare budgetår binda statsmakterna för utbetalningar som kunna bli så svåra att fullgöra inom en för viss tidsperiod genomsnittligt utmätt ram för de totala försvarskostnaderna.

Storleken av det för budgetåret 1949/50 lämnade beställningsbemyndigandet i fråga om arméns tygmateriel måste också ses mot bakgrunden av angelägenheten att bereda myndigheterna möjlighet att planera anskaffningarna på längre sikt än som var möjligt inom ramen för de årsanslag som tidigare anvisats. Till den del bemyndigandet icke föranlett utbetalningar under budgetåret 1949/50 kan det sägas motsvara vad som enligt det tidigare tillämpade systemet skulle kommit att redovisas såsom reservationer mellan tidpunkterna för beställningar och för likvider.

Ur nu angivna synpunkter och med beaktande jämväl av det nuvarande statsfinansiella läget finner jag icke möjligt att tillstyrka nya bemyndiganden beträffande tygmateriel i den omfattning arméförvaltningen föreslagit.

Vad först angår arméförvaltningens förslag till bemyndigande i fråga om komplettering och förnyelse av tygmateriel torde i och för sig intet vara att erinra mot den reviderade materielplan som uppgjorts för denna anskaffning. Jag vill emellertid framhålla, att planen icke kan betraktas endast som en plan för att fylla förefintliga brister utan att den även innefattar önskemål om standardförbättringar med avseende på förbandens utrustning inom ramen för gällande krigsorganisation. I rådande läge synes det nödvändigt att räkna med en längre period för anskaffningarnas genomförande än den myndigheterna förutsatt. Jag kan således för nästa budgetår icke tillstyrka, att för komplettering och förnyelse av tygmateriel, inberäknat ersättning av genom normal förslitning m. m. avgången materiel och anskaffning av materiel för rationalisering av utbildningen, beräknas bemyndiganden till större belopp än 35,0 mil-

joner kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av arméförvaltningen, besluta om beloppets fördelning på olika materielgrupper.

För anskaffning av ammunition för övningar förordar jag ett bemyndigande av 21,0 miljoner kronor. Jag har därvid även tagit hänsyn till att repetitions- och efterutbildningsövningar enligt vad jag inledningsvis framhållit avses komma att bedrivas i begränsad omfattning.

Även det för forskning och försök begärda bemyndigandet torde böra något begränsas. Jag föreslår, att för ändamålet beräknas 7,0 miljoner kronor.

Jag förordar slutligen, att såsom nya bemyndiganden upptagas dels för att möta de av arméförvaltningen uppgivna prisstegringarna 0,9 miljon kronor, dels ock för till redan givna bemyndiganden hänförliga merkostnader i anledning av devalveringsbeslutet 6,0 miljoner kronor.

Sammanlagt uppgå av mig nu tillstyrkta bemyndiganden till $(35,0 + 21,0 + 7,0 + 0,9 + 6,0 =) 69,9$ miljoner kronor. Jag föreslår, att bemyndigande av riksdagen utverkas till i runt tal 70,0 miljoner kronor. Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för detta belopp fastställa plan för bemyndigandets utnyttjande och därvid jämväl vidtaga jämkningar mellan de för olika ändamål beräknade beloppen.

Nettoutgifterna under förevarande anslag uppgingo under budgetåret 1948/49 till endast omkring 12,0 miljoner kronor. Även om en avsevärd ökning av betalningsutfallet under innevarande och nästa budgetår är att motse, torde anslaget kunna upptagas till oförändrat belopp, 30,0 miljoner kronor. Ett anslag av denna storlek möjliggör utbetalningar under nämnda båda budgetår, därest hänsyn toges till förefintlig betalningsreserv, om tillhoppa 100,0 miljoner kronor.

Om riksdagen bifaller i förevarande sammanhang framlagda förslag, kommer per den 30 juni 1951 täckning att saknas för anskaffningar av tygmateriel till ett belopp av $(127,9 + 70,0 - 30,0 =) 167,9$ miljoner kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i det föregående angivna grunder medgiva utläggande av beställningar å tygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 70 miljoner kronor;

b) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor.

[54] 32. Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	39 000 000	39 391 566
1949/50 (statsliggaren s. 223)	39 800 000	
1950/51 (förslag)	41 100 000	

Yrkande.

Arméförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 4 000 000 kronor.

	Ökning
1. Överflyttning av flygfältsluftvärnet från flygvapnet till armén ..	100 000
2. Belopp, varmed medelsanvisningen under anslaget för innevarande budgetår understiger det av arméförvaltningen för samma budgetår äskade beloppet	3 900 000
	4 000 000

Motiv.

1. Kungl. Maj:t har den 10 juni 1949 föreskrivit, att flygvapnets flygfältsluftvärn skall överföras till armén. I samband härmed har för innevarande budgetår ett belopp av 75 000 kronor överförts till förevarande anslag från anslaget Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. Arméförvaltningen, som förklarat sig sakna underlag för en säker beräkning av anslagsbehovet för underhåll av nämnda luftvärn, har uppskattat kostnaderna härför till 100 000 kronor för nästa budgetår.

2. Arméförvaltningen har framhållit, att den till tiden koncentrerade och därmed följaktligen forcerade utbildning som vore en följd av den till nio månader förkortade första tjänstgöringen för huvuddelen av arméns värnpliktiga medfört ökade påfrestningar å viss materiel. För att säkerställa tygmaterielens vidmakthållande i fältdugligt skick syntes anslaget för budgetåret 1950/51 böra uppräknas med belopp motsvarande skillnaden mellan av arméförvaltningen för innevarande budgetår äskat belopp och det anvisade beloppet, eller med 3 900 000 kronor.

Departementschefen.

Kostnaderna för underhåll av arméns tygmateriel kunna beräknas under budgetåret 1950/51 icke oväsentligt stiga, då jag såsom av det föregående framgår räknar med att repetitions- och efterutbildningsövningar skola bedrivas under nämnda budgetår i avsevärt större omfattning än som beräknades för innevarande budgetår. Med hänsyn härtill och till den verkställda överflyttningen av flygfältsluftvärnet synes det erforderligt att uppräknas anslaget. Jag anser mig emellertid, med beaktande jämväl av att reservationer till mycket betydande belopp föreligga vid utgången av budgetåret 1948/49, icke kunna förorda större anslagsökning än 1 300 000 kronor, vilket skulle innebära att anslaget uppföres med 41 100 000 kronor.

Av anslaget torde alltjämt övergångsvis få bestridas kostnaderna för besiktning av motorbåtar (jfr 1949: 1, bil. 6, punkt 54).

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 41 100 000 kronor.

[55] 33. Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	15 000	25 738
1949/50 (statsliggaren s. 223) ..	160 000	
1950/51 (förslag)	160 000	

Vid anmälan till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 55) av motsvarande anslag för innevarande budgetår berörde jag ett inom arméförvaltningen utarbetat förslag till nytt system för besiktning av i fredstid uttagna motorfordon, enligt vilket genom landets civila bilverkstäder skulle verkställas förbesiktningar å de uttagna fordonen enligt ett visst närmare angivet program. Över förbesiktningen skulle upprättas ett förbesiktningsprotokoll, vilket skulle läggas till grund för bilvärderingsnämndernas värdering. Denna skulle således icke, såsom tidigare skett, grundas på av nämnderna verkställda besiktningar. Ehuru jag i berörda sammanhang i avbidan på förslagets remissbehandling icke kunde taga slutlig ställning till det samma, utgick jag vid beräkningen av medelsbehovet under innevarande budgetårs anslag från att en allmän förbesiktning av motorfordon i enlighet med arméförvaltningens förslag skulle igångsättas under budgetåret. Härvid räknade jag med att förfarandet skulle uppdelas på två år och upptog därför för samma budgetår för ändamålet ett belopp av 160 000 kronor, i runt tal motsvarande hälften av det belopp, 325 000 kronor, till vilket arméförvaltningen kostnadsberäknat förbesiktningen i dess helhet.

Kungl. Maj:t har sedermera den 30 juni 1949 godkänt de av arméförvaltningen uppdragna riktlinjerna för förbesiktning i fredstid av motorfordon, som uttagits för krigsmaktens behov, ävensom i anslutning härtill meddelat erforderliga bestämmelser i ämnet.

Arméförvaltningen har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår anfört att, då några erfarenheter beträffande de nya besiktningsbestämmelserna ännu icke vunnits, anslaget tills vidare syntes böra upptagas med oförändrat belopp. Jag biträder arméförvaltningens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

Fastigheter.

[56] 34. Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	18 872 000	¹ 22 305 556
1949/50 (statsliggaren s. 224) ..	19 614 000	
1950/51 (beräknat belopp)....	19 000 000	

Förslag till stater för de olika delfonderna av försvarets fastighetsfond ha avgivits av vederbörande förvaltningsmyndigheter. Då emellertid prövningen av dessa förslag icke kan slutföras innan statsverkspropositionen avläses, torde anslagen i nämnda proposition böra upptagas med beräknade belopp. Anslagen synas härvid böra preliminärt beräknas till 19 000 000 kronor för arméns delfond, 6 800 000 kronor för marinens delfond, 12 300 000 kronor för flygvapnets delfond och 8 068 000 kronor för befästningars delfond. Frågan

¹ Här ingå även utgifter hänförliga till befästningars delfond av försvarets fastighetsfond.

om avlåtande av proposition med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51 torde senare få anmälas för Kungl. Maj:t.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 19 000 000 kronor.

[57] 35. **Armén: Ersättning till Norrtälje stad.**

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1949:125 har riksdagen (skrivelse nr 192) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisat ett reservationsanslag av 125 000 kronor till Ersättning till Norrtälje stad.

I anledning av riksdagens beslut har Kungl. Maj:t uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att träffa överenskommelse med Norrtälje stad rörande ifrågavarande ersättning, varjämte Kungl. Maj:t ställt de anvisade medlen till förvaltningens förfogande för ersättningens utbetalande till staden.

I sina medelsäskanden för nästa budgetår har *fortifikationsförvaltningen* anfört, att genom ett mellan förvaltningen och Norrtälje stad den 15 juli och den 4 augusti 1949 träffat avtal ersättningen bestämts att utgå med ett årligt belopp av 62 250 kronor, räknat från och med den 1 juli 1947 intill dess att Stockholms luftvärnsregementets omförläggning till Norrtälje ägt rum. För budgetåren 1947/48 och 1948/49 till betalning förfallna ersättningsbelopp å tillhopa 124 500 kronor hade utbetalats till staden. Då regementets omförläggning till Norrtälje icke syntes kunna äga rum förrän under hösten 1952, erfordrades för ersättningens utbetalande för tiden den 1 juli 1949—den 30 juni 1950 ett belopp av 62 250 kronor. I anslutning till det anförda har fortifikationsförvaltningen hemställt, att för budgetåret 1950/51 måtte för ändamålet anvisas ett anslag av 62 250 kronor.

Departementschefen.

Såsom framgår av propositionen 1949:125 avsåg ifrågavarande anslag att bereda Norrtälje stad ersättning för täckande av de utgifter, som staden åsamkats till följd av förskjutningen av tidpunkten för Stockholms luftvärnsregementets omförläggning till Norrtälje. Ersättningen, som borde utgå från och med den 1 juli 1947, ansågs kunna bestämmas till vad som motsvarade kostnaderna för ränta och amortering å de faktiska utgifter, staden haft till följd av åtagna förpliktelser, ävensom ränta å det belopp, som motsvarade värdet av vissa av staden till kronan överlätna fastigheter. Dessa utgifter hade av fortifikationsförvaltningen beräknats till 62 250 kronor per år. Mellan förvaltningen och Norrtälje stad har överenskommelse träffats om utgivande till staden av detta ersättningsbelopp intill dess luftvärnsregementets omförläggning ägt rum.

Det är alltså icke möjligt att nu mer exakt angiva, när en omförläggning kan genomföras. Jag räknar emellertid icke med att så kan ske under

budgetåret 1950/51. Medel erfordras sålunda för utgivande av ersättning till Norrtälje stad jämväl under innevarande och nästkommande budgetår. Då för budgetåren 1947/48 och 1948/49 till betalning förfallna ersättningsbelopp å tillhoppa 124 500 kronor utbetalats till staden och således av de anvisade medlen återstår en behållning å 500 kronor, förordar jag, att anslag för ändamålet anvisas för ett vart av budgetåren 1949/50 och 1950/51 med 62 000 kronor. Till frågan om anvisande av medel för innevarande budgetår torde jag få återkomma i samband med behandlingen av anslags-
 äskandena å tilläggstat. I nu förevarande sammanhang får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Ersättning till Norrtälje stad* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 62 000 kronor.

Hemvärnets.

[58] 36. Armén: Hemvärnets avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	336 000	341 795
1949/50 (statsliggaren s. 225)....	336 000	
1950/51 (förslag).....	336 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 24 000 kronor.

1. Personalförstärkning.

	Ökning
Chef för hemvärnets stridsskola Ma 10/9.....	15 140
1 vaktmästare (bilförare) Ce 9	6 220

2. Avrundning.....	2 640
	24 000

Motiv.

1. Civilförvaltningen har upprepat sina i medelsäskandena för innevarande budgetår framställda förslag att inrätta 1 beställning såsom chef för hemvärnets stridsskola i alternativt Ma 10 eller Ma 9 och 1 tjänst såsom vaktmästare i Ce 9, avsedd att dels handha den till hemvärnschefens förfogande stående personbilen och dels utföra vaktmästarsysslor vid staben.

Civilförvaltningen har avstyrkt förslag av rikshemvärnschefen om ändrad löneställning för denne och för en förvaltare vid stridsskolan, om överflyttning av avlöningskostnaderna för hemvärnsofficerare och hemvärnsunderofficerare från arméns till hemvärnets avlöningsanslag samt om anvisande av medel för anställande av tillsynsmän vid vissa hemvärnsförråd.

Departementschefen.

Förslag om att inrätta en särskild beställning såsom chef för hemvärnets stridsskola, vilken befattning för närvarande bestrides av därtill kommenderad officer, och en tjänst såsom bilförare, tillika vaktmästare, vid hemvärnsstabens upptogs av 1945 års försvarskommitté i dess den 25 november 1947 avgivna betänkande. Beträffande förslaget om att inrätta en chefsbeställning för strids-

skolan uttalades i propositionen 1948: 206, att beaktansvärda skäl talade för att en dylik beställning uppfördes i personalförteckningen för hemvärdet. Vid anmälan till 1949 års statsverksproposition av hemvärdets avlöningsanslag för innevarande budgetår förklarade jag mig emellertid med hänsyn till det ekonomiska läget icke beredd tillstyrka, att den föreslagna nya beställningen inrättades från och med samma budgetår. Jag ansåg mig icke heller i det sammanhanget böra beräkna några medel till den föreslagna vaktmästar-tjänsten. Då hänsynen till det ekonomiska läget fortfarande nödvändiggör största återhållsamhet i fråga om inrättande av nya tjänster, anser jag det alltjämt böra anstå med att inrätta berörda chefsbeställning och vaktmästar-tjänst.

Vid anmälan av innevarande budgetårs anslag (1949: 1, bil. 6, punkt 57) berörde jag frågan om att genomföra en i begränsad omfattning prövad anordning med särskilda tillsynsmän för vissa hemvärnsförråd, kostnads-beräknad till omkring 115 000 kronor för år. Jag anförde därvid att, ehuru de verkställda försöken visat, att betydande fördelar stode att vinna genom en dylik anordning, jag i dåvarande läge icke kunde tillstyrka, att densamma slutligt genomfördes från och med samma budgetår. Jag utgick därför från att provisoriska åtgärder i huvudsaklig överensstämmelse med dem som försöksvis tillämpats under budgetåret 1948/49 skulle bli erforderliga även under budgetåret 1949/50. Kostnaderna härför, omkring 25 000 kronor, beräk-nade jag under hemvärdets omkostnadsanslag, från vilket anslag kostnaderna för de utförda försöken bestritts. Jag förordar, att enahanda anordning till-lämpas även under nästa budgetår.

I likhet med civilförvaltningen kan jag icke heller biträda rikshemvärns-ehufens förslag i övrigt.

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp och med samma för-delning å anslagsposter som enligt avlöningsstaten för innevarande budgetår.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj: t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärdets avlöningar* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 336 000 kronor.

[59] 37. **Armén: Hemvärdets omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	600 000	530 573
1949/50 (statsliggaren s. 226) ..	500 000	
1950/51 (förslag).....	500 000	

Försvarets civilförvaltning har beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 556 000 kronor, eller 56 000 kronor mera än som anvisats för innevarande budgetår. Av ökningen hänför sig 45 000 kronor till an-slagsposten till reseersättningar. Det ökade medelsbehovet föranledes av vidgad inspektionsverksamhet ävensom av kostnader för hemvärnsområdenas ombud vid 1950 års hemvärnsting. Återstoden av ökningen, som angivits belöpa på anslagsposten till expenser, hänför sig till ökade kostnader för

telefonabonnemangsavgifter m. m., 1 000 kronor, och för anskaffning av expeditionss- och förrådslokaler, 10 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att detta anslag höjes, utan föreslår oförändrat anslagsbelopp för nästa budgetår. I enlighet med vad jag anført vid behandlingen av hemvärnets avlöningsanslag förutsätter jag, att kostnader för vissa provisoriska åtgärder för förrådsvård, i runt tal 25 000 kronor, även under nästa budgetår skola bestridas av förevarande anslag.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1950/51

anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[60] 38. Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	400 000	71 454
1949/50 (statsliggaren s. 226) ..	400 000	
1950/51 (förslag).....	250 000	

Arméförvaltningen har för nästa budgetår föreslagit oförändrad medelsanvisning. Med beaktande av föreliggande reservation å anslaget, vid utgången av budgetåret 1948/49 i runt tal 1 160 000 kronor, förordar jag emellertid, att anslaget för nästa budgetår begränsas till 250 000 kronor, innebärande en anslagsminskning med 150 000 kronor. Liksom under innevarande budgetår bör ur anslaget även under nästa budgetår utgå bidrag till hemvärnsfonden för underhåll av hemvärnets stridsskola med högst 8 500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[61] 39. Armén: Hemvärnets övningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	¹ 975 000	1 180 639
1949/50 (statsliggaren s. 227) ..	975 000	
1950/51 (förslag)	975 000	

Arméförvaltningen har för nästa budgetår beräknat medelsbehovet under anslaget till 1 200 000 kronor, eller 225 000 kronor mera än det för innevarande budgetår anvisade anslaget. Det ökade medelsbehovet har angivits bero dels på höjda järnvägs- och busstaxor, höjda drivmedelspriser samt höjda instruktörsarvoden och förbättrade traktamentsförmåner, dels ock på vidgad omfattning av såväl allmänna hemvärnets som driftvärnets övningar på grund av ökad rekrytering.

¹ Därjämte å tilläggsstat 50 000 kronor.

Departementschefen.

Det är mig icke möjligt att inom den totala ramen för utgifter för försvaret inrymma större medelsanvisning för hemvärnets verksamhet under nästa budgetår än vad som för ändamålet upptagits i anslag för budgetåret 1949/50. Jag föreslår därför, att förevarande anslag uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 975 000 kronor.

[62] 40. Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 800 000	2 136 720
1949/50 (statsliggaren s. 227) ..	2 500 000	
1950/51 (förslag)	2 500 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses 600 000 kronor för materielunderhall och 1 900 000 kronor för övningsammunition.

Arméförvaltningen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 3 100 000 kronor, eller 600 000 kronor mera än för innevarande budgetår. Ökningen har angivits helt hänföra sig till kostnaderna för övningsammunition.

Departementschefen.

Anslaget uppräknades för innevarande budgetår med 700 000 kronor, vilket i huvudsak föranleddes av att övningsammunition ur arméns förråd beräknades icke kunna i samma utsträckning som tidigare ställas till hemvärnets förfogande. En ytterligare uppräkning av anslaget kan jag icke nu tillstyrka. Under hänvisning jämväl till vad jag anfört under nästföregående punkt föreslår jag därför, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

Bidrag och understöd.**[63] 41. Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	¹⁾ 1 263 000	1 470 568
1949/50 (statsliggaren s. 227) ..	1 400 000	
1950/51 (förslag)	1 400 000	

Från förevarande anslag utgå bidrag till Centralförbundet för befälsutbildning samt följande organisationer, nämligen Frivilliga automobilkåren,

¹⁾ Därav 3 000 kronor under anslaget *Armén: Bidrag till frivilliga tjänstehundväsandet* och återstoden under reservationsanslaget *Armén: Understöd åt frivilligt försvarsarbete*.

Frivilliga motorcykelkåren, Frivilliga radioorganisationen, Svenska bruks- hundklubben och Sveriges kvinnliga bilkärers riksförbund.

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 183 000 kronor.

	Ökning
1. Ökad verksamhet	170 000
2. Höjda drivmedelspriser	13 000
	183 000

Motiv.

1. Enligt gällande stat för anslaget avses till befälsutbildning, inklusive administration och avlöningar till i utbildningen deltagande personal, ett belopp av 760 000 kronor (för budgetåret 1948/49 647 000 kronor). Centralförbundet för befälsutbildning har under återopande av att utbildningsfrekvensen under de senaste åren utvisat en avsevärd ökning och att kostnadsökningar inträtt, framförallt för resor, transporter och telefon, hemställt att bidraget för här avsedda ändamål måtte höjas till 900 000 kronor. Civilförvaltningen har funnit det uppenbart, att en höjning av bidraget vore ofrånkomlig för att utbildningsverksamheten skulle kunna få avsedd omfattning. Det skulle, framhåller ämbetsverket, ur flera synpunkter vara olyckligt om värnpliktiga, som önskade genomgå vidareutbildning måste avvisas av brist på medel. Civilförvaltningen har för sin del tillstyrkt, att bidraget i fråga höjes med 70 000 kronor till 830 000 kronor, i runt tal motsvarande det av 1945 års försvarskommitté för ändamålet beräknade beloppet.

Till förnödenheter och materiel m. m. avses enligt gällande stat för anslaget ett belopp av 466 000 kronor, varav till ammunition 300 000 kronor. Centralförbundet har hemställt, att posten till ammunition måtte höjas till 500 000 kronor. Civilförvaltningen har tillstyrkt att posten i fråga höjes med 100 000 kronor till 400 000 kronor, i stort sett motsvarande kostnaderna för den ammunition som förbrukats under budgetåret 1948/49.

Civilförvaltningen har alltså tillstyrkt att bidraget till centralförbundet höjes med tillhoppa (70 000 + 100 000 =) 170 000 kronor.

2. Styrelsen för Frivilliga automobilkåren har hemställt om en höjning av statsbidraget med 11 000 kronor, varav 3 000 kronor till utökad befälsutbildning och 8 000 kronor för merkostnader i anledning av höjda drivmedelspriser. Styrelsen för frivilliga motorcykelkåren åter har hemställt att kårens statsbidrag måtte höjas med 15 000 kronor, varav 8 300 kronor till instruktörsarvoden, 1 000 kronor till expeditiionskostnader och 5 700 kronor för merkostnader i anledning av höjda drivmedelspriser. Civilförvaltningen har i avvaktan på den omprövning av nämnda organisationers statsbidrag, som kunde komma att företagas genom kommittén för frivilligt försvarsarbete, ansett sig kunna förorda en höjning av bidragen till organisationerna endast med hänsyn till höjningen av drivmedelspriserna. Ämbetsverket har i anslutning härtill tillstyrkt att statsbidraget till Frivilliga auto-

mobilkåren höjes med 8 000 kronor och till Frivilliga motorcykelkåren med 5 000 kronor.

Departementschefen.

Vid anmälan till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 62) av motsvarande anslagsfråga för innevarande budgetår underströk jag de svårigheter det erbjuder att, innan vissa betydelsefulla frågor som beröra det frivilliga försvarsarbetets organisation och arbetsuppgifter blivit utredda, bedöma de frivilliga försvarsorganisationernas behov av statsbidrag. Jag avsåg härvid det utredningsarbete, som bedrivs av kommittén för frivilligt försvarsarbete. Jag framhöll å andra sidan det angelägna i att de ekonomiska betingelserna för dessa organisationers fortsatta verksamhet i försvarets tjänst icke under tiden avsevärt försämrats. Med hänsyn särskilt till att anslutningen av elever till den av Centralförbundet för befälsutbildning bedrivna verksamheten avsevärt ökat och till att luftbevakningen borde moderniseras så snabbt som möjligt förordade jag för innevarande budgetår en höjning av anslaget med 137 000 kronor. Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att anslaget höjes ytterligare för nästa budgetår. Under framhållande att förenämnda kommitté icke beräknas kunna avlämna sitt betänkande i sådan tid att detsamma kan påverka beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår föreslår jag därför, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kronor.

[64] 42. *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	48 000	29 650
1949/50 (statsliggaren s. 229)	48 000	
1950/51 (förslag)	48 000	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning förordar jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 48 000 kronor.

[65] 43. *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	11 000	11 000
1949/50 (statsliggaren s. 229)	11 000	
1950/51 (förslag)	11 000	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning förordar jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 11 000 kronor.

[66] 44. **Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 440 000	1 818 430
1949/50 (statsliggaren s. 230) ..	1 440 000	
1950/51 (förslag)	1 440 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget disponeras 1 395 000 kronor för det allmänna gevärsskyttet, 35 000 kronor för Svenska pistolskytteförbundet och 10 000 kronor för Svenska sportskytteförbundet.

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 555 000 kronor till 1 995 000 kronor.

	Ökning
1. Det allmänna gevärsskyttet	530 000
2. Svenska pistolskytteförbundet	15 000
3. Svenska sportskytteförbundet	10 000
	555 000

Motiv.

1. Skytteförbundens överstyrelse har för nästa budgetår hemställt om en ökning av statsbidraget med 530 000 kronor till 1 925 000 kronor, eller samma belopp som 1945 års försvarskommitté räknat med såsom årligt bidrag till det allmänna gevärsskyttet. Civilförvaltningen har i anslutning härtill förordat, att bidraget höjes med 530 000 kronor.

2. Svenska pistolskytteförbundet har hemställt om ett statsbidrag av 62 700 kronor. Civilförvaltningen har med hänsyn till de allmänna prisstegringarna å ammunition m. m. förordat, att bidraget höjes med 15 000 kronor till 50 000 kronor.

3. Svenska sportskytteförbundet har hemställt, att bidraget till förbundet måtte bestämmas till 30 000 kronor. Civilförvaltningen har med hänsyn till de avsevärt ökade administrationskostnader, som vore ofrånkomliga icke minst till följd av Sveriges nuvarande ställning inom det internationella skyttet, förordat att bidraget höjes med 10 000 kronor till 20 000 kronor.

Departementschefen.

Vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för innevarande budgetår (1949 års statsverksprop., bil. 6, punkt 65) erinrade jag om att 1945 års försvarskommitté förordat betydande ökningar av de statsbidrag som bestri-
das från förevarande anslag men att jag vid anmälan av propositionen 1948:
206 ansett mig icke kunna taga ställning vare sig till dessa eller till övriga

av kommittén framlagda förslag beträffande de frivilliga försvarsorganisationerna utan förutsatt, att frågan om de framtida medelsbehoven för nämnda organisationer fuge prövas i samband med de årliga anslagsäskandena. I fråga om anslaget för innevarande budgetår anförde jag vidare att, även om inträffade prisstegringar beträffande främst ammunition talade för ökad medelsanvisning, jag med hänsyn till det ekonomiska läget icke kunde tillstyrka någon anslagshöjning. Av samma skäl och med hänsyn till de väsentligt ökade krav för budgetåret 1950/51 som under fjärde huvudtiteln ofrånkomligen måste tillgodoses anser jag mig icke heller nu kunna tillstyrka att anslaget höjes. Mot en anslagsökning nu talar jämväl att kommittén för frivilligt försvarsarbete ännu icke avslutat sitt utredningsarbete.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 440 000 kronor.

[67] 45. **Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	22 000	21 882
1949/50 (statsliggaren s. 232) ..	22 000	
1950/51 (förslag)	22 000	

Försvarets civilförvaltning har efter samråd med vederbörande militära myndigheter i frågan om facktidskrifternas betydelse (jfr 1949: 1, bil. 6, punkt 66) föreslagit, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag biträder detta förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 22 000 kronor.

Marinen.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

[68] 46. **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	46 700 000	46 468 142
1949/50 (statsliggaren s. 233)...	47 000 000	
1950/51 (beräknat belopp).....	47 000 000	

Under hänvisning till vad jag anfört i det föregående vid behandlingen av arméns motsvarande anslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 47 000 000 kronor.

[69] 47. Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	161 658
1949/50 (statsliggaren s. 235) ..	175 000	
1950/51 (förslag)	160 000	

Försvarets civilförvaltning har med ledning av det beräknade antalet å övergångsstat kvarstående beställningshavare uppskattat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 208 000 kronor. Belastningen å anslaget utgjorde emellertid för budgetåret 1948/49 endast i runt tal 160 000 kronor, vilket i huvudsak torde bero på att ett flertal beställningshavare på övergångsstat såsom innehavare av arvodesbefattningar för pensionerad personal uppbära sina avlöningsförmåner från annat anslag. Jag anser mig kunna räkna med i stort sett samma medelsåtgång under nästa budgetår och föreslår därför att anslaget uppföres med ett belopp av 160 000 kronor, innebärande en anslagsminskning med 15 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

[70] 48. Marinen: Avlöningar till personal å reservstat.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	60 000	66 830
1949/50 (statsliggaren s. 235) ..	60 000	
1950/51 (förslag)	60 000	

Försvarets civilförvaltning har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 64 000 kronor. Jag förordar emellertid, att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[71] 49. Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 180 000	601 324
1949/50 (statsliggaren s. 236) ..	800 000	
1950/51 (förslag)	700 000	

Försvarets civilförvaltning har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Belastningen å anslaget för budgetåret 1948/49, i runt tal 600 000 kronor, talar emellertid för att anslaget kan nedräknas. I avvaktan på ytterligare erfarenheter av medelsåtgången förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 700 000 kronor, innebärande en anslagsminskning med 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[72] 50. Marinen: Rekryteringskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	75 000	89 330
1949/50 (statsliggaren s. 237)	75 000	
1950/51 (förslag)	90 000	

Försvarets civilförvaltning har beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 148 000 kronor. Jag anser mig emellertid i avvaktan på närmare erfarenheter rörande anslagsbelastningen böra förorda, att anslaget uppföres med 90 000 kronor. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[73] 51. Marinen: Ekiperingsersättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	700 000	681 739
1949/50 (statsliggaren s. 237) ..	700 000	
1950/51 (förslag)	700 000	

Såsom anförts vid behandlingen av motsvarande anslag för armén har förutsatts, att storleken av den till reservpersonal utgående ekiperingshjälpen årligen skall prövas i samband med att anslagsäskande framlägges för riksdagen. Beträffande gällande grunder för nu utgående ekiperingshjälp torde få hänvisas till statsliggaren.

Försvarets civilförvaltning har beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 875 000 kronor. Med beaktande av anslagsbelastningen under budgetåret 1948/49 föreslår jag emellertid, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Härvid räknar jag icke med någon ändring i gällande grunder för bestämmande av ekiperingsersättningar. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[74] 52. Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 450 000	1 833 239
1949/50 (statsliggaren s. 238) ..	1 450 000	
1950/51 (förslag)	1 930 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 507 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ytterligare 4 förrädsarbetare	22 300	
2. Minskning med 3 helårsanställda och 1 säsonganställd eldare		23 100
3. Omräkning	507 800	
	530 100	23 100
	+ 507 000	

Motiv.

1. Chefen för marinen har utgått från att av anslagsposten till förrådspersonal m. fl. skulle under nästa budgetår bestridas kostnaderna för 12 förrådsarbetare vid marinens lokala sjukvårdsförråd och 92 arbetare vid kustartilleriets regionala uppbörder. Detta innebär i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade personalbehovet en ökning med 4 arbetare av sistnämnda kategori i utbyte mot personal som för närvarande avlönas från sakanslag. Civilförvaltningen har framhållit, att frågan om personaluppsättningen för kustartilleriets uppbörsorganisation ännu icke lösts och att behovet av förrådspersonal därstädes således icke kunde slutligt bedömas. Civilförvaltningen har dock godtagit nämnda av marinchefen angivna personalbehov och beräknat kostnaderna för 104 förrådsarbetare till i runt tal 583 000 kronor.

2. Behovet av personal i eldningstjänst vid marinens anläggningar har civilförvaltningen efter samråd med arméförvaltningen beräknat till 66 helårsanställda och 19 säsonganställda eldare och arbetare i eldningstjänst mot för innevarande budgetår 69 respektive 18.

3. Personal som enligt Kungl. Maj:ts medgivande anställes såsom ersättare för vissa underofficerare, fast anställt manskap och värnpliktiga avlönas, alltefter anställningsformen, från detta anslag eller från marinens allmänna avlöningsanslag. För ändamålet har för budgetåret 1949/50 inräknats 400 000 kronor i förevarande anslag. Civilförvaltningen har nu räknat med att av denna ersättarpersonal ett betydligt större antal än tidigare beräknats är kollektivavtalsavlönad och därför upptagit ytterligare 484 000 kronor under anslaget för detta ändamål.

Omräkningen i övrigt föranledes av att kostnaderna för avlöningar till eldarpersonalen synas ha varit för lågt beräknade.

Departementschefen.

Jag är icke beredd att tillstyrka någon utökning av antalet från detta anslag avlönade arbetare vid marinens lokala sjukvårdsförråd och kustartilleriets regionala uppbörsorganisation. Avlöningskostnaderna för de 100 arbetare som sålunda böra tagas i beräkning här uppskattar jag till i runt tal 560 000 kronor.

Civilförvaltningens beräkning av kostnaderna under förevarande anslag för personal som anställes såsom ersättare för viss militär personal och värnpliktiga anser jag mig kunna i huvudsak godtaga. För detta ändamål beräknar jag därför ett belopp av i runt tal 880 000 kronor. Ökningen i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade beloppet uppväges av minskade utgifter under marinens allmänna avlöningsanslag.

Liksom civilförvaltningen beräknar jag för nästa budgetår eldarpersonalen till 66 helårsanställda och 19 säsonganställda eldare och arbetare i eldnings-tjänst. I avlöningskostnader för denna personal upptager jag ett belopp av i runt tal 490 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget skulle således utgöra

(560 000 + 880 000 + 490 000 =) 1 930 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 480 000 kronor.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår bör Kungl. Maj:t äga medgiva överskridande av det antal anställda, varpå anslagsberäkningarna grundats, därest detta skulle visa sig erforderligt på grund av att tillgången på militär personal blir mindre än som i anslagsberäkningarna förutsatts.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 930 000 kronor.

Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

[75] 53. Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 600 000	4 481 042
1949/50 (statsliggaren s. 238) ..	3 800 000	
1950/51 (förslag)	4 000 000	

Beträffande gällande bestämmelser rörande penningbidrag till de värnpliktiga får jag hänvisa till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 35).

Försvarets civilförvaltning har med utgångspunkt i ett av chefen för marinen uppskattat antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga av 2 152 128 beräknat medelsbehovet under förevarande anslag till 4 030 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke funnit anledning till erinran mot civilförvaltningens anslagsberäkning. Anslaget torde emellertid kunna avrundas nedåt till 4 000 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 200 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

[76] 54. Marinen: Familjebidrag.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	900 000
1949/50 (statsliggaren s. 238)	1 000 000	
1950/51 (beräknat belopp)	1 000 000	

Försvarets civilförvaltning har beräknat anslaget för nästa budgetår till 1 170 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag anført vid behandlingen av arméns motsvarande anslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen:*

Familjebidrag för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Sjukvård.**[77] 55. Marinen: Sjukvård.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	250 000	549 453
1949/50 (statsliggaren s. 239) ..	600 000	
1950/51 (förslag).....	600 000	

Åberopande vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslag för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Marinen: Sjukvård* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Reseersättningar m. m.**[78] 56. Marinen: Reseersättningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 200 000	1 912 303
1949/50 (statsliggaren s. 239) ..	1 300 000	
1950/51 (förslag)	1 500 000	

Försvarets civilförvaltning har ansett det ofrånkomligt att uppräknat anslaget med hänsyn till anslagsbelastningen för budgetåret 1948/49. Civilförvaltningen har emellertid bedömt den stora medelsförbrukningen under nämnda budgetår delvis bero på tillfälliga omständigheter och därför stannat för att föreslå, att anslaget uppräknas med 225 000 kronor.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad jag i det föregående anfört vid behandlingen av arméns motsvarande anslag föreslår jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 1 500 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 200 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

Expenser m. m.**[79] 57. Marinen: Bränsle m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 000 000	3 658 604
1949/50 (statsliggaren s. 239) ..	3 000 000	
1950/51 (förslag)	3 100 000	

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 100 000 kronor, varav för bränsle, lyse och vatten 85 000 kronor och för renhållning 15 000 kronor.

Departementschefen.

De höjda priserna på eldningsolja och vissa fasta bränslen i samband med devalveringen av den svenska valutan förorsaka merkostnader på detta

anslag, som kunna uppskattas till omkring 180 000 kronor. För att möta dessa och av marinförvaltningen angivna merkostnader bör anslaget höjas. Jag föreslår dock, att höjningen begränsas till 100 000 kronor. I anslag föreslår jag således 3 100 000 kronor för nästa budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 3 100 000 kronor.

[80] 58. **Marinen: Telefon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	420 000	463 529
1949/50 (statsliggaren s. 240) ..	460 000	
1950/51 (förslag)	460 000	

Marinförvaltningen har hemställt att anslaget höjes med 40 000 kronor.

Enligt beslut den 8 april 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att anslaget för budgetåret 1948/49 må överskridas med högst 60 000 kronor. För nämnda budgetår har alltså ställts till förfogande ett belopp av tillhoppa (420 000 + 60 000 =) 480 000 kronor. Jag anser mig emellertid med hänsyn till anslagsbelastningen under nämnda budgetår kunna för budgetåret 1950/51 räkna med samma belopp som anvisats för innevarande budgetår och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 460 000 kronor.

[81] 59. **Marinen: Övriga expenser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	185 000	222 629
1949/50 (statsliggaren s. 240) ..	185 000	
1950/51 (förslag)	210 000	

Marinförvaltningen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 210 000 kronor och därvid erinrat om att anslaget för innevarande budgetår, som av ämbetsverket beräknades till 220 000 kronor, med hänsyn till den vid utgången av budgetåret 1947/48 befintliga reservationen, omkring 58 000 kronor, begränsades till 185 000 kronor. Ämbetsverket har räknat med att nämnda reservation i sin helhet komme att ha tagits i anspråk vid ingången av nästa budgetår.

I särskild skrivelse den 12 augusti 1949 har marinförvaltningen hemställt om anvisande av ett reservationsanslag av 60 000 kronor till engångsanskaffning av expeditionsmateriel för att täcka vissa brister i marinens beredskapsförråd av sådan materiel.

Departementschefen.

Det torde med hänsyn till vad marinförvaltningen anfört vara erforderligt att höja förevarande anslag. Jag förordar, att detsamma för nästa budgetår uppföres med 210 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 25 000

kronor. Jag förutsätter emellertid därvid att det skall bli möjligt att med utnyttjande av tillgängliga medel under anslaget efter hand täcka de allvarligaste bristerna i förenämnda beredskapsförråd, och kan alltså för närvarande icke tillstyrka att särskilt anslag anvisas för detta ändamål.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen*: Övriga *expenser m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

Mathållning.

[82] 60. *Marinen*: Mathållning.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	6 700 000	8 515 423
1949/50 (statsliggaren s. 240) ..	8 500 000	
1950/51 (förslag)	8 500 000	

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 400 000 kronor till 8 900 000 kronor.

Marinförvaltningen har vid anslagsberäkningen, såvitt avser landportionskostnaden, utgått från samma normalportionspris, varmed räknats för innevarande budgetår, eller 1 krona 60 öre. Övriga mathållningskostnader har ämbetsverket ansett böra uppräknas med 2 öre till 20 öre per tjänstgöringsdag. Den sammanlagda landportionskostnaden har *marinförvaltningen* alltså uppskattat till 1 krona 80 öre.

Kostnaden för skeppsportionen har *marinförvaltningen* på grundval av föreskrifterna i den av Kungl. Maj:t den 29 oktober 1948 fastställda spisordningen för personal å marinens fartyg uppskattat till 2 kronor 50 öre, innebärande således en höjning med 20 öre i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade beloppet.

Antalet tjänstgöringsdagar för manskap med rätt till fri förplägnad har *marinförvaltningen* uppskattat till 3 350 300, varav 1 947 800 i land och 1 402 500 ombord.

Kostnaderna för mässpenningar har *marinförvaltningen* beräknat till 1 881 150 kronor mot 2 072 000 kronor för innevarande budgetår. Härvid har ämbetsverket utgått från en medelkostnad av 5 kronor 30 öre för officerare och 4 kronor 80 öre för underofficerare mot för innevarande budgetår beräknade 5 kronor 20 öre respektive 4 kronor 70 öre. För högbåtsmän och furirer ha beräknats samma medelkostnadsbelopp som för innevarande budgetår, nämligen 1 krona 50 öre respektive 75 öre, innefattande endast det i mässpenningarna ingående fasta tillägget.

Kostnaderna för utfodring av marinens bevakningshundar har *marinförvaltningen* ansett kunna bestridas från förevarande anslag utan att hänsyn därtill behövde tagas vid anslagsberäkningen.

Departementschefen.

Utan ytterligare erfarenheter rörande de verkliga kostnaderna torde anslagsberäkningen för budgetåret 1950/51 kunna grundas på samma dagskostnads-

belopp för portioner och mässpenningar som för innevarande budgetår. Erinnras må att dessa belopp vid beräkningen av medelsbehovet under anslaget för innevarande budgetår jämkades uppåt. Med godtagande av marinförvaltningens beräkning av antalet tjänstgöringsdagar skulle vid oförändrade dagskostnadsbelopp medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår uppgå till i runt tal 8 540 000 kronor. Jag föreslår emellertid, att anslagsbeloppet avrundas nedåt till 8 500 000 kronor, eller samma belopp som anvisats för innevarande budgetår.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 8 500 000 kronor.

Intendenturmateriel m. m.

[83] 61. Marinen: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 200 000	4 598 394
1949/50 (statsliggaren s. 242) ..	2 800 000	
1950/51 (förslag)	4 000 000	

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 2 295 000 kronor till 5 095 000 kronor. Höjningen föranledes helt av att ämbetsverket ansett sig böra för nästa budgetår uppräknat det till grund för anslagsberäkningen liggande dagskostnadsbeloppet — kostnaden för man och tjänstgöringsdag — från 85 öre till 1 krona 35 öre. I fråga om beräkningen av nyssnämnda belopp inhämtas av ämbetsverkets framställning i huvudsak följande.

Då det gällde nyanskaffning av persedlar till ersättande av sådana, som regelmässigt försetes, visade tillgänglig statistik, att kostnaderna härför under budgetåret 1947/48 uppgått till 99 öre per man och tjänstgöringsdag, förutom ianspråktagen del av influten ersättning för försålda kasserade persedlar. Kostnaderna för reparationer hade under samma tid uppgått till 30 öre per man och tjänstgöringsdag, varjämte förrätskostnaderna, med undantag av avlöning till civil förrätspersonal vid marinens lokala beklädnadsförråd och till viss administrationspersonal, uppgått till 7 öre per man och tjänstgöringsdag. Den verkliga kostnaden för man och tjänstgöringsdag hade således redan under nyssnämnda budgetår uppgått till en krona 36 öre. Sedan budgetåret 1947/48 hade kostnaderna för beklädnadens underhåll ytterligare stigit, huvudsakligen till följd av ökade priser å nyanskaffad materiel. I förhoppning att prisfall i någon mån skulle inträda och att kostnaderna för reparationer skulle bli något lägre än under budgetåret 1947/48, ansåge marinförvaltningen sig dock vid beräkning av medelsbehovet för instundande budgetår kunna stanna vid ett dagskostnadsbelopp av en krona 35 öre per man för värnpliktiga och stammanskap med rätt till fri beklädnad.

Marinförvaltningen har vidare under anslaget beräknat kronans kostnader för tillhandahållande av uniformspersedlar åt furirer, 85 öre för man och tjänstgöringsdag, eller skillnaden mellan det för tjänstgöringsdag i allmänhet

tillämpade beloppet, 1 krona 35 öre, och det belopp för dag, 50 öre, furir hade att erlagga för lån av kronans utrustning. Slutligen har ämbetsverket beräknat för avlöningar 700 000 kronor samt för bestridande av kostnader för tjänstedräkt till civil personal, uniformsutrustning för lottor, skyddsbeklädnad, skid- och tältmateriel m. m. 60 000 kronor.

Med utgångspunkt i ett sammanlagt antal tjänstgöringsdagar för manskap med rätt till fri beklädnad av 2 847 100 och för furirer av 578 600 skulle enligt marinförvaltningen medelsbehovet under anslaget komma att uppgå till $(2\,847\,100 \times 1,35 + 578\,600 \times 0,85 + 700\,000 + 60\,000 =)$ i runt tal 5 095 000 kronor.

I särskild skrivelse den 12 augusti 1949 har marinförvaltningen hemställt om anvisande av ett reservationsanslag av 300 000 kronor till engångsanskaffning av beklädnad m. m. samt om bemyndigande att därutöver utlagga beställningar å sådan materiel inom en kostnadsram av 1 945 000 kronor.

Framställningen har motiverats med angelägenheten av att täcka beräknade brister i utrustnings-, ersättnings- och underhållsbehov av beklädnad och annan personlig utrustning samt övrig intendenturmateriel, som normalt bekostas av anslaget till beklädnad m. m., såsom olika slags skyddsbeklädnad och tältmateriel.

Departementschefen.

Av vad marinförvaltningen anfört torde framgå, att ett för budgetåret 1950/51 på grundval av oförändrat dagskostnadsbelopp beräknat anslag icke skulle förslå till att täcka de regelmässiga utgifter, för vilkas bestridande anslaget avses. Ehuru antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1950/51 beräknas komma att något understiga det för innevarande budgetår beräknade torde därför en avsevärd anslagshöjning vara ofrånkomlig. Jag vill därvid erinra om att alla användbara överskott av beklädnadspersedlar från beredskapstiden redan förbrukats och att en viss brist i utrustnings- och ersättningsbehoven föreligger. Med hänsyn till nödvändigheten att i rådande ekonomiska läge såvitt möjligt hålla materielanskaffningarna nere och med beaktande jämväl av att reservationen å anslaget vid utgången av budgetåret 1948/49 uppgick till i runt tal 4 135 000 kronor, finner jag mig emellertid icke kunna förorda större medelsanvisning för nästa budgetår än 4 000 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 1 200 000 kronor.

Jag anser mig icke kunna för närvarande tillstyrka särskilt anslag eller beställningsbemyndigande för engångsanskaffning av beklädnad m. m. Det synes böra eftersträvas att efter hand täcka de av marinförvaltningen åberopade materielbristerna med anlitande av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

[84] 62. Marinen: Inventarier m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	730 000	653 786
1949/50 (statsliggaren s. 243) ..	880 000	
1950/51 (förslag)	880 000	

Anslaget för innevarande budgetår har vad beträffar inventarier och förplägnadsmateriel beräknats efter en kostnad av 13 öre per man och tjänstgöringsdag, varvid 7 öre beräknats motsvara kostnaden för förplägnadsmateriel såväl i land som ombord. För underhåll av serviseffekter och duktyg till fartygsmässar har beräknats en dagskostnad per mässmedlem av 2,5 öre. Därjämte ha upptagits följande fasta belopp, nämligen för anskaffning och underhåll av möbler och därmed jämförliga inventarier för expeditioner och övriga lokaler ävensom gymnastikmateriel 140 000 kronor, för anskaffning och underhåll av kontorsmaskiner 45 000 kronor, för underhåll av förplägnadsmateriel vid marinens matinerättningar i land 50 000 kronor samt för avlöningar till tjänstemän och förrådspersonal 125 000 kronor. Vidare har under anslaget upptagits ett belopp av 18 000 kronor för musikmateriel.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 70 000 kronor till 950 000 kronor. I vad avser inventarier och förplägnadsmateriel har marinförvaltningen räknat med ett till 14 öre förhöjt dagskostnadsbelopp. Till stöd härför har ämbetsverket anfört i huvudsak följande.

Under senare år hade prisstegring skett å förplägnadsmateriel. Anslaget hade dock tidigare varit något så när tillräckligt, enär överskott av materiel förefunnits efter försvarsberedskapens upphörande. Dessa överskott vore emellertid numera förbrukade. För att undvika ökade brister i mobiliseringsutrustningen vore det därför erforderligt, att beräkningsgrunderna anpassades efter rådande prisläge. Härtill komme att förplägnadsmaterielen ombord betingade högre underhållskostnader än motsvarande materiel i land på grund av de större påfrestningar och skador på materielen, som sjötjänsten medförde. Nu nämnda omständigheter föranledde ökat medelsbehov.

Kostnaderna per mässmedlem och dag för anskaffning och underhåll av serviseffekter och duktyg till fartygsmässar har marinförvaltningen nu uppskattat till 7 öre för officerare och underofficerare samt till 5 öre för högboatsmän och furirer.

Det fasta beloppet till anskaffning och underhåll av möbler m. m. har marinförvaltningen föreslagit skola höjas till 150 000 kronor med hänsyn dels till stegrade anskaffningspriser och dels till att kostnaderna för anskaffning och underhåll av markiser borde bestridas av förevarande anslag.

Kostnaderna för anskaffning och underhåll av kontorsmaskiner samt för avlöningar till tjänstemän och förrådspersonal har marinförvaltningen beräknat till samma belopp som för innevarande budgetår, 45 000 kronor respektive 125 000 kronor.

För underhåll av förplägnadsmateriel vid marinens matinerättningar i land har marinförvaltningen beräknat ett belopp av 52 500 kronor.

Kostnaderna för musikmateriel åter har marinförvaltningen för nästa budgetår beräknat till 20 400 kronor. Ökningen, 2 400 kronor, i förhållande

till det för innevarande budgetår anvisade beloppet har motiverats med ökade kostnader för anskaffning och underhåll av instrument och noter.

Vid anslagsberäkningen har marinförvaltningen utgått från ett antal tjänstgöringsdagar ombord av 1 753 000, varav 358 000 för officerare och underofficerare samt 356 000 för högbåtsmän och furirer. Antalet tjänstgöringsdagar i land har beräknats till 1 920 000, inberäknat 125 000 dagar, under vilka furirer beräknats ha sådana tjänstgöringsförhållanden att de erhålla fri inkvartering och förplägnad. Sammanlagt har alltså marinförvaltningen räknat med ett antal tjänstgöringsdagar av 3 673 000.

Enligt de av marinförvaltningen sålunda tillämpade beräkningsgrunderna skulle medelsbehovet under anslaget utgöra $(3\,673\,000 \times 0,14 + 358\,000 \times 0,07 + 356\,000 \times 0,05 + 150\,000 + 45\,000 + 125\,000 + 52\,500 + 20\,400 =)$ i runt tal 950 000 kronor.

I särskild skrivelse den 12 augusti 1949 har marinförvaltningen hemställt att för nästa budgetår måtte anvisas ett särskilt reservationsanslag av 160 000 kronor till engångsanskaffning av förplägnadsmateriel, vilken anskaffning vore avsedd att täcka viss beräknad brist i utrustningsbehovet av dylik materiel.

Departementschefen.

Jag anser mig icke böra i nuvarande läge beräkna några medel under anslaget för anskaffning och underhåll av markiser.

Utan att taga ställning till de ändringar i beräkningsgrunderna som marinförvaltningen räknat med har jag, med beaktande av de betydande reservationer som förefunnos på detta anslag vid utgången av budgetåret 1948/49, ansett mig kunna föreslå, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Jag anser mig för närvarande icke kunna tillstyrka, att särskilt anslag anvisas till engångsanskaffning av förplägnadsmateriel utan förutsätter att den av marinförvaltningen angivna bristen i utrustningsbehovet av sådan materiel efter hand skall kunna täckas med anlitande av medel under förevarande anslag.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 880 000 kronor.

[85] 63. *Marinen: Tvätt.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	654 837
1949/50 (statsliggaren s. 244) ..	550 000	
1950/51 (förslag)	550 000	

I enlighet med förslag av marinförvaltningen förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

Övningar m. m.**[86] 64. Marinen: Övningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	10 000 000	13 303 000
1949/50 (statsliggaren s. 244)	15 000 000	
1950/51 (förslag)	16 500 000	

Yrkande.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 2 785 000 kronor. *Marinförvaltningen* har utgått från ett under budgetåret 1949/50 för övningsändamål disponibelt belopp av 15 720 000 kronor — anslag jämte reservation från föregående budgetår — och angivit anslagsförändringarna i övrigt, (2 785 000 — 720 000 =) 2 065 000 kronor, på sätt som framgår av följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Allmänna övningskostnader	640 000	
2. Ammunition	1 795 000	
3. Drivmedel		775 000
4. Målflygning	210 000	
5. De fasta utbildningsanstalterna och särskilda utbildningskurser m. m.	195 000	
	2 840 000	775 000
		+ 2 065 000

Motiv.

1. De allmänna övningskostnaderna ha beräknats med ledning av statistik och preliminär rustningsplan. Kostnaderna för övningar i land utvisa en mindre ökning, till största delen beroende på beräknad gynnsammare rekrytering. Till marinförvaltningens disposition för att bestrida kostnader i samband med krigsförberedelser, stridsledningsspel, fartygsuttagningsskommissionens verksamhet, försändning av övningsmateriel, iordningställande av militärsjömärken och strömmätningstationer m. m. har avsetts ett belopp av 275 000 kronor.

För kustartilleriet har ökningen angivits så gott som helt hänförlig till utgifter för repetitions- och efterutbildningsövningar, till vilka marinförvaltningen icke tagit hänsyn i sin plan för disposition av anslaget för budgetåret 1949/50.

2. Kostnadsökningen har angivits i huvudsak hänförlig till kostnaderna för artilleriammunition för utbildningen ombord. De nya fartygstyper, kryssare av typ *Tre Kronor* och jagare av typ *Öland*, som tillförts flottan nödvändiggjorde en väsentlig ökning av antalet skjutningar med egen ammunition för att bereda möjlighet att utprova den nya artillerimaterielen och utforma nya skjutregler m. m. Luftvärnsskjutning med medelsvårt artilleri, som tidigare icke förekommit, användning av nya lys- och målraketer samt ökade ammunitionspriser medförde även ökade kostnader. Härtill komme, att den omständigheten att de värnpliktiga numera inryckte i fyra omgångar medförde ökat antal skjutningar.

För repetitions- och efterutbildningsövningar vid kustartilleriet har angivits 168 000 kronors ökning.

Såsom nya utgiftsposter har marinförvaltningen upptagit 300 000 kronor till robotammunition.

3. Marinförvaltningen har för flottan räknat med följande drivmedelskvantiteter — varvid inom parentes angivas de kvantiteter som legat till grund för beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1949/50 — nämligen 11 200 (8 500) ton kol, 42 000 (40 000) m³ pannbrännolja, 7 500 (6 400) m³ motorbrännolja, 350 (325) ton smörjolja, 900 (1 000) m³ flygbensin och 18 000 (8 750) liter annan bensin. Drivmedelspriserna ha i vissa fall beräknats till lägre belopp än de som legat till grund för medelsanvisningen vid fastställandet av stat för budgetåret 1949/50.

För kustartilleriet beräknas utgifterna för drivmedel öka med 75 000 kronor, varav 59 000 kronor angivits belöpa på repetitions- och efterutbildningsövningar.

4. Ökningen av kostnaderna för målflygning beror, såvitt avser flottan, på att antalet flygtimmar med hänsyn till ökat behov av luftvärnsutbildning för nästa budgetår beräknats till 1 400 mot för innevarande budgetår 1 200. För kustartilleriet har beräknats samma medelsbehov som i medelsäskandena för budgetåret 1949/50.

5. Ökningen av utgifterna för de fasta utbildningsanstalterna och för särskilda utbildningskurser m. m. betingas främst av det beräknade ökade antalet elever i utbildningsanstalterna och av den intensifierade specialutbildning, som framtvingas av den fortskridande utvecklingen av nya hjälpmedel och vapen. Kostnaderna för bildbandsframställning ha hittills bestritts av särskilt anvisade medel till effektivisering av utbildningen, men måste framdeles, i den mån bildbanden icke avse teknisk materiel, bestridas av förevarande anslag.

Departementschefen.

Marinens övningsanslag höjdes för innevarande budgetår med icke mindre än 5 000 000 kronor, huvudsakligen med hänsyn till ökade kostnader för drivmedel och ammunition. Jag anser mig kunna utgå från att marinens övningar under nästa budgetår skola kunna planläggas och anordnas så att någon ytterligare höjning av anslaget icke skall vara erforderlig i och för sig. Jag har därvid tagit hänsyn till behovet av medel jämväl för repetitions- och efterutbildningsövningar vid kustartilleriet. Emellertid uppkomma under detta anslag vissa merkostnader till följd av prisökningarna på drivmedel i samband med devalveringen av den svenska valutan. Dessa merkostnader kunna uppskattas till i runt tal 1 500 000 kronor. Jag föreslår därför, att anslaget höjes med detta belopp.

Åberopande det anförda får jag jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 16 500 000 kronor.

[87] 65. Marinen: Drivmedelsförråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	850 000	634 891
1949/50 (statsliggaren s. 245) ..	750 000	
1950/51 (förslag)	650 000	

Marinförvaltningen har hemställt om oförändrad medelsanvisning. Med hänsyn till att belastningen å anslaget under budgetåret 1948/49 uppgått till endast i runt tal 635 000 kronor, vilket huvudsakligen beror på de inkomster i förrådsrörelsen som tillförts anslaget, föreslår jag emellertid, att anslaget nedräknas med 100 000 kronor till 650 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

[88] 66. Marinen: Materialförråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	300 000	288 256
1949/50 (statsliggaren s. 246) ..	325 000	
1950/51 (förslag)	375 000	

Yrkande.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 175 000 kronor

	Ökning
1. Ökat krigsförberedelsearbete m. m.	65 000
2. Rationalisering av förrådsdriften	110 000
	175 000

Motiv.

1. För att anställa tillräckligt kvalificerad personal för visst krigsförberedelsearbete i form av arbetskrävande utredningar och beräkningar samt erforderlig personal för att genomföra och vidmakthålla en mindre spridning av de för luftanfall mest utsatta fredsförråden beräknas ökning av avlöningskostnaderna med 35 000 kronor. Frakt- och transportkostnader i samband med nyssnämnda spridning av förråd ha beräknats till 3 000 kronor. Härjämte har marinförvaltningen beräknat en ökning av posten till övriga kostnader under anslaget med 27 000 kronor, som delvis avses för stegrad inspektions-, rekognoscerings- och utredningsverksamhet till följd av ökat krigsförberedelsearbete men angivits i övrigt erforderligt för att täcka kapitalförluster, uppkomna genom svinn, avskrivningar och kassationer.

2. Marinförvaltningen har framhållit, att nuvarande förrådslokaler och deras inredning i många avseenden voro föråldrade och föga lämpade för sitt ändamål. Detta hade även konstaterats av representant för statens sakrevision, som i promemoria angående granskningen av bland annat marinens materialförråd framhållit att de för materialförrådet vid Stockholms örlogsvärv nyttjade lokalerna voro trånga och otidsenliga. Marinförvaltningen vore av den uppfattningen, att berörda olägenheter med därav följande höga driftkostnader i många fall skulle kunna motverkas genom att anskaffa

lämplig förrådsinredning samt modernisera och öka beståndet av transport- och lyftanordningar m. m. Denna uppfattning delades av statens organisationsnämnd, som yttrat sig över ett av marinförvaltningen uppgjort förslag till modernisering av förrådsinredningen vid allmänna materialförrådet vid Stockholms örlogsvärv. Nämnden hade därvid förordat, att befintlig väggfast träinredning i viss utsträckning skulle utbytas mot en av monterbara, lätt flyttbara element sammansatt inredning av stål. Marinförvaltningen ansåge ett belopp av 110 000 kronor erforderligt för att de största bristerna beträffande inredning och transportredskap m. m. i marinens åtta materialförråd skulle kunna avhjälpas. Därigenom skulle förrådsdriften kunna rationaliseras och på längre sikt omkostnaderna vid förråden nedbringas. Större inredningsarbeten m. m. avsåges skola utföras i samråd med organisationsnämnden.

I särskild skrivelse den 12 augusti 1949 har marinförvaltningen hemställt om anvisande av ett reservationsanslag av 600 000 kronor till engångsanskaffning av materialutredning för att täcka viss brist i beredskapslager beträffande krigsviktig och inom landet svåranskaffbar eller sparsamt förekommande materiel, som är lagringsduglig och med säkerhet kan inrymmas i tillgängliga förrådslokaler.

Departementschefen.

Vad marinförvaltningen anfört i fråga om önskvärdheten att medel ställas till förfogande för att i rationaliseringssyfte modernisera inredningar och transportanordningar i materialförråden finner jag bärande. Främst av denna anledning torde förevarande anslag böra uppräknas. Jag anser mig emellertid icke kunna tillstyrka, att anslaget för nästa budgetår höjes med större belopp än 50 000 kronor, eller till 375 000 kronor.

Någon särskild medelsanvisning till engångsanskaffning av materielutredning är jag för närvarande icke beredd tillstyrka.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 375 000 kronor.

[89] 67. **Marinen: Hundbevakningstjänsten.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 000	6 761
1949/50 (statsliggaren s. 246)	15 000	
1950/51 (förslag)	10 000	

I anslaget för budgetåret 1949/50 inräknades omkring 4 000 kronor i engångskostnader för anskaffning av hundar. Med hänsyn härtill och till en beräknad minskning av driftskostnaderna har marinförvaltningen för nästa budgetår föreslagit, att anslaget minskas med 5 000 kronor till 10 000 kronor. Även i detta belopp ingå engångskostnader, nämligen 3 000 kronor för anskaffning av hundkojor.

Jag har intet att erinra mot marinförvaltningens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

Flytande materiel, artillerimateriel m. m.

[90] 68. Marinen: Fartygsbyggnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	20 000 000	8 183 246
1949/50 (statsliggaren s. 247) ..	30 000 000	
1950/51 (förslag)	30 000 000	

Redan före budgetåret 1949/50 tillämpades beträffande fartygsanskaffningar ett bemyndigandesystem, i det att riksdagen på grundval av förslag av Kungl. Maj:t godkände nybyggnads- och moderniseringsprogram för marinens fartyg enligt kostnadsberäkningar, som förelades riksdagen. Inom det fastställda nybyggnadsprogrammet kunde de beställningar utläggas som voro erforderliga för programmets genomförande. Vad moderniseringsprogrammet beträffar bestämdes den takt, i vilken detta program fick genomföras, av storleken av de anslagsmedel som årligen anvisades för moderniseringarna.

Från och med budgetåret 1949/50 har beträffande moderniseringsprogrammets fullföljande, däri inbegripet kostnader för försök avseende fartygsmateriel, övergång skett till ett system, enligt vilket av riksdagen årligen utverkas bemyndigande att utlagga beställningar på materiel och arbeten, som erfordras för att fullfölja moderniseringsprogrammet eller försöksverksamheten, inom visst av riksdagen fastställt belopp. I fråga om nybyggnadsprogrammet åter har någon ändring av tidigare tillämpat system icke skett. Efter övergången till det angivna renodlade bemyndigandesystemet erfordras för varje budgetår anslag till så stort belopp som beräknas motsvara under budgetåret erforderliga utbetalningar för fartygsbyggnaderna, moderniseringarna och försöksverksamheten.

Beträffande fartygsmaterielen har redovisningen av anslagsmedel — liksom i fråga om arméns tygmateriel — reglerats med hänsyn till önskvärdheten av att kunna särskilja medel, anvisade för försvarets utbyggnad enligt 1942 års försvarsbeslut, från anslag, anvisade efter den för denna utbyggnad tillmätta femårsperioden 1942/47. I samband med övergången till det nya bemyndigandesystemet blev det därför i princip möjligt att göra detta tillämpligt på anskaffningar och moderniseringar från och med budgetåret 1947/48. Detta innebar, att reservationer, som under budgetåren 1947/48 och 1948/49 uppsamlats i anslaget *Marinen: Fartygsbyggnader*, principiellt kunde per den 30 juni 1949 tillföras budgetutjämningsfonden, varvid reservationsbeholdningen, till den del den belöpte på moderniseringsarbeten och försöksverksamhet, övergick till bemyndiganden. Liksom i fråga om arméns tygmaterielanslag har emellertid icke totalbeloppet av reservationerna tillförts budgetutjämningsfonden utan till viss del — 25,0 miljoner kronor — behållits såsom betalningsreserv till Kungl. Maj:ts disposition.

NYBYGGNADSPROGRAMMET.

Med stöd av beslut av 1947—1949 års riksdagar har Kungl. Maj:t fastställt följande plan för nybyggnad av fartyg till en kostnad av 125 420 000 kronor.

Nybyggnadsplan.

Flottan:

1. Tio mindre torpedbåtar (prisläge $\frac{1}{7}$ 1947)	11 250 000	
2. Två hjälpminsvepare (prisläge $\frac{1}{7}$ 1946)	600 000	
3. Två modifierade landskapsjagare (prisläge $\frac{1}{7}$ 1947)	73 000 000	
4. Tre ubåtar av ny typ (prisläge $\frac{1}{7}$ 1947)	30 000 000	
5. Färdigställande av en större torpedbåt (prisläge $\frac{1}{7}$ 1948)	2 400 000	
6. En torpedbärgningsbåt (prisläge $\frac{1}{7}$ 1947)	300 000	
7. Två mindre minsvepare av ny typ (prisläge $\frac{1}{7}$ 1948)	4 000 000	
8. Trängfartyg m. m. (prisläge $\frac{1}{7}$ 1948)	800 000	122 350 000

Kustartilleriet:

Två vedettbåtar och två minutläggare (prisläge $\frac{1}{7}$ 1947)	3 070 000
Summa kronor	125 420 000

I nybyggnadsplanen angivna kostnader för de olika objekten utgöra i vissa fall icke totalkostnad, i det att för vissa objekt marinförvaltningen disponerar medel, som anvisats före budgetåret 1947/48. Omkring 4,26 miljoner kronor av kostnaderna ha guldits under budgetåren 1947/48 och 1948/49 med anlitande av anslagen till fartygsbyggnader för samma budgetår.

Marinförvaltningen har föreslagit, att beslut nu skall fattas om utökning av marinens nybyggnadsprogram med nya objekt till en total kostnad av 57 010 000 kronor enligt följande.

Flottan:

Fyra ubåtsjaktfartyg (prisläge $\frac{1}{7}$ 1949)	44 000 000
Fyra mindre minsvepare av den nya typen (prisläge $\frac{1}{7}$ 1948)	8 000 000
Trängfartyg m. m. (prisläge $\frac{1}{7}$ 1949)	800 000
Viss materiel för ytterligare två modifierade landskapsjagare (prisläge $\frac{1}{7}$ 1949)	3 000 000

Kustartilleriet: (prisläge $\frac{1}{7}$ 1949)

En minutläggare	1 150 000
Tre minarbetsbåtar	60 000
Summa kronor	57 010 000

Härjämte har marinförvaltningen anmält, att kostnaderna för de i den beslutade nybyggnadsplanen upptagna modifierade landskapsjagarna, å vilka beställning utlagts hösten 1949, komme att till följd av prisstegringar under tiden den 1 juli 1947—den 1 juli 1949 öka med 10,1 miljoner kronor,

samt att det för närvarande icke vore möjligt precisera prisstegringarna å övriga i planen upptagna fartyg.

Beträffande marinförvaltningens motiveringar till de föreslagna anskaffningarna torde få hänvisas till de handlingar som komma att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Här må emellertid framhållas följande.

Beträffande behovet av nybyggen av minsvepare har marinförvaltningen åberopat vad därom anförts i 1949 års statsverksproposition (bil. 6, s. 146). Ämbetsverket har nu framhållit, att under budgetåret 1950/51 borde påbörjas byggandet av ytterligare fyra minsvepare, vilka beräknades draga en kostnad av 2,0 miljoner kronor per styck enligt prisläget den 1 juli 1948. Alla fyra fartygen borde beställas samtidigt.

I fråga om trängfartyg har marinförvaltningen föreslagit fortsatt anskaffning inom ramen för det program till en totalkostnad av 2 370 000 kronor, som anmälts i 1949 års statsverksproposition och för vilket hittills 800 000 kronor tagits i beräkning. Det nu äskade beloppet om 800 000 kronor avser närmast byggande av en dykarbåt, 150 000 kronor, en vattenbåt för Karlskrona örlogsvärv, 300 000 kronor, en utbildnings- och en transportbåt, 130 000 kronor, och en motoriserad ammunitionspråm, 225 000 kronor.

Vad angår materielanskaffning för två modifierade landskapsjagare har marinförvaltningen — under erinran om uttalandet i propositionen 1948: 206, angående vissa frågor rörande försvarets organisation, att flottans ersättningsbyggnad för den närmaste tiden borde inriktas på att vidmakthålla beståndet av jagare och lättare fartygstyper — förordat att materiel med särskilt lång leveranstid beställdes redan under budgetåret 1950/51 för att möjliggöra utläggning av beställning i övrigt beträffande ytterligare två modifierade landskapsjagare under budgetåret 1951/52. Marinförvaltningen har framhållit, att här vore fråga om materiel som kunde användas även om fartygstypen komme att modifieras i ena eller andra riktningen.

Genom anskaffandet av en för kustartilleriet avsedd minutläggare skulle ersättning kunna erhållas för en av de fem minutläggare, vilka med hänsyn till sin ålder och bristfälliga tillstånd borde utrangeras inom den närmaste 10-årsperioden. Minarbetsbåtarna erfordrades för snabbare och effektivare minutläggning inom kustartilleriet. Inalles erfordrades i första hand nio dylika båtar, varav tre borde beställas budgetåret 1950/51.

MODERNISERINGSPROGRAMMET.

Genom beslut av 1947—1949 års riksdagar har godkänts ett program för modernisering av marinens fartyg till en totalkostnad av 55 960 000 kronor. Härjämte har av Kungl. Maj:t medel, tillhoppa 1 750 000 kronor, ställts till marinförvaltningens förfogande från kontot Besparingar å äldre anvisningar för vissa moderniseringar å jagare och minsvepare, vilka arbeten icke ingå i berörda program. Moderniseringsprogrammet framgår av härefter följande sammanställning (moderniseringsplan).

Moderniseringsplan.

(prisläge $\frac{1}{7}$ 1948)*Flottan:*

1. Stadsjagare	15 120 000	
2. Större minsvepare	8 780 000	
3. Ubåtar	22 440 000	
4. Ombyggnad av Ehrenskölds-jagare	5 800 000	
5. Modifierade stadsjagare	2 500 000	
6. Landskapsjagare	3 000 000	57 640 000

Kustartilleriet:

Färjan Vaxholmen	70 000	
Summa kronor		57 710 000

För genomförande av detta program har riksdagen under de för budgetåren 1947/48 och 1948/49 anvisade anslagen till Fartygsbyggnader beräknat 12 100 000 respektive 4 000 000 kronor. Från kontot Besparingar å äldre anvisningar ha för moderniseringar disponerats tillhoppa 6 420 000 kronor. En del av kostnaderna ha under budgetåren 1947/48 och 1948/49 guldits med anlitande av de för samma budgetår anvisade anslagen till fartygsbyggnader. Vid utgången av budgetåret 1948/49 återstodo i runt tal 20 miljoner kronor i reservation av dittills för modernisering avsedda medel. Detta belopp övergår till bemyndigande. För budgetåret 1949/50 har riksdagen lämnat beställningsbemyndigande å 13 000 000 kronor.

Marinförvaltningen har föreslagit, att beslut nu skall fattas om utökning av marinens moderniseringsprogram till att avse nya objekt inom en total kostnad (prisläge $\frac{1}{7}$ 1949) av 14 030 000 kronor enligt följande.

Flottan:

Modernisering av stridsledningsorganisation och radar-		
installation å ytterligare två modifierade stadsjagare	2 750 000	
Modernisering av luftvärnsartilleriet å fyra modifierade		
stadsjagare	3 000 000	
Modernisering av kustubåtar	7 650 000	
Modernisering av bryggor å minsvepare M/39	180 000	13 580 000

Kustartilleriet:

Ombyggnad från kol- till oljeeldning å sex vedettbåtar	450 000	
Summa kronor		14 030 000

Härjämte har marinförvaltningen anmält, att kostnaderna för de i den hittills godkända moderniseringsplanen ingående arbetena komme att till följd av prisstegringar under tiden den 1 juli 1948—den 1 juli 1949 öka med 5 210 000 kronor.

Beträffande marinförvaltningens motiveringar till de föreslagna moderniseringsarbetena torde få hänvisas till de handlingar som komma att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Marinförvaltningen har hemställt, att för fullföljande av moderniseringsprogrammet bemyndigande måtte utverkas till ett belopp av 24 080 000 kronor, varav 15 000 000 kronor avse tidigare godkänt program och återstoden, 9 080 000 kronor, det av marinförvaltningen nu förordade utökade programmet.

FÖRSÖKSVERKSAMHET AVSEENDE FARTYGSmateriel.

För försöksverksamhet ha under de för budgetåren 1947/48 och 1948/49 anvisade reservationsanslagen till fartygsbyggnader anvisats tillhopa 5 055 000 kronor. En del av kostnaderna ha guldits under budgetåren 1947/48 och 1948/49 med anlitande av de för samma budgetår anvisade anslagen till fartygsbyggnader. Vid utgången av budgetåret 1948/49 återstodo i runt tal 3,4 miljoner kronor i reservation av dittills anvisade medel för försöksverksamhet. Detta belopp övergår till bemyndigande. För budgetåret 1949/50 har riksdagen lämnat beställningsbemyndigande av 2 miljoner kronor, avseende försöksverksamhet.

Marinförvaltningen har — under framhållande av att vid uppgörandet av dispositionsplanerna förelegat önskemål, vilkas tillgodoseende skulle dragit ungefär dubbla kostnaden mot tillgängliga belopp — föreslagit, att beställningsbemyndigandet bestämmas till 3 000 000 kronor.

Marinförvaltningen har beräknat medelsbehovet för att täcka utbetalningar, hänförliga till hittills beslutat fartygsbyggnadsprogram och lämnade beställningsbemyndiganden (motsvarande), under budgetåret 1950/51 till 40 000 000 kronor. För utbetalningar, hänförliga till av marinförvaltningen föreslagna nybyggnader, utökat moderniseringsprogram eller försöksverksamhet, erfordrades 24 000 000 kronor. Anslaget till Marinen: Fartygsbyggnader borde därför för budgetåret 1950/51 uppföras med ett belopp av 64 000 000 kronor.

Överbefälhavaren har förklarat sig icke nu vara beredd att tillstyrka nybyggnad av fartyg för flottan annat än i den mån de ingå i ersättningsbyggnadsprogrammet. Då överbefälhavaren emellertid delade chefens för marinen synpunkter på behovet av ett lätt fartyg speciellt för ubåtsjakt, vore från hans sida intet att erinra mot att sådana fartyg försöksvis byggdes som ersättning för kustjagare inom den nuvarande organisationens ram.

Beträffande frågan om fortsatt ersättningsbyggnad av det nuvarande beståndet av jagare har överbefälhavaren ifrågasatt, om anskaffningsbemyndigande, på sätt marinförvaltningen föreslagit, borde begäras för viss materiel till ytterligare två modifierade landskapsjagare utan att riksdagens principbeslut om nybyggnad av två sådana fartyg föreläge eller samtidigt inhämtades.

Departementschefen.

Vad först angår *marinens nybyggnadsprogram* är jag, av skäl som jag inledningsvis anför, icke beredd att föreslå, att beslut nu fattas om att bygga ubåtsjaktfartyg.

Beträffande frågan om nybyggnad av ytterligare två modifierade landskapsjagare anser jag mig i avbidan på resultatet av försvarsutredningen icke kunna förorda, att principbeslut därom nu fattas. Vid sådant förhållande bör enligt min mening icke ifrågakomma att nu besluta om anskaffning av för dessa fartygsbyggen avsedd materiel.

Redan vid anmälan i statsverkspropositionen till 1949 års riksdag av medelsbehovet under förevarande anslag för innevarande budgetår framhöll jag, att flertalet av de mindre minsveparna borde i enlighet med fastställda grunder för beräkning av fartygens livslängder avföras ur linjeflottan under de närmaste åren och att en successiv förnyelse av beståndet av dylika fartyg bleve nödvändig. Jag tillstyrker nu, att i nybyggnadsplanen inläggas fyra mindre minsvepare, enligt prisläget den 1 juli 1948 kostnadsberäknade till 8,0 miljoner kronor. Jag har heller icke något att erinra mot en fortsatt anskaffning av trängfartyg inom en kostnadsram av 0,8 miljon kronor enligt prisläget den 1 juli 1949.

I fråga om nybyggnadsprogrammet för kustartilleriet förordar jag i annat sammanhang denna dag (propositionen 1950: 2) en ändring såtillvida som att i stället för de nu beslutade två vedettbåtarna och två minutläggare skola byggas en vedettbåt och två minutläggare. Jag anser, att med beslut om fortsatt ersättningsanskaffning av minutläggare tills vidare bör anstå. Mot nybyggnad av tre minarbetsbåtar, kostnadsberäknade till 60 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1949, har jag icke något att erinra.

Kostnaderna för de av 1948 års riksdag beslutade två modifierade landskapsjagarna ha ökat och belöpa sig enligt prisläget den 1 juli 1949 till 83,1 miljoner kronor. Merkostnaderna, som hänföra sig till prisstegringar för tiden den 1 juli 1947—den 1 juli 1949, uppgå till i runt tal 10,0 miljoner kronor, med vilket belopp således kostnadsramen för hittills beslutade nybyggnader ökas.

Totalt stiga kostnaderna för marinens nybyggnadsprogram vid bifall till av mig förordade förslag med $(8,0 + 0,8 + 0,06 + 10,0 =) 18,86$ miljoner kronor.

Vad härefter angår *marinens moderniseringsprogram* må här till en början framhållas, att kostnaderna för hittills av riksdagen i princip godkända arbeten beräknas komma att till följd av prisstegringar öka med omkring 5 210 000 kronor.

Marinförvaltningens förslag i fråga om de modifierade stadsjagarna innebär att dessa fartygsenheter moderniseras i samma omfattning som stadsjagarna. Jag tillstyrker detta förslag. Jag finner vidare angeläget, att modernisering av kustubåtarna kommer till stånd i syfte att höja deras stridsvärde. Jag tillstyrker jämväl de föreslagna moderniseringsarbetena å minsveparna M/39. Mot de beräknade kostnaderna för de nu berörda moderniseringsarbetena, 13 580 000 kronor, har jag icke funnit anledning till erinran.

Beträffande kustartilleriets båtmateriel är jag icke beredd nu förorda ombyggnad från kol- till oljeeldning på mer än två vedettbåtar. Kostnaderna härför beräknas till 150 000 kronor.

Hittills godkänt moderniseringsprogram har kostnadsberäknats till 57 710 000 kronor. Inberäknat förenämnda merkostnader för prisstegring in- till den 1 juli 1949 skulle vid bifall till av mig förordade förslag totalkostna- derna stiga med $(5\,210\,000 + 13\,580\,000 + 150\,000 =)$ 18 940 000 kronor till 76 650 000 kronor.

Marinförvaltningen har föreslagit ett beställningsbemyndigande för moder- niseringsprogrammets fullföljande under budgetåret 1950/51 av 24 080 000 kro- nor. Under hänvisning till vad jag inledningsvis och under anslaget till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. anfört rörande nödvändigheten att iakttaga återhållsamhet vid utmätandet av nya bemyndiganden finner jag mig böra förorda, att beställningsbemyndigandet beträffande marinens modernise- ringsprogram begränsas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 13,0 miljoner kronor.

Beträffande beställningsbemyndigande för *försöksverksamhet* tillstyrker jag det av av marinförvaltningen föreslagna beloppet, 3,0 miljoner kronor.

Jag räknar icke med att anslaget till fartygsbyggnader för budgetåret 1950/51 skall behöva uppföras med större belopp än för innevarande budgetår, eller 30,0 miljoner kronor. Ett anslag av denna storlek möjliggör utbetalningar under budgetåren 1949/50 och 1950/51 av 85,0 miljoner kronor.

De sammanlagda kostnader för godkänt fartygsbyggnadsprogram samt för moderniseringsprogram och försöksverksamhet inom ramen för givna bemyn- diganden, som vid utgången av innevarande budgetår icke täckas av anslags- medel, uppgå till $(125,42 - 4,26 + 20,0 + 13,0 + 3,4 + 2,0 - 30,0 - 25,0 =)$ 104,56 miljoner kronor. Vid bifall till de för nästa budgetår framställda för- slagen kommer per den 30 juni 1951 dessa icke täckta kostnader att öka med $(18,86 + 13,0 + 3,0 - 30,0 =)$ 4,86 miljoner kronor till 109,42 miljoner kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna utökning av nybyggnadsprogrammet för marinens fartyg i den omfattning som i det föregående angivits;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i det föregående angivna grunder medgiva utläggande av beställningar i fråga om modernisering av marinens fartyg och försöksverksamhet av- seende fartygsmateriel inom en kostnadsram av 16 miljoner kronor;

c) till *Marinen: Fartygsbyggnader* för budgetåret 1950/51 an- visa ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor.

[91] 69. **Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	15 000 000	13 363 104
1949/50 (statsliggaren s. 248)	20 000 000	
1950/51 (förslag)	10 000 000	

Övergång till bemyndigandesystem.

Från detta anslag bestridas samtliga kostnader för anskaffning av teknisk materiel för marinen, med undantag av fartyg, samt för försök med dylik materiel. I fråga om anskaffningarna tillämpas nu ett system med anvisande av årliga anslag med bemyndiganden att i viss omfattning därutöver utlägga beställningar. Vid anmälan av medelsbehovet för innevarande budgetår under fjärde huvudtiteln förutsattes emellertid, att marinförvaltningen i samråd med försvarets civilförvaltning skulle närmare överväga frågan om en övergång till ett bemyndigandesystem av samma art som det som fr. o. m. innevarande budgetår tillämpas för arméns tygmaterielanskaffningar.

Marinförvaltningen har nu föreslagit, att fr. o. m. budgetåret 1950/51 ett bemyndigandesystem tillämpas i full utsträckning även beträffande anslaget till marinens artilleriemateriel. Systemet innebär, att anskaffningarnas omfattning helt regleras med av riksdagen givna bemyndiganden, att de årliga anslagen anpassas endast efter behovet av betalningsmedel under det budgetår, för vilket anslaget anvisas, samt att i samband med övergången till det nya systemet per den 30 juni 1950 kvarstående reservationer å anvisade anslag ersättas med bemyndiganden. Mot reservationerna svarande belopp bör emellertid enligt marinförvaltningens mening icke överföras till budgetutjämningsfonden utan bibehållas såsom betalningsreserv till Kungl. Maj:ts förfogande.

Marinförvaltningen har uppgivit, att per den 30 juni 1949 kvarstående bemyndiganden, som icke täckts av anslagsmedel, uppgingo till ett belopp av 12 590 000 kronor. För budgetåret 1949/50 har bemyndigande lämnats att utlägga beställningar till ett belopp av 30 000 000 kronor utöver för samma budgetår anvisat anslag, 20 000 000 kronor.

Bemyndiganden för budgetåret 1950/51.

Marinförvaltningen har hemställt, att bemyndigande måtte utverkas för ämbetsverket att utlägga beställningar inom en ram av 35 500 000 kronor. Bemyndigandet avser följande ändamål.

	Flottan (milj. kr.)	Kust- artilleriet (milj. kr.)	Gemensamt (milj. kr.)
Artilleriemateriel	4,800	3,865	0,460
Torpedmateriel	6,200	—	—
Minmateriel	2,100	0,845	—
Nautisk materiel	0,185	—	—
Telemateriel	5,955	1,520	—
Radarmateriel	1,860	1,780	—
Motorfordon	—	0,500	0,029
Ingenjörmateriel	—	—	2,000
Ersättning av kustartilleribatterier	—	1,790	—
Försök, anskaffning av robotvapenmateriel	—	—	3,111
Summa	20,600	9,800	5,600

För likvider, avseende per den 30 juni 1950 kvarstående bemyndiganden och de nu äskade bemyndigandena, har marinförvaltningen för budgetåret 1950/51 hemställt om anvisande av ett anslag av 35 000 000 kronor.

Härjämte har marinförvaltningen hemställt om bemyndigande att för engångsanskaffning av tele- och radarmateriel utlägga beställningar inom en ram av ytterligare 18 843 000 kronor. För de på budgetåret 1950/51 belöpande likviderna för dessa anskaffningar har marinförvaltningen äskat ett särskilt engångsanslag av 6 143 000 kronor.

Det torde icke vara lämpligt att i detta sammanhang lämna en detaljerad redogörelse för marinförvaltningens förslag. I det följande lämnas därför endast en kortfattad redogörelse för de olika anskaffningsobjekten. Närmare upplysningar om förslagen torde få inhämtas genom handlingarna i ärendet.

Flottan. Föreslagna beställningsbemyndiganden beträffande artilleri-materiel för flottan avse till ett belopp av 2 181 000 kronor ett fullföljande av den materielanskaffning som ägt rum under de senaste åren. Därutöver upptages för komplettering av förråd av reservdelar för istandsättning av försliten eller skadad pjäs- och eldledningsmateriel m. m. 250 000 kronor, anskaffning av förrådsammunition för vissa fartyg 1 889 000 kronor samt anskaffning av rör 480 000 kronor.

I fråga om torpedanskaffningen föreslår marinförvaltningen beställningsbemyndiganden å 4 500 000 kronor för anskaffning av nya torpeder, 700 000 kronor för anskaffning eller ändring av viss torpedmateriel och 1 000 000 kronor för anskaffning av torpedeldledningsinstrument.

Vad angår minmaterielen för flottan föreslås beställningsbemyndiganden å sammanlagt 190 000 kronor för anskaffning på prov av ett mindre antal minor av ny konstruktion, 150 000 kronor för komplettering av vissa uppsvepta stöt-minor, 675 000 kronor för modernisering av minmateriel, 400 000 kronor för anskaffning av sjunkbomber av ny typ, 225 000 kronor för modernisering av sjunkbombmateriel samt 460 000 kronor för anskaffning och modernisering av svepmateriel.

I fråga om nautisk materiel föreslås beställningsbemyndiganden å 45 000 kronor för täckande av vissa brister beträffande nautisk materiel, för utbyte av otidsenlig materiel mot materiel av ny konstruktion, för försök med materiel och för anskaffning av undervisningsmateriel av teknisk natur, 90 000 kronor för anskaffning av viss materiel för stridsledningstjänsten samt 50 000 kronor för anskaffning av viss fotografisk materiel.

Beträffande telemateriel för flottan föreslår marinförvaltningen beställningsbemyndiganden å 1 488 000 kronor för telefonmateriel, 2 230 000 kronor för radiomateriel och 2 237 000 kronor för hydroakustisk materiel. Härutöver har i det av ämbetsverket föreslagna beställningsbemyndigandet för engångsanskaffning av tele- och radarmateriel inräknats ett belopp av 2 343 000 kronor till hydroakustisk materiel för flottan.

Utöver det föreslagna beställningsbemyndigandet å 1 360 000 kronor till

radarmateriel för flottan, vilket belopp avses för administration och för installation m. m. av bland annat levererad radar, har marinförvaltningen räknat med ett belopp av 9 000 000 kronor i beställningsbemyndigande för engångsanskaffning av dylik materiel.

Kustartilleriet. Föreslagna beställningsbemyndiganden beträffande artillerimateriel för kustartilleriet avse till ett belopp av 1 965 000 kronor ett fullföljande av den materielanskaffning som ägt rum under de senaste åren. Därutöver upptages för modernisering av sjöfrontspjäser 500 000 kronor, för täckande av brister i utrustningsbehovet av viss eldledningsmateriel m. m. 600 000 kronor och för provanskaffning av en automatpjäs av ny konstruktion 300 000 kronor.

Vad angår minmaterielen för kustartilleriet föreslås beställningsbemyndiganden å 169 000 kronor för modernisering av minmateriel genom anskaffning av instrumenteringar, 15 000 kronor för fortsatt anskaffning av periskopsyftinstrument, 143 000 kronor för täckande av vissa brister beträffande minutredning och 18 000 kronor för vissa ändringsarbeten beträffande strålkastare.

I fråga om telemateriel för kustartilleriet föreslås beställningsbemyndiganden å 608 000 kronor för fortsatt anskaffning av viss telefonmateriel, anordnande av stridsledningsförbindelser i land och revidering av kustartilleriets telefonnät samt 912 000 kronor för fortsatt anskaffning och installation av viss radiomateriel.

Utöver det föreslagna beställningsbemyndigandet å 1 780 000 kronor till radarmateriel för kustartilleriet, vilket belopp avses för tull, frakt, installation m. m. beträffande redan beställd materiel, har marinförvaltningen i det av ämbetsverket föreslagna beställningsbemyndigandet för engångsanskaffning av tele- och radarmateriel, inräknat tillhoppa 7 500 000 kronor till radarmateriel för kustartilleriet, varav 5 700 000 kronor till luftvärnsradar.

Det föreslagna beställningsbemyndigandet å 500 000 kronor till motorfordon för kustartilleriet avser anskaffning av utrustning till inskrivna fordon, modernisering och smärre kompletteringar av den befintliga motorfordonsparken, anskaffning av ett mindre antal traktorer från utlandet m. m.

Vad beträffar det föreslagna beställningsbemyndigandet för ersättning av kustartilleribatterier får jag anföra följande. I anslagsäskandena för budgetåret 1949/50 upptog marinförvaltningen i anslag och beställningsbemyndigande för dylik ersättningsanskaffning belopp om tillhoppa 19 500 000 kronor, varav 8 900 000 kronor till ett antal 10,5 cm kanonbatterier och 10 600 000 kronor till ett automatiskt 15,2 cm kanonbatteri. Vid anmälan av denna fråga till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, s. 159) tillstyrkte jag, att marinförvaltningen bemyndigades utlägga beställningar på moderna pjäser. Utan att i nämnda sammanhang taga ställning till frågan vilka pjäser som borde anskaffas föreslog jag, att bemyndigandet tills vidare begränsades till det belopp, som marinförvaltningen beräknat för 15,2 cm batteriet. I plan för disposition av de i staten för anslaget för budgetåret 1949/50 upptagna pos-

terna samt plan för av riksdagen lämnat bemyndigande att utlägga beställningar å artillerimateriel m. m., vilka fastställts av Kungl. Maj:t den 18 juni 1949, upptogos tillhoppa 9 120 000 kronor för ändamålet, varav under anslaget 1 463 000 kronor och såsom bemyndigande 7 657 000 kronor. Sedan en inom marinledningen verkställd utredning givit vid handen att i första hand ett antal 10,5 cm batterier med automatiska pjäser borde anskaffas, har Kungl. Maj:t den 26 augusti 1949 bemyndigat marinförvaltningen att inom ramen för berörda belopp om 9 120 000 kronor gå i författning om anskaffning av dylika batterier. Kostnaderna för anskaffning av nämnda batterier ha beräknats till 11 200 000 kronor, varför marinförvaltningen i ytterligare beställningsbemyndigande för anskaffningen i fråga räknat med ett belopp av $(11\,200\,000 - 9\,120\,000 =)$ 2 080 000 kronor. Härutöver har ämbetsverket räknat med ett belopp av 100 000 kronor för projektering av en automatisk 15,2 cm pjäs. Av det belopp om tillhoppa $(2\,080\,000 + 100\,000 =)$ 2 180 000 kronor, varå således ytterligare beställningsbemyndigande för ersättningsanskaffning av kustartilleribatterier angivits erforderligt, har marinförvaltningen för budgetåret 1950/51 beräknat ett belopp av 1 790 000 kronor.

Gemensamma kostnader. Det föreslagna beställningsbemyndigandet å 460 000 kronor för artillerimateriel av för marinen gemensam natur avser fullföljande av redan igångsatta anskaffningar.

Det föreslagna beställningsbemyndigandet å 29 000 kronor för motorfordon av gemensam natur åter avser förnyelse av ekonomifordon.

Av det belopp å 2 000 000 kronor som marinförvaltningen beräknat i beställningsbemyndigande för ingenjörmateriel avse 1 100 000 kronor fullföljande av redan igångsatta anskaffningar. Därutöver upptages för anskaffning av utrustning för provning av vissa fartygsrum 20 000 kronor, avgassamlare av ny typ 20 000 kronor, ändring av propellermaskinerier 50 000 kronor, modernisering av brandmaterielen å vissa fartyg 50 000 kronor, reservdelar för periskop 40 000 kronor, gyrokompassanläggningar för minsvepare av Arholmatyp 120 000 kronor, plottingbord 190 000 kronor, ändringar av maximalströmbrytare å vissa fartyg 140 000 kronor, strålkastare 30 000 kronor, viss materiel för ubåtsjakt 100 000 kronor, utökning av den elektriska effekten å vissa fartyg i samband med installation av radarutrustning m. m. 100 000 kronor samt mobil lyftkran för Gotlands kustartilleriförsvar 40 000 kronor.

I det föreslagna beställningsbemyndigandet å 3 111 000 kronor till försök m. m. ingår ett belopp av 526 000 kronor till försök med vapen och ingenjörmateriel samt 2 585 000 kronor till försök med och anskaffning av robotvapenmateriel.

Från marinförvaltningen har inhämtats att merkostnaderna till följd av devalveringsbeslutet för beställningar, som utlagts eller komma att utläggas med anlåtande av medel som stå till ämbetsverkets förfogande eller med stöd av lämnade bemyndiganden uppgå till omkring 2 600 000 kronor. Merkost-

naderna för beställningar, som avses utläggas därest för budgetåret 1950/51 begärda bemyndiganden lämnas, uppges uppgå till 770 000 kronor.

Överbefälhavaren har icke funnit något vara att erinra mot de av marinförvaltningen begärda bemyndigandena.

Departementschefen.

Jag tillstyrker marinförvaltningens förslag om övergång från och med budgetåret 1950/51 till bemyndigandesystem beträffande all anskaffning av till förevarande anslag hänförlig materiel. I detta system övergå befintliga reservationer under anslaget till bemyndiganden, varvid reservationsbeloppen i princip indragas till budgetutjämningsfonden.

Reservationerna under förevarande anslag och vissa äldre anslag, som enligt meddelat beslut skola överföras till artillerimaterielanslaget, uppgingo den 30 juni 1949 till i runt tal 48 miljoner kronor. För budgetåret 1949/50 ha anvisats 20 miljoner kronor. Utöver de bemyndiganden som motsvaras av reservationer per den 30 juni 1949 förelågo vid angivna tidpunkt bemyndiganden utöver anvisade anslag till ett belopp av 12 590 000 kronor. För budgetåret 1949/50 har den totala ram, inom vilken anskaffningar må bindas, bestämts till 50 000 000 kronor. Möjlighet föreligger alltså att till och med innevarande budgetår binda utgifter intill ett belopp av $(48\,000\,000 + 12\,590\,000 + 50\,000\,000 =)$ 110 590 000 kronor. För likvider finnas under budgetåret 1949/50 tillgängliga $(48\,000\,000 + 20\,000\,000 =)$ 68 000 000 kronor.

Vad härefter angår storleken av de beställningsbemyndiganden som böra lämnas för budgetåret 1950/51 får jag hänvisa till vad jag inledningsvis och under anslaget till Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. anført om nödvändigheten att i nuvarande läge iakttaga återhållsamhet när det gäller att binda statsmakterna för nya utgifter. Marinförvaltningen har föreslagit bemyndiganden på avsevärda belopp, tillhopa $(35\,500\,000 + 18\,843\,000 =)$ 54 343 000 kronor. Mot det av marinförvaltningen föreslagna anskaffningsprogrammet torde i och för sig icke något vara att erinra. Det är mig emellertid icke möjligt att tillstyrka större bemyndigande för nästa budgetår än 30 000 000 kronor, däri inräknat jämväl det belopp som motsvaras av merkostnader på äldre bemyndiganden på grund av devalveringsbeslutet. Då jag icke kan tillstyrka, att särskilt anslag anvisas för engångsanskaffning av tele- och radarmateriel, bör behovet av dylik anskaffning i möjligaste mån tillgodoses inom nämnda ram.

Med den begränsning av bemyndiganderamen som jag förordar torde en omprövning böra verkställas beträffande vilka anskaffningar som i första hand böra komma till stånd. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av marinförvaltningen, meddela beslut härutinnan. Jag räknar därvid i första hand med ett fullföljande av pågående anskaffningar. Jag förutsätter vidare, att Kungl. Maj:t äger att i samband med att dispositionsplan fastställs för det nya bemyndigandets utnyttjande vidtagna omdispositioner i fråga om äldre bemyndiganden, om detta skulle visa sig erforderligt.

Vid bifall till mitt förslag komma bemyndigandena på anskaffningar av artillerimateriel att för tiden intill utgången av budgetåret 1950/51 uppgå till (110 590 000 + 30 000 000 =) 140 590 000 kronor.

För likvidering av anskaffningar stå under budgetåret 1949/50 68 000 000 kronor till förfogande. Vad som återstår av detta belopp vid utgången av budgetåret 1949/50 skall i princip överföras till budgetutjämningsfonden. För budgetåret 1950/51 skall upptagas anslag till belopp som erfordras för att täcka under budgetåret utfallande likvider.

Det är uppenbart att stora svårigheter föreligga att nu mer exakt beräkna betalningsutfallet under budgetåret 1950/51. Jag förordar, att anslaget för nämnda budgetår uppföres med 10 000 000 kronor. Med hänsyn till osäkerheten i denna anslagsberäkning föreslår jag emellertid, att såsom betalningsreserv till Kungl. Maj:ts disposition behålles ett belopp om förslagsvis 35 000 000 kronor av vid utgången av budgetåret 1949/50 föreliggande reservationer.

Vid bifall till mina i det föregående förordade förslag skulle, om hänsyn icke toges till att vissa medel överföras till budgetutjämningsfonden, vid utgången av budgetåret 1950/51 kvarstå bemyndiganden, som icke täckas av anslagsmedel, till ett belopp av (140 590 000 — 68 000 000 — 10 000 000 =) 62 590 000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i det föregående angivna grunder medgiva utläggande av beställningar å artillerimateriel m. m. inom en kostnadsram av 30 miljoner kronor;

b) till *Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

[92] 70. **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	23 800 000	24 602 538
1949/50 (statsliggaren s. 250)	25 300 000	
1950/51 (förslag)	25 300 000	

Yrkande.

Marinförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 5 800 000 kronor.

För budgetåret 1949/50 äskade marinförvaltningen ett anslag av 25 743 000 kronor. För budgetåret 1950/51 har ämbetsverket beräknat medelsbehovet under anslaget till 31 075 000 kronor, vilket belopp alltså överstiger de medel som marinförvaltningen äskade för innevarande budgetår med 5 332 000 kronor. Sistnämnda belopp fördelar sig på anslagsposter på sätt framgår av följande uppställning.

1. Flottan	4 140 000
2. Kustartilleriet	810 000
3. Gemensamma kostnader	242 000
4. Beredskapsplanering	140 000
	5 332 000

Motiv.

1. Av det beräknade ökade medelsbehovet för flottan ha 1 600 000 kronor angivits belöpa på prisökningar, vilka sammanhänga med under år 1947 genomförda höjningar av kollektivavtalslönerna, 1 220 000 kronor på generalöversyn m. m. av vissa mindre fartyg samt återstoden, 1 320 000 kronor, på vissa förbättringsarbeten å fartygen, underhåll av torpedbåtsmotorer, underhåll av materiel för hjälpfartyg, administration m. m.

2. Vad beträffar den beräknade kostnadsökningen för underhåll av kustartilleriets materiel har marinförvaltningen framhållit, att de medel som under de senaste budgetåren avsetts härför uppenbarligen varit för knappt tillräckliga. Sålunda hade ett flertal nödvändiga underhållsarbeten måst anstå i brist på medel.

3. Av den beräknade ökningen av de för marinen gemensamma kostnader, som bestridas från detta anslag, ha 65 000 kronor angivits belöpa på årsprov av ammunition, 2 000 kronor på underhåll av ekonomifordon och 175 000 kronor på kostnader för bärgning och reparation i anledning av haverier (jfr prop. 1949: 35).

4. Under en ny anslagspost till beredskapsplanering ha beräknats 15 000 kronor till planering av krigsreparationstjänsten, 35 000 kronor till normalie- och standardiseringsarbeten, 50 000 kronor till utarbetande av krigsmaterielplaner, krigsindustriplaner och krigsberedskapsöversikter m. m., 10 000 kronor till hjälpfartygsplanering samt 15 000 kronor till planering av krigsersättningsbyggnad av fartyg. Förutom angivna kostnader, som direkt beröra marinförvaltningen, ha beräknats 15 000 kronor till bestridande av de kostnader i anledning av arbetet med beredskapsplaneringen som uppkomma vid underlydande myndigheter. Marinförvaltningen har framhållit, att särskilda medel för beredskapsplanering, som hittills på grund av personalbrist och andra ofrånkomliga arbeten varit av mycket ringa omfattning, tidigare beviljats endast på vissa speciella områden. Kostnaderna för sådan planering i övrigt hade fått bestridas av till ämbetsverkets förfogande stående materielanslag. Marinförvaltningen, som räknade med att i större utsträckning kunna avse personal för beredskapsplanering under kommande budgetår, hade ansett det riktigast att kostnaderna härför redovisades särskilt under förevarande anslag.

Departementschefen.

Vad beträffar kostnaderna för marinförvaltningens beredskapsplanering har krigsmaterielverket i viss utsträckning äskat medel härför under ämbetsverkets anslag till årskostnader för industriell krigsberedskap. Såsom av det föregående framgår har jag emellertid icke för budgetåret 1950/51 beräknat några medel för ändamålet under nämnda anslag.

Jag får erinra om att förevarande anslag för innevarande budgetår uppräknades med 1 500 000 kronor i förhållande till anslaget för budgetåret 1948/49 till 25 300 000 kronor, ävensom att nettoutgifterna under anslaget för sistnämnda budgetår stannade vid i runt tal 24 600 000 kronor. Den av marinförvaltningen nu föreslagna ytterligare uppräknningen har i huvudsak föranletts av önskemål att genomföra generalöversyner i större omfattning

än tidigare och att vidtaga vissa förbättringsarbeten å fartygen. Även om dessa liksom övriga angivna arbeten i och för sig få anses angelägna är jag med hänsyn till nödvändigheten att för nästa budgetår begränsa medelsanvisningarna under fjärde huvudtiteln till att avse ändamål, som ofrånkomligen måste tillgodoses, icke beredd att förorda en höjning av förevarande anslag.

Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, och hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 300 000 kronor.

[93] 71. **Marinen: Anskaffning av lyftkran.**

I skrivelse den 4 maj 1949 har *marinförvaltningen*, som i ärendet samrätt med fortifikationsförvaltningen, anfört i huvudsak följande.

Sedan länge förelåge behov av bättre lyftmöjligheter vid Oscars-dockan vid marinverkstäderna i Karlskrona. Detta gällde särskilt sedan dockan numera blivit förlängd och nya fartyg, bland annat kryssarna, tillförts flottan. Vid marinverkstäderna i Karlskrona befintliga rörliga motorkranar lyfte högst 4,5 tons last intill dockkanten och högst 1 ton i dockans centrumlinje. Varvets pontonkran lyfte 15 ton men hade en räckvidd av endast 3 meter in i dockan från dockportarna räknat. Vid lyftning och förflyttning av större tyngder, t. ex. pansarskeppens propellrar, hade därför tidsödande arrangemang dittills fått vidtagas. Efter tillkomsten av de nya kryssarna hade situationen ytterligare förvärrats, då dessa fartygs metallpropellrar vägde cirka 15 ton, propelleraxlar 7 ton och roder cirka 20 ton. Även för att möjliggöra liknande arbeten å privata fartyg respektive hjälpfartyg av den storleksordning, som nu kunde intagas i dockan, erfordrades förbättrade lyftmöjligheter. Dockan kunde sålunda, sedan den nu avsevärt utökats, icke helt utnyttjas till sitt fulla värde, om icke en större lyftkran anskaffades.

Enligt av Karlskrona örlogsvarv verkställd utredning belöpte kostnaderna för kran m. m. till sammanlagt 880 000 kronor. Erfarenheter från under senare år i Sverige anskaffade dockkranar och från i torrdockor utförda arbeten bland annat å krigsfartyg hade såvitt möjligt inhämtats och tillgodogjorts. Därvid hade hänsyn tagits till behovet av tunga lyft till relativt stor höjd för radar- och eldledningsutrustning. Den nya kranen komme att få en lyftkraft av 25 ton och en lyfthöjd av 30 meter i dockans centrumlinje. En lyftkran för Oscars-dockan komme att utnyttjas under en lång tid framåt; kranen måste därför dimensioneras för att kunna möta kommande behov, så långt utvecklingen nu kunde överblickas. Med anledning av den långa leveranstiden, cirka tre år, och med hänsyn till att inkomna anbud endast gällde under begränsad tid, ville marinförvaltningen föreslå, att erforderliga medel finge förskottas från marinverkstädernas maskinersättningskonto. Arbetskraft för utförande av planeringsarbete för kranbana m. m. funnes omedelbart tillgänglig å örlogsvarvet.

Marinförvaltningen har i anslutning till det anförda hemställt om medgivande att från marinverkstädernas i Karlskrona maskinersättningskonto förskjuta ett belopp av högst 880 000 kronor för anskaffning och uppsättning av en lyftkran till Oscars-dockan vid Karlskrona örlogsvarv.

Riksräkenskapsverket har i avgivet utlåtande förklarat sig icke kunna tillstyrka, att marinförvaltningen utan riksdagens hörande bemyndigades att av

omhänderhavande medel förskjuta kostnaderna för anskaffning och uppsättning av ifrågavarande lyftkran. Då riksdagens tillstånd till anskaffningen alltså enligt riksräkenskapsverkets mening under alla förhållanden erfordrades, ansåge verket, att de för ändamålet erforderliga medlen från början borde anvisas att utgå från riksstatsanslag.

Departementschefen.

Såsom av det anförda framgår kan den utökade Oscars-dockan vid Karlskrona örlogsvarv icke helt utnyttjas med mindre tillgång finnes till en större lyftkran. På av marinförvaltningen anförda skäl får jag tillstyrka, att medel nu anvisas för att anskaffa en dylik kran. I likhet med riksräkenskapsverket anser jag, att de erforderliga medlen böra anvisas att utgå från riksstatsanslag. Någon erinran synes icke vara att göra mot kostnadsberäkningarna, sammanlagt 880 000 kronor. Härei ingår emellertid ett belopp av 195 000 kronor för byggnadsarbeten sammanhängande med lyftkranens iordningställande. Frågan om anvisande av detta belopp kommer att upptagas till behandling i samband med behandlingen av anslagsfrågor under kapitalbudgeten. I förevarande sammanhang torde således endast böra beräknas (880 000—195 000 =) 685 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av lyftkran* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 685 000 kronor.

Fastigheter.

[94] 72. **Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	6 898 000	17 367 189
1949/50 (statsliggaren s. 251) ..	6 746 000	
1950/51 (beräknat belopp)	6 800 000	

Under åberopande av vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 6 800 000 kronor.

Bidrag och understöd.

[95] 73. **Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	155 000	139 799
1949/50 (statsliggaren s. 251) ..	255 000	
1950/51 (förslag)	255 000	

¹ Härei ingå även utgifter hänförliga till befästningars delfond av försvarets fastighetsfond.

I anledning av förslag av chefen för marinen har *försvarets civilförvaltning* förordat, att anslaget höjes med 10 000 kronor till 265 000 kronor. Härvid har ämbetsverket ansett medelsbehovet till övningar och till anskaffning m. m. samt underhåll av övningsmateriel böra uppräknas med tillhoppa 20 000 kronor med hänsyn till höjda drivmedelspriser och ökade kostnader för underhåll av sjövärnsskårens båtar. Å andra sidan har ämbetsverket ansett medelsbehovet för mathållning och för hyra av lokaler m. m. kunna nedräknas med tillhoppa 10 000 kronor.

Departementschefen.

På grundval av 1945 års försvarskommittés uppskattning av kostnaderna för de utgiftsändamål, som nu tillgodoses genom förevarande anslag, uppräknades detsamma för innevarande budgetår med 100 000 kronor. Jag anser mig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon ytterligare uppräknings av anslaget och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 255 000 kronor.

[96] 74. **Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	19 000	18 500
1949/50 (statsliggaren s. 251) ..	19 000	
1950/51 (förslag)	19 000	

I enlighet med förslag av *försvarets civilförvaltning* förordar jag, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 19 000 kronor.

[97] 75. **Marinen: Understöd åt föreningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	23 000	21 750
1949/50 (statsliggaren s. 252) ..	23 000	
1950/51 (förslag)	23 000	

I enlighet med förslag av *försvarets civilförvaltning* förordar jag, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Understöd åt föreningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 23 000 kronor.

Flygvapnet.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

[98] 76. Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	45 400 000	46 215 334
1949/50 (statsliggaren s. 252) ..	46 500 000	
1950/51 (beräknat belopp).....	46 500 000	

Under hänvisning till vad jag anført i det föregående vid behandlingen av arméns motsvarande anslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet*:
Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 46 500 000 kronor.

[99] 77. Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 000	5 647
1949/50 (statsliggaren s. 254)....	18 000	
1950/51 (förslag).....	18 000	

Flygvapnets reservstat omfattar för närvarande beställningar för 1 överstelöjtnant och 1 kapten, båda i intendenturbefattning, samt 1 flygläkare av 1. graden.

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 7 100 kronor.

	Ökning
1 major i intendenturbefattning	6 800
Omräkning av posten till tjänstgöringstraktamenten.....	300
	7 100

Motiv.

Chefen för flygvapnet hade i anslutning till ett av 1948 års riksdag (prop. 206; rd. skr. nr 369) fattat principbeslut angående omfattningen av flygvapnets reservstat föreslagit, att reservstaten för nästa budgetår utökas med 1 majorsbeställning i intendenturbefattning. Till stöd härför hade åberopats, att den aktiva kadern av berörda personalkategori nu vore fullt utbyggd samt att möjlighet föreläge att rekrytera majorsbeställningen.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att flygvapnets reservstat ytterligare utökas redan under nästa budgetår. Anslaget kan därför upptagas med oförändrat belopp. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet*: *Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 kronor.

[100] 78. Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	650 000	467 219
1949/50 (statsliggaren s. 255) ..	650 000	
1950/51 (förslag)	500 000	

I remissyttrande över 1945 års försvarskommittés betänkande föreslog försvarsväsendets underbefälsförbund, att en reserv av flygtekniker skulle inrättas. Vid anmälan av propositionen 1948:206 (s. 456) uttalade jag att, ehuru vissa skäl talade för förslaget, jag dock icke då var beredd tillstyrka detsamma. Sedermera uppdrog Kungl. Maj:t den 30 juni 1948 åt chefen för flygvapnet att närmare överväga berörda fråga.

I sitt militärorganisatoriska underlag för budgetåret 1950/51 har *chefen för flygvapnet* föreslagit, att en reserv för flygtekniker inrättas, omfattande 234 flygtekniker, varav 79 för radartjänst. Till stöd för förslaget har anförts i huvudsak följande.

Enligt de vid 1948 och 1949 års riksdagsbeslut (prop. 1948:206 och 1949:197) tillämpade beräkningsgrunderna skulle 164 kvalificerade krigsbefattningar besättas med pensionsavgångna flygtekniker. Till följd av åldersgrupperingen bland de nuvarande flygteknikerna kunde dock pensionsavgångar i större utsträckning påräknas först om 25—30 år. Enligt hittills vunna erfarenheter toge emellertid årligen ett relativt stort antal flygtekniker avsked för civil verksamhet. I egenskap av värnpliktiga kunde visserligen denna personal i regel utnyttjas inom flygvapnets krigsorganisation. På grund av flygmaterielens snabba utveckling och den ständigt pågående tillförseln av nya flygplantyper syntes emellertid ifrågavarande personal kunna krigsplaceras i kvalificerade befattningar endast ett fåtal år efter avsked, med undantag av dem som hade direkt motsvarande civilt arbete. Denna olägenhet kunde undvikas genom att inrätta en reserv av flygtekniker med tjänstgöringsskyldighet även i fred. Reserven borde i första hand fyllas med väl kvalificerade förtidsavgångna flygtekniker.

Härutöver erfordrades dock ytterligare 79 flygtekniker i reserven för viss radartjänst. Av radartechniker på aktiv stat funnes för närvarande ett mycket begränsat antal. Till skillnad mot vad fallet vore beträffande övriga yrkesgrenar syntes därför i denna yrkesgren endast ett fåtal befattningar i reserven kunna rekryteras med förtidsavgången personal. För att snabbt täcka personalbehovet — vilket vore nödvändigt med hänsyn bland annat till planerade materielleveranser — syntes det nödvändigt att i varje fall tills vidare rekrytera denna kategori huvudsakligen med reservanställd personal. Enligt föreliggande preliminära planer skulle sammanlagt cirka 18 månaders utbildning erfordras för vinnande av erforderlig kompetens. Flygteknikerna i reserven (radar) avsåges härvid — efter frivilligt åtagande — uttagas bland värnpliktiga radarmekaniker, som fullgjort tjänstgöring i en följd (12 månader) vid flygvapnet och därefter genomgått ytterligare 6 månaders utbildning.

Tjänstgöringsskyldigheten i fred för flygteknikerna i reserven borde vara densamma som nu gällde för verkmästare och mästare i reserven.

Försvarets civilförvaltning har biträtt förslaget om att inrätta en reserv för flygtekniker. Detta beräknades icke under nästa budgetår medföra några kostnader av natur att böra bestridas av förevarande anslag. Ämbetsverket har räknat med oförändrat anslag under nästa budgetår.

Departementschefen.

Jag finner mig med hänsyn till vad chefen för flygvapnet anfört nu böra tillstyrka förslaget, att flygvapnets reserv utbygges med befattningar för flygtekniker. Jag anser mig även kunna godtaga vad chefen för flygvapnet föreslagit beträffande personalens omfattning och dess tjänstgöringsskyldighet.

Med hänsyn till belastningen å anslaget för budgetåret 1948/49, i runt tal endast 467 000 kronor, förordar jag att detsamma för nästa budgetår uppföres med 500 000 kronor, innebärande en anslagsminskning med 150 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) besluta, att flygvapnets reserv må omfatta även flygtekniker;
- b) till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[101] 79. Flygvapnet: Rekryteringskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	75 000	89 895
1949/50 (statsliggaren s. 255) ..	75 000	
1950/51 (förslag)	90 000	

Försvarets civilförvaltning har beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 99 000 kronor. Härvid har ämbetsverket inberäknat ett belopp av 5 000 kronor för vidgad upplysningsverksamhet beträffande anställningsmöjligheterna inom flygvapnet. Kostnaderna för dylik upplysningsverksamhet torde emellertid böra bestridas från försvarets socialbyrås omkostnadsanslag. Jag räknar därför icke i förevarande sammanhang med utgifter för detta ändamål. Viss uppräknning av rekryteringsanslaget för de utgiftsändamål som nu tillgodoses genom detsamma torde emellertid vara berättigad. Jag förordar, att anslaget uppföres med ett belopp av 90 000 kronor, i stort sett motsvarande anslagsbelastningen för budgetåret 1948/49. Anslagshöjningen utgör 15 000 kronor och föranledes i huvudsak av ökade kostnader för rekrytering av yrkesgrenen stamflygförare.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[102] 80. Flygvapnet: Ekiperingsersättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	470 000	670 230
1949/50 (statsliggaren s. 256) ..	700 000	
1950/51 (förslag)	700 000	

Såsom anförts vid behandlingen av motsvarande anslag för armén har förutsatts, att storleken av den till reservpersonal utgående ekiperingshjälp

ärligen skall prövas i samband med att anslagsäskande framläggas för riksdagen. Beträffande gällande grunder för nu utgående ekiperingshjälp torde få hänvisas till statsliggaren.

Försvarets civilförvaltning har föreslagit en anslagsökning med 200 000 kronor. Med beaktande av anslagsbelastningen under budgetåret 1948/49 föreslår jag emellertid, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Härvid räknar jag icke med någon ändring i gällande grunder för bestämmande av ekiperingsersättningar. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[103] 81. **Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	750 000	788 823
1949/50 (statsliggaren s. 256) ..	750 000	
1950/51 (förslag)	750 000	

Anslaget för innevarande budgetår må enligt meddelade bestämmelser disponeras för avlönande av högst 8 förrädsarbetare m. fl. samt högst 95 helårsanställda och 38 säsonganställda eldare och arbetare i eldningstjänst.

Försvarets civilförvaltning har hemställt om en höjning av anslaget med 75 000 kronor. Höjningen motiveras av att civilförvaltningen räknar med ökat antal arbetare i eldningstjänst.

Euligt vad jag under hand inhämtat från arméförvaltningens intendenturavdelning är någon ökning av antalet arbetare i eldningstjänst vid flygvapnet icke erforderlig under nästa budgetår. Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

[104] 82. **Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 500 000	3 451 625
1949/50 (statsliggaren s. 256) ..	3 500 000	
1950/51 (förslag)	4 000 000	

Beträffande gällande bestämmelser rörande penningbidrag till de värnpliktiga får jag hänvisa till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 35).

Försvarets civilförvaltning har med utgångspunkt i ett av chefen för flygvapnet uppskattat antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga av 2 241 915 beräknat medelsbehovet under förevarande anslag till 4 075 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke funnit anledning till erinran mot civilförvaltningens anslagsberäkning. Anslaget torde emellertid kunna avrundas nedåt till 4 000 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 500 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budget-
året 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

[105] 83. Flygvapnet: Familjebidrag.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	750 000	899 423
1949/50 (statsliggaren s. 257)	1 000 000	
1950/51 (beräknat belopp)	1 000 000	

Försvarets civilförvaltning har beräknat anslaget för nästa budgetår till
1 150 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag anfört vid behandlingen av arméns mot-
svarande anslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Flyg-
vapnet: Familjebidrag* för budgetåret 1950/51 beräkna ett för-
slagsanslag av 1 000 000 kronor.

Sjukvård.

[106] 84. Flygvapnet: Sjukvård.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	230 000	465 734
1949/50 (statsliggaren s. 257) ..	275 000	
1950/51 (förslag)	275 000	

Åberopande vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslag för
armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Flygvapnet: Sjukvård* för budgetåret 1950/51 anvisa
ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

Reseersättningar m. m.

[107] 85. Flygvapnet: Reseersättningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	950 000	1 400 618
1949/50 (statsliggaren s. 257) ..	1 200 000	
1950/51 (förslag)	1 250 000	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning förordar jag, att
anslaget för nästa budgetår upptages till 1 250 000 kronor, vilket innebär en
anslagshöjning med 50 000 kronor. Under hänvisning till vad jag i det
föregående vid behandlingen av arméns motsvarande anslag anfört i fråga
om åtgärder för att nedbringa utgifterna under anslag till reseersättningar
hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret
1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kronor.

Expenser m. m.**[108] 86. Flygvapnet: Bränsle m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	4 000 000	4 171 104
1949/50 (statsliggaren s. 257) ..	4 800 000	
1950/51 (förslag)	4 200 000	

Yrkande.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget minskas med 300 000 kronor.

	Ökning	Minskning
Sänkta bränslepriser och minskad bränsleförbrukning		400 000
Ökade avlöningskostnader enligt 1948 års avtal	100 000	
		— 300 000

Departementschefen.

I och för sig torde med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1948/49 medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår kunna i stort sett tillgodoses inom ramen för ett belopp av 4 000 000 kronor, vilket skulle föranleda en anslagsminskning med 800 000 kronor. Under hand har emellertid flygförvaltningen anmält, att prisökningarna på eldningsolja och vissa fasta bränslen i samband med devalveringen av den svenska valutan föranleda merkostnader av omkring 240 000 kronor under detta anslag. Jag föreslår förden skull, att anslagsminskningen begränsas till 600 000 kronor och att anslaget alltså uppföres med 4 200 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 200 000 kronor.

[109] 87. Flygvapnet: Telefon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	920 000	883 038
1949/50 (statsliggaren s. 258) ..	1 000 000	
1950/51 (förslag)	1 000 000	

I enlighet med förslag av flygförvaltningen förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[110] 88. Flygvapnet: Övriga expenser m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	170 000	165 518
1949/50 (statsliggaren s. 259)	120 000	
1950/51 (förslag)	120 000	

Förevarande anslag nedräknades för innevarande budgetår med 50 000 kronor med hänsyn till den vid utgången av budgetåret 1947/48 föreliggande

reservationen. Flygförvaltningen har med erinran härom föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med samma belopp. Emellertid förelåg även vid utgången av budgetåret 1948/49 å anslaget en reservation av sådan storlek, i runt tal 125 000 kronor, att den synes böra föranleda, att medelsanvisningen begränsas. Jag föreslår därför, att anslaget även för nästa budgetår uppföres med 120 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 kronor.

Mathållning.

[111] 89. Flygvapnet: Mathållning.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	3 900 000	4 267 416
1949/50 (statsliggaren s. 259)	4 300 000	
1950/51 (förslag)	4 300 000	

Till grund för anslagsberäkningen för innevarande budgetår har lagts en beräknad portionskostnad av 1 krona 78 öre för man och tjänstgöringsdag, varvid 1 krona 60 öre beräknats motsvara kostnaden för normalportionen och återstoden, 18 öre, övriga kostnader för flygvapnets mathållning.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 150 000 kronor.

Flygförvaltningen har vid anslagsberäkningen utgått från samma normalportionspris, varmed räknats för innevarande budgetår, eller 1 krona 60 öre. Övriga mathållningskostnader har ämbetsverket ansett böra uppräknas med 2 öre till 20 öre per tjänstgöringsdag. Erfarenheten hade nämligen visat, att nämnda kostnader uppginge till omkring 20 öre per portion. Den sammanlagda portionskostnaden har flygförvaltningen alltså uppskattat till 1 krona 80 öre.

Antalet tjänstgöringsdagar för manskap med rätt till fri förplägnad har flygförvaltningen uppskattat till i runt tal 2 579 000. Vid anslagsberäkningen har emellertid ämbetsverket liksom för innevarande budgetår räknat med 10 % lägre portionstal än antalet tjänstgöringsdagar, eller i runt tal 2 321 000, med hänsyn till att portion, såsom erfarenheten visade, icke uttoges i full utsträckning av de därtill berättigade. Å andra sidan har flygförvaltningen, i likhet med arméförvaltningen, vid anslagsberäkningen i antalet tjänstgöringsdagar inräknat antalet portioner som vid övningar m. m. utlämnas till normalt icke portionsberättigad personal. Dessa portioner ha liksom för innevarande budgetår uppskattats till omkring 250 000. Det antal tjänstgöringsdagar, från vilket flygförvaltningen utgått vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår, utgör alltså $(2\,321\,000 + 250\,000 =) 2\,571\,000$.

Vid anslagsberäkningen har flygförvaltningen utgått från att anslaget skall tillgodoföras inkomster vid försäljning av tillagad portion till enskilda, dock att 7 öre per portion borde tillgodoföras flygvapnets anslag till inventarier m. m. såsom ersättning för användande av förplägnadsutredning. Det inkomstbelopp som i enlighet härmed borde beräknas under förevarande

anslag har flygförvaltningen — med utgångspunkt i ett antal portioner av 400 000 och ett pris per portion motsvarande normalportionspriset med tillägg av 30 procent för matens tillredning och servering samt för förplägnadsutredning — uppskattat till $(400\,000 \times 1,60 \times 0,80 - 400\,000 \times 0,07 =)$ i runt tal 160 000 kronor.

Yttrande.

Försvarets civilförvaltning har i fråga om berörda inkomster vid försäljning av tillagad portion till enskilda förordat, att inventarieanslaget uppräknas med ett belopp, som täcker kostnaderna för användande av förplägnadsutredning vid försäljning av dylika portioner, och att inkomsterna i sin helhet tillgodoföras mathållningsanslaget.

Departementschefen.

Jag finner icke anledning uppräknade de s. k. övriga mathållningskostnaderna utan anser mig för nästa budgetår kunna grunda anslagsberäkningen på en sammanlagd portionskostnad av 1 krona 78 öre. Beträffande redovisningen av inkomstmedel vid försäljning av tillagad portion till enskilda ansluter jag mig till civilförvaltningens förslag. Här avsedda inkomster, för nästa budgetår beräknade till omkring 190 000 kronor, böra därför i sin helhet tillgodoföras förevarande anslag. Då jag kan godtaga ämbetsverkets beräkning av antalet tjänstgöringsdagar för personal med fri förplägnad skulle medelsbehovet komma att uppgå till $(2\,571\,000 \times 1,78 - 190\,000 =)$ i runt tal 4 385 000 kronor. I avvaktan på ytterligare erfarenheter av anslagsbelastningen förordar jag emellertid, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 4 300 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 300 000 kronor.

Intendenturmateriel.

[112] 90. Flygvapnet: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 300 000	1 682 378
1949/50 (statsliggaren s. 261) ..	2 300 000	
1950/51 (förslag)	3 000 000	

Yrkande.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med i runt tal 1 910 000 kronor.

	Ökning
1. Belopp, varmed det av flygförvaltningen för innevarande budgetår äskade anslaget nedräknats	374 000
2. Prisstegringar	904 858
3. Ökat antal tjänstgöringsdagar	21 863
4. Anskaffning av beklädnad för lottor	616 250
	1 916 971

Motiv.

1. I sina medelsäskanden för innevarande budgetår angav flygförvaltningen medelsbehovet under anslaget till 2 674 000 kronor. Med hänsyn till den begränsning av materielanskaffningarna, som det ekonomiska läget nödvändiggjorde, upptogs anslaget med samma belopp som för budgetåret 1948/49 eller 2 300 000 kronor. Flygförvaltningen har nu anfört, att ämbetsverket med hänsyn till förbättrad materielltillgång räknade med att tidigare beställd beklädnadsutrustning skulle kunna levereras under innevarande budgetår. Den vid utgången av budgetåret 1948/49 befintliga reservationen, som till huvudsaklig del disponerats för bestridande av kostnader för beställd men ej levererad materiel, komme i samband med leveransernas fullgörande att så gott som helt tagas i anspråk under innevarande budgetår.

2. Till grund för anslagsberäkningen har alltsedan budgetåret 1941/42 lagts en till 85 öre uppskattad kostnad för man och tjänstgöringsdag. Då med hänsyn till inträffade prisstegringar en medelstilldelning på grundval av nämnda dagskostnadsbelopp ansetts icke medgiva, att beklädnadsstandarden vidmakthålles, har flygförvaltningen verkställt en beräkning av de verkliga kostnaderna under anslaget enligt nuvarande prisläge. Enligt denna beräkning borde dagskostnadsbeloppet höjas till 1 krona 15 öre. Kronans kostnader för tillhandahållande av uniformspersedlar åt furirer, för innevarande budgetår beräknade till 35 öre, har flygförvaltningen angivit till 68 öre per tjänstgöringsdag, varav 65 öre utgör skillnaden mellan det för tjänstgöringsdag i allmänhet beräknade beloppet 1 krona 15 öre, och det belopp för dag, 50 öre, furir har att erlagga för utbekommande av kronans utrustning. Återstoden, eller 3 öre, är avsedd att tillföras tvättanslaget såsom ersättning för tvätt. Då antalet tjänstgöringsdagar för manskap med rätt till fri beklädnad för nästa budgetår beräknats till 2 579 000 (för innevarande budgetår 2 487 000) och antalet tjänstgöringsdagar för furirer till 397 450 (för innevarande budgetår 558 450), har flygförvaltningen angivit kostnadsökningen i anledning av prisstegringar till $[2\,579\,000 \times (1,15 - 0,85) + 397\,450 \times (0,68 - 0,35)] = 904\,858$ kronor.

3. Förändringarna i antalet tjänstgöringsdagar ha beräknats medföra en ökad kostnad av $[(2\,579\,000 - 2\,487\,000) \times 0,85 - (558\,450 - 397\,450) \times 0,35] = 21\,850$ kronor.

4. Till engångsanskaffning av beklädnad för luftbevakningslottor beräknade flygförvaltningen i sina medelsäskanden för budgetåret 1949/50 ett belopp av 140 000 kronor. För att tillgodose linjebehovet av lottautrustningar jämte nödig marginal för utprovning har flygförvaltningen beräknat 2 750 omgångar erforderliga under budgetåret 1950/51. Medelsbehovet härför har ämbetsverket, efter ett beräknat pris av 275 kronor för omgång, angivit till 756 250 kronor. I förhållande till det av flygförvaltningen för innevarande budgetår beräknade medelsbehovet för ifrågakörande ändamål skulle alltså uppkomma en kostnadsökning med $(756\,250 - 140\,000) = 616\,250$ kronor.

Departementschefen.

Det torde vara ofrånkomligt att jämväl vid beräkningen av medelsbehovet under flygvapnets beklädnadsanslag liksom beträffande arméns och marinens

motsvarande anslag utgå från ett högre dagskostnadsbelopp än som hittills tillämpats. Vidare torde medel böra beräknas för en successiv anskaffning av beklädnad för luftbevakningsorganisationens lottor. Jag är emellertid — bland annat med hänsyn till storleken av den vid utgången av budgetåret 1948/49 tillgängliga reservationen å anslaget, i runt tal 7 100 000 kronor — icke beredd tillstyrka en så avsevärd anslagsökning som flygförvaltningen föreslagit utan förordar, att anslaget uppföres med ett belopp av 3 000 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 700 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1950/51
anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

[113] 91. **Flygvapnet: Inventarier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	634 976
1949/50 (statsliggaren s. 262) ..	400 000	
1950/51 (förslag)	400 000	

Medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1949/50 har beräknats *dels* med ett fast belopp av 248 000 kronor för anskaffning och underhåll av möbler, kontorsmaskiner m. m. i expeditions- m. fl. lokaler, *dels* efter ett belopp av 6 öre för man och tjänstgöringsdag för anskaffning och underhåll av inventarier, *dels* till förplägnadsmateriel efter ett belopp av 7 öre för man och tjänstgöringsdag, *dels ock* med 16 000 kronor för underhåll av musikmateriel. Anslagsbeloppet begränsades dock med hänsyn till förefintlig reservation under anslaget.

Yrkande.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 368 000 kronor.

	Ökning
Belopp, varmed det av flygförvaltningen för innevarande budgetår äskade anslaget nedräknats med hänsyn till förefintlig reservation	187 000
Ökat antal tjänstgöringsdagar	11 000
Engångskostnader för inredande av lokaler för luftbevakningen ..	170 000
	368 000

Departementschefen.

Beloppet av förevarande anslag begränsades för budgetåret 1949/50 på grund av den stora reservationsbehållning som förelåg vid utgången av budgetåret 1947/48. Per den 30 juni 1949 föreligger alltjämt en betydande reservationsbehållning under anslaget, varför jag icke finner skäl att nu föreslå höjning av anslagsbeloppet. Jag förutsätter, att det skall vara möjligt att även med oförändrat anslag tillgodose de nödvändigaste behoven av intendenturutrustning för luftbevakningens lokaler.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1950/51
anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[114] 92. Flygvapnet: Tvätt.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	325 000	477 860
1949/50 (statsliggaren s. 263) ..	360 000	
1950/51 (förslag)	450 000	

Yrkande.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 90 000 kronor.

	Ökning
1. Ökade tvättpriser.....	25 000
2. Ökat antal tjänstgöringsdagar.....	14 000
3. Ökad kostnad för tvätt av skyddskläder m. m.	50 000
	<u>89 000</u>

Motiv.

1. Kostnaden för man och tjänstgöringsdag, vilken för innevarande budgetår beräknats till 14,5 öre har under budgetåret 1948/49 uppgått till 15,5 öre. Sistnämnda kostnad har därför lagts till grund för anslagsberäkningen.

2. Antalet tjänstgöringsdagar beräknas för nästa budgetår komma att öka med 92 000.

3. Antalet tjänstgöringsdagar för den personal som ägde rätt till fria skyddskläder m. m. vore i förhållande till antalet värnpliktiga och blandavlönat manskap så stort — uppskattningsvis 1 200 000 — att särskilda medel borde beräknas för tvätt av skyddskläderna. Enligt föreliggande statistik uppginge kostnaderna till mellan 4 och 5 öre för tjänstgöringsdag.

Departementschefen.

Anslagsbelastningen för budgetåret 1948/49 visar, att anslaget bör höjas. Jag biträder därför flygförvaltningens förslag om höjning med 90 000 kronor till 450 000 kronor och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

Övningar m. m.

[115] 93. Flygvapnet: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 940 000	3 109 288
1949/50 (statsliggaren s. 264) ..	3 300 000	
1950/51 (förslag)	3 500 000	

Flygförvaltningen har ansett, att den vid beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag hittills tillämpade beräkningsgrunden, antalet flygtimmar, bör frångås, när flygtiden icke längre ensam är bestämmande för övningskostnadernas storlek. Ämbetsverket har funnit ändamålsenligt att med stöd av statistik och under hänsynstagande till den planerade övningsverksamheten under det berörda budgetåret kostnadsberäkna de olika utgiftsändamålen under anslaget. I detta syfte bör enligt flygförvaltningen anslaget

uppdelas i undergrupper, omfattande vissa redovisningstitlar som antingen gruppvis eller var för sig göras till föremål för erforderliga beräkningar. Flygförvaltningen har förordat följande sex undergrupper, nämligen Allmänna övningskostnader, Väderlekstjänst, Flygfotografering, Kartor, Undervisning och utbildning samt Övriga övningskostnader.

Yrkande.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 400 000 kronor.

	Ökning
1. Höjda observationsarvoden m. m. (jfr Kungl. Maj:ts beslut den 15 oktober 1948, kommunikationsdepartementet, angående fastställande av nya grunder för arvoden till väderleksobservatörer)	49 000
2. Ökad materielförbrukning	80 000
3. Anskaffning av flygkarta	40 000
4. Luftbevakningen	95 000
5. Ökad utbildningsverksamhet	103 000
6. Undervisningsmateriel	28 000
	395 000

Motiv.

1. Av ökningen ha 12 000 kronor angivits hänföra sig till löneförbättringar åt personal för synoptiska väderleksobservationer, 2 000 kronor till löneförbättringar åt personal för mätning vintertid av isbeläggning på sjöar, vattendrag m. m. och 35 000 kronor till arvoden för timvisa observationer vid vissa väderleksobservationsstationer. Beträffande sistnämnda medelsbehov har flygförvaltningen framhållit, att ökad hastighet och kortare flygtid hos moderna flygplan krävde större tillförlitlighet hos de väderleksanvisningar (flyghänvisningar) som meddelades under flygning. Det hade därför ansetts erforderligt att vid fem observationsstationer, förutom ordinarie verksamhet, infördes timvisa observationer.

2. Pilotballonger anses bära uppsläppas två åt gången för att erhålla tillförlitliga värden vid meteorologiska höjdmätningar, vilket beräknats medföra en kostnadsökning med 40 000 kronor.

På grund av de moderna spaningsflygplanens höga hastigheter försvåras kamerornas inriktning mot avsett mål. För att målet med säkerhet skall komma med på bilden anses det erforderligt med ett större antal bilder än tidigare. Härav föranledd merförbrukning av flygfilm har beräknats medföra en kostnadsökning med 40 000 kronor.

3. Hittills använd flygkarta i skala 1:300 000 anses vara alltför stor och därför svårhanterlig under längre flygningar och vid jaktförbandens stridsflygning. Med hänsyn härtill avses flygkarta i skala 1:1 000 000 skola anskaffas.

4. För att fylla behovet av luftbevakningspersonal anses det erforderligt att omskola reservofficerare och reservunderofficerare samt värnpliktiga officerare och underofficerare ur armén och marinen. Denna omskolningsverksamhet har beräknats medföra en merkostnad av 25 000 kronor. Återstoden

av kostnadsökningen under denna post, 70 000 kronor, belöper på övningskostnader för radarluftbevakningen, vilka kostnader av 1945 års försvarskommitté beräknats till nämnda belopp.

5. Vissa flygingenjörers utbildning anses böra kompletteras med en kurs i allmän förvaltningstjänst, arbetsledning och kollektivavtalsfrågor m. m. Kostnaderna härför ha beräknats till 14 000 kronor.

För att effektivisera marktjänsten vid division anses det erforderligt, att markstyrke- och stationsavdelningschefer samt mästare utbildas i arbetsledning och verkstadsorganisation. Denna utbildning har för nästa budgetår kostnadsberäknats till 56 000 kronor.

För inträdesprov till mästarkurs anses för flygtekniker i allmänhet krävas grundlig repetition av tidigare inhämtade kunskaper och för elektrotekniker dessutom viss utökad undervisning i matematik och fysik. För detta ändamål avses skola anskaffas korrespondenskurser för en kostnad av 8 000 kronor.

Återstoden av ökningen under förevarande post, 25 000 kronor, hänför sig till kostnader för första årets försöksverksamhet med specialflygläkare (flygande flygläkare).

6. Avser kostnader för anskaffning av kartor och plottingmateriel för luftförsvars- och luftförsvarsgruppcentraler.

Departementschefen.

Jag har ansett mig kunna i princip godtaga de av flygförvaltningen tilllämpade nya grunderna för beräkning av övningskostnaderna.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har chefen för flygvapnet under förevarande anslag för nästa budgetår beräknat medel för att täcka vissa kostnader för försöksverksamhet med flygande flygläkare. Jag får härvid erinra om att flygvapenchefen med skrivelse den 28 februari 1949 framlagt utredning med förslag till anordnande av dylik försöksverksamhet, vilket förslag varit föremål för remissbehandling inom departementet. Då jag emellertid icke ännu är beredd att taga ställning till förslaget, räknar jag icke nu med några medel för berörda ändamål. På grund av den sparsamhet med statsmedel som det ekonomiska läget alltjämt nödvändiggör kan jag för tillgodoseende av övriga av flygförvaltningen angivna ändamål icke tillstyrka större höjning av anslaget för nästa budgetår än med 200 000 kronor. Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med 3 500 000 kronor, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

[116] 94. Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	18 000	16 912
1949/50 (statsliggaren s. 265) ..	1 000	
1950/51 (förslag)	18 000	

Med hänsyn till den reservation å anslaget som förelåg vid utgången av budgetåret 1947/48 upptogs anslaget för innevarande budgetår med allenast formellt belopp.

Flygförvaltningen har, då berörda reservation beräknats vara i stort sett förbrukad vid utgången av innevarande budgetår, hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte ånyo upptagas med 18 000 kronor. Häremot har jag intet att erinra och hemställer alltså, under erinran att anslagshöjningen utgör 17 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

Flygmateriel m. m.

[117] 95. Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	125 000 000	118 550 473
1949/50 (statsliggaren s. 265)	110 000 000	
1950/51 (förslag)	135 000 000	

Anskaffning av flygmateriel regleras från och med budgetåret 1948/49 av bemyndiganden för flygförvaltningen att utlägga beställningar å materiel inom en av riksdagen maximerad kostnadsram. Denna kostnadsplan är på visst sätt angiven i förhållande till en tidsbestämd plan för kontinuerlig ersättningsanskaffning av flygmateriel (anskaffningsplan). Anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m. avser endast att reglera medelsförbrukningen för materielanskaffningarna och beräknas därför till belopp som motsvarar det väntade betalningsutfallet under det budgetår, för vilket anslaget anvisas. Rörande den närmare innebörden av bemyndigandesystemet torde få hänvisas till propositionen 1948: 208.

Kostnaderna för anskaffningsplanen för sjuårsperioden 1948/55 beräknades till i runt tal 1 074 miljoner kronor. Planen innefattade kostnaderna för materielanskaffningar i anslutning till den av 1948 års riksdag beslutade förstärkningen av flygvapnets organisation. Bemyndiganderamen för budgetåret 1948/49 fastställdes i anslutning till denna anskaffningsplan till 400 miljoner kronor. Anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m. anvisades med 125 miljoner kronor.

Anskaffningsplanen för sjuårsperioden 1949/56 beräknades till 1 196,1 miljoner kronor. Planen innefattade kostnaderna för materielanskaffningar för den av 1949 års riksdag (prop. 1949: 197, skr. nr 280) beslutade förstärkningen av flygvapnet. Bemyndiganderamen för budgetåret 1949/50 fastställdes till 230 miljoner kronor. Flygmaterielanslaget upptogs till 110 miljoner kronor.

Flygförvaltningen har föreslagit, att i den anskaffningsplan som bör fastställas för perioden 1950/57 skola inräknas kostnaderna för förstärkning av

ytterligare 4 dagjaktflottiljer. Dessa kostnader uppskattas under perioden till 116,7 miljoner kronor, varav engångskostnader 80,2 miljoner kronor och årskostnader budgetåren 1953/54—1956/57 tillhopa 36,5 miljoner kronor. Vidare föreslås att kostnaderna för luftbevakningsorganisationen uppräknas med 44,0 miljoner kronor i förhållande till tidigare anskaffningsplan, varav 30,8 miljoner kronor i engångskostnader och tillhopa 13,2 miljoner kronor i årskostnader. Sedan med utgångspunkt i den för perioden 1949/56 fastställda anskaffningsplanen dennas totalsumma, 1 196,1 miljoner kronor, minskats med årskvoten för budgetåret 1949/50, 157,7 miljoner kronor, och ökats med årskvoten för periodens sista år, 159,2 miljoner kronor, kommer enligt flygförvaltningens förslag anskaffningsplanen för perioden 1950/57 att omfatta materielanskaffningar till ett värde av $(1\,196,1 - 157,7 + 159,2 + 116,7 + 44,0 =) 1\,358,3$ miljoner kronor.

För utläggning av beställningar i anslutning till den sålunda reviderade anskaffningsplanen föreslår flygförvaltningen ett beställningsbemyndigande av 267 miljoner kronor. För likvidering av beställningar å flygmateriel inom ramen för tidigare lämnade och nu föreslagna bemyndiganden hemställs om ett anslag å 145 miljoner kronor. Beträffande den närmare innebörden av flygförvaltningens förslag må framhållas följande.

Den totala engångskostnaden för förstärkning av sju dagjaktflottiljer beräknades i propositionen 1949: 197 till 143 miljoner kronor. I anskaffningsplanen för perioden 1949/56 ha inräknats engångskostnaderna för förstärkning av 3 flottiljer, 62,8 miljoner kronor. Engångskostnaderna för förstärkning av ytterligare 4 dagjaktflottiljer $(143 - 62,8 =) 80,2$ miljoner kronor bör nu enligt flygförvaltningens mening inräknas i anskaffningsplanen för perioden 1950/57. För ändamålet erfordrades ett beställningsbemyndigande under budgetåret 1950/51 av 60 miljoner kronor.

Till grund för 1948 års försvarsbeslut i fråga om anskaffning av materiel för luftbevakning och jaktstridsledning för perioden 1948/55 låg vissa beräkningar som gjorts utan närmare kännedom om priser och prestanda å till anskaffning ifrågasatt materiel. Flygförvaltningen har emellertid verkställt en utredning beträffande luftbevakningens organisation och utbyggnad jämte beräkning av härmed förenade kostnader. Därvid har framkommit, att i fråga om anskaffning av radarmateriel i anskaffningsplanen inräknade belopp kunna bedömas tillräckliga. För anskaffning av telemateriel enligt ett av flygförvaltningen förordat reviderat program för luftbevakningens organisation erfordras emellertid utöver i anskaffningsplanen inräknade belopp omkring 30,8 miljoner kronor. I beställningsbemyndigande för budgetåret 1950/51 erfordras 12 miljoner kronor.

Överbefälhavaren har — under hänvisning till sitt principuttalande rörande avvägningen mellan olika objekt i myndigheternas anslagsäskanden (jfr inledningen) — funnit sig kunna tillstyrka beställningsbemyndiganden för förstärkning av ytterligare 4 dagjaktflottiljer endast under förutsättning att medel jämväl kunna anvisas för täckning av de nödvändiga kostnaderna — bl. a.

för repetitions- och efterutbildningsövningar — för försvarets nuvarande organisation. Bemyndigandet för anskaffning av telemateriel för luftbevakningen tillstyrkes av Överbefälhavaren.

I särskild promemoria den 28 oktober 1949 har från flygförvaltningen meddelats att på grund av förskjutningar beträffande leveranserna av flygplan vissa omdisponeringar av flygmaterielanskaffningarna inom ramen för fastställd anskaffningsplan vore erforderliga samt att av denna anledning beställningsbemyndigandet för budgetåret 1950/51 borde utökas med 29,1 miljoner kronor. Häremot svarande likvider under samma budgetår ha bedömts kunna inrymmas inom det äskade anslaget.

Här må vidare framhållas, att flygförvaltningen beräknat merkostnaderna på grund av devalveringsbeslutet till, beträffande materiel som beställts eller avses beställas med anlåtande av erhållna bemyndiganden omkring 7,6 miljoner kronor, och beträffande materiel som avses beställas i händelse av bifall till ämbetsverkets äskanden omkring 5,2 miljoner kronor.

Departementschefen.

Enligt beslut av 1948 års riksdag skulle ett av Kungl. Maj:t då framlagt förslag att inom flottiljorganisationens ram med 50 % förstärka flygvapnets tio dagjaktflottiljer i princip läggas till grund för en successiv förstärkning av dagjaktflyget. Samtidigt fattades beslut att i första hand tre dagjaktflottiljer skulle förstärkas enligt angivna grunder.

På förslag av Kungl. Maj:t fattades vid 1949 års riksdag beslut om förstärkning av dagjaktflyget vid ytterligare tre flottiljer. I sitt av riksdagen godkända utlåtande i ämnet uttalade statsutskottet beträffande frågan, i vilken takt flygvapnets förstärkning lämpligen borde ske, att det icke syntes nödvändigt att för det dåvarande fatta beslut rörande den fortsatta utbyggnaden i dess helhet. Detta kunde enligt utskottets mening för övrigt knappast heller vara lämpligt, innan klarhet vunnits rörande frågan om täckande av de med förstärkningen förenade merkostnaderna, vilken fråga vore föremål för behandling inom den då nyligen tillsatta försvarsutredningen.

Vad sålunda uttalades äger alltjämt aktualitet. Jag anser mig sålunda i avbidan å resultatet av den pågående försvarsutredningen icke kunna förorda, att förslag om fortsatt förstärkning av dagjaktflyget nu förelägges riksdagen.

Med hänsyn till nödvändigheten att i nuvarande läge iaktta återhållsamhet beträffande åtgärder, som för framtiden binda statsmakterna för nya utgifter, finner jag mig icke heller kunna tillstyrka att beslut nu fattas om att i flygvapnets anskaffningsplan inrymma kostnader för komplettering och utökning av den för luftbevakningsorganisationen avsedda materielen. Jämväl i detta hänseende finnes anledning att avvakta resultatet av 1949 års försvarsutredning, innan definitiv ställning Tages till anskaffningarna i fråga.

Mot flygförvaltningens förslag till anskaffningsplan för perioden 1950/57 har jag i övrigt icke något att erinra. Denna plans kostnadsram kommer då — därest man bortser från de merkostnader som föranledas av devalveringsbe-

slutet — att sluta på 1 197,6 miljoner kronor enligt följande sammanställning (beloppen i miljoner kronor).

	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	Summa
<i>1949 års kostnadsram.</i>									
Årskostnader	141·2	143·9	153·1	157·1	157·2	157·2	157·2	—	1 066·9
Engångskostnader	14·5	42·8	23·7	32·5	1·7	—	—	—	115·2
Prisstegring på 1948 års kostnadsram	2·0	2·0	2·0	2·0	2·0	2·0	2·0	—	14·0
<i>Minskning med första och ökning med sista årskvoten i 1949 års kostnadsram</i>	-157·7	—	—	—	—	—	—	159·2	1·5
Summa kostnader för 1950 års anskaffningsplan	—	188·7	178·8	191·6	160·9	159·2	159·2	159·2	1 197·6

Flygförvaltningens förslag i fråga om bemyndigande att under nästa budgetår utlägga beställningar inom 1950 års anskaffningsplan, 267 miljoner kronor, kan, därest förenämnda av mig förordade anskaffningsplan lägges till grund för behovet, minskas med $(60 + 12 =) 72$ miljoner kronor till $(267 - 72 =) 195$ miljoner kronor. Vid utmätande av bemyndigandet bör emellertid även tagas hänsyn dels till förenämnda belopp av 29,1 miljoner kronor för möjliggörande av omdisponeringar inom ramen för fastställd anskaffningsplan, dels ock det belopp som motsvarar till redan givna bemyndiganden hänförliga merkostnader på grund av devalveringsbeslutet, beräknade till 7,6 miljoner kronor. Jag föreslår, att för nästa budgetår utverkas bemyndigande att utlägga beställningar å flygmateriel m. m. till ett belopp av $(195,0 + 29,1 + 7,6 =)$ i runt tal 230 miljoner kronor.

Behovet av betalningsmedel för likvidering av beställningar å flygmateriel m. m. under nästa budgetår uppskattar jag till 135 miljoner kronor.

Den anskaffningsplan som bör fastställas från och med nästa budgetår att gälla för sjuårsperioden 1950/57, bör delgivas riksdagens vederbörande utskott, som jämväl bör beredas tillfälle att taga del av övriga handlingar i ärendet.

Till och med utgången av innevarande budgetår ha bemyndiganden lämnats till ett belopp av $(400 + 230 =) 630$ miljoner kronor. I anslag ha för motsvarande tid anvisats $(125 + 110 =) 235$ miljoner kronor. Till Kungl. Maj:ts förfogande stående betalningsreserv uppgår till 35 miljoner kronor. Per den 30 juni 1950 saknas alltså täckning för lämnade bemyndiganden till ett belopp av $(630 - 235 - 35 =) 360$ miljoner kronor. Vid bifall till mina i det föregående framställda förslag kommer per den 30 juni 1951 täckning att saknas för $(360 + 230 - 135 =) 455$ miljoner kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i det föregående förordats medgiva utläggande av beställningar å flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 230 miljoner kronor;

b) till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 000 kronor.

[118] 96. **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	33 800 000	33 417 412
1949/50 (statsliggaren s. 266)	38 800 000	
1950/51 (förslag)	44 000 000	

Yrkande.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 7 878 000 kronor.

Drivmedel.	Ökning	Minskning
1. Ökad flygtid	3 170 000	
2. Ökat antal motorfordon	588 000	
Underhåll.		
3. Ökad flygtid och ökat materielbestånd	4 185 000	
4. Omräknat behov av undervisningsmateriel		65 000
	7 943 000	65 000
	+ 7 878 000	

Motiv.

1. Flygförvaltningen har uppskattat antalet flygtimmar till 160 000 mot för innevarande budgetår 151 200. Priserna för flygmotorbränslen ha beräknats till samma belopp som lågo till grund för medelsäskandena för innevarande budgetår. Till drivmedel ha hänförts även startraketer.

2. Antalet motorfordon har beräknats öka med omkring 150 fordon, huvudsakligast radarbilar.

3. Kostnadsökningen har av flygförvaltningen angivits vara betingad av i huvudsak följande faktorer, nämligen ökning av flygtiden, den ökade flyghastigheten och därmed följande ökad svårighet att tillgodose kravet på flygsäkerhet, samt ökningen av materielbeståndet i anslutning till flygvapnets fortsatta utbyggnad.

Från flygförvaltningen har inhämtats att prisökningarna på drivmedlen till följd av kronans nedskrivning beräknas medföra kostnadsökningar på i runt tal 3 000 000 kronor.

Departementschefen.

Den fortgående ökningen av flygmaterielbeståndet och därav följande intensifiering av flygverksamheten medföra uppenbarligen ökade kostnader

under detta anslag. Någon tillförlitlig statistik rörande underhållskostnaderna för de reaktionsflygplan som nu tillföras flygvapnet saknas emellertid ännu. Beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag måste därför kännetecknas av en viss osäkerhet. Jag vill i detta sammanhang erinra om att nettoutgifterna under anslaget för budgetåret 1948/49 stannade vid omkring 33 500 000 kronor. Vid ingången av budgetåret 1949/50 förelåg en reservation av omkring 9 000 000 kronor. Ett bifall till flygförvaltningens förslag skulle, därest kostnadsökningen till följd av devalveringen medtages, i förhållande till nettoutgifterna för budgetåret 1948/49 innebära en uppräkning med omkring 16 miljoner kronor, eller med omkring 50 %. Jag håller icke för troligt att medelsförbrukningen under nästa budgetår skall bli av dylik storlek men förutsätter därvid liksom vid anmälan av motsvarande anslagsfråga för innevarande budgetår att alla tänkbara rationaliseringsåtgärder vidtagas i syfte att motverka ökningen av underhållskostnaderna. Med hänsyn jämväl till nödvändigheten av återhållsamhet i medelsanvisningarna på grund av det ekonomiska läget finner jag mig icke kunna förorda att förevarande anslag upptages med högre belopp än 44 000 000 kronor. Anslagsökningen utgör 5 200 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 44 000 000 kronor.

[119] 97. Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 900 000	1 970 622
1949/50 (statsliggaren s. 268)	1 700 000	
1950/51 (förslag)	1 500 000	

Anslaget för innevarande budgetår disponeras med 1 015 000 kronor till frakter och transporter m. m., 385 000 kronor till anskaffning och underhåll av drivmedelsutredning samt 300 000 kronor till övriga kostnader.

Yrkande.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget höjes med 400 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökade frakt- och distributionskostnader.....	241 000	
2. Anskaffning och underhåll av drivmedelsutredning	194 000	
3. Minskade svinnförluster		35 000
	435 000	35 000
	+ 400 000	

Motiv.

1. Årsförbrukningen av flygmotorbränslen har beräknats stiga från omkring 55,7 miljoner liter under innevarande budgetår till omkring 71,6 miljoner liter under nästa budgetår.

2. För anskaffning och underhåll av drivmedelsutredning har för innevarande budgetår beräknats 385 000 kronor. Anskaffningsprogrammet för nästa budgetår omfattar materiel till en kostnad av 579 000 kronor, varav för anskaffning av järnvägscisternvagnar 119 000 kronor, anskaffning av järnfat 300 000 kronor, underhåll av fat 110 000 kronor samt anskaffning och underhåll av filteranordningar jämte reservdelar och övrig materiel 50 000 kronor.

3. Kostnaderna för svinnförluster beräknas sjunka, enär flygfotogen, som är mindre flyktig än flygbensin, i allt större myckenhet ingår i flygvapnets lager av flygdrivmedel.

Departementschefen.

Enligt vad jag erfarit föreligger inom flygförvaltningen planer på att övergå till att använda lösa cisterntankar i stället för järnfat. Med hänsyn härtill synes icke nu böra beräknas medel till anskaffning av järnfat i större utsträckning än som erfordras för att likvidera redan utlagda beställningar å dylika fat. Från flygförvaltningen har inhämtats att ett belopp av 100 000 kronor är tillräckligt för detta ändamål.

Nettoutgifterna under förevarande anslag uppgingo under budgetåret 1948/49 till omkring 2 miljoner kronor. Av detta belopp hänförde sig emellertid omkring 900 000 kronor till kostnader för materiel som beställts inom ramen för det för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m. Bortsett från detta belopp utgjorde således belastningen å anslaget endast i runt tal 1 100 000 kronor. Med hänsyn härtill och då av vad jag förut anfört framgår att jag icke räknar med ökat medelsbehov för anskaffning av drivmedelsutredning, synas de av flygförvaltningen för budgetåret 1950/51 uppgivna behoven kunna tillgodoses inom väsentligt lägre anslagsram än ämbetsverket föreslagit. Jag förordar för min del att anslaget uppföres med 1 500 000 kronor. Anslagsminskningen utgör 200 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

Fastigheter.

[120] 98. **Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	12 005 000	¹ 12 250 911
1949/50 (statsliggaren s. 268)	12 215 000	
1950/51 (beräknat belopp)...	12 300 000	

Under åberopande av vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

¹ Härei ingå även utgifter hänförliga till befästningars delfond av försvarets fastighetsfond.

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets del-fond* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 12 300 000 kronor.

Bidrag och understöd.

[121] 99. Flygvapnet: Understöd åt privatflyget.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	350 000	340 502
1949/50 (statsliggaren s. 269) ..	300 000	
1950/51 (förslag)	300 000	

Förevarande anslag, som för vartdera av budgetåren 1946/47 och 1947/48 var uppfört med ett belopp av 390 000 kronor, nedräknades med beaktande av tillgängliga reservationer — vilka uppkommit till följd av att verksamheten inom privatflyget huvudsakligen på grund av materielsvårigheter måst inskränkas — med 40 000 kronor för budgetåret 1948/49 och ytterligare med 50 000 kronor för innevarande budgetår.

Vid utgången av budgetåret 1948/49 förelåg å anslaget en odisponerad reservation av i runt tal 90 000 kronor. För understöd åt privatflyget under innevarande budgetår finnes alltså tillgängligt ett belopp av omkring (300 000 + 90 000 =) 390 000 kronor.

Luftfartsstyrelsen, som i ärendet samrått med chefen för flygvapnet, har anfört att styrelsen räknade med att det för innevarande budgetår tillgängliga beloppet komme att förbrukas under budgetåret. Svenska aeroklubben hade angivit medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 390 000 kronor eller alltså i huvudsak samma belopp som stode till förfogande under innevarande budgetår. Aeroklubben avsåge att bedriva sin verksamhet under nästa budgetår efter i stort sett samma linjer som under innevarande budgetår. Styrelsen, som icke funnit anledning till erinran mot aeroklubbens förslag, har förordat att anslaget uppföres med ett belopp av 390 000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att detta anslag höjes, och föreslår därför oförändrat anslagsbelopp för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål.

Sjökarteverket.

[122] 1. Sjökarteverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	777 000	789 622
1949/50 (statsliggaren s. 269)	817 000	
1950/51 (förslag)	813 000	

Yrkande.

Styrelsen för sjökarteverket (skr. ²⁴/₈ 1949) har föreslagit vissa personalförändringar vid verket men hemställt, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

	Ökning	Minskning
1. Förbättrad löneställning för viss personal.		
2 byrådirektörer (föreståndare för nautiska och jord-		
magnetiska avdelningarna) Ca 29—Ca 31	2 016	
1 kanslibiträde Ce 11—kansliskrivare Ca 15	876	
1 kanslibiträde Ca 11—kontorist Ca 13	600	
1 kontorsbiträde Ca 8—kanslibiträde Ca 11	636	
2. Omräkning		4 128
	4 128	4 128

Motiv.

1. Förslaget om högre löneställningar för byrådirektörerna har tidigare upptagits i styrelsens medelsäskanden för budgetåret 1949/50 (1949: 1, bil. 6, punkt 121). Förslagen i övrigt motiveras med arbetsuppgifternas kvalificerade art och omfattning.

Styrelsen har vidare hemställt om ordinariesättning av 1 tjänst för instrumentuppbördsman i Ce 17.

Departementschefen.

Vid anmälan till 1949 års statsverksproposition av motsvarande anslag för budgetåret 1949/50 anförde jag, att jag — med hänsyn till den stränga återhållsamhet, som i dåvarande läge vore nödvändig vid prövning av frågor om förbättrad löneställning — icke ansåge mig böra föreslå ändrad löneställning för byrådirektörerna å nautiska och jordmagnetiska avdelningarna. Av samma skäl anser jag mig icke heller kunna tillstyrka vare sig det nu ånyo framställda yrkandet beträffande dessa byrådirektörer eller de krav på löneförbättringar i övrigt som styrelsen nu framfört.

Jag kan heller icke biträda förslaget att till ordinarie stat överföra tjänsten för instrumentuppbördsman.

Medelsbehovet under anslaget beräknar jag till 813 000 kronor, med den fördelning mellan anslagsposter, som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagsminskningen utgör 4 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	420 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	8 340
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	226 000
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	81 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	77 660
Summa kronor	813 000

b) till *Sjökarteverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 813 000 kronor.

[123] 2. **Sjökarteverket: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	280 000	341 233
1949/50 (statsliggaren s. 270)....	300 000	
1950/51 (förslag)	300 000	

I enlighet med förslag av styrelsen för sjökarteverket torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjökarteverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[124] 3. **Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	620 000	599 869
1949/50 (statsliggaren s. 271)....	620 000	
1950/51 (förslag)	620 000	

I enlighet med förslag av styrelsen för sjökarteverket torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjökarteverket*: *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 620 000 kronor.

[125] 4. **Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	15 000	16 465
1949/50 (statsliggaren s. 271)....	15 000	
1950/51 (förslag)	15 000	

I enlighet med förslag av styrelsen för sjökarteverket torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

Krigsarkivet.

[126] 5. **Krigsarkivet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	141 000	141 380
1949/50 (statsliggaren s. 272) ..	141 000	
1950/51 (förslag)	151 000	

Yrkande.

Krigsarkivarien (skr. ²³/s 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 19 600 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Förste arkivarie Ca 29 i stället för arkivofficer, löne- klass 1: 29; ¹ / ₁₀ 1950.....	7 025	
2. Personalförstärkning. 1 amanuensaspirant Cf 19	8 712	
3. Vikariatsersättningar	468	
4. Omräkning. Reglerad befordringsgång för amanuenspersonal.....	3 418	
Löneklassuppflyttningar	540	
Pensionsmedel		500
Avrundning		63
	20 163	563
	+ 19 600	

Motiv.

1. Av krigsarkivets tre sektioner förestås en av en förste arkivarie i Ca 29 och de båda övriga av pensionerade officerare — arkivofficerare — med arvoden motsvarande lön i löneklassen 1: 29. En av dessa officerare beräknas avgå ur tjänst den 1 oktober 1950. I enlighet med vad som föreslagits i tidigare verkställd utredning rörande krigsarkivets personalbehov föreslås nu, att den avgående arkivofficeren ersättes med civil befattningshavare. Beträffande placeringen i lönegrad av den nu föreslagna arkivarietjänsten åberopas, att sektionsföreståndarna i riksarkivet äro förste arkivarier i Ca 29. Krigsarkivets sektioner kunde med avseende å storleken jämföras med

riksarkivets sektioner. Vidare har anförts, att arbetsuppgifterna i riksarkivet och krigsarkivet vore desamma, dock att arbetet inom krigsarkivet i vissa avseenden vore av mera komplicerad natur till följd av de föråldrade arbetsmetoder, som långt in på 1900-talet tillämpats i krigsarkivet och som åstadkommit svårlösta problem. Sektionsföreståndare i riksarkivet och krigsarkivet ha enligt av Kungl. Maj:t utfärdade instruktioner samma uppgifter. Då permanent behov av den föreslagna arkivarietjänsten syntes föreligga, föreslås, att den uppföres å ordinarie stat.

2. Yrkandet om personalförstärkning motiveras av att verksamheten vid arkivet kontinuerligt ökas.

Yttranden.

Inrättande vid krigsarkivet av 1 arkivarietjänst i Ca 29 har tillstyrkts av *försvarets civilförvaltning*, som funnit jämförelsen med riksarkivets motsvarande tjänster motivera denna löneställning. *Statskontoret* har ansett tjänsten böra hänföras till Ca 26 med hänsyn till att den nye sektionsföreståndaren icke syntes komma att bestrida så kvalificerade arbetsuppgifter som den nuvarande förste arkivarien i Ca 29. Medelsanvisning för att anställa en amanuensaspirant har tillstyrkts av civilförvaltningen men avstyrkts av statskontoret.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att en av de nuvarande arkivofficerarna vid krigsarkivet vid avgång ersättes med en civil befattningshavare. Jag kan dock icke för närvarande tillstyrka högre löneställning för befattningen än 26 lönegraden. Befattningen bör tills vidare upptagas såsom extra ordinarie. Med hänsyn härtill föreslår jag, att vid arkivet inrättas en ny tjänst för arkivarie i Ce 26 i utbyte mot en arvodesbefattning i l: 29. Förslaget om att förstärka personalorganisationen med en amanuensjänst kan jag i nuvarande läge icke biträda.

Medelsbehovet under anslaget beräknar jag till 151 000 kronor, med den fördelning mellan olika anslagsposter, som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagshöjningen utgör 10 000 kronor.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) å personalförteckningen för krigsarkivet uppföra en tjänst för arkivarie i lönegrad Ce 26;
- b) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	42 400
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	38 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	78 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 400

Summa kronor 177 600

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	26 600
Nettoutgift kronor 151 000	

c) till *Krigsarkivet: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 151 000 kronor.

[127] 6. **Krigsarkivet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	38 000	47 723
1949/50 (statsliggaren s. 272) ..	38 000	
1950/51 (förslag)	25 000	

Yrkande.

Krigsarkivarien har föreslagit, att anslaget minskas med 12 400 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	150	
2. Rationalisering av eldning		13 550
3. Utgifter för telefon	1 000	
	1 150	13 550
	— 12 400	

Motiv.

1. Med hänsyn till belastningen å anslagsposten under tidigare budgetår beräknas medelsbehovet för budgetåret 1950/51 till 500 kronor (nu 350 kronor.)

2. Utgifterna för uppvärmning av krigsarkivets lokaler, som för budgetåret 1949/50 beräknats till 18 550 kronor, kunna reduceras till 5 000 kronor.

3. Till följd av ökade telefonutgifter bör delposten till övriga expenser uppräknas med 1 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke funnit anledning till annan erinran mot krigsarkivariens anslagsberäkning än att jag anser anslagsbeloppet kunna avrundas nedåt till 25 000 kronor. Anslagsminskningen utgör 13 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[128] 7. **Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 900	3 242
1949/50 (statsliggaren s. 273)	1 900	
1950/51 (förslag)	1 900	

I enlighet med förslag av krigsarkivarien förordar jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 900 kronor.

Armémuseum.

[129] 8. Armémuseum: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	90 000	90 799
1949/50 (statsliggaren s. 273)	90 000	
1950/51 (förslag)	90 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 8 000 kronor.

	Ökning
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	5 292
Extra visningsvakter	1 850
Avrundning	858
	8 000

Motiv.

Styresmannen för armémuseum hade föreslagit, dels uppflyttningar i lönegrad av styresmannen, 1 kanslibiträde, 2 biträden för textilvården och 3 vaktmästare, dels att en ordinarie tjänst för kontorsbiträde och en ny tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål inrättas, dels att en tjänst för extra assistent med arvode utbytes mot arvodesbefattning, löneklass 1:29, för pensionerad officer, dels att 1 arvodesbefattning, löneklass 1:20, för expeditionsofficer inrättas, dels att ytterligare medel anvisas för att anställa extra visningsvakter, dels ock att avlöningskostnaderna för 1 städerska överföras till avlöningsanslaget från museets omkostnadsanslag. Förslaget att den extra assistenttjänsten skulle utbytas mot en arvodesbefattning för pensionerad officer hade styresmannen motiverat med att assistenttjänsten är oundgängligen erforderlig för museet och därför bör givas permanent karaktär.

Civilförvaltningen tillstyrker, att 1 befattning för biträde för skriv- och kontorsgöromål tillkommer, att för en befattningshavare, som uppehåller högre extra ordinarie tjänst, inrättas en ordinarie kontorsbiträdestjänst enligt grunderna för den reglerade befordringsgången, att ett extra biträde för textilvård i Cg 10 erhåller extra ordinarie ställning i samma lönegrad, samt att till att anställa extra visningsvakter anvisas ytterligare 1 850 kronor utöver de 7 300 kronor som för ändamålet avsetts för budgetåret 1949/50.

Beträffande assistenttjänsten har civilförvaltningen ifrågasatt, om icke den nuvarande ordningen bör bibehållas särskilt med hänsyn till de med densamma förenade större möjligheterna att såsom assistent förvärva vid varje tillfälle lämpligaste person. Förslagen om att inrätta 1 arvodesbefattning för expeditionsofficer samt att överföra avlöningskostnaderna för städerska till nu förevarande anslag från museets omkostnadsanslag har civilförvaltningen ansett sig icke kunna biträda.

I fråga om de föreslagna lönegradsuppflyttningarna har civilförvaltningen anfört, att ämbetsverket anser det påkallat, att jämkningar i lönevillkoren för museets personal genomföras så snart ställning tagits till föreliggande utredning rörande löne- och anställningsvillkoren för den lägre personalen vid museer och därmed jämförliga institutioner samt till frågan om museichefslönerna (jfr 1949: 1, bil. 6, s. 191). I detta sammanhang har civilförvaltningen icke räknat med några jämkningar i dessa hänseenden.

Departementschefen.

Frågan om löneställningen för styresmannen vid armémuseum torde komma under prövning i samband med den nu igångsatta allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Jag är med hänsyn härtill alltjämt icke beredd att föreslå ändrad löneställning för denne befattningshavare.

Enär ställning ännu icke tagits till det av civilförvaltningen åsyftade utredningsförslaget rörande löne- och anställningsvillkor för lägre museipersonal m. m., kan jag icke heller nu biträda de förslag om lönegradsuppflyttningar för dylik personal som framlagts. Jag har intet att erinra mot att tjänsten för biträde för textilvård i Cg 10 överföres till extra ordinarie, men anser, med beaktande av vad berörda utredning föreslagit, att tjänsten därvid icke bör placeras högre än i 8 lönegraden med benämningen tekniskt biträde.

I likhet med civilförvaltningen kan jag icke biträda förslaget att inrätta en arvodesbefattning för pensionerad officer för den nu med fast årsarvode avlönade assistenten.

Jag kan icke heller tillstyrka de förstärkningar av museets personalorganisation med en arvodesbefattning för pensionerad underofficer och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål som föreslagits eller ändrad redovisning av lönekostnaderna för en städerska. Ej heller räknar jag med ytterligare medel för extra visningsvakter under detta anslag.

Vid museet bör jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal inrättas en ordinarie kontorsbiträdestjänst.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört kan anslaget för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp, 90 000 kronor. Ändring av avlöningsstaten är heller icke erforderlig.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) å personalförteckningen för armémuseum uppföra en tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) till *Armémuseum: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[130] 9. Armémuseum: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	8 000	10 436
1949/50 (statsliggaren s. 273) ..	10 000	
1950/51 (förslag)	20 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 17 500 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	600
2. Reseersättningar	400
3. Expenser:	
Bindning av böcker m. m.	2 000
Bränsle	9 500
4. Övriga utgifter:	
Utökning av samlingarna	1 000
Tillfälliga utställningar	4 000
	17 500

Motiv.

1. Med hänsyn till belastningen å anslagsposten under budgetåret 1948/49, i runt tal 700 kronor, beräknas medelsbehovet för budgetåret 1950/51 till 700 kronor.

2. För att museets tjänstemän skola kunna företaga nödvändiga inspektioner vid förbanden och besök vid museets förråd erfordras ökad medelsanvisning.

3. Bindning av biblioteksböcker har på grund av brist på medel icke kunnat ske i erforderlig utsträckning. Av samma skäl har vården av arkivet måst eftersättas. Bränslekostnaderna för museets lokaler i artillerigården ha hittills bestritts från arméns anslag till bränsle m. m. Det synes emellertid riktigast, att dessa kostnader belasta museets omkostnadsanslag.

4. Museet saknar särskilda medel för utökning av sina samlingar. Vidare saknas ekonomiska möjligheter att genom tillfälliga utställningar öka kontakten med allmänheten. Medel för ifrågavarande båda ändamål föreslås skola sammanföras under en anslagspost, benämnd Övriga utgifter.

Departementschefen.

I enlighet med civilförvaltningens förslag förordar jag, att bränslekostnaderna för armémuseets lokaler i artillerigården, vilka kostnader hittills bestritts från arméns anslag till bränsle m. m., från och med nästa budgetår bestridas från museets omkostnadsanslag. För anslaget i dess helhet anser jag mig i nuvarande läge kunna tillstyrka en uppräknig med endast 10 000 kronor. Vid museet inflytande inträdesavgifter m. m. böra såsom för närvarande få användas för ändamål avseende museets verksamhet.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[131] 10. **Armémuseum: Samlingars konservering m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	11 100	11 100
1949/50 (statsliggaren s. 274) ..	11 100	
1950/51 (förslag)	11 100	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning förordar jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 11 100 kronor.

Försvarets forskningsanstalt.

[132] 11. **Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 330 000	1 270 718
1949/50 (statsliggaren s. 274) ..	1 330 000	
1950/51 (förslag)	1 310 000	

Försvarets forskningsanstalt, vars grundorganisation fastställts av 1944 års riksdag (prop. nr 293; rd. skr. nr 498), består av ett kansli och tre fasta avdelningar, inrättade huvudsakligen för kemisk, fysisk och teleteknisk forskning. Vid forskningsanstalten finnas för närvarande såsom för anstalten gemensam personal 3 militärassistenter — officerare på aktiv stat — envar med ett årligt tilläggsarvode av 720 kronor.

Yrkande.

Försvarets forskningsanstalt (skr. ¹²/₉ 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 940 000 kronor.

1. Personalförstärkningar m. m.

Ökning Minskning

Kansliet.

Kamrerare Ca 27 — byrådirektör Ca 31 2 736

Avdelning 1.

3 laboratorer högst Cp 9 55 584
 3 laboratorer Ce 31 48 492
 1 förste forskningsingenjör Ce 29 14 808
 1 förste forskningsläkare Ce 29 14 808
 1 forskningsingenjör Ce 27 13 428

<i>Avdelning 2.</i>	Ökning	Minskning
2 laboratorer högst Cp 9	37 056	
Förste forskningsingenjör Ce 29 — laborator Ce 31	1 356	
4 forskningsingenjörer Ce 27	53 712	

<i>Avdelning 3.</i>	
4 laboratorer högst Cp 9	74 112
5 förste forskningsingenjörer Ce 29	74 040
9 forskningsingenjörer Ce 27	120 852

Militärassistenter.

Tilläggsarvoden till 6 militärassistenter	4 320
---	-------

2. Överflyttning av tjänster.

Ett antal tjänster i 24 och lägre lönegrader överflyttas från anslaget till viss forskningsverksamhet	447 471
---	---------

3. Omräkning.

Löneklassuppflyttningar m. m.	2 152	
5 kontorsbiträden Ca 8 beräknas inneha förordnanden å högre extra ordinarie befattningar		26 460
Anslagsposten till arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning för lågt beräknad	900	
Avrundning	633	
	966 460	26 460
		+ 940 000

Motiv.

1. Personalförstärkningar m. m.

Kansliet. Förslaget att den kamrer i Ca 27, som är chef för kansliet, skall uppflyttas till byrådirektör i Ca 31 har tidigare framställts i forskningsanstaltens medelsäskanden för budgetåret 1949/50 (1949: 1, bil. 6, s. 193).

Avdelning 1. Anstalten har ånyo upptagit ett tidigare väckt förslag om att inrätta 3 befattningar för laborator i högst Cp 9, avsedda 1 för oorganisk kemi, 1 för organisk kemi och 1 för planeringsarbeten (förenämnda bil. s. 194). I övrigt föreslår anstalten inom denna avdelning följande förändringar.

Sektion för rök- och pyroteknisk forskning: ny chef, laborator Ce 31; nuvarande chef, förste forskningsingenjör Ce 29, överflyttas till sektion för raketforskning.

Sektion för gasmasker och kontroll av gasskyddsmateriel: ny chef, laborator Ce 31; nuvarande chef, förste forskningsingenjör Ce 29, överflyttas till sektion för raketforskning.

Sektion för raketforskning: ny chef, laborator Ce 31, 1 ny tjänst för forskningsingenjör Ce 27, 2 tjänster för förste forskningsingenjör Ce 29 överflyttas hit från andra sektioner. Nuvarande chef, avlönad av forskningsanslaget, utgår.

Sektion för explosivämnesforskning: 1 ny tjänst för förste forskningsingenjör Ce 29.

Försvarsmedicinsk forskning: 1 ny tjänst för förste forskningsläkare Ce 29.

En del av dessa förslag ha framlagts redan tidigare (förenämnda bil. s. 194).

Avdelning 2. Beträffande denna avdelning har anstalten upprepat tidigare framställda yrkanden med vissa modifikationer. Följande personalförändringar vid avdelningen föreslås nu.

Instrumentsektion: ny chef, laborator i högst Cp 9, 1 ny tjänst för forskningsingenjör i Ce 27; nuvarande chef, laborator Ce 31, överflyttas till sektion för detonationsskydd.

Krutraketsektion: ny chef, laborator i högst Cp 9; nuvarande chef, laborator Ce 31, överflyttas till en styrningssektion.

Sektion för detonationsskydd: chef, laborator Ce 31, överflyttas från instrumentsektionen, 1 ny tjänst för forskningsingenjör Ce 27. Nuvarande chef, förste forskningsingenjör Ce 29, frigöres (jfr sektion för allmän fysik).

Styrningssektion: chef, laborator Ce 31, överflyttas från krutraketsektionen, 1 ny tjänst för forskningsingenjör Ce 27. Nuvarande chef, förste forskningsingenjör Ce 29, bibehålles vid sektionen.

Maskeringssektion: ny chef, laborator Ce 31; nuvarande chef, befattning för förste forskningsingenjör Ce 29, frigöres (jfr sektion för allmän fysik).

Sektion för allmän fysik: chef, förste forskningsingenjör Ce 29; härför disponeras en av de vid sektionen för detonationsskydd och maskeringssektionen frigjorda befattningarna.

Administrativ sektion, utredningsdetalj: 1 ny tjänst för forskningsingenjör Ce 27.

Avdelning 3. Anstalten föreslår följande personalförändringar vid denna avdelning.

Forskningsutrednings- och planeringsgrupp: ny chef, laborator högst Cp 9, 1 ny tjänst för forskningsingenjör Ce 27. 1 laborator Ce 31 överflyttas från styrnings- och räknemaskingruppen.

Radioteknisk grundforskningsgrupp: ny chef, laborator högst Cp 9, 2 nya tjänster för forskningsingenjör Ce 27. 1 laborator, Ce 31, överflyttas till forskningsgrupp för teletekniska komponenter och teknisk service.

Styrnings- och räknemaskingrupp: ny chef, laborator högst Cp 9, 1 ny tjänst för förste forskningsingenjör Ce 29, 2 nya tjänster för forskningsingenjör Ce 27. Nuvarande chef, laborator Ce 31, överflyttas till forskningsutrednings- och planeringsgruppen.

Radiokommunikations- och elektroakustikgrupp: ny chef, laborator högst Cp 9, 2 nya tjänster för förste forskningsingenjör Ce 29, 1 ny tjänst för forskningsingenjör Ce 27.

Forskningsgrupp för teletekniska komponenter och teknisk service: chef, laborator Ce 31, överflyttas från radiotekniska grundforskningsgruppen, 1

ny tjänst för förste forskningsingenjör Ce 29, 2 nya tjänster för forskningsingenjör Ce 27.

Radar- och motmedelsgrupp: 1 ny tjänst för förste forskningsingenjör Ce 29, 1 ny tjänst för forskningsingenjör Ce 27.

Militärassistenter. Anstalten har hos vederbörande försvarsgrenschefer hemställt. att — utöver nuvarande 3 militärassistenter — 6 militärassistenter måtte tilldelas anstalten fr. o. m. nästa budgetår. Kostnadsökningen under denna punkt avser arvoden till dessa assistenter.

2. Utbyggnaden av forskningsanstaltens verksamhet anges med nödvändighet medföra en ökning även av antalet befattningar i 24 och lägre lönegrader. För närvarande avlönas ett antal extra ordinarie befattningar från anslaget till viss forskningsverksamhet. Dessa befattningar anses böra i största möjliga utsträckning avlönas från forskningsanstaltens avlöningsanslag.

I övrigt har forskningsanstalten dels hemställt att 1 tjänst för kansli-skrivare i Ce 15 måtte utbytas mot kassör i Ca 15, dels ock föreslagit att å personalförteckningen för anstalten under rubriken Tjänstemän å övergångsstat upptagna tjänster för laborator i Ca 29 och för kemisk assistent i Ca 25, vilkas innehavare sedan den 1 juli 1948 äro förordnade å befattningar i Cp 9, avföras från personalförteckningen.

Yttrande.

Försvarets civilförvaltning har anfört följande.

Den av försvarets forskningsanstalt äskade anslagshöjningen hänför sig praktiskt taget uteslutande till förslag om inrättande av nya tjänster för forskningspersonal.

Försvarets civilförvaltning inser till fullo vikten av att till här ifrågavarande verksamhet kunna knyta personal med de speciella kvalifikationer, som erfordras. Inom ramen för de medel, som må kunna ställas till förfogande för forskningsändamål, böra därför alla åtgärder vidtagas, som kunna främja möjligheterna att rekrytera den för verksamheten nödvändiga personalen. I vad mån härvidlag den utvägen bör väljas, att särskilda pensionsberättigande befattningar inrättas eller i stället medel böra ställas till förfogande för anlitande av expertis på olika områden, undandraget sig försvarets civilförvaltnings bedömande. I betraktande av de växlingar, som med hänsyn till den militärtekniska utvecklingen måste känneteckna forskningsverksamheten inom försvaret anser emellertid civilförvaltningen, på sätt ämbetsverket tidigare framhållit, att verksamhet bör iakttagas vid utbyggnadet av forskningsanstaltens fasta personalorganisation. Civilförvaltningen vill också ifrågasätta, om icke genom att anlita utvägen att anställa experter större möjligheter föreligga att anpassa förmånerna med hänsyn till löneläget på allmänna marknaden än vad fallet blir vid tillämpning av löneplansreglerade anställningsförhållanden.

I fråga om detaljerna i det föreliggande förslaget, såvitt avser forskningspersonalen, saknar civilförvaltningen möjligheter att uttala sig såväl om behovet av de föreslagna nya befattningarna som beträffande de löneställningar, vilka med beaktande av arbetsuppgifternas art böra ifrågakomma. Mot de föreslagna lönegradsplaceringarna och tjänstebenenämningarna i och för sig har civilförvaltningen emellertid intet att erinra.

Beträffande förslaget att uppflytta kamrerarebefattningen till byrådirektörstjänst i Ca 31 vidhåller civilförvaltningen sin tidigare, senast i underdånigt yttrande den 16 oktober 1948 över forskningsanstaltens medelsframställning för budgetåret 1949/50 uttalade uppfattning, att kamrerarebefattningen bör utbytas mot en befattning för förste byråsekreterare i Ca 29.

I anledning av forskningsanstaltens förslag om medel för arvoden till ytterligare militärassistenter har civilförvaltningen inhämtat, att försvarsgrenscheferna för närvarande icke kunnat taga ställning till anstaltens hemställan om placering därstädes av flera militärassistenter. Civilförvaltningen har emellertid icke något att erinra mot att de äskade medlen ställas till förfogande.

I skrivelse den 12 november 1949 har *krigsmaterielverket* hemställt om ett anslag för budgetåret 1950/51 av 400 000 kronor för utveckling och tillverkning inom landet av elektronrör och andra teletekniska detaljer. För detta ändamål ha tidigare disponerats 1,5 miljoner kronor av anslag till krigsmaterielverkets förfogande. Det nu äskade anslaget har förutsatts skola användas i samråd med forskningsanstalten.

Vidare har forskningsanstalten i skrivelse den 10 december 1949 gjort framställning i fråga om bemyndigande för anstalten att utlägga beställningar på materiel för forskningsanstaltens verksamhet till belopp utöver anvisade anslagsmedel. Anstalten har därvid erinrat om det medgivande till bemyndigande av 1,5 miljoner kronor för dylikt ändamål som riksdagen lämnat för budgetåret 1949/50. Samma skäl som föranlett detta medgivande föreläge även för nästa budgetår, då nämligen någon reservation icke komme att föreligga på anslaget till viss forskningsverksamhet, men forskningsanstalten för att bibehålla kontinuiteten i verksamheten vore nödsakad att utlägga vissa beställningar, oaktat täckning i redan anvisade anslagsmedel saknades. Forskningsanstalten har därför hemställt om dylikt bemyndigande på 1 500 000 kronor även för budgetåret 1950/51.

Departementschefen.

1945 års försvarskommitté förordade i sitt betänkade med förslag angående försvarets organisation att forskningsanstalten skulle erhålla ökad medelstildelning. På grundval av utredningsmateriel, som anstalten ställt till kommitténs förfogande, ansåg kommittén att den sammanlagda medelstildelningen för forskningsanstalten för budgetåren 1948/49—1950/51 borde uppskattas till respektive 4 400 000, 6 100 000 och 6 500 000 kronor.

För budgetåret 1948/49 anvisades för forskningsanstaltens verksamhet tillhopa 5 250 000 kronor. Forskningsanstaltens yrkanden om ytterligare medel till anstaltens verksamhet för budgetåret 1949/50 kunde blott till en del tillgodoses. Anslagshöjningar medgavos sålunda med omkring 1 500 000 kronor mot av anstalten äskade 5 400 000 kronor. Under de fyra anslag som forskningsanstalten disponerar stå härigenom 6 765 000 kronor till förfogande för budgetåret 1949/50. Härjämte har riksdagen medgivit bemyndigande för anstalten att för ändamål som avses med anslaget till viss

forskningsverksamhet utlägga beställningar till belopp, som med 1 500 000 kronor överstiger anslagsbeloppet.

Inom forskningsanstalten har i samarbete med försvarsgrensförvaltningarna utarbetats en plan över verksamheten vid anstaltens olika avdelningar för att under tre år, budgetåren 1949/52, genomföra de mest angelägna forskningsuppgifter som ankomma på anstalten. Anstaltens medelsäskande för budgetåret 1950/51 grundar sig på denna plan. Äskandena överstiga med tillhopa 3 970 000 kronor summan av anstaltens anslag för budgetåret 1949/50. Det har särskilt framhållits, att kostnaderna för, bland annat, utveckling och tillverkning av elektronrör icke beräknats vid uppskattningen av medelsbehovet för treårsplanens genomförande. Till det äskande om 400 000 kronor för sistnämnda ändamål som framställts av krigsmaterielverket torde jämväl böra tagas hänsyn i detta sammanhang.

Jag har tidigare i olika sammanhang understrukit den militära forskningens betydelse för vårt försvar. Jag är alltjämt av den uppfattningen att denna verksamhet bör intensifieras i den mån våra resurser det medger. För anstalten ha emellertid för innevarande budgetår anvisats anslag till belopp som överstiga vad 1945 års försvarskommitté beräknade för budgetåret 1950/51. Med den stränga sparsamhet med statsutgifter som alltjämt måste iakttagas är det mig icke möjligt att inom ramen för de totala försvarskostnaderna för nästa budgetår inrymma någon ytterligare ökning av medelsanvisningen för forskningsverksamheten.

Jag vill emellertid erinra om att för utveckling av försökstillverkning inom landet av elektronrör i samarbete med industrien hittills 1,5 miljoner kronor ställts till förfogande av medel som ursprungligen anvisats på forskottsstat för försvarsväsendet. Dessa medel beräknas vara förbrukade med utgången av innevarande budgetår. Det är av vikt att detta utvecklingsarbete icke avbrytes. Jag finner det ofrånkomligt att medel anvisas för arbetets fortsättande och förordar, att för ändamålet under budgetåret 1950/51 erforderligt belopp, 400 000 kronor, inräknas i forskningsanstaltens anslag till Viss forskningsverksamhet.

På de skäl forskningsanstalten anfört tillstyrker jag, att även för nästa budgetår utverkas bemyndigande för anstalten att utlägga beställningar in till ett belopp av 1,5 miljoner kronor.

En lösning av de forskningsuppgifter som innefattas i anstaltens treårsprogram får anses vara av synnerligen stor betydelse för våra möjligheter att följa med i stridsmedlens tekniska utveckling. Utan uppräknig av anstaltens anslag blir det icke möjligt att genomföra detta treårsprogram. Såsom bidrag till kostnaderna för forskningsuppgifter som anstalten utför på beställning av militära myndigheter eller från andra håll erhåller forskningsanstalten emellertid i viss utsträckning ersättning från beställare. Det kan måhända bli nödvändigt att anstalten i vidgad omfattning lägger sin verksamhet på dylik beställningsforskning för att under en tid av knapphet på

direkta anslagsmedel kunna bibehålla sin forskarstab. Om denna verksamhet befinnes böra intensifieras synes dock böra tillses, att verksamheten så vitt möjligt hålles inriktad på uppgifter som ingå i anstaltens treårsprogram.

Då jag icke kan tillstyrka anslagsökning för forskningsanstaltens egen verksamhet, anser jag det icke böra ifrågakomma att för nästa budgetår ytterligare bygga ut anstaltens fasta personalorganisation. Jag kan därför icke tillstyrka något av de förslag till nya tjänster för forskningspersonal på avlöningsanslaget som nu framlagts. I den mån nyanställning av personal blir nödvändig vid den begränsning i verksamheten som man nu måste räkna med för nästa budgetår bör anslaget till viss forskningsverksamhet anlitas härför. Någon överflyttning av personalkostnader från forskningsanslaget till avlöningsanslaget kan jag heller icke tillstyrka.

Jag har intet att erinra mot att till anstalten kommenderas militär personal såsom militärassistenter i den mån personalläget vid försvarsgrenarna det medger. Jag anser dock att ökningen bör begränsas till tre assistenter och räknar därför med arvoden à 720 kronor till sammanlagt sex assistenter.

Förslaget om höjd löneställning för kamreraren kan jag icke heller för nästa budgetår biträda. Jag anser mig icke heller kunna förordna ordinarie-sättning eller ändrad tjänstebenämning för en kansliskrivare.

I enlighet med anstaltens förslag böra från och med nästa budgetår befattningarna för laborator i Ca 29 och kemisk assistent i Ca 25 utgå ur personalförteckningen.

Medelsbehovet under anslaget beräknar jag, på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande, till 1 310 000 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 20 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) ur personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt utesluta under rubriken Tjänstemän å övergångsstat upptagna befattningar för en laborator i lönegrad Ca 29 och en kemisk assistent i lönegrad Ca 25;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	233 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 100
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	13 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	923 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	137 100

Summa kronor 1 315 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	5 500
Nettoutgift kronor 1 310 000	

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: *Avlöningar* för budget-
året 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 310 000 kronor.

[133] 12. *Försvarets forskningsanstalt*: **Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	186 000	199 809
1949/50 (statsliggaren s. 275) ..	195 000	
1950/51 (förslag)	215 000	

Yrkande.

Försvarets forskningsanstalt har hemställt, att anslaget höjes med 70 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård	5 000
2. Reseersättningar m. m.	10 000
3. Expenser.	
Bränsle, vatten och elektrisk ström	10 000
Övriga expenser	45 000
	70 000

Motiv.

1. Belastningen på anslagsposten uppgick under budgetåret 1948/49 till i runt tal 14 000 kronor mot för innevarande budgetår beräknade 10 000 kronor. Med hänsyn härtill ävensom till utbyggnaden av anstaltens organisation beräknas anslagsposten till 15 000 kronor.

2. Kungl. Maj:t har medgivit, att resekostnaderna för personal, avlönad från anslaget till viss forskningsverksamhet, må bestridas från samma anslag. Den nu gjorda beräkningen av medelsbehovet till reseersättningar m. m., 40 000 kronor, grundas på förutsättningen, att så får ske jämväl i fortsättningen.

3. Delposten till bränsle, vatten och elektrisk ström bör med hänsyn till utökade lokaler höjas med minst 10 000 kronor. Det under en följd av år ökade medelsbehovet till övriga expenser tillskrives huvudsakligen den omständigheten att verksamheten erhållit en avsevärt större omfattning än ursprungligen förutsatts samt att förläggningen är splittrad på flera platser. Medelsbehovet för budgetåret 1950/51 till övriga expenser beräknas till 145 000 kronor, huvudsakligen avseende skrivmateriel samt inköp och underhåll av inventarier.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad forskningsanstalten anfört synes en uppräknig av omkostnadsanslaget vara ofrånkomlig. Jag anser mig emellertid icke kunna tillstyrka, att anslaget uppräknas med högre belopp än 20 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret
1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kronor.

[134] 13. **Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	¹ 3 550 000	5 327 975
1949/50 (statsliggaren s. 275) ..	5 000 000	
1950/51 (förslag)	5 400 000	

Försvarets forskningsanstalt har efter samråd med bland andra överbefälhavaren — under framhållande att kostnaderna för forskningsverksamheten för nästa budgetår beräknas till 8 065 000 kronor men att anslaget syntes kunna gottskrivas inkomster å 265 000 kronor — hemställt, att anslaget höjes med 2 800 000 kronor. Anstalten har också framhållit, att, om föreslagen överflyttning till dess avlöningsanslag av lönekostnaderna för viss lägre personal icke komme till stånd, forskningsanslaget därutöver borde höjas med motsvarande belopp, omkring 450 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom framgår av vad jag anført vid behandlingen i det föregående av forskningsanstaltens avlöningsanslag har jag icke funnit det möjligt att höja anslaget till viss forskningsverksamhet med mera än 400 000 kronor, avsedda för utveckling m. m. av elektronrör. Jag har också tillstyrkt att bemyndigande utverkas för anstalten att inom ett belopp av 1 500 000 kronor utöver anslag utlägga beställningar på materiel för forskningsanstaltens verksamhet. Jag föreslår alltså, att anslaget för budgetåret 1950/51 uppföres med 5 400 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 5 400 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar på materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet må utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

[135] 14. **Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskäffning av viss utrustning.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	188 656
1949/50 (statsliggaren s. 275) ..	240 000	
1950/51 (förslag)	250 000	

Försvarets forskningsanstalt har hemställt, att anslaget höjes med 160 000 kronor för utrustning av nytillkommande lokaler för anstalten.

¹ Därjämte på tilläggsstat 500 000 kronor.

Departementschefen.

I sina medelsäskanden för nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen hemställt, att för anordnande av provisoriska lokaler för försvarets forskningsanstalt måtte anvisas ett investeringsanslag av 545 000 kronor. Jag har för avsikt att i annat sammanhang denna dag för ändamålet föreslå ett investeringsanslag av 400 000 kronor. För utrustning av de lokaler som med anlitande av detta anslag kunna komma att anordnas för forskningsanstaltens räkning torde för nästa budgetår ett belopp av 250 000 kronor vara tillfyllest. Anslagsökningen utgör 10 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

Försvarets socialbyrå.

[136] 15. **Försvarets socialbyrå: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	170 000	149 753
1949/50 (statsliggaren s. 276) ..	170 000	
1950/51 (förslag)	172 000	

Yrkande.

Styrelsen för försvarets socialbyrå (skr. 17/s 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 7 600 kronor.

	Ökning
Uppflyttning i lönegrad av 2 assistenter Ce 19—Ce 22	3 048
Omräkning.	
Löneklassuppflyttningar m. m.; avrundning.....	4 552
	7 600

Motiv.

Vid socialbyrån finnas för närvarande 3 assistentbefattningar i Ce 19. Av assistenterna äro 2 självständiga föredragande i familjebidrags- och värnpliktslåneärenden inför värnplikts hjälpsdelegationen och ordföranden i socialbyråns styrelse. Arbetsuppgifterna äro i betydande utsträckning av natur att normalt böra handläggas av byråsekreterare och kräva i första hand praktisk erfarenhet av socialvårdsarbete.

I övrigt hemställer styrelsen om ordinariesättning av befattningar för 1 förste byråsekreterare i Ce 29, 1 förste byråsekreterare i Ce 27, 1 assistent i Ce 19, 1 kansliskrivare i Ce 15 samt 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i Ce 8 (grunderna för reglerad befordringsgång). De båda byråsekreterarna äro chefer för styrelsens sektioner — värnplikts hjälpssektionen och anställningssektionen. Förste byråsekreteraren i Ce 29 är därjämte

ställföreträdare för chefen för socialbyrån. Den nuvarande sektionsindelingen synes komma att bibehållas. Assistenten handlägger rekryterings- och civilanställningsärenden. Kansliskrivaren tjänstgör såsom socialbyråns registrator. Permanent behov av dessa båda befattningar har ansetts föreligga.

Yttrande.

Försvarets civilförvaltning har icke velat motsätta sig den föreslagna lönegradsuppflyttningen av 2 assistenter och har ej heller haft något att erinra mot en ordinariesättning av befattningar i den omfattning styrelsen för socialbyrån föreslagit.

Departementschefen.

Jag kan icke tillstyrka förslaget om förbättring av löneställningar för assistenterna. Förslagen om ordinariesättning av befattningar vid byrån kan jag för närvarande icke biträda i vidare mån än att jag föreslår att jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal inrättas en ordinarie kontorsbiträdestjänst i utbyte mot en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Medelsbehovet under anslaget beräknar jag, på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande, till 172 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 2 000 kronor.

Äberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) å personalförteckningen för försvarets socialbyrå uppföra en tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;
- b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets socialbyrå, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	22 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	8 200
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	124 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	16 100
Summa kronor	177 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	5 500
Nettoutgift kronor	172 000

- c) till *Försvarets socialbyrå*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 172 000 kronor.

[137] 16. Försvarets socialbyrå: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	85 000	83 037
1949/50 (statsliggaren s. 276) ..	105 000	
1950/51 (förslag)	105 000	

Yrkande.

Styrelsen för försvarets socialbyrå har hemställt, att anslaget höjes med 8 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	300
2. Ökad upplysningsverksamhet	7 700
	8 000

Motiv.

1. Uppräkningen har angivits erforderlig med hänsyn till belastningen å anslagsposten.

2. Kostnaderna för tryckning och annonsering ha under senare år ökat. Vidare ha ökade krav ställts på den form, i vilken upplysningsverksamheten bör bedrivas.

Yttrande.

Försvarets civilförvaltning har icke något att erinra mot förslaget.

Departementschefen.

Enär med beaktande av anslagsbelastningen för budgetåret 1948/49 inom ramen för det nuvarande anslagsbeloppet utrymme torde finnas för en uppräkning av ifrågavarande anslagsposter, föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Försvarets socialbyrå: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 105 000 kronor.

[138] 17. Försvarets socialbyrå: Vissa civilianställningsåtgärder.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	785 000	374 972
1949/50 (statsliggaren s. 277) ..	550 000	
1950/51 (förslag)	350 000	

Styrelsen för försvarets socialbyrå har hemställt, att anslaget nedsättes med 100 000 kronor och som skäl härför anført, att antalet till civilianställningsförmåner berättigade personer betydligt nedgått till följd av manskapskaderns reducering, ökade framtidsmöjligheter i den militära tjänsten och det gynnsamma läget på arbetsmarknaden.

Med beaktande av belastningen på anslaget för budgetåret 1948/49 och då det kan finnas anledning antaga, att utgifterna under anslaget komma

att ytterligare nedgå, föreslår jag, att anslaget nedräknas med 200 000 kronor till 350 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder*
för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

Försvarets läroverk.

[139] 18. Försvarets läroverk: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	608 000	626 984
1949/50 (statsliggaren s. 278) ..	660 000	
1950/51 (förslag)	687 000	

Yrkanden.

Försvarets civilförvaltning har i anledning av förslag av styrelsen för försvarets läroverk hemställt, att anslaget höjes med 27 000 kronor.

	Ökning	Minskning
Timarvoden	29 080	

Omräkning.

Löneklassuppflyttningar 3 360

Vissa lärarlöner beräknas efter lägre löneklasser

än tidigare; avrundning 5 440

32 440

+ 27 000

Motiv.

Styrelsen för försvarets läroverk har för budgetåret 1950/51 räknat med 825 elever vid läroverket, fördelade på 32 läsavdelningar. Antalet undervisningstimmar har beräknats till 1 400 per undervisningsvecka, varav 232 timmar avser undervisning av timlärare. Läsåret har beräknats till 30 veckor. Styrelsen har föreslagit, att, i likhet med innevarande budgetår, för nästa budgetår medel beräknas för timarvoden åt lärare för undervisning vid vissa tillfälliga kompletteringskurser, vilka beräknas omfatta 880 lektioner. Timarvode har enligt styrelsen under budgetåret 1948/49 i genomsnitt uppgått till 11 kronor. Med hänsyn till att mera kvalificerade lärare i allt större utsträckning måst tagas i anspråk för undervisningen räknas för nästa budgetår med ett timarvode av i genomsnitt 12 kronor. Civilförvaltningen har ansett sig kunna godtaga styrelsens beräkningar.

Civilförvaltningen har vidare anfört, bl. a., att ämbetsverket vid anslagsberäkningen utgått från att arvudet till rektorsbiträdet skall utgöra 3 000 kronor.

Departementschefen.

Jag vill erinra om att försvarets skolutredning i november 1949 avgivit betänkande med förslag angående försvarets läroverks organisation. Förslaget är för närvarande föremål för remissbehandling.

Jag räknar icke med att förslaget kommer att föranleda åtgärder som påverka medelsbehovet för budgetåret 1950/51 under läroverkets avlönings- och omkostnadsanslag.

I anslutning till de av styrelsen för försvarets läroverk gjorda uppskattningarna räknar jag för timarvoden under nästa budgetår med ett ökat medelsbehov av i runt tal 29 000 kronor.

Vid beräkningen av anslaget för innevarande budgetår utgick jag i avvakten på beslut i anledning av en inom ecklesiastikdepartementet verkställd utredning rörande organisationen av arbetet på rektorsexpeditionerna vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter från ett av styrelsen för försvarets läroverk föreslaget belopp av 3 000 kronor såsom arvode åt rektorsbiträde. Härvid förutsattes, att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att besluta rörande storleken av arvodet. Arvodet utgår för närvarande med 2 000 kronor. Jag har emellertid även för nästa budgetår vid anslagsberäkningen utgått från det högre arvodet, 3 000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget beräknar jag, på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande, till 687 000 kronor. Anslagsökningen utgör 27 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	358 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	262 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	62 400
Summa kronor 687 000	

- b) till *Försvarets läroverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 687 000 kronor.

[140] 19. **Försvarets läroverk: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	65 000	68 973
1949/50 (statsliggaren s. 278) ..	70 000	
1950/51 (förslag)	69 000	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning och under hänvisning till vad jag vid anmälan av försvarets läroverks avlöningsanslag anført beträffande nu förevarande anslag förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 69 000 kronor, innebärande en anslagsminskning av 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till *Försvarets läroverk*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 69 000 kronor.

Försvarets brevskola.

[141] 20. Försvarets brevskola: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	75 000	65 387
1949/50 (statsliggaren s. 279)	76 000	
1950/51 (förslag)	80 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 20 400 kronor.

	Ökning
1. Kapten eller löjtnant i Md 9 eller Md 7 i stället för löjtnant i Md 7	3 066
2. 1 civil lärare i Ce 24	11 460
1 kontorsbiträde i Ce 8	5 292
3. Omräkning.	
Löneklassuppflyttningar	582
	20 400

Motiv.

1. Beställningen för löjtnant är för närvarande vakant. Den tidigare innehavaren, som utnämnts till kapten från och med den 1 april 1949, har beordrats till fortsatt tjänstgöring vid skolan. För att undvika alltför täta ombyten bör beställningen uppföras i alternativt Md 9 eller Md 7.

2. Enligt det av Kungl. Maj:t den 20 augusti 1948 fastställda provisoriska reglementet för försvarets brevskola har skolan till uppgift att meddela korrespondensundervisning i, förutom rent militära ämnen, jämväl främmande språk och historia för officerare, som bereda sig för inträde vid krigshögskolan. Elevantalet har vidare vuxit i betydligt större omfattning än som från början beräknats. Med hänsyn till angivna förhållanden föreligger behov av ytterligare 1 civil lärare och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Vid behandlingen i 1949 års statsverksproposition (bil. 6, s. 206) av motsvarande anslag för budgetåret 1949/50 uttalades i fråga om kostnaderna för erforderlig komplettering av kunskaper för inträde vid krigshögskolan att dessa kostnader borde jämväl i fortsättningen bestridas av den enskilde. I skrivelse den 31 augusti 1949 har *chefen för armén* i anledning av detta uttalande gjort framställning i fråga om kostnaderna för korrespondenskurser i vissa språk och i historia för officerare som ämna söka inträde i den blivande armékrigshögskolan. Arméchefen har därvid föreslagit, att framställningskostnaderna för korrespondenskurser av ifrågavarande slag, vilka icke kunde på förhand beräknas och svårligen kunde rättvist fördelas på kursdeltagarna, skulle få bestridas av arméns övningsanslag under det att granskningskostnaderna för kurserna skulle bestridas av kursdeltagarna i form av kursavgifter, som chefen för armén borde få fastställa på grundval av beräknade granskningskostnader.

I anledning av framställningen medgav Kungl. Maj:t den 2 september 1949, att framställningskostnaderna för ifrågavarande korrespondenskurser finge tills vidare avföras på arméns övningsanslag. Härjämte bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för armén att fastställa avgifter för kurserna på sätt arméchefen föreslagit.

Civildförvaltningen har sedermera avgivit utlåtande i ärendet, såvitt rör frågan om slutligt bestridande av framställningskostnaderna för kurserna. *Civildförvaltningen* har ansett, att samtliga kurskostnader, såsom förutsatts i 1949 års statsverksproposition, skulle täckas av kursavgifter. Framställningskostnaderna, som med hänsyn till den förhållandevis ringa storleken per elev icke syntes behöva exakt beräknas, föreslår *civildförvaltningen* därvid skola beräknas till 10 kronor per kurs och elev. I fråga om redovisningen av kurskostnaderna föreslår *civildförvaltningen*, att de, enär kurserna huvudsakligen äro avsedda för arméns officerare, i överensstämmelse med principerna för bestridande av kostnaderna för brevskolans korrespondenskurser, i första hand skola bestridas av arméns övningsanslag, som också skulle tillgodoföras inkomsterna av kursavgifter.

Departementschefen.

Jag anser det lämpligt, att den beställningshavare som tjänstgjort vid skolan i löjtnantsbeställningen kan bibehållas i sin befattning därstädes även sedan han nu utnämnts till kapten. Jag vill därför så till vida biträda yrkandet i denna del, att jag föreslår, att löjtnantsbeställningen utbytes mot en förordnandetjänst för kapten, som bibehålles så länge nuvarande beställningshavare kvarstår i befattning vid skolan. När hans förordnande upphör, bör återbesättande ske i löjtnantsgraden.

I likhet med *civildförvaltningen* anser jag, att även framställningskostnaderna för de korrespondenskurser som avse att förbereda officerare för inträde vid krigshögskola böra bekostas av eleverna och på sätt *civildförvaltningen* angivit inräknas i kursavgifterna. I denna undervisning kommer enligt vad jag inhämtat att ingå även ämnet taktik. Redovisningen av utgifter för och inkomster av kurserna bör såsom *civildförvaltningen* föreslagit kunna ske över arméns övningsanslag.

Den förstärkning av skolans fasta personalorganisation med en civil lärare och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål som föreslagits nu liksom för budgetåret 1949/50 har motiverats med ökningen av arbetsuppgifterna vid skolan, bl. a. på grund av förenämnda undervisning för förberedelse till inträde vid krigshögskola. Jag är alltjämt icke beredd att biträda förslaget.

Medelsbehovet under förevarande anslag beräknar jag till 80 000 kronor med den fördelning på anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Anslagshöjningen utgör 4 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) å personalförteckningen för försvarets brevskola utbyta en beställning för löjtnant i lönegrad Md 7 mot en beställning

för kapten i lönegrad Md 9 med anmärkning att, när förordandet som kapten vid skolan upphör för den beställningshavare som tidigare innehåft förordnandetjänst som löjtnant vid skolan, kaptensbeställningen skall utbytas mot en löjtnantsbeställning i Md 7;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	31 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 440
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	39 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	7 960
Summa kronor 80 000	

c) till *Försvarets brevskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

[142] 21. Försvarets brevskola: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	30 000	27 764
1949/50 (statsliggaren s. 279) ..	30 000	
1950/51 (förslag)	30 000	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning torde anslaget bära uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets brevskola*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

Sjukvårdsmateriel m. m.

[143] 22. Sjukvårdsmateriel.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 600 000	1 921 363
1949/50 (statsliggaren s. 280) ..	1 000 000	
1950/51 (förslag)	1 000 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse (skr. ¹⁹/_s 1949) har hemställt, att anslaget höjes med 200 000 kronor på grund av inträffade prisstegringar. För egen del anser jag mig på grund av nödvändigheten att av statsfinansiella skäl iaktta återhållsamhet vid anslagsäskandena förorda oförändrat anslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

¹⁾ Beloppet fördelat på särskilda anslag för armén, marinen och flygvapnet.

[144] 23. Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 281)	2 500 000
1950/51 (förslag)	2 500 000

Vid anmälan till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 143) av motsvarande anslagsfråga för innevarande budgetår beräknade jag det sammanlagda medelsbehovet för anskaffning av sjukvårdsmateriel och läkemedel till 7 675 000 kronor. Jag räknade därvid med att kostnaderna för anskaffningen skulle fördelas på tre budgetår och föreslog, att för budgetåret 1949/50 2 500 000 kronor skulle anvisas, varvid emellertid försvarets sjukvårdsstyrelse borde bemyndigas att därutöver på en gång utlägga erforderliga beställningar inom en kostnadsram av 5 175 000 kronor. Riksdagen biföll berörda förslag. Med stöd av bemyndigandet har Kungl. Maj:t medgivit sjukvårdsstyrelsen att utlägga beställningar å sjukvårdsmateriel och läkemedel inom angivna kostnadsram.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har hemställt om medel, 2 585 000 kronor, till likvidering under nästa budgetår av materielbeställningar, som utlagts med stöd av Kungl. Maj:ts förenämnda medgivande. Ämbetsverket har därjämte för anskaffning av ytterligare sjukvårdsutrustning hemställt om anvisande av 3 430 000 kronor, vilket belopp enligt direktiv av överbefälhavaren föreslagits skola fördelas på två budgetår.

Departementschefen.

För egen del anser jag mig med hänsyn till nuvarande ekonomiska läge icke kunna förorda medelsanvisning under anslaget utöver vad som erfordras för gäldande under nästa budgetår av med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande utlagda materielbeställningar. För detta ändamål beräknar jag 2 500 000 kronor komma att bli tillfyllest. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

Försvarets sjukvårdsförråd.

Under denna nya rubrik föreslås skola uppföras två nya anslag, nämligen anslag till avlöningar och omkostnader för försvarets sjukvårdsförråd, vilka ersätta det nu under avdelning B anvisade anslaget Försvarets sjukvårdsstyrelse: Förrådsorganisationen.

[145] 24. Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar.

Frågan om redovisning av personalkostnaderna vid vissa förråd.

Över det i riksstaten hittills uppförda anslaget Försvarets sjukvårds- (förvaltning)styrelse: Förrådsorganisationen ha reglerats utgifter för omkostnaderna vid de centrala sjukvårdsförråden och läkemedelscentralerna. Dessa förråd höra till sådana förråd, vid vilka omsättningen enligt meddelade

bestämmelser må redovisas vid sidan av riksstaten över särskilda förråds- titlar av diversemedels natur. Redan för budgetåret 1949/50 föreslog försvarets civilförvaltning och dåvarande försvarets sjukvårdsförvaltning, att anslaget till sjukvårdsförvaltningens förrådsorganisation skulle uppdelas på ett av- lönings- och ett omkostnadsanslag samt att till detta avlöningsanslag skulle överföras lönekostnaderna för den personal vid de centrala sjukvårdsförråden och läkemedelscentralerna som nu redovisas under arméns och marinens allmänna avlöningsanslag.

Vid behandlingen av denna fråga i 1949 års statsverksproposition (bil. 6, s. 28) anförde jag att jag ansåg frågan huru personalkostnaderna vid förråd, där omsättningen redovisas över diversemedelstitel, lämpligast skulle an- slagsmässigt regleras borde ytterligare övervägas. I enlighet härmed har uppdragits åt civilförvaltningen att i samråd med övriga berörda förvalt- ningsmyndigheter överväga detta spörsmål och i samband med medels- åskandena för budgetåret 1950/51 framlägga förslag i ämnet.

I skrivelse den 1 november 1949 har *försvarets civilförvaltning* efter an- befallt samråd inkommit med dylikt förslag. Civilförvaltningen har ansett att någon ändring icke nu bör göras i fråga om redovisning av kostnader för försvarsgrenarnas centrala drivmedelsförråd och marinens materialförråd, då en eventuell omorganisation av centralförvaltningarna kunde medföra en ändrad ställning för förråden. Civilförvaltningen hårdärför inskränkt sig till att nu ånyo uppta sitt tidigare förslag om uppförande i riksstaten av ett avlönings- och ett omkostnadsanslag för de centrala sjukvårdsförråden, varvid till förstnämnda anslag skulle överföras lönekostnaderna för viss under arméns och marinens allmänna avlöningsanslag redovisad personal.

Anslagsberäkningar.

I anslaget Försvarets sjukvårdsstyrelse: Förrådsorganisationen för bud- getåret 1949/50 (statsliggaren s. 182) ingår en post till avlöningar till viss personal vid sjukvårdsstyrelsens centralförråd och en post till arvoden till föreståndarna för läkemedelscentralerna med tillhoppa 54 000 kronor.

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har till Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar föreslagit ett anslag av 220 000 kronor, d. v. s. en höjning med 166 000 kronor.

Ökning

1. Överflyttning från arméns och marinens avlöningsanslag av 4 förrådsunderofficerare, varav 1 i 1:21 och 3 i 1:20, 4 förrådsvakt- mästare i Ca 12, 18 förrådsmän i Ce 9 och 2 förrådsarbetare (kollektivavtalsanställda).....	161 022
2. Förbättrad löneställning.	
1 förrådsunderofficer 1:20—1:21	492
2 kollektivavtalsanställda arbetare — förrådsmän i Ce 9	1 162
3. Omräkning	3 324
	166 000

Motiv.

1. Den tjänstemannapersonal som nu avlönas från anslaget till sjukvårdsstyrelsens förrådsorganisation är en förrådsvaktmästare Cg 12, två förrådsmän Ce 9 och två biträden för skriv- och kontorsgöromål, varav ett med halvtidstjänstgöring.

Tidigare har förutsatts, att en av de förrådsunderofficerare i 1:20 som nu föreslås skola överföras från arméns avlöningsanslag skulle indragas i samband med en då planerad centralisering av förrådsorganisationen. Sjukvårdsstyrelsen har anfört att en omprövning av centralförrådens gruppering i fred numera förordats av överbefälhavaren och att denna syftade till en decentralisering av förrådsverksamheten. Någon personalminskning bleve med hänsyn härtill icke möjlig.

2. Av förrådsunderofficerarna vid de två centralförråden uppbär den ene arvode motsvarande löneklassen 21 medan arvodet till den andre utgår enligt löneklassen 20. På grund av det likartade och likvärdiga arbete som ankommer på båda uppbördsmännen liksom till arbetets omfattning, uppbördens storlek och med arbetet förenat ansvar anser civilförvaltningen det ur alla synpunkter rätt och billigt att även den nu i 20 löneklassen placerade arvodesbefattningen uppföres i 21 löneklassen.

Beträffande förrådsarbetarna har sjukvårdsstyrelsen anfört, att för dem tidigare icke föreslagits fastare anställningsform, när man räknat med att personalen icke skulle vara erforderlig efter den i det föregående omnämnda centraliseringen av förråden. Då man numera icke räknar med att någon centralisering kan ske, föreslås att för förrådsarbetarna, vilka varit anställda i flera år samt förrätta samma tjänst som förrådsmännen och arbeta tillsammans med dessa, inrättas befattningar för förrådsmän i Ce 9. Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

Däremot har civilförvaltningen ansett sig icke kunna tillstyrka förslag av sjukvårdsstyrelsen om uppflyttningar av befattningar för en förrådsvaktmästare Ca 12 till förrådsmästare Ce 16 och en förrådsman Ce 9 till förrådsvaktmästare Ce 12.

Departementschefen.

Jag anser mig kunna godtaga de skäl civilförvaltningen anfört för att icke nu vidtaga någon allmän revision beträffande redovisningen av personal vid förråd, om vilka här är fråga. En enhetlig redovisning av personalen vid de centrala sjukvårdsmaterielförråden och läkemedelscentralerna kan ändock lämpligen ske och jag förordar, att en sådan redovisning genomföres på sätt civilförvaltningen föreslagit.

Det kan i detta sammanhang nämnas att, enligt vad sjukvårdsstyrelsen uppgivit, en redovisning över diversemedelstitel av sjukvårdsmaterielens omsättning icke kommit till stånd, när behov därav visat sig icke föreligga. Omsättningen av materielen redovisas därför över anslaget till sjukvårdsmateriel. Detta inverkar emellertid icke på redovisningen av omkostnaderna

vid förråden, som allttjämt lämpligen bör ske över särskilt anvisade riksstatsmedel.

Jag föreslår alltså, att fyra ordinarie förrådsvaktmästartjänster uppföras på personalförteckning för försvarets sjukvårdsförråd samt att löne- och arvodeskostnader i övrigt överförs till detta anslag i enlighet med förslaget. Däremot kan jag icke biträda förslagen om högre löneställningar eller ändrad anställningsform för personalen.

Avlöningsstaten för försvarets sjukvårdsförråd bör utformas i enlighet med den för försvarets myndigheter i allmänhet tillämpade normalavlöningsstaten. Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagas härvid de arvoden som utgå till föreståndarna vid läkemedelscentralerna. Jag får erinra, att riksdagen, när dessa arvoden fastställdes (skr. 1946:110), bemyndigade Kungl. Maj:t att, om så skulle befinnas nödvändigt för att erhålla lämplig person såsom föreståndare, fastställa arvode till högre belopp än som då angavs. Med anledning härav bör anslagsposten i fråga betecknas förslagsvis.

Medelsbehovet under anslaget beräknar jag till 218 000 kronor med den fördelning på anslagsposter som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande. Beloppet motsvaras helt av från andra anslag överförda avlöningskostnader.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande personalförteckning för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

	Lönegrad
4 förrådsvaktmästare	Ca 12

- b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	24 700
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	31 800
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	130 400
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 900
Summa kronor	240 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, förslagsvis	22 000
Nettoutgift kronor 218 000	

c) till *Försvarets sjukvårdsförråd*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 218 000 kronor.

[146] 25. **Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	140 000	147 994
1949/50 (statsliggaren s. 183) ..	146 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Under närmast föregående punkt har jag framlagt skälen för att upptaga detta nya anslag i riksstaten.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har anfört, att den nu under anslaget *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Förrådsorganisationen* uppförda posten till driftkostnader vid centralförrådet, 46 000 kronor, visat sig vara för lågt beräknad, vilket föranlett, att posten måst överskridas. På grund av starkt ökad förrådsomsättning syntes en höjning till 50 000 kronor bliva erforderlig för att täcka utgiftsbehovet.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att anslaget i enlighet med sjukvårdsstyrelsens förslag uppföres med 50 000 kronor. Höjningen i förhållande till de medel som för budgetåret 1949/50 särskilt anvisats för ändamålet utgör 4 000 kronor. Stat för anslaget i anslutning till normalomkostnadsstaten torde i vanlig ordning få fastställas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

Garnisonssjukhusen.

[147] 26. **Garnisonssjukhusen: Avlöningar.**

Anslag:	1948/49	1949/50 (statsl. s. 281)	1950/51 (förslag)
Utgifter	2 900 000	3 500 000	3 567 000
Vårdavgifter	2 700 000	3 100 000	3 100 000
	Nettoanslag 200 000	400 000	467 000
Belastning:			
Utgifter	3 337 294		
Vårdavgifter	2 982 055		
	Nettoutgift 355 239		

¹ Beloppen hänföra sig till anslagsposten Driftkostnader vid sjukvårdsförvaltningens styrelsens centralförråd under anslaget *Försvarets sjukvårdsförvaltning)styrelse: Förrådsorganisationen*.

Från detta anslag bestridas avlöningskostnader vid garnisonssjukhusen i Karlsborg, Skövde, Eksjö, Sollefteå och Boden.

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har, i anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, hemställt, att anslaget höjes med 75 000 kronor.

1. *Garnisonssjukhuset i Karlsborg.*

	Ökning	Minskning
1 regementsläkare Ca 29 i stället för bataljonsläkare Ca 25	2 712	
1 förste underläkare Cg 26	11 832	
1 översköterska Ce 12	6 000	
1 helårsanställd grov- och diversearbetare i eldnings-tjänst i stället för civil handräckningsman	634	

2. *Garnisonssjukhuset i Skövde.*

1 kanslibiträde Ce 11 i stället för biträde för skriv- och kontorsgöromål Ce 8	864	
3 sjukvårdsbiträden Ce 3	11 232	

3. *Garnisonssjukhuset i Sollefteå.*

1 kanslibiträde Ce 11 i stället för biträde för skriv- och kontorsgöromål Ce 8	888	
--	-----	--

4. *Garnisonssjukhuset i Boden.*

1 fältläkare Ca 31	16 164	
1 förste underläkare Cg 26 i stället för underläkare Cg 25	648	
2 sjukvårdsbiträden Ce 3	8 138	
3 ekonomibiträden Ce 2	11 872	
1 arkivbiträde Ce 3 utgår		4 260
1 helårsanställd eldare	6 588	

5. *Omräkning*

1 688

79 260 4 260

+ 75 000

Motiv.

1. *Garnisonssjukhuset i Karlsborg.* Förslaget att utbyta bataljonsläkarbeställningen i Ca 25 mot beställning för regementsläkare i Ca 29 har tidigare framlagts i civilförvaltningens medelsäskanden för budgetåret 1949/50 (1949:1, bil. 6, s. 214). Behovet av 1 förste underläkare i Cg 26 och ytterligare 1 översköterska i Ce 12 betingas av det ökade arbetet inom såväl den slutna som den öppna vården vid sjukhuset. Utbytet av arbetare motiveras med att vederbörande huvudsakligen tjänstgör såsom eldare.

Förslag av sjukvårdsstyrelsen om utbyte av en eldare av 1. klass Ce 10 mot en maskinist Ce 13 har civilförvaltningen icke tillstyrkt.

2. *Garnisonssjukhuset i Skövde.* Befattningen för biträde för skriv- och kontorsgöromål är placerad å läkarexpeditionen. Befattningen bör med hänsyn till arbetsuppgifterna utbytas mot 1 kanslibiträdesbefattning. Till följd av den knappa tillgången på arbetskraft äro arbetsförhållandena för sjukvårdsbiträdena icke tillfredsställande. Med hänsyn härtill böra ytterligare 3 befattningar för sjukvårdsbiträden inrättas.

3. *Garnisonssjukhuset i Sollefteå.* För uppflyttning av ifrågavarande befattning, vilken är placerad å läkarexpeditionen, åberopas samma skäl som anförts under punkt 2 beträffande motsvarande tjänst vid garnisonssjukhuset i Skövde.

4. *Garnisonssjukhuset i Boden.* Av de i gällande personalförteckning för färtläkarkåren upptagna beställningarna för färtläkare Ca 31 är en avsedd för kommandantsstaben i Boden. Enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser skall innehavare av denna beställning tillika vara chefläkare vid garnisonssjukhuset i Boden. Till följd av sjukhusets utbyggnad ha de på chefläkaren ankommande göromålen blivit så omfattande, att denne helt måste ägna sig åt verksamheten vid sjukhuset. Kungl. Maj:t har också numera föreskrivit, att arbetsuppgifterna såsom färtläkare vid kommandantsstaben i Boden skola utan ersättning fr. o. m. den 1 juli 1949 och tills vidare fullgöras av färtläkaren vid VI. militärbefälsstaben. Den för kommandantsstaben i Boden avsedda färtläkarbeställningen föreslås med hänsyn till angivna förhållanden skola fr. o. m. budgetåret 1950/51 uppföras å garnisons-sjukhusens stat.

Förslaget att utbyta 1 underläkartjänst i Cg 25 mot 1 förste underläkartjänst i Cg 26, avsedd för den till kirurgiska avdelningen anknutna barnbördsavdelningen, har tidigare framlagts i äskandena för budgetåret 1949/50 (1949:1, bil. 6, s. 216). Med hänsyn till sjukhusets utbyggnad bör antalet befattningar för sjukvårdsbiträden utökas med 2 till 165, varav 6 i bad, samt för ekonomibiträden i städning med 3 till 15. Vidare bör av samma skäl antalet helårsanställda eldare utökas med 1 till 4. Den till indragning föreslagna befattningen för arkivbiträde har den 1 juli 1949 utbyts mot 1 extra ordinarie befattning för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Förslag av sjukvårdsstyrelsen om uppflyttning av 1 köksföreståndare Ce 14 och 1 biträdande köksföreståndare Ce 9 till Ce 16 respektive Ce 10 har civilförvaltningen förklarat sig icke kunna tillstyrka i avvaktan på prövningen av ett av ämbetsverket avgivet förslag rörande löneställningen för köksföreståndarna vid försvaret.

I övrigt föreslår civilförvaltningen att i anslutning till bestämmelserna om reglerad befordringsgång för biträdespersonal inrättas sammanlagt 4 ordinarie tjänster för kontorsbiträde i utbyte mot samma antal tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål, varav 1 vid vardera av garnisons-sjukhusen i Karlsborg och Eksjö och 2 vid garnisonssjukhuset i Boden.

Departementschefen.

Förslaget att utbyta bataljonsläkarbeställningen i Ca 25 vid garnisons-sjukhuset i Karlsborg mot 1 regementsläkarbeställning kan jag icke heller

för nästa budgetår biträda. Jag utgår därvid från att regementsläkaren vid Karlsborgs luftvärnsregemente alltså skall tjänstgöra såsom chefsläkare vid sjukhuset.

I enlighet med civilförvaltningens förslag förordar jag, att den för kommandantsstaben i Boden avsedda beställningen som fältläkare i Ca 31 på fältläkarkårens stat fr. o. m. nästa budgetår överföres till personalförteckningen för garnisonssjukhusen.

Såsom civilförvaltningen föreslagit böra, jämlikt bestämmelserna om reglerad befordringsgång för viss biträdespersonal, vid garnisonssjukhusen tillkomma 4 kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8.

I personalförteckningen för garnisonssjukhusen äro uppförda 37 ordinarie tjänster för översköterskor. En av dessa tjänster var avsedd för garnisonssjukhuset i Linköping och disponeras nu enligt medgivande för förbandssjukvården vid Södertörns flygflottilj. Sedan enligt riksdagens beslut (prop. 1949:135, s. 133, riksd. skr. 298, statsutsk. utl. 155) för ändamålet övergångsvis uppförts en ordinarie överskötersketjänst vid Södertörns flygflottilj, kan ur personalförteckningen för garnisonssjukhusen avföras en dylik tjänst.

De övriga två ordinarie överskötersketjänster som voro avsedda för garnisonssjukhuset i Linköping skulle enligt beslut vid 1949 års riksdag (1949:1, bil. 6, s. 218, riksd. skr. 4, statsutsk. utl. 4) disponeras för en ökning av antalet ordinarie sjuksköterskor vid garnisonssjukhuset i Boden. Jag får erinra, att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 21 oktober 1949 innehavarna av dessa två överskötersketjänster må disponeras för sjukvården vid vissa armétruppförband samt att Kungl. Maj:t i samband därmed förordnat, att under tiden de med ifrågavarande ordinarie överskötersketjänster vid garnisonssjukhuset i Boden förenade göromål må bestridas endast av extra befattningshavare.

Det torde liksom hittills böra ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva behovet av extra och lägre extra ordinarie personal samt arbetarpersonal vid garnisonssjukhusen. En utökning främst av den sjukvårdande personalen och biträdespersonalen torde få anses nödvändig. Utan att taga ställning till antalet tjänster räknar jag med ett belopp av omkring 50 000 kronor för utökning av den icke-ordinarie personalen vid garnisonssjukhusen.

Enligt beslut av 1948 års riksdag skola de vårdavgifter, som inflyta såsom ersättning för vård av civila patienter å garnisonssjukhusen, redovisas såsom inkomster under garnisonssjukhusens avlönings- och omkostnadsanslag. I dylika inkomster beräknas oförändrat 3 100 000 kronor. Med beaktande härav beräknar jag nettoutgifterna under anslaget, på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande, till 467 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 67 000 kronor.

Såsom framgår av propositionen 1949: 88 (riksd. skr. 152) kommer garnisonssjukhuset i Sollefteå att nedläggas. Detta har dock beräknats icke komma att ske förrän omkring den 1 juli 1953.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) å personalförteckningen för garnisonssjukhusen uppföra en beställning för fältläkare i lönegrad Ca 31 och ytterligare fyra tjänster för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 samt att ur förteckningen avföra en tjänst för översköterska i lönegrad Ca 12;

b) fastställa följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	422 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	72 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	267 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 350 100
5. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i> ..	177 600
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	329 300

Summa kronor 3 618 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	51 000
Vårdavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 100 000

Nettoutgift kronor 467 000

c) till Garnisonssjukhusen: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 467 000 kronor.

[148] 27. Garnisonssjukhusen: Omkostnader.

Anslag:	1948/49	1949/50 (statsl. s. 284)	1950/51 (förslag)
Utgifter.....	1 450 000	1 700 000	1 800 000
Vårdavgifter	1 300 000	1 500 000	1 500 000
Nettoanslag	150 000	200 000	300 000

Belastning:

Utgifter.....	1 924 583
Vårdavgifter	1 435 804
Nettoutgift	488 779

Yrkande.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har hemställt, att anslaget höjes med 100 000 kronor.

	Ökning	Minskning
Utvidgningen av verksamheten vid garnisonssjukhuset i Boden.		
Bränsle 44 000, diverse utgifter 6 000	50 000	

Övriga utgifter.	Ökning	Minskning
Kosthåll		50 000
Läkemedel	38 000	
Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården	62 000	
	150 000	50 000
		+ 100 000

Motiv.

Det ökade medelsbehovet under anslagsposten Övriga utgifter har beräknats med ledning av belastningen under budgetåren 1946/49 och med hänsyn tagen till förslag av garnisonssjukhusens förvaltningsmyndigheter.

Departementschefen.

Med hänsyn till belastningen torde anslaget böra höjas. Jag tillstyrker sjukvårdsstyrelsens förslag till anslagsbelopp och upptager därför anslaget för nästa budgetår till 300 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Garnisonssjukhusen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51
anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[149] 28. Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	180 000	206 255
1949/50 (statsliggaren s. 285)....	194 000	
1950/51 (förslag).....	230 000	

Vid garnisonsavdelningarna må finnas anställda, bl. a., två förste underläkare och två andre underläkare tills vidare från och med budgetåret 1948/49 samt därutöver högst fem andre underläkare, till vilkas anställande Kungl. Maj:t lämnat särskilt medgivande, gällande för ett budgetår i sänder. Dylikt särskilt medgivande för budgetåret 1949/50 har lämnats den 11 november 1949.

Till underläkarna utgå årsarvoden med 14 400 kronor för förste underläkare och 11 300 kronor för andre underläkare jämte ålderstillägg och rörligt tillägg.

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har, i anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, hemställt, att förevarande anslag höjes med 26 600 kronor.

	Ökning
2 förste underläkare i stället för 2 andre underläkare	6 944
5 extra förste underläkare i stället för 5 extra andre underläkare....	17 360
Omräkning	2 296
	26 600

Motiv.

Civildförvaltningen och sjukvårdsstyrelsen ha tidigare tillstyrkt ett av Sveriges läkarförbund framlagt förslag att samtliga tjänster för andre underläkare vid garnisonsavdelningarna skulle omvandlas till tjänster för förste underläkare (1949: 1, bil. 6, s. 222).

Sjukvårdsstyrelsen har närmare motiverat det nu ånyo framlagda förslaget. Av vad styrelsen härutinnan anfört inhämtas i huvudsak följande.

Vid karolinska sjukhusets och serafimerlasarettets kliniker finnas två olika kategorier underläkare — förste underläkare, vilka äro nödvändiga för sjukvården, samt andre underläkare, vilka icke äro nödvändiga för sjukvårdens bedrivande utan äro avsedda att fylla ett av undervisningsklinikernas särskilda ställning motiverat rekryteringsbehov. Dessa anställningsförhållanden reglerades genom beslut vid 1947 års riksdag (prop. 287, riksd. skr. 445), varvid en dåvarande kategori andre underläkare sammanfördes med kategorien förste underläkare och tidigare befintliga tredje underläkare erhöilo benämningen andre underläkare utan att tjänsternas karaktär därigenom förändrades. Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar äro icke undervisningskliniker, varför där endast föreligger behov av underläkare, som äro nödvändiga för handhavande av sjukvården. Av garnisonsavdelningarnas 9 underläkare äro endast 2 förste underläkare under det att proportionen mellan förste och andre underläkare vid sjukhuset i övrigt är 78:8. Samtliga underläkare vid garnisonsavdelningarna ha likvärdiga arbetsuppgifter. Kraven på underläkarnas sjukvårdande verksamhet vid garnisonsavdelningarna, karolinska sjukhuset i övrigt och serafimerlasarettet anses vara tämligen lika. Garnisonsavdelningarnas patienter utgöras till stor del av civila patienter.

I skrivelse den 9 september 1949 har civildförvaltningen anmält, att den i avlöningsstaten för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar för budgetåret 1948/49 med ett belopp av 104 200 kronor uppförda obetecknade anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal överskridits med 21 958 kronor 36 öre, främst beroende på att kostnaderna för vikarier för personalen vid garnisonsavdelningarna uppgått till väsentliga belopp. Ett stort antal ålderstillägg till läkare hade även medfört en ökad belastning. Något överskridande av den medgivna personalramen hade däremot icke skett. Sjukvårdsstyrelsen, som meddelat ifrågavarande vikariatsförordnanden, hade framhållit, att förordnandena skett med beaktande av sjukvårdens ändamålsenliga bedrivande. Det belopp som civildförvaltningen för budgetåret 1950/51 äskat under anslagsposten, 139 900 kronor, lämnade icke utrymme för kostnader för vikarier i sådan utsträckning som förekommit under budgetåret 1948/49. Det kunde därför ifrågasättas, om icke anslagsposten borde höjas. I avvaktan på närmare erfarenheter av anslagsbehovet under första hälften av budgetåret 1949/50 har civildförvaltningen emellertid ansett sig icke böra framlägga förslag därom. Då från anslagsposten bestredes kostnader av sådan art, att den verkliga storleken av dessa icke låte sig på förhand beräkna, ville civildförvaltningen föreslå, att anslagsposten från och med budgetåret 1950/51 betecknades förslagsvis.

Departementschefen.

Av vad sjukvårdsstyrelsen i detta ärende anfört torde framgå, att andre underläkarna vid garnisonsavdelningarna icke erhållit den löneställning som tillkommer motsvarande befattningshavare vid karolinska sjukhuset i övrigt och vid serafimerlasarettet. Då detta kan komma att menligt påverka rekryteringen till läkartjänsterna vid garnisonsavdelningarna, något som för övrigt redan i viss mån givit sig till känna, anser jag inig nu böra förorda, att de två nuvarande fasta tjänsterna för andre underläkare vid garnisonsavdelningarna från och med nästa budgetår utbytas mot två befattningar för förste underläkare med de avlöningsförmåner m. m., som enligt gällande bestämmelser äro förenade med de nuvarande befattningarna för förste underläkare därstädes.

De underläkare som enligt vad i det föregående anförts finnas anställda utöver den enligt personalstaterna avsedda läkarpersonalen anställdes ursprungligen på grund av den under beredskapen stora tillströmningen av militära patienter vid garnisonsavdelningarna men ha sedermera bibehållits för att läkarvården för civila patienter vid avdelningarna skall kunna bestridas på ett tillfredsställande sätt. Liksom hittills skett bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles pröva i vad mån behovet av denna läkarförstärkning kommer att föreligga även efter utgången av budgetåret 1949/50. Vid anslagsberäkningen utgår jag emellertid från oförändrat behov av dessa läkare.

Det av civilförvaltningen anmälda överskridandet av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för budgetåret 1948/49 är icke föränlett av förhållanden, som berättigar Kungl. Maj:t att lämna medgivande till detsamma. Vad som förevarit har icke kommit till Kungl. Maj:ts kännedom i så god tid, att riksdagens medgivande till överskridandet kunnat inhämtas. Mot de utgifter, huvudsakligen ersättningar till vikarier, som föränlett överskridandet, torde icke vara något att erinra i och för sig. Det bör dock vara möjligt att med bättre planering av anslagsmedlens användning nedbringa utgifterna för ifrågavarande ändamål. Av riksdagen bör i detta sammanhang begäras medgivande att vid överskridandet må bero.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har för budgetåret 1949/50 upptagits med 117 000 kronor. Højningen av anslagsposten i förhållande till budgetåret 1948/49, 12 800 kronor, hänför sig till förstärkning av läkarpersonalen. Anslagsposten torde sålunda icke inrymma medel till att bestrida vikariatsersättningar i den omfattning som förekommit under budgetåret 1948/49. Då jag icke kan godtaga civilförvaltningens förslag att posten betecknas förslagsvis, är en uppräknig av anslagsposten för nästa budgetår nödvändig för att ytterligare överskridande icke skall behöva riskeras. Jag föreslår en ökning av posten för här ifrågavarande ändamål med i runt tal 10 000 kronor, inom vilket belopp merutgifterna böra kunna hållas.

Anslaget beräknar jag, på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande, till 230 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 36 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att vid det överskridande med 21 958 kronor 36 öre som skett av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal under anslaget till Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar för budgetåret 1948/49 må bero;

b) fastställa följande avlöningsstat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	28 500
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	8 600
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	27 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	150 900
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 200
Summa kronor	235 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	5 500
Nettoutgift kronor	230 000

c) till *Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

Militärapoteket.

[150] 29. Militärapoteket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	341 000	337 909
1949/50 (statsliggaren s. 286) ..	355 000	
1950/51 (förslag)	270 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har i anledning av förslag av chefen för militärapoteket hemställt, att anslaget uppföres med oförändrat belopp men föreslagit vissa personalförändringar vid militärapoteket.

	Ökning	Minskning
1. 1 farmacie kandidat Cg 19 utgår		9 108
2. Ändrad löneställning för viss biträdespersonal.		
1 apoteksbiträde Ce 6—Ce 8	564	
3 apoteksbiträden Cg 6—Cg 8	1 692	
6 biträden Cg 4—Cg 6	1 944	
2 ekonomibiträden Ce 3—Ce 4	540	
2 ekonomibiträden Ce 2—Ce 4	528	
3. Omräkning.		
Löneklassuppflyttningar	3 840	
	9 108	9 108

Motiv.

1. En värnpliktig apotekare beräknas kunna disponeras fr. o. m. nästa budgetår.

2. Till stöd för förslaget om förbättrad löneställning för apoteksbiträdena åberopas svårigheterna att behålla eller nyanställa kvalificerade apoteksbiträden i 6 lönegraden, sedan till följd av nya avtal för den tekniska apotekspersonalen vid enskilda apotek lönerna väsentligt höjts för denna personalkategori.

För biträdena i 4 lönegraden och ekonomibiträdena har begärts samma löneförbättring som sedan hösten 1947 respektive fr. o. m. den 1 juli 1948 medgivits för motsvarande personal med ensartade arbetsuppgifter vid statens bakteriologiska laboratorium, karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet.

Departementschefen.

Frågan om löneställningen för laboratoriebiträden och därmed jämförlig personal i statens tjänst har varit föremål för utredning genom en inom finansdepartementet tillkallad utredningsman, vilken den 11 oktober 1948 avgivit förslag i ämnet. Ställning har ännu icke tagits till de lönefrågor som beröras av förslaget. Jag räknar i detta sammanhang icke med några löneförbättringar för ifrågavarande biträdespersonal vid militärapoteket.

Enligt gällande bestämmelser för förrädstitelredovisningen vid vissa försvarets förråd (Kungl. Maj:ts beslut ¹³/₆ 1947) skall det omkostnadspålägg som militärapoteket skall uttaga vid försäljning av läkemedel till vissa avnämmare tillgodoföras apotekets omkostnadsanslag. De inkomstmedel som på detta sätt tillförts omkostnadsanslaget uppgingo för budgetåret 1948/49 till över 100 000 kronor och anslaget slutredovisades med ett nettoöverskott av nära 42 000 kronor. Det synes mig lämpligt att inkomstmedlen i detta fall, liksom fallet är med inkomsterna av vårdavgifter vid garnisonssjukhusen, avräknas även mot avlöningsanslaget i den proportion som motsvarar förhållandet mellan medelsbehoven under de båda anslagen. Av inflytande inkomstmedel böra därför ⁵/₆ tillföras avlöningsanslaget.

Inkomsterna av omkostnadspålägg beräknas för budgetåret 1950/51 till 96 000 kronor. Under en förslagsvis betecknad inkomstpost, benämnd Över-

skott på förrådstitel, upptager jag med hänsyn till vad jag sålunda föreslagit ett belopp av, i avrundat tal, 80 000 kronor.

Utgifterna under anslaget beräknar jag, på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande, efter avdrag av pensionsmedel i vanlig ordning, till 350 000 kronor. Anslagsbehovet utgör sålunda 270 000 kronor. Anslagsminskningen utgör 85 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	17 400
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	8 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	293 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 000
Summa kronor	355 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	5 500
Överskott på förrådstitel, <i>förslagsvis</i>	80 000
Nettoutgift kronor	270 000

b) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kronor.

[151] 30. Militärapoteket: Omkostnader.

Anslag:	1948/49	1949/50 (statsl. s. 286)	1950/51 (förslag)
Utgifter	53 100	54 000	71 000
Inkomster	100	53 000	16 000
Nettoanslag	53 000	1 000	55 000
Belastning:			
Utgifter	61 021		
Inkomster	102 699		
Nettoinkomst	41 678		

Yrkande.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har, i anledning av förslag av chefen för militärapoteket, hemställt om uppräknig av utgiftsposterna under anslaget med 17 000 kronor.

	Ökning
1. Anskaffning av kontorsmaskiner	3 000
2. Anskaffning av 1 tablettmaskin	10 000
3. Underhåll av transportbil	1 000
4. Ökad ersättningsanskaffning av kasserade läkemedel	3 000
	17 000

Motiv.

1. Militärapotekets kassaavdelning är i trängande behov av 1 kassaapparat med 4 räkneverk samt ytterligare 1 räknemaskin.
2. En av apotekets tablettmaskiner är så försliten att den måste kasseras.
3. Motorn å apotekets transportbil är starkt försliten och måste utbytas.
4. Med ledning av belastningen å ifrågavarande post under budgetåret 1948/49, i runt tal 17 200 kronor, uppskattas medelsbehovet för budgetåret 1950/51 till 17 600 kronor.

Departementschefen.

Jag har intet att erinra mot de föreslagna utgifterna för anskaffning av maskiner och reparation av bil, tillhoppa 14 000 kronor. För ökad ersättningsanskaffning av kasserade läkemedel räknar jag i enlighet med förslaget med 3 000 kronor.

Utgifterna under anslaget skulle vid bifall härtill upptagas med (54 000 + 14 000 + 3 000 =) 71 000 kronor.

Såsom framgår av näst föregående punkt räknar jag med att av de för nästa budgetår beräknade inkomsterna avseende överskott på förrådstitel, 96 000 kronor, ett belopp av 80 000 kronor skall överföras till militärapotekets avlöningsanslag. Återstoden, 16 000 kronor, bör kvarstå på omkostnadsanslaget. Anslagsbehovet för budgetåret 1950/51 uppgår härigenom till (71 000 — 16 000 =) 55 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 54 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärapoteket: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

Försvarets tandvård.

[152] 31. Försvarets tandvård: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 090 000	757 669
1949/50 (statsliggaren s. 287) ..	1 025 000	
1950/51 (förslag)	1 037 000	

Under anslaget ha för innevarande budgetår medel beräknats för bl. a. 35 poliklinikföreståndare i Ce 21, 5 tandsköterskor i Ce 10 och 77 tandsköterskor i Ce 8.

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har, i anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, hemställt, att anslaget höjes med 49 000 kronor.

1. Personalförstärkning.

Ökning

5 poliklinikföreståndare i Ce 21	45 180
2. Utbyte av 1 tjänst för tandsköterska i Ce 8 mot tandskötersketjänst i Ce 10	300
3. Löneklassuppflyttningar	3 520
	49 000

Motiv.

1. Sjukvårdsstyrelsen hade anfört, att samtliga befattningar för poliklinikföreståndare beräknats vara besatta den 1 augusti 1949. Vissa omDispositioner av befattningarna hade emellertid medfört, att Norra Smålands regemente, Hallands regemente, Skånska trängkåren och garnisonssjukhuset i Skövde, för vilka poliklinikföreståndare avsetts enligt försvarsväsendets tandvårdsutredning (SOU 1944: 61; prop. 1945: 171), nu saknade poliklinikföreståndare. Poliklinikföreståndaren i Linköping kunde på grund av garnisonens storlek icke i avsedd omfattning medhinna övervakningen av den militära tandvården vid garnisonen, varför ytterligare 1 befattning för poliklinikföreståndare borde inrättas för garnisonen. Vidare borde för arméns jägarskola, vilken saknade militär tandpoliklinik, med hänsyn till förbandets läge, dess karaktär av elitförband och den höga kariesfrekvensen i Norrland inrättas 1 befattning för poliklinikföreståndare. Till följd av de höga kostnaderna för remisstandvården hade personalen vid nu ifrågavarande förband i relativt stor utsträckning icke kunnat erhålla den tandvård, som av statsmakterna avsetts skola tillkomma personalen. — För egen del har civilförvaltningen framhållit, att enligt tandvårdsutredningen 1 gemensam poliklinikföreståndare avsetts för Svea livgarde, Svea artilleriregemente och Stockholms luftvärnsregemente. 2 poliklinikföreståndare hade emellertid numera, sedan Svea livgarde och Svea artilleriregemente erhållit nya förläggningssorter, måst avses för dessa båda förband. För att täcka härigenom uppkommen brist å poliklinikföreståndare borde 2 befattningar för dylika föreståndare inrättas. Vidare borde 1 poliklinikföreståndare avses för Stockholms luftvärnsregemente, sedan regementet utflyttat till Norrtälje. Tandvårdsutredningen hade icke räknat med någon poliklinikföreståndare för Västmanlands flygflottilj. Då emellertid numera starkt behov av militär tandpoliklinik vid flottiljen föreläge, borde 1 för flottiljen avsedd befattning för poliklinikföreståndare inrättas. I likhet med sjukvårdsstyrelsen har civilförvaltningen funnit, att 1 för arméns jägarskola avsedd befattning för poliklinikföreståndare bör inrättas. Civilförvaltningen har däremot ansett tveksamt om i nuvarande läge ytterligare 1 föreståndarebefattning bör avses för garnisonen i Linköping.

2. Befattning för första tandsköterska vid den militära tandpolikliniken i Linköping anses böra på grund av arbetsuppgifternas art och omfattning placeras i samma löneställning som motsvarande tandsköterskebefattningar vid övriga 5 större militära tandpolikliniker.

Civilförvaltningen har vidare framhållit, att sjukvårdsstyrelsen upprepat tidigare framförda förslag *dels* att de nuvarande tjänstebestämmelserna tandvårdsinspektör, militärbefälsstandläkare och poliklinikföreståndare måtte utbytas mot benämningarna försvarsöverstandläkare, förste försvarstandläkare och försvarstandläkare av 1. graden, *dels ock* att befattningen för tandvårdsinspektör måtte ordinariesättas samt att de övriga tandläkare, som vid ingången av budgetåret 1950/51 fullgjort minst 3 års tjänst inom försvarets tandvård, måtte överföras till ordinarie anställning (1949: 1, bil. 6, s. 226 o. f.).

Departementschefen.

Med hänsyn till den ändrade förläggningssorten anser jag mig kunna tillstyrka, att en tandpoliklinikföreståndare beräknas för Svea livgarde och att alltså ytterligare en dylik befattning inrättas. I övrigt är jag icke beredd att föreslå, att några förändringar nu vidtagas beträffande tandläkarpersonalen. Däremot har jag intet att erinra mot att 1 befattning för tandsköterska i Ce 8 utbytes mot 1 dylik tjänst i Ce 10.

Anslaget beräknar jag, på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande, till 1 037 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 12 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag — under hänvisning till vad jag vid anmälan av arméns sjukvårdsanslag anfört beträffande belastningen å tandvårdsanslagen — hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utfifter:

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	940 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	97 000

Summa kronor 1 037 000

b) till *Försvarets tandvård: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 037 000 kronor.

[153] 32. **Försvarets tandvård: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	265 000	224 977
1949/50 (statsliggaren s. 288)	265 000	
1950/51 (förslag)	265 000	

I enlighet med förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse och under hänvisning till vad jag vid anmälan av arméns sjukvårdsanslag anfört beträffande belastningen å tandvårdsanslagen föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

Centrala värnpliktsbyrån.

[154] 33. **Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	441 000	403 034
1949/50 (statsliggaren s. 288)	448 000	
1950/51 (förslag)	457 000	

Yrkande.

Försvarets civilförvaltning har, i anledning av förslag av chefen för centrala värnpliktsbyrån, hemställt, att anslaget höjes med 22 000 kronor.

	Ökning
1. 1 montör Ce 12 i stället för 1 kollektivavtalsanställd arbetare med avlöning från anslaget till adresseringsmaskiner m. m.	7 092
2. Arvoden till sakkunniga vid personalprövningsdetaljen	7 520
3. Löneklassuppflyttningar m. m.	7 388
	22 000

Motiv.

1 och 2. Förslagen ha tidigare framställts i civilförvaltningens äskanden för budgetåret 1949/50 (1949: 1, bil. 6, s. 228).

I övrigt har civilförvaltningen hemställt, att ytterligare 8 ordinarie kontorsbiträdesbefattningar inrättas vid byrån jämlikt grunderna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal. Av de sammanlagt 19 biträden som härigenom skulle inneha ordinarie tjänster i Ca 8 äro 5 förordnade i högre extra ordinarie befattningar.

Av chefen för centrala värnpliktsbyrån framställda yrkanden om förbättrade löneställningar för en psykolaborator och en maskintekniker samt om ökning av psykologpersonalen har civilförvaltningen avstyrkt.

Departementschefen.

I likhet med civilförvaltningen kan jag icke tillstyrka de ifrågasatta löneförbättringarna och personalförstärkningarna vid värnpliktsbyrån. Jag räknar icke heller med befattning för montör under detta anslag.

Förslaget att inrätta ytterligare 8 ordinarie kontorsbiträdestjänster kan jag tillstyrka.

Vad beträffar frågan om arvoden till sakkunniga vid personalprövningsdetaljen får jag erinra, att Kungl. Maj:t den 10 juni 1949 anvisat 3 700 kronor från fjärde huvudtitelns anslag till extra utgifter till förstärkning av det arvodesbelopp som för ändamålet upptagits under förevarande anslag. Förstärkningen avsåg att täcka de ökade arvodeskostnader till psykologiskt sakkunniga som uppkommit på grund av att under budgetåret 1948/49 personal anställdts vid försvaret i sådan utsträckning att psykologiska undersökningar av samtliga anställningssökande icke kunnat ske inom ramen för de för arvoden avsedda medlen.

Jag anser mig så till vida böra biträda yrkandet rörande arvodeskostnaderna för budgetåret 1950/51 att jag här räknar med ökning med samma belopp som sålunda medgivits i förstärkning av arvodesmedlen för budgetåret 1948/49, eller 3 700 kronor.

Anslaget beräknar jag på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande till 457 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 9 000 kronor.

Äberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) å personalförteckningen för centrala värnpliktsbyrån uppföra ytterligare åtta befattningar för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	99 900
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	90 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	24 900
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	254 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 000
Summa kronor	521 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	64 000
Nettoutgift kronor	457 000

c) till *Centrala värnpliktsbyrån*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 457 000 kronor.

[155] 34. *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	80 000	84 848
1949/50 (statsliggaren s. 289)	80 000	
1950/51 (förslag)	84 000	

Försvarets civilförvaltning har, i anledning av förslag av chefen för centrala värnpliktsbyrån, hemställt, att anslaget höjes med 4 000 kronor för sjukvård m. m. Med beaktande av belastningen å anslaget för budgetåret 1948/49 tillstyrker jag, att anslaget höjes med nämnda belopp, och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala värnpliktsbyrån*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 84 000 kronor.

[156] 35. *Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	80 000	107 328
1949/50 (statsliggaren s. 289) ..	100 000	
1950/51 (förslag)	126 000	

Försvarets civilförvaltning (skr. ²⁰/₈, ²⁹/₁₁ 1949) har föreslagit, att anslaget höjes med 9 150 kronor.

	Ökning	Minskning
Kollektivavtalsanställd arbetare		6 000
Merkostnader för hyra av maskiner i anledning av devalveringen av den svenska valutan	15 150	
		+ 9 150

Departementschefen.

Vid behandlingen av värnpliktsbyråns avlöningsanslag har jag icke biträtt förslaget om att inrätta en montörstjänst under nämnda anslag. Jag räknar därför icke med den minskning av förevarande anslag som civilförvaltningen i anledning av nämnda förslag förutsatt.

För att täcka merkostnaderna för hyra av maskiner måste anslaget höjas. Redan för budgetåret 1949/50 uppkomma emellertid dylika merkostnader, vilka uppskattats till 11 360 kronor. Enligt vad jag inhämtat lämna förefintliga reservationer icke tillgång till att bestrida dessa merkostnader. Jag föreslår, att även för dessa merkostnader beräknas täckning under nästa års anslag, och förutsätter därvid att det skall bli möjligt att kassamässigt reglera utgifterna inom ramen för innevarande budgetårs anslag.

Jag föreslår därför att anslaget höjes med i runt tal 26 000 kronor till 126 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 126 000 kronor.

Inskrivningsväsendet.

[157] 36. Inskrivningskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	400 000	375 627
1949/50 (statsliggaren s. 289) ..	400 000	
1950/51 (förslag)	400 000	

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. I sitt den 15 augusti 1949 dagtecknade betänkande har 1948 års värnpliktskommitté framhållit, att kommitténs förslag om uttagning till gruppchefs- och underofficersutbildning redan vid inskrivningsförrättningarna komme att medföra ökade kostnader för inskrivningsväsendet, uppskattade till omkring 140 000 kronor. Såsom jag redan tidigare framhållit är jag icke nu beredd att taga ställning till kommitténs förslag i dessa delar. Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, och får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inskrivningskostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[158] 37. Inskrivningsrådet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	6 000	6 000
1949/50 (statsliggaren s. 290)	6 000	
1950/51 (förslag)	6 000	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inskrivningsrådet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 6 000 kronor.

Vissa övriga gemensamma ändamål.

[159] 38. Vissa specialundersökningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	275 000	307 600
1949/50 (statsliggaren s. 290) ..	250 000	
1950/51 (förslag)	350 000	

Försvarets sjukvårdsstyrelse (skr. ¹⁹/₈, ¹⁵/₁₂ 1949) har med ledning av lämnade uppgifter om behovet av undersökningar av olika slag under budgetåret 1950/51 och i anledning av framställning från medicinalstyrelsen om ändrad beräkningsgrund för kostnaderna för skärmbildsundersökningar beräknat medelsbehovet under anslaget för samma budgetår till 380 000 kronor.

För egen del utgår jag från att ett anslagsbelopp av 350 000 kronor skall vara tillfyllest. Anslagshöjningen utgör 100 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[160] 39. Personalvårdsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	85 000	86 443
1949/50 (statsliggaren s. 290)	125 000	
1950/51 (förslag)	125 000	

Yrkanden.

Försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd (skr. ¹¹/₇ 1949) samt *chefen för försvarsstaben* (skr. ³¹/₈ 1949) ha hemställt, att anslaget höjes med (68 450 + 8 000 =) 76 450 kronor.

	Ökning
1. Bidrag till soldathemsverksamhet.....	64 450
2. Bidrag till Kronprinsessan Victorias örlogshem i Karlskrona	4 000
3. Kurs för förbandsbibliotekarier	8 000
	76 450

Motiv.

1. För innevarande budgetår har anslagsposten till bidrag till soldathemsverksamhet ökats från tidigare 50 550 till 60 550 kronor. Ökningen bedömes icke tillnärmelsevis tillräcklig för att soldathemmen skola kunna beredas möjligheter att genom sociala trivselåtgärder verka för en god personalvård. För ändamålet bör avses 125 000 kronor, d. v. s. 64 450 kronor mer än för budgetåret 1949/50.

2. Enahanda förslag framställdes av nämnden i anslagsäskandena för innevarande budgetår (1949: 1, bil. 6, s. 233).

3. Förbandsbibliotekarierna erhålla nu en grundläggande utbildning i biblioteksskötsel genom korrespondensundervisning och praktiska bibliotekskurser. Hittills ha tre dylika kurser, envar om 6 dagar, anordnats under åren 1947, 1948 och 1949. Kostnaderna för kurserna ha bestritts av medel till Kungl.

Maj:ts disposition under förevarande anslag. Kurser av ifrågavarande slag böra i fortsättningen regelbundet anordnas. Med hänsyn härtill föreslås, att under anslaget särskilda medel avses för ändamålet.

Departementschefen.

Vid anmälan till 1949 års statsverksproposition av motsvarande anslagsfråga för innevarande budgetår fann jag en höjning av anslaget till personalvårdsverksamhet erforderlig för att personalvårdsverksamheten skulle kunna bedrivas med önskvärd intensitet. Det ekonomiska läget tvingade mig emellertid att föreslå en höjning av anslaget med endast 15 000 kronor. Riksdagen (skr. 4; statsutsk. utl. 4), som fann den föreslagna anslagshöjningen väl knappt tillmätt, anvisade sedermera ytterligare 25 000 kronor för ändamålet. Anslaget har sålunda för innevarande budgetår uppräknats med tillhopa 40 000 kronor.

Med hänsyn till den stränga sparsamhet med statsutgifter som alltjämt måste iakttagas anser jag mig förhindrad att för nästa budgetår föreslå ytterligare ökad medelsanvisning för att tillgodose de förslag som chefen för försvarsstaben samt upplysnings- och personalvårdsnämnden nu framställt.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Personalvårdsverksamhet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

[161] 40. **Försvarsupplysning.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	120 000	127 807
1949/50 (statsliggaren s. 291)....	150 000	
1950/51 (förslag).....	150 000	

Chefen för försvarsstaben har hemställt, att anslaget höjes med 3 000 kronor för att bestrida höjda prenumerationskostnader samt för att bereda möjlighet att utbetala högre arvoden till föreläsare i inrikes- och utrikespolitiska frågor. Med beaktande av att reservation å anslaget av i runt tal 15 000 kronor förefanns vid utgången av budgetåret 1948/49 och under erinran att anslaget för innevarande budgetår uppräknades med 30 000 kronor föreslår jag emellertid, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[162] 41. **Fritidsundervisning.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	185 000	191 425
1949/50 (statsliggaren s. 292)....	185 000	
1950/51 (förslag)	185 000	

Chefen för försvarsstaben har hemställt, att anslaget höjes med 15 000 kronor. Till stöd härför har framhållits att fritidsundervisningen, såvitt

avser de värnpliktiga, trots begränsningen av utbildningstiden och nedgången i åldersklassernas numerär, relativt sett visat ständigt stigande deltagarsiffror. Beträffande det fast anställda manskapets deltagande i fritidsundervisningen hade en viss nedgång under budgetåren 1947/48 och 1948/49 kunnat konstateras, vilket bedömdes delvis sammanhånga med möjligheten för stam-manskapet att delta i civilanställningskurser i försvarets socialbyrås regi. Det kunde förväntas, att stamunderbefälet i tider av mindre gynnsamma civilanställningsmöjligheter i större utsträckning komme att utnyttja fritidsundervisningen.

Departementschefen.

Jag kan i nuvarande läge icke föreslå högre anslag för detta ändamål än som anvisats för budgetåret 1949/50. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fritidsundervisning* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kronor.

[163] 42. **Försvarsfilm.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	449 308
1949/50 (statsliggaren s. 293) ..	420 000	
1950/51 (förslag)	420 000	

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget såvitt avser militär undervisningsfilm höjes med 80 000 kronor, varav 20 000 kronor för marinens och 60 000 kronor för flygvapnets behov. Anslaget, som för budgetåret 1949/50 minskades med 80 000 kronor på grund av föreliggande reservation, skulle därigenom komma att uppföras med belopp som 1945 års försvarskommitté räknat med för den militära filmverksamheten.

Chefen för försvarsstaben har föreslagit oförändrad medelsanvisning såvitt avser upplysnings- och propagandafilm.

Departementschefen.

Vid ingången av budgetåret 1949/50 förelåg under anslaget en reservation av omkring 160 000 kronor, eller omkring 50 000 kronor mer än vid ingången av budgetåret 1948/49. Med hänsyn härtill är jag icke beredd för nästa budgetår förorda ökad medelsanvisning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsfilm* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 420 000 kronor.

[164] 43. **Publikations- och blankettryck.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	950 000	1 162 077
1949/50 (statsliggaren s. 293) ..	900 000	
1950/51 (förslag)	1 000 000	

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget med hänsyn till anslagsbelastningen för budgetåret 1948/49 uppräknas med 100 000 kronor.

Med godtagande av civilförvaltningens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Publikations- och blankettryck* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[165] 44. Lottaorganisationen.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1160 000	181 151
1949 50 (statsliggaren s. 293) ..	370 000	
1950/51 (förslag)	370 000	

Den av Riksförbundet Sveriges lottakårer bedrivna verksamheten angavs av 1945 års försvarskommitté vara av sådant värde för krigsmakten, att kommittén förordade en höjning av statsbidraget till lottaorganisationen till 370 000 kronor, varav 256 000 kronor för administration, utbildning m. m. och 114 000 kronor till förnödenheter och materiel m. m. Kommittén räknade därvid med att årligen 2 320 lottor skulle genomgå grundläggande kurser och påbyggnadskurser samt 2 035 lottor fullgöra repetitionskurser.

Överstyrelsen för Riksförbundet Sveriges lottakårer (skr. 29/6 1949) har uppgivit medelsbehovet för nästa budgetår till 887 984 kronor, varav 579 543 kronor för utbildning, 283 441 kronor för naturaförmåner under utbildning samt 25 000 kronor för administration och upplysningsverksamhet. Vid beräkningen av medelsbehovet har överstyrelsen i enlighet med uppgifter från chefen för försvarsstaben och försvarsgrenscheferna utgått från att av hela antalet för mobiliseringsorganisationen erforderliga lottor $\frac{1}{3}$ borde nyutbildas och $\frac{1}{3}$ vidareutbildas varje år samt i anslutning därtill räknat med att under budgetåret 1950/51 7 074 lottor skulle genomgå grundläggande kurser och påbyggnadskurser samt 8 751 lottor fullfölja repetitionskurser. Överstyrelsen har vidare framhållit i huvudsak följande.

Det för budgetåret 1950/51 beräknade medelsbehovet för lottaorganisationen finge anses såsom ett minimibehov. En avsevärd brist på A-lottor föreläge sålunda. För att täcka denna brist borde rekryteringen kraftigt ökas och nyutbildning ske i betydligt större omfattning än tidigare. Styrelsen ville vidare framhålla, att en inom arméstaben pågående utredning angående användande av kvinnor i arméns krigsorganisation preliminärt utvisade, att — utöver av arméchefen angivet antal — 8 000 å 9 000 lottor lämpligen kunde krigsplaceras i befattningar vid fält- och lokalförsvarsförband. Det vore således sannolikt, att arméns behov av A-lottor inom en nära framtid komme att avsevärt ökas. Kostnaderna för nyutbildning — utöver det årliga utbildningsbehovet — för att täcka nuvarande brist på A-lottor kunde beräknas uppgå till betydande belopp. Omfattningen av nyutbildningen vore emellertid beroende bl. a. av möjligheterna att öka rekryteringen. Då rekryteringsmöjligheterna, som i nuvarande läge bedömdes vara goda, icke med tillräcklig säkerhet kunde fastställas samt med hänsyn till kraven på sparsamhet med statsmedel ansåge överstyrelsen sig emellertid för närvarande icke kunna äska medel för nyutbildning utöver det årliga utbildningsbehovet.

¹ Därjämte på tilläggsstat 25 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har framhållit, att ämbetsverket vore berett att på allt sätt stödja de ansträngningar som gjordes för att i största möjliga utsträckning tillvarata kvinnlig arbetskraft inom försvaret. Civilförvaltningen måste emellertid i nuvarande läge anse det synnerligen tveksamt, huruvida lottautbildningen under budgetåret 1950/51 kunde utvidgas i den omfattning, som överstyrelsen ansett önskvärd och bedömt möjlig. Hittills vunna erfarenheter tydde knappast på att hela antalet för mobiliseringsorganisationen erforderliga lottor skulle kunna nyrekryteras på åtta år. Därest rekryteringen alltjämt skulle ske helt på frivillighetens grund syntes man tills vidare få räkna med att rekryteringen fördelades över flera år, varigenom det årliga rekryteringsbehovet bleve mindre. Vid anslagsberäkningen måste hänsyn vidare tagas till att frågorna om behovet av lottor, principerna för deras rekrytering och utbildning samt lottaorganisationens behov av statsbidrag vore under utredning genom kommittén för frivilligt försvarsarbete. Med hänsyn till vad sålunda anförts ansåge ämbetsverket — ehuru skäl kunde tala för en viss mindre anslagsökning — sig i nuvarande läge böra föreslå oförändrad medelsanvisning.

Departementschefen.

Anslaget till lottaorganisationen uppräknades för innevarande budgetår med inemot 200 000 kronor. Det är uppenbart, att, därest utbildningsverksamheten skall bedrivas i en takt som motsvarar försvarsgrenschefernas anspråk på lottor i försvarsorganisationen, ytterligare ökning av statsbidragsanslaget skulle erfordras. Frågan om behovet av lottor är emellertid, såsom civilförvaltningen erinrat, föremål för utredning. Med hänsyn härtill och till nödvändigheten av att i nuvarande läge i möjligaste mån begränsa utgiftsökningarna nödgas jag för nästa budgetår förorda oförändrad medelsanvisning under förevarande anslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 370 000 kronor.

Avveckling av beredskapen m. m.

[166] 45. Vissa förrådskostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 900 000	1 388 457
1949/50 (statsliggaren s. 294)	1 750 000	
1950/51 (förslag)	800 000	

Å anslaget avföras de särskilda merutgifter för förrådsvård m. m., som föranledas av att fredsförråden ännu icke hunnit färdigställas och som icke belasta ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln.

Chefen för armén (skr. ^{5/12} 1949) har sammanställt beräkningarna av medelsbehoven under detta anslag och efter samråd med statens sakrevision

beräknat utgifterna under anslaget för budgetåret 1950/51 till 1 493 000 kronor. Med avdrag för de reservationer som beräknas kvarstå på anslaget vid utgången av budgetåret 1949/50, 630 000 kronor, har arméchefen beräknat anslagsbehovet för budgetåret 1950/51 till 863 000 kronor.

Departementschefen.

För egen del anser jag, att anslagsbehovet för nästa budgetår bör kunna begränsas till 800 000 kronor. Anslagsminskningen utgör då 950 000 kronor.

Vid anmälan av motsvarande anslagsfråga för budgetåret 1949/50 (1949:1, bil. 6, s. 239) lämnade jag en redogörelse för utfallet per den 30 juni 1948 av de förslagsanslag, som efter beredskapens avveckling anvisats för egentliga avvecklingsutgifter. Av denna redogörelse framgår, att av anvisade anslag om sammanlagt 131,2 miljoner kronor 127,9 miljoner kronor tillförts budgetutjämningsfonden, varför nettoutgifterna alltså då stannat vid 3,3 miljoner kronor. Det bör här omnämnas, att under budgetåret 1948/49 avförts nettoutgifter av omkring 2,1 miljoner kronor mot förslagsanslag till egentliga avvecklingsutgifter varför summan av det belopp, varmed utgifterna under dessa anslag överstigit de inkomster som tillförts anslaget, numera stigit till 5,4 miljoner kronor.

I fråga om här förevarande anslag får jag, åberopande det förut anförda, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa förrådskostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

E. Diverse.**[167] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	50 000	50 000
1949/50 (statsliggaren s. 294) ..	50 000	
1950/51 (förslag)	50 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[168] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	574 000	523 235
1949/50 (statsliggaren s. 294) ..	561 000	
1950/51 (förslag)	532 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 532 000 kronor.

[169] 3. Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	6 030 000	1
1949/50 (statsliggaren s. 295) ..	7 337 000	
1950/51 (beräknat belopp)	8 068 000	

Under återopande av vad jag anført vid behandlingen av anslaget Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond* för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 8 068 000 kronor.

¹ Utgifterna under anslaget ha redovisats under ersättningsanslagen för fastighetsfondens tre övriga delfonder.

[170] 4. Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	500 000	395 945
1949/50 (statsliggaren s. 295) ..	500 000	
1950/51 (förslag)	400 000	

Försvarets fabriksstyrelse (skr. ¹⁵/₈ 1949) har föreslagit att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Styrelsen har därvid framhållit följande. Beredskapskostnaderna vore beroende av omfattningen av inom verket förekommande tillverkningar för militära och civila ändamål. Med hänsyn till föreliggande svårigheter att en längre tid i förväg bedöma ifrågavarande tillverkningars omfattning måste beräkningarna rörande beredskapsanslagets storlek bliva approximativa. Styrelsen hade för avsikt att under de närmaste åren genomföra vissa åtgärder för att öka skyddet av verkets anläggningar. Då dessa åtgärder, vilka delvis vore av engångsnatur, i viss utsträckning sammanhängde med verkets beredskapsuppgifter, syntes kostnaderna för desamma i motsvarande mån böra belasta förevarande anslag. Trots väntad ökad belastning syntes det styrelsen emellertid som om anslaget kunde upptagas till samma belopp som för innevarande budgetår.

Departementschefen.

Utan närmare kännedom om karaktären av de av fabriksstyrelsen omnämnda åtgärderna är jag icke beredd att nu taga ställning till frågan huruvida kostnaderna böra bestridas från förevarande anslag. Denna fråga torde på förslag av styrelsen framdeles få prövas av Kungl. Maj:t.

Med hänsyn till att belastningen under budgetåret 1948/49 uppgick till allenast i runt tal 400 000 kronor, finner jag mig kunna förorda, att anslaget för nästa budgetår nedräknas med 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[171] 5. Ersättning för automobilskatt.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	1 167 458
1949/50 (statsliggaren s. 295) ..	1 050 000	
1950/51 (förslag)	1 200 000	

Arméförvaltningen, som erinrat att anslaget för budgetåret 1950/51 avses för erläggande av automobilskatt för de motorfordon och släpvagnar som under kalenderåret 1950 tillhöra krigsmakten, har framhållit, att fordonsbeståndet nämnda kalenderår kan förväntas ha ökat. Ämbetsverket har med utgångspunkt i hittills tillämpade grunder för beräkning av automobilskatten föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 200 000 kronor. Jag biträder detta förslag och hemställer alltså, under erinran att

anslagshöjningen utgör 150 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för automobilskatt* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

[172] 6. **Ersättning för rustning och rotering.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	40 000	48 408
1949/50 (statsliggaren s. 295) ..	40 000	
1950/51 (förslag)	40 000	

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[173] 7. **Resestipendier.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	100	29 400
1949/50 (statsliggaren s. 295) ..	25 000	
1950/51 (förslag)	25 000	

Försvarets civilförvaltning har hemställt, att anslaget höjes med 25 000 kronor. Med hänsyn till att valutaläget torde komma att kräva stor återhållsamhet i fråga om utrikes resor föreslår jag emellertid, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag förutsätter därvid, att kostnaderna för resor, som sammanhånga med materielanskaffning m. m., liksom hittills skola bestridas av vederbörliga sakanslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[174] 8. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	300 000	308 019
1949/50 (statsliggaren s. 295) ..	375 000	
1950/51 (förslag)	300 000	

De utredningar som i anledning av 1948 års riksdagsbeslut i försvarsfrågan igångsattes under år 1948 beräknades komma att draga avsevärda kostnader. Med hänsyn härtill uppräknades anslaget för budgetåret 1949/50 från 300 000 kronor till 375 000 kronor. Försvarets civilförvaltning har nu föreslagit, att kommittéanslaget för budgetåret 1950/51 uppföres med oförändrat belopp. Då emellertid flertalet nu pågående utredningar torde komma att avslutas under år 1950 synes enligt min mening anslaget för nästa bud-

getår kunna minskas till 300 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[175] 9. Planering av allmänna arbeten.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	100	80 028
1949/50 (statsliggaren s. 296) ..	100	
1950/51 (förslag)	100	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført i fråga om planering av allmänna arbeten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[176] 10. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	25 000	8 522
1949/50 (statsliggaren s. 296) ..	25 000	
1950/51 (förslag)	25 000	

Fortifikationsförvaltningen har beräknat medelsbehovet under budgetåret 1950/51 för utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. till 125 000 kronor, varav 50 000 kronor för utredningar och projektering rörande berg-rumsanläggningar, 65 000 kronor för andra byggnadsutredningar och 10 000 kronor för markutredningar. Med hänsyn till föreliggande reservation å anslaget vid utgången av budgetåret 1948/49, uppskattad till omkring 40 000 kronor, har ämbetsverket emellertid funnit anslaget kunna för budgetåret 1950/51 begränsas till 85 000 kronor.

Departementschefen.

Vid utgången av budgetåret 1948/49 förelåg å anslaget en reservation av i runt tal 77 400 kronor. Med hänsyn härtill och då det får förutsättas, att under rådande förhållanden utredningar rörande nya byggnadsarbeten och markförvärv igångsättas endast i begränsad omfattning, föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[177] 11. Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	325 000	726 719
1949/50 (statsliggaren s. 296)	325 000	
1950/51 (förslag)	500 000	

Med hänsyn till belastningen på anslaget under budgetåren 1947/48 och 1948/49, i runda tal 614 000 kronor respektive 726 700 kronor, torde anslaget böra höjas. Försvarets civilförvaltning har föreslagit uppräknig med 175 000 kronor till 500 000 kronor. Jag biträder förslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[178] 12. Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000	18 275
1949/50 (statsliggaren s. 296) ..	1 000	
1950/51 (förslag)	10 000	

Med hänsyn till den låga belastningen under närmast föregående budgetår anvisades under detta anslag för vardera av budgetåren 1948/49 och 1949/50 endast 1 000 kronor. Under budgetåret 1948/49 ha å anslaget avförts utgifter av omkring 18 000 kronor. För närvarande föreligger ansökning om ersättning för av flygsäkerhetsskäl betingad omläggning av en kraftledning. Om denna ansökning bifalles, kommer anslaget även för innevarande budgetår att belastas med utgifter, som väsentligt överskrida det anvisade beloppet. Det är uppenbart att svårigheter föreligga att bedöma i vilken utsträckning utgifter av liknande art äro att motse under budgetåret 1950/51. Jag finner mig emellertid böra förorda, att anslaget för nämnda budgetår uppräknas till 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[179] 13. Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	30 000	31 627
1949/50 (statsliggaren s. 297)	30 000	
1950/51 (förslag)	28 000	

Socialvårdskommittén har i ett den 26 februari 1949 avgivet betänkande med förslag till bestämmelser om tillägg av statsmedel åt vissa ersättnings-tagare enligt olycksfallsförsäkringslagen m. m. förordat nya ersättningsregler

för bl. a. de kategorier ersättningstagare, vilkas ersättningar bestridas från förevarande anslag. Förslaget är för närvarande föremål för behandling inom socialdepartementet. Jag räknar emellertid icke med att förslagets genomförande skall nämnvärt påverka medelsåtgången under förevarande anslag, och förordar därför att anslaget i enlighet med förslag av riksförsäkringsanstalten för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 28 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig*, för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

[180] 14. Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	12 000 000	10 781 774
1949/50 (statsliggaren s. 297) ..	10 000 000	
1950/51 (beräknat belopp)	12 500 000	-

Socialvårdskommittén har i slutet av januari 1949 avgivit betänkande med förslag till ny förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, m. m. Förslaget innebär bl. a., att de i gällande militärsättningsförordning stadgade ersättningarna skulle väsentligt förbättras för flertalet värnpliktiga. Det är min avsikt att framdeles föreslå proposition i ämnet till innevarande års riksdag. Förevarande anslag bör därför i riksstatsförslaget upptagas med allenast beräknat belopp. På grundval av en uppskattning av kostnaderna för höjda ersättningar upptager jag anslagsbeloppet till 12 500 000 kronor. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring*, för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 12 500 000 kronor.

[181] 15. Omskolning av i militärtjänst skadade.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	400 000	289 512
1949/50 (statsliggaren s. 298) ..	350 000	
1950/51 (förslag)	275 000	

Arbetsmarknadsstyrelsen (skr. ^{24/10} 1949) har föreslagit, att anslaget för budgetåret 1950/51 skall uppföras med 275 000 kronor. Styrelsen, som till grund för anslagsberäkningen lagt materialet från den hittillsvarande omskolningsverksamheten för i militärtjänst skadade och från riksförsäkringsanstalten inhämtade uppgifter, har till jämförelse anført, att motsvarande kostnader för budgetåren 1945/49 uppgått till respektive 648 000 kronor, 983 000 kronor, 418 000 kronor och 290 000 kronor.

Rörande grunderna för styrelsens beräkningar torde få hänvisas till styrelsens skrivelse.

Departementschefen.

Den här avsedda omskolningsverksamheten, som efter beslut vid 1945 års riksdag igångsattes under senare hälften av budgetåret 1945/46, var till en början i första hand avsedd för personer som skadats under beredskaps-tjänstgöring men har sedermera utsträckts till att avse även dem som skadats under fredstjänstgöring.

Vid anmälan av motsvarande anslagsfråga i 1948 års statsverksproposition uttalade jag, att ifrågavarande omskolningsverksamhet närmast sammanhänge med arbetsmarknadens reglering och att det därför syntes böra övervägas, huruvida icke kostnaderna för verksamheten framdeles borde bestridas från anslag under femte huvudtiteln. Ståndpunkt har emellertid ännu icke tagits till ett av kommittén för partiellt arbetsföra den 21 februari 1947 avgivet betänkande med förslag angående yrkesvägledning och yrkesutbildning för partiellt arbetsföra m. m. (SOU 1947: 18). Jag föreslår därför, att erforderliga medel för omskolning av i militärtjänst skadade anvisas under fjärde huvudtiteln även för budgetåret 1950/51.

Mot den av arbetsmarknadsstyrelsen verkställda anslagsberäkningen har jag icke funnit anledning till erinran. Jag tillstyrker alltså, att anslaget uppföres med ett belopp av 275 000 kronor.

Äberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[182] 16. Extra utgifter.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	400 000	325 703
1949/50 (statsliggaren s. 298)	400 000	
1950/51 (förslag)	400 000	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[183] 17. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	330 000	309 465
1949/50 (statsliggaren s. 298)	275 000	
1950/51 (förslag)	225 000	

Anslaget torde kunna minskas med 50 000 kronor till 225 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

Fjärde huvudtiteln slutsumma, som i den av 1949 års

riksdag godkända riksstaten för budgetåret 1949/50

utgör kronor 796 297 100

kommer vid bifall till de i det föregående framställda

förslagen att för budgetåret 1950/51 uppgå till..... » 839 093 100

vilket innebär en ökning med..... » 42 796 000

Beträffande orsakerna till ökningen och därmed sammanhängande förhållanden torde få hänvisas till vad inledningsvis anförts.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

Register

till

Fjärde huvudtiteln för budgetåret 1950/51.

Sid.

Kronor

A. Försvarsdepartementet.

9	Avlöningar	647 000
10	Omkostnader	125 000
	Försvarsdepartementet	772 000

B. Centrala förvaltningsmyndigheter.

Försvarets civilförvaltning.

11	Avlöningar	2 450 000
15	Omkostnader	355 000
		2 805 000

Försvarets sjukvårdsstyrelse.

16	Avlöningar	480 000
19	Omkostnader	62 000
		542 000

Krigsmaterielverket.

20	Avlöningar	2 385 000
24	Omkostnader	310 000
25	Förrådsorganisationen m. m.	1 160 000
25	Årskostnader för industriell krigsberedskap	575 000
27	Engångskostnader för industriell krigsberedskap	1 000
		4 431 000

Fortifikationsförvaltningen.

28	Avlöningar	1 515 000
31	Omkostnader	210 000
31	Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m. ..	1 000
32	Forskningsverksamhet m. m.	500 000
		2 226 000

Arméförvaltningen.

32	Avlöningar	1 440 000
35	Omkostnader	515 000
		1 955 000

Marinförvaltningen.

36	Avlöningar	655 000
39	Omkostnader	390 000
		1 045 000

Sid.		Kronor
	Flygförvaltningen.	
40	Avlöningar	896 000
43	Omkostnader	430 000
		<u>1 326 000</u>
	Centrala förvaltningsmyndigheter	14 330 000

C. Försvarskrafterna.**Försvarsstaben.**

45	Avlöningar	6 542 000
51	Omkostnader	1 410 000
52	Övningar	74 000
52	Anskaffning av krigskartor	50 000
52	Anskaffning och underhåll av materiel	295 000
	Försvarsstaben	8 371 000

Armén.*Avlöningar m. m. till fast anställd personal.*

54	Avlöningar till aktiv personal m. fl.	¹ 116 000 000
54	Avlöningar till personal å övergångsstat	70 000
54	Avlöningar till personal å reservstat	1 340 000
55	Avlöningar till personal i arméns reserver	2 600 000
55	Rekryteringskostnader	125 000
56	Ekiperingsersättningar	1 650 000
56	Avlöningar till viss arbetarpersonal	13 000 000
		<u>134 785 000</u>

Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

59	Avlöningar m. m. till värnpliktiga	20 000 000
60	Familjebidrag	¹ 6 600 000
		<u>26 600 000</u>

Sjukvård.

61	Sjukvård	1 125 000
----	----------------	-----------

Reseersättningar m. m.

62	Reseersättningar m. m.	6 500 000
----	-----------------------------	-----------

Expenser m. m.

62	Bränsle m. m.	10 000 000
63	Telefon m. m.	750 000
63	Övriga expenser m. m.	500 000
		<u>11 250 000</u>

¹ Beräknat belopp.